

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚά ΧΡΟΝΙΚά

Οφέλη και προβληματισμοί από την αξιοποίηση
των επιτευγμάτων των μοριακών βιοεπιστημών

Φεστιβάλ Επιδαύρου
(μια σύντομη ιστορική αναδρομή)

Αξιολόγηση στο ΤΕΙ Αθήνας

ΤΕΥΧΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ
ΜΑΡΤΙΟΣ
2009

16

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚά Χρονικά

Ιδιοκτησία	ΤΕΙ Αθήνας
Εκδότης	Δημήτριος Νίνος Πρόεδρος ΤΕΙ Αθήνας
Διευθυντής	Αντώνιος Καμμάς
Συντακτική Επιτροπή	Δημήτριος Νίνος Μιχαήλ Μπρατάκος Ιωάννης Χάλαρης Απόστολος Παπαποστόλου Γεώργιος Γιαννακόπουλος
Επιμέλεια έκδοσης	Ιφιγένεια Αναστασάκου Ελένη Βαβουράκη Δώρα Φραγκούλη Δανάη Κονδύλη
Καλλιτεχνική Επιμέλεια έκδοσης	Έφη Παναγιωτίδη
Εκτύπωση	Focus on Health Ε.Π.Ε.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΕΙ ΑΘΗΝΑΣ

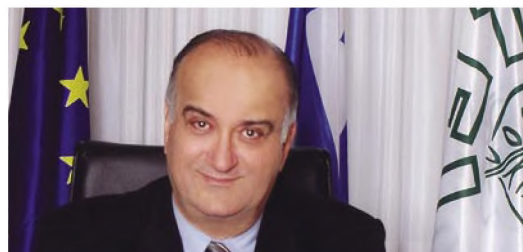
Πρόεδρος	Δημήτριος Νίνος
Αντιπρόεδρος	Αντώνιος Καμμάς
Αντιπρόεδρος	Μιχαήλ Μπρατάκος
Αντιπρόεδρος	Ιωάννης Χάλαρης
Διευθύντρια ΣΕΥΠ	Ευαγγελία Πρωτόπαπα
Διευθυντής ΣΤΕΦ	Δημήτριος Βάττης
Διευθυντής ΣΓΤΚΣ	Νικήτας Χιωτίνης
Διευθυντής ΣΔΟ	Γεώργιος Πολυχρονόπουλος
Διευθυντής ΣΤΕΤΡΟΔ	Ιωάννης Τσάκνης
Γενική Γραμματέας	Κωνσταντίνα Μασούρα
Γραμματέας Συμβουλίου	Αφροδίτη Λάσκαρη

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ

Πρόεδρος ΕΕ&Ε	Μιχαήλ Μπρατάκος Αντιπρόεδρος ΤΕΙ-Α
Αντιπρόεδρος	Ιωάννης Τσάκνης
Μέλη ΕΕ&Ε	Ευαγγελία Πρωτόπαπα Γεώργιος Παναγιάρης Δήμος Τριάντης Γεώργιος Γιαννακόπουλος Πέτρος Πουλμέντης
Γραμματέας ΕΕ&Ε	Ιφιγένεια Αναστασάκου

ΤΕΙ Αθήνας
Αγ. Σπυρίδωνος, 122 10 Αιγάλεω
Τηλ.: 210 538 5100
<http://www.teiath.gr> / e-mail: eee@teiath.gr

1	ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ	4	▪ Νέο σύστημα εισαγωγής στην ανώτατη εκπαίδευση
2	ΘΕΣΜΙΚΑ	10	▪ 2 ^η Σύνοδος Προέδρων - Αντιπροέδρων ΤΕΙ
		13	▪ Προτάσεις της Διοίκησης του ΤΕΙ Αθήνας στη Σύνοδο Προέδρων στη Πάτρα
		15	▪ Μ. Μπρατάκος: “Επαγγελματικά δικαιώματα πτυχιούχων- διπλωματούχων ΑΕΙ και Επαγγελματικοί Φορείς, Επιμελητήρια”
		19	▪ Σύσκεψη των Προέδρων των ΕΕ&Ε
		20	▪ Επιστολή του Προέδρου του ΤΕΙ-Α προς τον Υπουργό Παιδείας
3	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	25	▪ Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα με τίτλο “Υλικά Οδοντικής Τεχνολογίας”
		27	▪ Προφίλ του τμήματος Νοσηλευτικής (σπουδές στα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα)
		31	▪ Ι. Χάλαρης: Αξιολόγηση στο ΤΕΙ Αθήνας
		35	▪ Π. Αξαόπουλος: Το ΤΕΙ Αθήνας ανοίγει το “δρόμο της ανανεώσιμης ενέργειας” προς τη κεντρική Ασία
		37	▪ Αφιέρωμα: Έτος Γιάννη Ρίτσου
4	ΑΡΘΡΑ - ΑΠΟΨΕΙΣ	39	▪ Α. Καμμάς: Φεστιβάλ Επιδαύρου (μια σύντομη ιστορική αναδρομή)
		44	▪ Ε. Παπαγεωργίου: Η Ιατρική στην αρχαία Ελλάδα
		50	▪ Π. Τομάρας: Ολοκληρωμένες νομοθετικές παρεμβάσεις
		52	▪ Κ. Σέκερης: Οφέλη και προβληματισμοί από την αξιοποίηση των επιτευγμάτων των μοριακών βιοεπιστημών
		58	▪ Ν. Χιωτίνης: Homeschooling και... ύμεις άδετε
5	ΑΦΙΕΡΩΜΑ	62	▪ 27 Μαρτίου: Παγκόσμια ημέρα θεάτρου
6	ΕΡΕΥΝΑ - ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ	65	▪ Χ. Φράγκος, Κ. Φράγκος, Κ. Βάλβη: Εξάρτηση από το INTERNET των φοιτητών του ΤΕΙ Αθήνας
7	ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ	73	▪ Π. Πετρίδης: Καρκίνος του παχέος εντέρου. <i>Τι πρέπει να ξέρω...</i>
8	ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΕΙ	77	▪ Νέα της Διοίκησης, Νέα από τα Τμήματα, Νέα της Επιτροπής Εκπαίδευσης και Ερευνών
9	ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΝΕΑ	108	▪
10	ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ	112	▪
11	ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ	118	▪

νέο σύστημα εισαγωγής στην ανώτατη εκπαίδευση

ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ έγιναν δεκάδες απόπειρες καταγραφής των προβλημάτων της παιδείας στη χώρα μας από διάφορους φορείς κρατικούς και μη. Παρά τις διαφορετικές κάθε φορά προσεγγίσεις του θέματος και παρά τη χρονική απόσταση που τις χώριζε, τα αποτελέσματα των επιμέρους ερευνών ήταν πάντοτε τα ίδια: "Τίποτε δε φαίνεται να λειτουργεί, όπως θα έπρεπε. Χρειάζονται μεταρρυθμίσεις." Μεταρρύθμιση, σύμφωνα με το λεξικό της νέας Ελληνικής γλώσσας του κ. Γ. Μπαμπινιώτη, είναι η μεταβολή του τρόπου λειτουργίας ή της μορφής ενός συστήματος για την επίτευξη καλύτερου αποτελέσματος και σε αυτήν κατέφυγε συχνά η εκάστοτε ηγεσία του ΥΠΕΠΘ προσδοκώντας να ξεπεράσει τα χρόνια προβλήματα της παιδείας στη χώρα μας.

Όλες οι μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες του ΥΠΕΠΘ απέτυχαν παταγωδώς, γεγονός που γεννά πολλά και ποικίλα ερωτήματα. Πώς είναι δυνατόν να νοιαζόμαστε τόσο πολύ για κάτι τόσο πολύτιμο όσο η παιδεία και να μην καταφέρνουμε να το προστατεύσουμε και να εγγυηθούμε το μέλλον του; Πώς είναι δυνατόν κάθε μεταρρύθμιση να προκαλεί πολλαπλάσια προβλήματα αυτών που θεσπίστηκε να

αντιμετωπίσει;

Έπειτα από μια νοητή ιστορική αναδρομή συνειδητοποίησα ότι όλες ανεξαιρέτως οι απόπειρες του ΥΠΕΠΘ μέχρι σήμερα εστιάζονται στην αλλαγή του τρόπου εισαγωγής των υποψηφίων στην ανώτατη εκπαίδευση. Λες και όλα τα τρωτά του εκπαιδευτικού συστήματος θα εξαφανιστούν ως δια μαγείας, εάν καταφέρουμε να δημιουργήσουμε ένα νέο σύστημα εισαγωγικών εξετάσεων, το οποίο θα πρέπει να είναι αδιάβλητο, αξικρατικό, να ανταποκρίνεται στα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα, να διασφαλίζει ένα υψηλό επίπεδο σπουδών, να καλύπτει τις πραγματικές ανάγκες της διευρυνόμενης ελληνικής αγοράς εργασίας, να προσφέρει διεξόδους στις ανησυχίες των νέων και να δημιουργεί τις προοπτικές ενός πραγματικά καλύτερου αύριο.

Το 1980 οι Πανελλήνιες εξετάσεις στοχεύοντας στην ελεύθερη εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, μετέτρεψαν τις δυο τελευταίες τάξεις του Λυκείου σε εξεταστικές περιόδους και τα φροντιστήρια σε ανθούσες επιχειρήσεις. **Το 1984 οι Γενικές Εξετάσεις μέσω των Δεσμών** επιχειρώντας να περιορίσουν τις εξετάσεις μόνο στην τελευταία τάξη του Λυκείου και την

ανησυχητική εξάπλωση της παραπαιδείας, σημείωσαν εξαιρετική επιτυχία στο να μυήσουν τους μαθητές στη βαθμοθηρία και να αυξήσουν των αριθμό των φροντιστηρίων. **Το 1999 ο τότε υπουργός Γ. Αρσένης** εξήγγειλε την κατάργηση των Γενικών Εξετάσεων, η οποία επρόκειτο να καταφέρει το κάρδιο πλήγμα στην παραπαιδεία, αντ' αυτής, η νέα μεταρρύθμιση έπληξε κυριολεκτικά μεγάλο ποσοστό μαθητών ήδη από τη Β' Λυκείου στερώντας τους την ευκαιρία ακόμη και να τελειώσουν το Λύκειο. Φτάνοντας **στο 2005, η βάση του δέκα** "αποτελείωσε" υποψηφίους και περιφερειακά Τμήματα ΤΕΙ και Πανεπιστημίων, αλλά έδωσε ώθηση στις επιχειρηματικές δραστηριότητες των Κέντρων Ελευθέρων Σπουδών με τη δικαιολογία της δεύτερης ευκαιρίας στους αποτυχόντες.

Πρόσφατα η ηγεσία του ΥΠΕΠΘ ανακοίνωσε την πρόθεσή της να προσκαλέσει σε διάλογο όλους τους φορείς, με σκοπό να διαμορφωθεί ένα νέο δίκαιο και αξιόπιστο σύστημα εισαγωγής σε ΤΕΙ και Πανεπιστήμια, το οποίο θα αποδεσμεύει το Λύκειο από τον τρόπο εισαγωγής στην ανώτατη εκπαίδευση κατά τρόπον ώστε οι μεμονωμένες επιδόσεις των υποψηφίων σε συγκεκριμένα μαθήματα να μην αποτελούν το μοναδικό κριτήριο εισαγωγής τους.

Συγκεκριμένα, **προτείνεται η δημιουργία Προπαρασκευαστικών Μεταλυκειακών Κέντρων Σπουδών και ειδικών Προκαταρκτικών Τμημάτων** των αντίστοιχων κλάδων ΤΕΙ

και Πανεπιστημίων που θα καθορίζουν τη συνέχιση των σπουδών ή την οριστική παύση τους. Οποιαδήποτε απόπειρα σχολιασμού των προτάσεων αυτών αυτή τη στιγμή θα ήταν παρακινδυνευμένη, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν πλήρη στοιχεία που να τις τεκμηριώνουν.

Ανεξάρτητα από τη μορφή που θα έχει το μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα που θα προκύψει, θα πρέπει αυτό πάνω απ' όλα να βοηθά ώστε **η παιδεία να βρει τον πραγματικό δρόμο της** και να προσφέρει ικανοποίηση σε αυτούς που την παρέχουν και χαρά στους διδασκόμενους ανεξαρτήτως βαθμίδας εκπαίδευσης. Επιπλέον θα πρέπει να βοηθά ώστε να πάψει το Λύκειο να αποτελεί μια οδυνηρή και δαπανηρή διαδικασία και να διασφαλίζει ότι οι χορηγούμενοι τίτλοι σπουδών θα αποκτήσουν ουσιαστική αξία και θα αποτελούν πραγματικό κεφάλαιο για αυτούς που τους κατέχουν.

Τρομοκρατούμαι απαριθμώντας όσα πρέπει να διαθέτει ένα επιτυχημένο σύστημα εισαγωγής, όχι μόνο γιατί μοιάζει σα να κυνηγούμε χίμαιρες, αλλά και γιατί πιστεύω ότι έτσι η παιδεία χάνει την ουσία της. Στις φυσικές επιστήμες την καταγραφή ενός προβλήματος ή μιας απόκλισης ακολουθεί η διαδικασία εξεύρεσης όλων των πιθανών λύσεων. Στον τομέα της εκπαίδευσης στη χώρα μας, τον εντοπισμό του προβλήματος ακολουθούν πολύωρες συζητήσεις, ποικίλοι σχολιασμοί και ίσως κάποιοι αποσπασματικοί χειρισμοί αντιμετώπισης. Μήπως τελικά φταίει

το γεγονός ότι σε ένα οριακό σημείο της ζωής των νέων μας επιχειρούμε, με μία κίνηση, να αντιμετωπίσουμε κάθε λογής πρόβλημα που έχει συσσωρευτεί ως τότε;

Σε κάθε περίπτωση, ο έντονος προβληματισμός και η ανησυχία που επικρατεί ιδιαίτερα μετά τις εκρήξεις αγανάκτησης των νέων το Δεκέμβριο του 2008 και το θολό τοπίο που διαμορφώνει η παγκόσμια οικονομική ύφεση δεν αφήνουν περιθώρια για λόγια και πειραματισμούς. Η μεταρρύθμιση δεν ξεκινά όταν τελειώνει το Λύκειο, αρχίζει από την πρώτη Δημοτικού, προλαβαίνει τα δυσάρεστα απρόοπτα πριν εμφανιστούν, γιατί στην τρίτη Λυκείου όλα αυτά είναι πια καθεστώς.

Σήμερα το δημοτικό σχολείο, το γυμνάσιο και το λύκειο δεν απευθύνονται σε παιδιά και εφήβους αντίστοιχα, αλλά σε υποψηφίους φοιτητές, γιατί απλούστατα λειτουργούν ως **στάδια προετοιμασίας για τις εισαγωγικές εξετάσεις**. Οι μαθητές ήδη από την ηλικία των έξι μουούνται στα μυστικά της αποστήθισης και της βαθμοθηρίας, ενώ από τα πρώτα γυμνασιακά τους χρόνια έως και το τέλος του λυκείου αποτελούν τους στυλοβάτες των φροντιστηρίων που εξακολουθούν να ακμάζουν παρά το δυσόιωνο οικονομικό περιβάλλον.

Όλοι μιλούν για το απαιτητικό επιχειρηματικό περιβάλλον που τους περιμένει μετά το πέρας των σπουδών, για την παγκοσμιοποίηση που αυξάνει τον επαγγελματικό ανταγωνισμό και για τη διεθνή οικονομική κατάσταση που προκαλεί εντεινόμενη ανασφάλεια και φόβο, μεταβάλλοντας έτσι την εκπαίδευση σε παραγωγική μονάδα ατόμων χωρίς ιδιαιτερότητες και προσωπικότητα.

Καμία έρευνα και κανένα σύστημα δεν κάνει ποτέ λόγο για ευτυχισμένους μαθητές, για μαθητές που απολαμβάνουν τη διαδικασία της μάθησης χωρίς περαιτέρω σκοπιμότητες, χωρίς να αποβλέπουν μόνο στο βαθμό εισαγωγής σε ΤΕΙ ή Πανεπιστήμια. Δεν είναι

μάλιστα λίγες οι φορές που εγκαταλείπουν λίγο πριν τις εξετάσεις ή αποτυγχάνουν συνειδητά σε αυτές γιατί κουράστηκαν από τις συνεχείς διαδρομές μεταξύ ενός σχολείου που απαιτεί χωρίς να προσφέρει και ενός φροντιστηρίου που προσφέρει τυποποιημένη επί αμοιβή γνώση. Ίσως γιατί διαπίστωσαν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό της γνώσης που τους προσφέρθηκε δεν έχει πραγματικό αντίκρισμα στην καθημερινή τους ζωή, γιατί φοβούνται ότι το όποιο πτυχίο δεν αποτελεί απαραίτητα εχέγγυο για την επαγγελματική τους αποκατάσταση, αλλά κυρίως γιατί κανείς δεν μπορεί να τους εγγυηθεί ότι δε θα αναγκαστούν να συμβιβαστούν με οτιδήποτε απλώς και μόνο για να καλύψουν βιοποριστικές ανάγκες.

Το Λύκειο δεν πρέπει να λειτουργεί ως προθάλαμος των ΤΕΙ και των Πανεπιστημίων, διότι με τον τρόπο αυτό χάνει την ουσιαστική του αξία. Επιβάλλεται η απελευθέρωσή του από τις εισαγωγικές εξετάσεις, ενώ θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα για τους αποτυχόντες των εξετάσεων, γιατί η ζωή δε σταματά εκεί. Εκεί αρχίζει με εφόδια ό,τι καταφέρνουν οι μαθητές να συγκεντρώσουν μέχρι τότε και τα εφόδια αυτά δεν αποκτώνται μέσα από διαδικασίες στείρας αποστήθισης, αλλά μέσα από διαδικασίες που προάγουν την ανάγκη για μάθηση. Μόνον έτσι θα αντιληφθούμε τα τραγικά αποτελέσματα της καθ' όλα εσφαλμένης νοοτροπίας μας ότι η καταξίωση επιτυγχάνεται μόνο μέσα από την απόκτηση ενός πτυχίου.

Χρειάζονται νέα βιβλία που να ανταποκρίνονται όχι στα εκάστοτε στατιστικά στοιχεία του ΥΠΕΠΘ, αλλά στις επιθυμίες και τις δυνατότητες των μαθητών. Χρειάζονται σύγχρονοι, καλάίσθητοι χώροι διδασκαλίας με την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή που να ξυπνούν το ενδιαφέρον και όχι να γεννούν την αποστροφή. **Χρειάζονται εκπαιδευτικοί** που δε θα μεταφέρουν στην αίθουσα τη δυσφορία και

τη μιζέρια που τους προκαλούν οι συνέπειες της οικονομικής πολιτικής. **Χρειαζόμαστε όλους μας, μαθητές, γονείς, εκπαιδευτικοί, κρατικοί φορείς** να στηρίξουμε καλοπροαίρετα κάθε εποικοδομητική πρόταση από όπου κι αν προέρχεται αυτή, ανεπηρέαστοι από πολιτικές ή άλλες πεποιθήσεις.

Να μη διστάσουμε να προτείνουμε νέες, και γιατί όχι, ριζοσπαστικές απόψεις για να αντιμετωπίσουμε παλιά θέματα, να απορρίψουμε ή να υιοθετήσουμε νέες πρακτικές, όχι επειδή θεωρούνται επιτυχημένες σε άλλες χώρες ή επειδή αυτό επιβάλλει η ενοποιημένη ευρωπαϊκή πολιτική. Τα σφάλματα του παρελθόντος μπορούν να αποτελέσουν πολύτιμο οδηγό στη διαμόρφωση του νέου συστήματος. Η αποδέσμευση του λυκείου από τις εξετάσεις αποτελεί θετική πρωτοβουλία, υπό την προϋπόθεση ότι θα διατηρηθεί ο πανελλαδικός χαρακτήρας των εξετάσεων μέσα από ένα ενιαίο σύστημα, την ευθύνη του οποίου θα εξακολουθήσει να έχει το ΥΠΕΠΘ, ώστε να ισχύουν για όλους τους υποψηφίους τα ίδια κριτήρια αξιολόγησης και να εξασφαλίζεται το αδιάβλητο.

Είναι γεγονός ότι, εάν δινόταν σε ΤΕΙ και Πανεπιστήμια η δυνατότητα διεξαγωγής των εξετάσεων, οι υποψήφιοι θα εισάγονταν βάσει ειδικών κριτηρίων, συνεπώς θα πληρούσαν τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις του κάθε επιστημονικού κλάδου, άρα θα προήγαγαν την ποιότητα της εκπαίδευσης. Ακόμη όμως και σε αυτήν την περίπτωση, ελλοχεύει πάντοτε ο κίνδυνος να νοθευτούν τα κριτήρια επιλογής, από ποικίλους παράγοντες, και να τρωθεί το αδιάβλητο των εισαγωγικών εξετάσεων.

Σε κάθε περίπτωση, επιβάλλεται τα ΤΕΙ και τα Πανεπιστήμια να αποκτήσουν ρυθμιστικό λόγο, όσον αφορά τον αριθμό των εισακτέων και την εξεταστέα ύλη, η οποία θα πρέπει να ανταποκρίνεται στο γνωστικό επίπεδο που

οφείλουν να διαθέτουν οι υποψήφιοι, ώστε να συνεχίσουν με επιτυχία τις σπουδές τους μετά την εισαγωγή τους και η οποία, σε καμία περίπτωση, δε θα πρέπει να ξεπερνά τα 4-5 μαθήματα.

Η τυποποιημένη και αυστηρά εξειδικευμένη εκπαίδευση που παρέχεται σήμερα στο Λύκειο **μπορεί να εξασφαλίζει επιτυχία στις εξετάσεις, αλλά στερεί από τους νέους το χρόνο και τη διάθεση να αποκτήσουν γενικότερη παιδεία**, με αποτέλεσμα να αδυνατούν να αντεπεξέλθουν στις ακαδημαϊκές τους υποχρεώσεις λόγω έλλειψης στοιχειωδών γνώσεων. Στην περίπτωση αυτή, η βάση του “δέκα” θα μπορούσε αποδεδειγμένα να εξασφαλίσει ότι οι υποψήφιοι διαθέτουν το απαραίτητο γνωστικό υπόβαθρο αποτρέποντας πιθανές διαρροές κατά τη διάρκεια των σπουδών, αλλά κυρίως να εμποδίσει την υποβάθμιση του επιπέδου της εκπαιδευτικής διαδικασίας, η οποία έρχεται αναπόφευκτα όταν οι φοιτητές αδυνατούν να παρακολουθήσουν λόγω σημαντικών γνωστικών ελλείψεων.

Ελπίζω οι σκέψεις που μόλις μοιράστηκα μαζί σας να αποτελέσουν το έναυσμα για την ενεργό συμμετοχή μας σε ένα διάλογο που οφείλει να σεβαστεί αδιαπραγμάτευτα τις απόψεις όλων όσων εμπλέκονται στο εκπαιδευτικό γίγνεσθαι. Η ευρεία συμμετοχή θα λειτουργήσει ως δικλείδα ασφαλείας για την τήρηση της δημοκρατικότητας των διαδικασιών και θα διασφαλίσει ότι η προσπάθεια αυτή, σε αντίθεση με όλες τις προηγούμενες, θα καρποφορήσει διότι θα έχει την αποδοχή και τη στήριξη όλων.

Δημήτριος Νίνος
Πρόεδρος του ΤΕΙ Αθήνας

Ο Πρόεδρος
και το Συμβούλιο
του ΤΕΙ Αθήνας
σας εύχονται

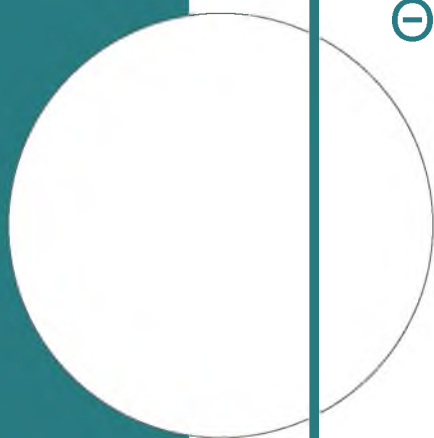
Καλό Πάσχα!

2

ΘΕΣΜΙΚΑ

● 2^η Σύνοδος Προέδρων - Αντιπροέδρων ΤΕΙ

Από 11 έως 13 Μαρτίου 2009 πραγματοποιήθηκε στην Πάτρα η 2^η Σύνοδος Προέδρων των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της χώρας για το ακαδημαϊκό έτος 2008 - 2009

Αποτελέσματα της 2^{ης} Συνόδου Προέδρων - Αντιπροέδρων ΤΕΙ

Η 2^η Σύνοδος Προέδρων κατά την διάρκεια των εργασιών της, ασχολήθηκε τόσο με τα τρέχοντα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα ΤΕΙ, όσο και με άλλα γενικότερα θέματα, όπως αυτό του Στρατηγικού Σχεδιασμού της Ενιαίας και Δημόσιας Ανώτατης Εκπαίδευσης, με στόχο και την Ακαδημαϊκή ολοκλήρωση των ΤΕΙ ως ουσιαστικώς Πανεπιστημιακά Ιδρύματα.

Η Σύνοδος ασχολήθηκε ιδιαίτερα με τα αίτια που έχουν δημιουργήσει την πληθώρα των προβλημάτων στα ΤΕΙ, όπως η ανυπαρξία χωροταξικού σχεδιασμού στην ανώτατη εκπαίδευση, η ελλιπής χρηματοδότηση, η άναρχη ίδρυση τμημάτων και παραρτημάτων, οι μεταγραφές και οι επιπτώσεις τους, η βάση του δέκα κλπ. Με έμφαση τονίστηκε από όλους τους συμμετέχοντες των ΤΕΙ, ότι ενώ τα Ιδρύματά μας αδικούνται συστηματικά σε

α. χρηματοδότηση,

β. θέσεις ΕΠ και λοιπών στελεχών στήριξης των διοικητικών, εκπαιδευτικών υπηρεσιών και του ερευνητικού έργου και

γ. στην ανάπτυξη των υποδομών τους, εντούτοις καλούνται να αξιολογηθούν με τα ίδια ακαδημαϊκά χαρακτηριστικά με τα Πανεπιστήμια. Συγκεκριμένα διατυπώθηκαν οι ακόλουθες προτάσεις, άμεσης εφαρμογής, αλλά και μακροπρόθεσμου χαρακτήρα:

1. Πάγια αιτήματα που εκκρεμούν

➔ **ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ** μας και εκπλήρωση κριτηρίων Διασφάλισης της Ποιότητας των ΤΕΙ στην πορεία σύγκλισης με τα Πανεπιστήμια. Συγκεκριμένα:

α **Μαζική** κάλυψη θέσεων ΕΠ, με επιτάχυνση των σχετικών διαδικασιών. Το ΥΠΕΠΘ προκαλεί καθυστερήσεις και προβλήματα.

β **Δραστική** αύξηση χρηματοδότησης των ΤΕΙ, τόσο από τον τακτικό προϋπολογισμό, όσο και από τις δημόσιες επενδύσεις με ενιαίο αλγόριθμο με τα Πανεπιστήμια και σταδιακό κλείσιμο της ψαλίδας μεταξύ των Πανεπιστημίων και ΤΕΙ.

γ **Επιτάχυνση** των ρυθμών αξιολόγησης/ διαπίστευσης ακαδημαϊκής επάρκειας των

τμημάτων ΤΕΙ, ως αναγκαίο βήμα για την απονομή σταδιακά των υπολειπόμενων ακαδημαϊκών χαρακτηριστικών.

Άλλωστε, η Αξιολόγηση / διαπίστευση είναι αναγκαία και για όλα τα νέα Τμήματα Πανεπιστημίων και ΤΕΙ.

- ➔ **Ο ΤΕΤΡΑΕΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ** και η σύναψη συμφωνιών με το ΥΠΕΠΘ εμπεριέχει πτυχές ανάπτυξης σε υποδομές, σε επιστημονικά, τεχνικά και διοικητικά στελέχη και λοιπό προσωπικό, σε καινοτομίες, καθώς και στην επίτευξη μεγεθών για την παροχή εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου.

Το ΥΠΕΠΘ πρέπει λοιπόν να υιοθετήσει την ουσία για τα τετραετή Αναπτυξιακά Προγράμματα και να δεσμευθεί για την προσπάθεια υλοποίησής τους και όχι απλά να μας ζητά να υπογράψουμε αυξημένους κατά 4% προϋπολογισμούς.

- ➔ **ΑΜΕΣΗ ΕΚΔΟΣΗ** των υπολειπόμενων επαγγελματικών δικαιωμάτων με περιεχόμενο αντίστοιχο των προγραμμάτων σπουδών των τμημάτων τους, χωρίς διαφοροποιήσεις από τα αντίστοιχα Πανεπιστημιακά.

Τα πτυχία ΤΕΙ και Πανεπιστημίων με ισόχρονες σπουδές πρέπει να έχουν την ίδια ακαδημαϊκή και επαγγελματική αξία, αφού αυτή είναι η αρχή σε Ευρωπαϊκό και Διεθνές επίπεδο.

Η Σύνοδος απαιτεί, να γίνει γνωστό σε κάθε αρχή, ότι τα Πτυχία ΤΕΙ και Πανεπιστημίων που βασίζονται σε ισόχρονες σπουδές πρέπει να είναι ισότιμα και αντίστοιχα.

- ➔ **ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ** για την έρευνα στα ΤΕΙ, όχι μόνον με τον “Αρχιμήδη” και άμεση προκήρυξη αυτής της δράσης, αλλά και με νέες που προωθούν την Επιστημονική Έρευνα και τις καινοτομίες.

2. Σε εναρμόνιση με την απόφαση της προηγούμενης Συνόδου στη Λάρισα, η 2^η Σύνοδος ξεκινά τη σχεδίαση της διαδικασίας μετεξέλιξης των ΤΕΙ σε Πανεπιστήμια και ζητά από την Πολιτεία:

- ➔ **ΨΗΦΙΣΗ** ενός ενιαίου Νόμου για τα Πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ.

- ➔ **ΝΑ ΔΙΑΤΥΠΩΘΟΥΝ** μεταβατικές διατάξεις για την άμεση έγκριση και συνέχιση των ΠΜΣ, έως ότου ολοκληρωθούν οι διαδικασίες αξιολόγησης των τμημάτων. Ειδικότερα για την παρούσα κατάσταση όταν ένα Τμήμα έχει καταθέσει την Εσωτερική Αξιολόγηση, να μπορεί να λειτουργήσει και ΠΜΣ.

- ➔ **ΝΑ ΕΙΣΑΧΘΕΙ** τροπολογία για τη δυνατότητα απονομής Διδακτορικού Διπλώματος από τα ΤΕΙ, εφόσον “διαπιστώνεται εκάστοτε ότι ικανοποιούνται τα ίδια κριτήρια και προϋποθέσεις που ισχύουν για τα Πανεπιστήμια” ή “διατυπωθούν από το κατάλληλο αρμόδιο όργανο (π.χ. ΕΣΥΠ)” ή “ολοκληρώσει τις διαδικασίες εξωτερικής αξιολόγησης επιτυχώς”.

- ➔ **Η ΘΕΣΜΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ** των ΤΕΙ ως Πανεπιστήμια να γίνει με διαδικασίες και σχέδιο που θα εγκρίνει μία επόμενη Σύνοδός μας.

Πρέπει να προωθηθούν άμεσα νομοθετικά μέτρα καθώς η αναγνώριση Κολλεγίων θα στρεβλώσει το Εκπαιδευτικό σύστημα, αλλά και τα ίδια τα ΑΕΙ και την Περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας. Κρίθηκε σκόπιμο να δημιουργηθεί μία μεικτή επιτροπή Πρυτάνεων - Προέδρων για να εισηγηθεί επί του θέματος.

- ➔ **ΝΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΕΙ** το ΥΠΕΠΘ άμεσα, μεικτές επιτροπές, τις οποίες θα υποδείξουν οι Σύνοδοι Πρυτάνεων - Προέδρων για τα ζητήματα ενιαίας αντιμετώπισης, π.χ. οικονομικά, ανάπτυξη, έρευνα, κλπ.

3. Σειρά προτάσεων

για την αντιμετώπιση στρεβλώσεων

- ➔ **ΝΑ ΚΑΤΑΡΓΗΘΟΥΝ** οι μεταγραφές και να δοθούν οικονομικά κίνητρα στους σπουδαστές, ώστε να παραμείνουν στα τμήματα εισαγωγής τους.

- ➔ **ΝΑ ΜΗΝ ΕΓΚΡΙΘΟΥΝ** ή προωθηθούν προτάσεις νέων τμημάτων ή παραρτημάτων από τις συνελεύσεις των ΤΕΙ μέχρι το 2012, εκτός εάν

τεκμηριώνεται η πρόταση με βάση κριτήρια που θα δεσμευθούν και από κοινή συνεδρίαση - προς το παρόν - ΣΑΤΕ, ΣΑΠΕ.

- ➔ **ΝΑ ΔΙΑΤΗΡΗΘΕΙ** η βάση του 10 στο 50% της υψηλότερης επιτευχθείσας βαθμολογίας στο αντίστοιχο τμήμα (δεν είναι ομόφωνη).

4. Προτάσεις για μελέτη σοβαρών θεμάτων μακροπρόθεσμα

- ➔ **ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΕΙ** ενιαίος φορέας ακαδημαϊκής πιστοποίησης για όλη την ανώτατη εκπαίδευση.
- ➔ **ΝΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΕΙ** το σχετικό τμήμα Αξιολόγησης και Πιστοποίησης του ΕΣΥΠ του Ν. 2327/95.
- ➔ **ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΕΙ** φορέας προώθησης, πιστοποίησης και αξιολόγησης της έρευνας.

➔ **ΝΑ ΙΔΡΥΘΟΥΝ** νέοι επαγγελματικοί φορείς - ινστιτούτα για τους πτυχιούχους ανώτατης εκπαίδευσης ανά σχολή που θα κατοχυρώνει την ποιότητα του επαγγελματικού έργου και θα απονέμει τα εκπαιδευτικά δικαιώματα και την άδεια εξασκήσεως επαγγέλματος.

Στις εργασίες παρευρέθηκε ο Υπουργός Παιδείας κ. **Α. Σπηλιωτόπουλος** και οι Πρυτάνεις κ.κ. **Κ. Μουτζούρης, Σ. Κουμπιάς και Π. Σιαφαρίκας**.

Στη σύνοδο αυτή οι Αντιπρόεδροι του ΤΕΙ Αθήνας κ.κ. **Μ. Μπρατάκος και Ι. Χάλαρης** ανέπτυξαν, εκτός των απόψεών τους για τα παραπάνω θέματα, ειδικότερες εισηγήσεις για τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων ΤΕΙ καθώς και για την ορθολογικότερη αντιμετώπιση των διαδικασιών αξιολόγησης των ΤΕΙ.

● Προτάσεις της Διοίκησης του ΤΕΙ Αθήνας στη Σύνοδο Προέδρων στην Πάτρα

Όπως είναι γνωστό, πάγιο αίτημα των ΤΕΙ τα τελευταία χρόνια είναι να κλείσει η οικονομική ψαλίδα των ΤΕΙ σε σχέση με τα Πανεπιστήμια, τόσο σε επίπεδο τακτικού προϋπολογισμού όσο και σε επίπεδο Δημοσίων Επενδύσεων. Δυστυχώς, όπως έχουν διαμορφωθεί τα οικονομικά στοιχεία οδηγούν με μαθηματική ακρίβεια τα ΤΕΙ σε μαρασμό.

Πώς είναι δυνατόν η πολιτεία να κάνει λόγο για αναβάθμιση των Ιδρυμάτων μας μέσω κοινής νομοθεσίας με τα Πανεπιστήμια, όταν η ίδια ευνοεί την υποβάθμιση των ΤΕΙ σε όλους τους τομείς; Αυτή τη στιγμή η σχέση μεταξύ ΤΕΙ και Πανεπιστημίων, τόσο σε επίπεδο Τακτικού Προϋπολογισμού όσο και σε επίπεδο Δημόσιων Επενδύσεων, είναι 1 προς 5. Είναι τουλάχιστον αδιανόητο να αναμένεται από τα Ιδρύματά μας να προσφέρουν έργο εφάμιλλο των Πανεπιστημίων υπό αυτές τις συνθήκες.

Στον τομέα των λειτουργικών δαπανών υπάρχει για το 2009 μία αύξηση της τάξης του 4% όση και στα Πανεπιστήμια, γεγονός που σημαίνει ότι σε μία τετραετία θα έχει διευρυνθεί ακόμη περισσότερο η διαφορά τους. Στις Δημόσιες Επενδύσεις των οποίων τα κονδύλια αφορούν σε έργα και εξοπλισμό, τα ΤΕΙ επιχορηγούνται περίπου με 110 εκατ. ευρώ σε σχέση με τα Πανεπιστήμια τα οποία επιχορηγούνται με 460 εκατ. ευρώ. Συνεπώς, μέσα στη διάρκεια της τετραετίας τα ΤΕΙ δε δύνανται να κατασκευάσουν νέες εγκαταστάσεις και να αγοράσουν νέο εξοπλισμό, με αποτέλεσμα τη διαιώνιση του καθεστώτος υποβάθμισής τους.

Μήπως λοιπόν πρόκειται για ενορχηστρωμένη

ενέργεια που στοχεύει στον αφανισμό τους; Άλλωστε ο τακτικός προϋπολογισμός είναι αμελητέος, με συνέπεια να μην μπορεί να προσφέρει χρήματα για επενδύσεις. Δεδομένου ότι βρισκόμαστε στην Πάτρα, θα αναφέρουμε ένα παράδειγμα σε σχέση με το ΤΕΙ Πάτρας. Το ίδρυμα έχει ετήσιο τακτικό προϋπολογισμό 10.200.000 € με τα οποία καλείται να πληρώσει 4.100.000 € για δαπάνες έκτακτου ΕΠ, 1.500.000 € για αγορά βιβλίων και με το υπόλοιπο ποσό των 4.600.000€ να καλύψει τις λειτουργικές του δαπάνες, δηλαδή λογαριασμούς ΔΕΗ, ΟΤΕ, νερού, ταξίδια, εκδρομές, σημειώσεις, στέγαση, αναλώσιμα, εξοπλισμό, συντηρήσεις κτιρίων και κτιριακών εγκαταστάσεων κτλ.

Τη δυσάρεστη αυτή κατάσταση περιπλέκουν ακόμη περισσότερο οι δύο ανεξάρτητοι κωδικοί που δημιουργήθηκαν από το Υπουργείο για τους ωρομισθίους και τα βιβλία αντίστοιχα, περιορίζοντας σε μεγάλο βαθμό τις λειτουργικές δαπάνες. Φαίνεται πως τα ΤΕΙ καλούνται να πληρώσουν το βαρύτερο τμήμα κάθε νομοθετικής απόπειρας του ΥΠΕΠΘ.

Τον προηγούμενο μήνα προσκληθήκαμε στο Υπουργείο Παιδείας για να συζητήσουμε το θέμα των προϋπολογισμών. Η εντύπωση που εμείς αποκομίσαμε, αλλά θεωρώ και η δική σας, ήταν ότι συζητούσαμε για τον προϋπολογισμό του 2009. Αυτό τουλάχιστον ισχυρίστηκαν οι υπηρεσιακοί παράγοντες. Μόλις σήμερα μάθαμε ότι ετοιμάζεται κοινή απόφαση για την υπογραφή τετραετούς προγραμματισμού με ετήσια αύξηση 4%, γεγονός που μεταφράζεται σε επιδείνωση της ήδη άσχημης υφιστάμενης κατάστασης.

Όταν ψηφίστηκε ο νόμος για τον τετραετή

προγραμματισμό, όλα τα ΤΕΙ το δέχτηκαν με ικανοποίηση αλλά και σκεπτικισμό, διότι, ενώ θεωρητικά αποτελεί ένα σωστό μέτρο, στην πράξη είναι ανεφάρμοστο λόγω έλλειψης των απαραίτητων οικονομικών πόρων. Τα γεγονότα που ακολούθησαν δικαίωσαν τις ανησυχίες μας. Αρχικά το ΥΠΕΠΘ μας κοινοποίησε τα κριτήρια, με τα οποία θα έπρεπε να καταρτίσουμε τον τετραετή προγραμματισμό. Βάσει των κριτηρίων αυτών ο προϋπολογισμός των ιδρυμάτων μας ανήλθε σε πολύ υψηλά επίπεδα, κάτι που ήταν αναμενόμενο και ανταποκρινόταν στις πραγματικές τους ανάγκες. Το επιχείρημα αυτό μάλιστα διευκόλυνε την καθολική ψήφισή τους από τις Συνελεύσεις των ΤΕΙ, κάτι που σε άλλη περίπτωση θα ήταν αδύνατο. Στη συνέχεια αποδείχτηκε ότι το ΥΠΕΠΘ δεν είχε τη δυνατότητα να καλύψει αυτούς τους προϋπολογισμούς, με αποτέλεσμα να αποσύρει τα κριτήρια και σήμερα να συζητείται ετήσια αύξηση ύψους 4%!

Άραγε ποιος Πρόεδρος ΤΕΙ θα υπέγραφε, υπό αυτές τις συνθήκες, τον τετραετή προϋπολογισμό, γνωρίζοντας μάλιστα εκ των προτέρων ότι με τον τρόπο αυτό καταδικάζει το ίδρυμά του σε μαρασμό;

Άλλη μια απόδειξη της αποσπασματικής αντιμετώπισης των προβλημάτων μας από μέρους του ΥΠΕΠΘ, είναι ότι δεν ενέταξε στον προϋπολογισμό του 2009 την έκτακτη επιχορήγηση των 2 εκατ. ευρώ που διένειμε πρόσφατα στα ΤΕΙ.

Η διαρκώς αυξανόμενη οικονομική δυσπραγία αποτελεί αναμφισβήτητο γεγονός. Δεν θα πρέπει όμως να αποτελεί άλλοθι για όλα τα κακώς κείμενα. Γιατί άραγε να μην ενισχυθούν τα ΤΕΙ έναντι των Πανεπιστημίων, τα οποία ήδη βρίσκονται πολύ καλύτερη οικονομική κατάσταση δεδομένου ότι οι δαπάνες του έκτακτου ΕΠ και των βιβλίων καλύπτονται από κονδύλια του Υπουργείου;

Το ΥΠΕΠΘ όφειλε να επιδείξει καλή πρόθεση έναντι των ΤΕΙ, διότι και αυτά πάντοτε

επιδείκνυαν καλή πρόθεση, και να φροντίσει μέσα στην τετραετία να μειώσει την οικονομική διαφορά μεταξύ ΤΕΙ και Πανεπιστημίων και όχι να τη διευρύνει.

Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να κάνουμε κι εμείς την αυτοκριτική μας και να αναλάβουμε το μέρος της ευθύνης που μας ανήκει, διότι τίποτε από όλα αυτά δε θα είχε συμβεί, εάν εμείς οι ίδιοι δεν το είχαμε επιτρέψει, εάν εμείς οι ίδιοι είχαμε επιδείξει περισσότερη υπευθυνότητα και εάν είχαμε αποφύγει άστοχους χειρισμούς. Υπάρχουν ΤΕΙ, τα οποία δεν έλαβαν την πρώτη δόση 35% του προϋπολογισμού του 2009, διότι δεν είχαν φροντίσει να στείλουν στις αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες όλα τα απαραίτητα έγγραφα. Αυτό δε θα μπορούσε παρά να χαρακτηριστεί ως αποκορύφωμα ανευθυνότητας και επιπλέον δίνει αφορμή στο Υπουργείο να μη λαμβάνει σοβαρά υπόψη το αίτημά μας να γίνουμε Πανεπιστήμια αμέσως.

Υπό το φως όλων αυτών των δυσάρεστων εξελίξεων **τα αιτήματά μας διαμορφώνονται ως εξής:**

1 Με την εφαρμογή του τετραετούς προγραμματισμού, ζητούμε την αύξηση του τακτικού προϋπολογισμού κατάέτος, ώστε σε μια τετραετία να έχει ελαχιστοποιηθεί οικονομική διαφορά μεταξύ ΤΕΙ και Πανεπιστημίων.

2 Η αύξηση του προϋπολογισμού των Δημοσίων Επενδύσεων να είναι αντίστοιχη αυτής των Πανεπιστημίων.

3 Να εφαρμοστεί άμεσα ο αλγόριθμος, που ισχύει ήδη στα Πανεπιστήμια, για το σύνολο του Προϋπολογισμού ώστε να υπάρξει δίκαιη κατανομή των πιστώσεων.

4 Κανένα ΤΕΙ να μην υπογράψει τον τετραετή προγραμματισμό, ο οποίος υποβαθμίζει ακόμη περισσότερο τα Ιδρύματά μας, εάν πρώτα δε ληφθεί μέριμνα από το ΥΠΕΠΘ για την άμεση διευθέτηση όλων των ανωτέρω ζητημάτων.

● Επαγγελματικά δικαιώματα πτυχιούχων - διπλωματούχων ΑΕΙ και Επαγγελματικοί Φορείς, Επιμελητήρια*

Ανυπάρχει ένα ζήτημα στα ΤΕΙ, που μόνο ηλεκτρική του αναφορά δημιουργεί θλίψη, είναι αυτό των **επαγγελματικών δικαιωμάτων**. Επί 25 χρόνια η Πολιτεία κωφεύει στις συνεχείς διαμαρτυρίες και τις διαρκώς αυξανόμενες φωνές αποφοίτων και σπουδαστών, καθηγητών και Διοικήσεων των ΤΕΙ, για την αδικία που συντελείται από μέρους της, να μην κατοχυρώνει το δικαίωμα της εργασίας σε ειδικότητες των ΤΕΙ. Η "νέα οικονομία της γνώσης", την οποία συμφώνησαν το 2000 οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Λισσαβόνα σχετικά με το εκπαιδευτικό σύστημα, εξακολουθεί να αποτελεί στρατηγικό της στόχο, ο οποίος όμως με την εμφανισθείσα παγκόσμια οικονομική κρίση δε φαίνεται να ολοκληρώνεται εντός του προγραμματισμένου 2010. Βασικός στόχος της Ε.Ε. αποτελεί η ανάδειξη της μέχρι το 2010, ως της πλέον σημαντικής και δυναμικής οικονομίας της γνώσης παγκοσμίως, με σταθερή οικονομική ανάπτυξη που να διασφαλίζει καλύτερες συνθήκες εργασίας και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή. Η επίτευξη αυτού του στόχου προϋποθέτει πρωτοβουλίες ριζικών μετασχηματισμών στην οικονομία αλλά και στη υιοθέτηση ανάλογων προγραμμάτων για την κοινωνική ευημερία και τα εκπαιδευτικά συστήματα των χωρών της. Μέσα σε αυτό το Ευρωπαϊκό "γίγνεσθαι" η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια έχει ξεκινήσει κάποιες νομοθετικές πρωτοβουλίες για την επίλυση των προβλημάτων

Πανεπιστημίων και ΤΕΙ (Ν. 2916/2001, 2909/2001, 3404/2005, 3374/2005, 3549/2007, 3653/2008) με καθυστέρηση δεκαετίας, ενώ το 2010 θα έπρεπε να έχει ολοκληρώσει την εκπαιδευτική της μεταρρύθμιση σχετικά με την **αξιολόγηση των ιδρυμάτων, την αλλαγή των προγραμμάτων σπουδών, το σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων, τα μαθησιακά αποτελέσματα, το παράρτημα διπλώματος και το εθνικό πλαίσιο προσόντων**.

Περιεχόμενα σπουδών των Τμημάτων

Το ΥΠΕΠΘ καθόρισε σε ΦΕΚ τα περιεχόμενα σπουδών όλων των Τμημάτων ΤΕΙ (συνολικά 195 τμήματα). Καθόρισε δηλαδή το profile του αποφοίτου ως πρώτο βήμα, καθ' όσον αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ακολουθούμενη διαδικασία έκδοσης των επαγγελματικών δικαιωμάτων. Ο απόφοιτος ΤΕΙ κατά τη διάρκεια των σπουδών του αποκτά ένα σύνολο εξειδικευμένων επιστημονικών γνώσεων και δεξιοτήτων που τον καθιστούν ικανό να εκτελέσει μια σειρά από δραστηριότητες του γνωστικού του αντικειμένου. Οι εξειδικευμένες επιστημονικές γνώσεις που αποκτούν οι πτυχιούχοι ΤΕΙ και η αναγνώριση και καταξίωσή τους, ως επιστημονικό στελεχιακό δυναμικό σε επιχειρήσεις και φορείς του Δημόσιου Τομέα

*Ομιλία του Μ. Μπρατάκου, Αντιπροέδρου του ΤΕΙ-Α στη 2^η Σύνοδο Προέδρων-Αντιπροέδρων ΤΕΙ (Πάτρα, 11-13 Μαρτίου 2009)

γίνεται καταφανής από την απορρόφησή τους. Μελέτη της Οριζόντιας Δράσης 10 Γραφείων Διασύνδεσης των ΤΕΙ με επιστημονικό υπεύθυνο τον ομιλούντα έδειξε ότι για 5000 αποφοίτους των ετών 1997-2001 (εννέα κατηγοριών ειδικοτήτων) ο μέσος όρος απασχόλησης ανέρχεται στο 89% και οι άνεργοι και άεργοι στο 7 και 4% αντίστοιχα. Αυτή η “περιορισμένη ανεργία” των αποφοίτων ΤΕΙ σε σχέση με τους αποφοίτους Πανεπιστημίων που φθάνει το 20% δεν οφείλεται σε κάποια **αναντιστοιχία των μορφωτικών εφοδίων** των αποφοίτων ΤΕΙ προς τις λεγόμενες **ανάγκες των επιχειρήσεων**, αλλά από το γεγονός ότι, οι όποιες νέες θέσεις εργασίας δημιουργούνται είναι πολύ λιγότερες από την αύξηση του βαθμού απασχόλησης στον ενεργό πληθυσμό της χώρας. Δεν είναι λοιπόν **οι ικανότητες** που λείπουν από την υπάρχουσα αγορά εργασίας, αλλά οι επενδύσεις που θα δημιουργούσαν επαρκείς θέσεις απασχόλησης. Η αναντιστοιχία αυτή επιτείνεται από την ολιγωρία που έχει δείξει η πολιτεία, όλα τα προηγούμενα χρόνια, από τη μη έκδοση των επαγγελματικών δικαιωμάτων σειράς ειδικοτήτων των ΤΕΙ. Το ΥΠ.Ε.Π.Θ θα έπρεπε σύμφωνα με το Ν. 1404/1983 άρθρο 25 παρ. β, γ, όπως αυτό τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο 6 παρ.ββ του Ν. 2916/2001, να έχει εκδώσει Προεδρικά Διατάγματα σχετικά με τον καθορισμό των επαγγελματικών δικαιωμάτων της κάθε ειδικότητας “έξι μήνες πριν από την αποφοίτηση των πρώτων σπουδαστών ΤΕΙ για τις υπάρχουσες ειδικότητες, και προκειμένου για νέες ειδικότητες, ταυτόχρονα με τη δημιουργία τους ή με την ίδρυση αντίστοιχων Τμημάτων” (άρθρο 25).

Παρά ταύτα, 26 χρόνια μετά την ίδρυση των ΤΕΙ το θέμα της μη έκδοσης των Επαγγελματικών Δικαιωμάτων για 25 ειδικότητες συνεχίζεται με τεράστιες συνέπειες για τους πτυχιούχους ΤΕΙ καθώς αντιμετωπίζουν σοβαρότατα προβλήματα στην άσκηση του επαγγέλματός τους. Την

ίδια στιγμή που απόφοιτοι άλλων Ιδρυμάτων τριετούς διάρκειας σπουδών λαμβάνουν άδεια ασκήσεως επαγγέλματος αντίστοιχη με αυτή των αποφοίτων Ελληνικών Πανεπιστημίων και εντάσσονται στο Δημόσιο στην κατηγορία Π.Ε.

Το ιστορικό των επαγγελματικών δικαιωμάτων

Συνολικά στα ΤΕΙ λειτουργούν 92 ειδικότητες. Από το 1989 έως το 2004 εκδόθηκαν τα Π.Δ. για τα επαγγελματικά δικαιώματα 50 ειδικοτήτων Τμημάτων των ΤΕΙ. Από το 2005 μέχρι σήμερα έχουν εκδοθεί σε ΦΕΚ τα επαγγελματικά δικαιώματα 21 ειδικοτήτων και έχει το ΣΑΤΕ γνωμοδοτήσει για τις υπόλοιπες 21 ειδικότητες. Για τις ειδικότητες αυτές έχουν συνταχθεί τα σχέδια των Π.Δ., έχουν υπογραφεί από τον αρμόδιο Υφυπουργό Παιδείας κ. Ταλιαδούρο και έχουν αποσταλεί στα συναρμόδια Υπουργεία (ΥΠΕΧΩΔΕ, Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, Υπουργείο Ανάπτυξης). Αναμένεται η υπογραφή τους και η αποστολή τους στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Το μεγάλο αγκάθι όμως που εξακολουθεί να ταλαιπωρεί πάνω από 12.000 επαγγελματίες Τεχνολόγους Μηχανικούς των ΤΕΙ είναι η ακύρωση διατάξεων του Π.Δ. 318/94, που αφορά τα επαγγελματικά δικαιώματα των Τμημάτων:

- ✓ Πολιτικών Έργων Υποδομής
- ✓ Πολιτικών Δομικών Έργων
- ✓ Τοπογραφίας
- ✓ Γεωπληροφορικής και Τοπογραφίας.

Τον Αύγουστο του 2006 το ΣΑΤΕ γνωμοδότησε (ύστερα από 11 συναντήσεις άτυπων και τυπικών επιτροπών) για τα Επαγγελματικά Δικαιώματα των Τμημάτων αυτών. Τα σχέδια των Π.Δ., ενώ έχουν υπογραφεί εδώ και αρκετούς μήνες από τον Υφυπουργό Παιδείας και έχουν προωθηθεί για υπογραφή στο ΥΠΕΧΩΔΕ, ο συναρμόδιος Υπουργός καθυστερεί να τα υπογράψει, αφήνοντας χιλιάδες ελεύθερους επαγγελματίες

βορά στις διαθέσεις και κάθε λογής ερμηνείες των Πολεοδομικών Γραφείων.

Ποιά είναι σήμερα η ακριβής κατάσταση των επαγγελματικών δικαιωμάτων;

Από τη μέχρι τώρα ανάλυση γίνεται αντιληπτό ότι το θέμα των Επαγγελματικών Δικαιωμάτων δεν έχει “κλείσει” ακόμα. Απομένουν 25 ειδικότητες Τμημάτων ΤΕΙ για τις οποίες τα συναρμόδια υπουργεία καθυστερούν να υπογράψουν τα σχετικά σχέδια Π.Δ. και συνεπώς δεν έχουν σταλεί στο Συμβούλιο της Επικρατείας για να ολοκληρωθεί η έκδοσή τους.

Επίσης μια σειρά παρεμβάσεων από διάφορα Υπουργεία έχει δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα στην άσκηση του επαγγέλματος Πτυχιούχων διαφόρων κλάδων, π.χ. η μεταφορά της Κοινοτικής Οδηγίας 2002/9/EK στο νομοθετικό πλαίσιο της χώρας αποκλείει τους πτυχιούχους ΤΕΙ από τις διαδικασίες ενεργειακής βαθμονόμησης και πιστοποίησης κτιρίων. Επίσης βρίσκονται σε ισχύ οι διατάξεις του Ν.1666/86 σύμφωνα με τις οποίες, οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αν και έχουν την ειδικότητα του βοηθού οδοντοτεχνίτη, εξομοιώνονται με τον οδοντοτεχνίτη ανωτάτης εκπαίδευσης, όπως είναι ο απόφοιτος ΤΕΙ. Ακόμη Επαγγελματικά Δικαιώματα Πτυχιούχων των Γεωτεχνικών Τμημάτων καταπατώνται (ΥΠ.Α.Α.Τρ και ΥΠΕΧΩΔΕ) ή και αναιρούνται από το ΓΕΩΤ.Ε.Ε., γεγονός που έκανε τους συλλόγους των αποφοίτων να ζητούν με προσφυγή τους στο Συμβούλιο Επικρατείας την ακύρωση του Π.Δ. 344 που τους αποκλείει από οποιαδήποτε δραστηριότητα ελεύθερης και αυτόνομης άσκησης επαγγέλματος. Ανάλογα συμβαίνουν με τους Πτυχιούχους τμημάτων της Φυσικοθεραπείας και τους καθηγητές Φυσικής Αγωγής. Και δεν είναι μόνον τα προβλήματα τα προερχόμενα εκ της ημεδαπής, υπάρχουν κι άλλα!!

Έρχεται η απόφαση του Διεθνούς Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου C-274/05 που υποχρεώνει την Ελλάδα να αναγνωρίσει κατά τον ορισμό της οδηγίας 89/48 τα διπλώματα που χορηγούνται από Πανεπιστήμια άλλων κρατών μελών, όταν οι σπουδές, μετά το πέρας των οποίων απονέμονται τα διπλώματα αυτά, έχουν πραγματοποιηθεί σε **ιδιωτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα** εγκατεστημένο στην Ελλάδα. Παράλληλα, αφού έχει το δικαίωμα να ασκεί νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα σε ένα κράτος μέλος της Ε.Ε., αυτό είναι επαρκές για **την άσκηση του ίδιου αυτού επαγγέλματος στα λοιπά κράτη μέλη**. Τα δε “αντισταθμιστικά μέτρα”, που περιγράφονται στην οδηγία (πρακτική άσκηση προσαρμογής, δοκιμασία επάρκειας με επιλογή του αιτούντα) μόνο γέλιο μπορούν να προκαλέσουν.

Ας θυμηθούμε και το **Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων** (European Framework of Qualifications, EFQ) το οποίο θα αποτελέσει ένα διαβατήριο για τους νέους με όλες τις γνώσεις που έχουν λάβει από **διάφορες δομές της εκπαίδευσης** και θα τους δίνει **ουσιαστικά επαγγελματικά δικαιώματα** σε όλο τον χώρο της Ενωμένης Ευρώπης. Το βασικό στοιχείο του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων (ΕΠΠ) είναι τα οκτώ επίπεδα αναφοράς, τα οποία περιγράφουν τι γνωρίζει, τι καταλαβαίνει και τι μπορεί να κάνει ο εκπαιδευόμενος - δηλαδή τα “μαθησιακά αποτελέσματα” - ανεξάρτητα από το σύστημα στο πλαίσιο του οποίου αποκτήθηκε ένα συγκεκριμένο προσόν. Τα οκτώ επίπεδα καλύπτουν το πλήρες φάσμα προσόντων, από αυτά που αποκτώνται στο τέλος της **υποχρεωτικής εκπαίδευσης**, μέχρι αυτά που αποκτώνται στο **ανώτατο επίπεδο πανεπιστημιακής** και ενδοϋπηρεσιακής / ενδοεπιχειρησιακής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η Ελλάδα έχει δεσμευτική υποχρέωση έως το 2007 να προετοιμάσει ένα Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων. Το γενικό σχέδιο προβλέπει ότι τα κράτη μέλη θα συνδέσουν τα εθνικά τους

συστήματα προσόντων με το ΕΠΠ (έως το 2009). Δηλαδή το ΕΠΠ θα λειτουργεί σαν ένα είδος μηχανισμού μετατροπής που θα αποσαφηνίζει τη σχέση μεταξύ προσόντων και διαφορετικών συστημάτων. Με τον τρόπο αυτό οι πολίτες και οι εργοδότες θα μπορούν να χρησιμοποιούν το ΕΠΠ ως εργαλείο αναφοράς για να συγκρίνουν τα επίπεδα προσόντων διαφορετικών χωρών και διαφορετικών συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, π.χ. επαγγελματικής κατάρτισης και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Προτεινόμενα μέτρα

Οι πρόσφατες Ευρωπαϊκές εξελίξεις (οδηγία 2005/36, & συστάσεις 2006/143, 2006/962) καθιστούν αναγκαία μια σειρά από μέτρα που έχουν να κάνουν με την αναγνώριση των επαγγελματικών δικαιωμάτων - προσόντων που συνδέει την εκπαίδευση με την πρόσβαση στην αγορά εργασίας με κριτήρια που προσδιορίζονται με σαφήνεια και χαρακτηρίζονται από διαφάνεια. Ωστόσο στο κρίσιμο σημείο που σήμερα βρίσκονται τα ΤΕΙ μετά την αναγνώριση από την Ε.Ε των διπλωμάτων που χορηγούν τα Κολλέγια με σπουδές που πραγματοποιούνται στο “πλαίσιο συμφωνιών επικυρώσεως” της γνωστής δικαιόχρησης (2008/3696), αυτό που μπορεί να γίνει είναι η ταυτόχρονη διαχείριση του θέματος σε δύο φάσεις:

Σε πρώτη φάση άμεσα και με μεγάλη καθυστέρηση ετών, το ΥΠΕΠΘ ως καθ' ύλην αρμόδιο, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία για τον καθορισμό του πλαισίου άσκησης επαγγέλματος, δηλαδή για τα Επαγγελματικά Δικαιώματα, εφ' όσον έχει τη γνώμη του ΣΑΤΕ **πρέπει να πιέσει τα συναρμόδια Υπουργεία** να συνυπογράψουν τα σχέδια των Π.Δ. που απέμειναν και να τα στείλει άμεσα στο Συμβούλιο της Επικρατείας για να ολοκληρωθεί η έκδοσή τους σε ΦΕΚ. Αποτελεί μια από τις σοβαρότερες εκκρεμότητες του Υπουργείου

Παιδείας έναντι των ΤΕΙ που αφορά χιλιάδες πτυχιούχους και φοιτητές των ΤΕΙ. Με το κλείσιμο των Επαγγελματικών Δικαιωμάτων των ειδικοτήτων αυτών διασφαλίζεται πλέον η ισότιμη πρόσβαση των νέων ανθρώπων στην εκπαίδευση και εργασία απομονώνοντας, τα από πολλές δεκαετίες οργανωμένα, πολλάκις συντηχιακά συμφέροντα υπό μορφή φορέων ή επιμελητηρίων, που παρεμποδίζουν με κάθε μέσο την παραγωγική και τεχνολογική ανάπτυξη της χώρας εν ονόματι των στενών επαγγελματικών και οικονομικών συμφερόντων των μελών τους.

Σε δεύτερη φάση απαιτείται η δημιουργία ενός θεσμικού πλαισίου, από μέρους της Πολιτείας, που θα καθορίζει τους όρους και τις προδιαγραφές λειτουργίας των Συλλόγων των Πτυχιούχων ΤΕΙ ανά Σχολή, υπό μορφή **Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου** με οργανωτική δομή **Επιστημονικών Επιμελητηρίων**. Κάθε Επιστημονικό Επιμελητήριο Πτυχιούχων θα συνεργάζεται μόνο με το αντίστοιχο Υπουργείο που καλύπτει τις ειδικότητες του επιμελητηρίου και θα εκδίδει

- α.** τα επαγγελματικά δικαιώματα και αρμοδιότητες και
  - β.** την άδεια ασκήσεως επαγγέλματος,
- ενώ ταυτόχρονα θα πρέπει να είναι σε θέση να ελέγχει νομικά τους τίτλους σπουδών και έτσι να διασφαλίζει την αξιοπιστία τους και την ωφελιμότητά τους στο κοινωνικό σύνολο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η νομοθετική ρύθμιση (Ν.3599/2007) που έγινε πρόσφατα με τους συλλόγους των Πτυχιούχων Φυσιοθεραπευτών και Νοσηλευτών. Στο σημείο αυτό θα ήταν ασέβεια προς τους αποφοίτους και σπουδαστές των ΤΕΙ να μην καταδικάσουμε τη στάση του ΤΕΕ που ούτε λίγο ούτε πολύ “επιζητεί την επανεξέταση των Π.Δ. που έχουν εκδοθεί για τα Επαγγελματικά Δικαιώματα των Πτυχιούχων ΤΕΙ”.

● Σύσκεψη των Προέδρων των ΕΕ&Ε

ΣΤΙΣ 11 ΜΑΡΤΙΟΥ 2009 στην Πάτρα και στα πλαίσια της 2^{ης} Συνόδου Προέδρων και Αντιπροέδρων ΤΕΙ, πραγματοποιήθηκε **σύσκεψη των Προέδρων των Επιτροπών Εκπαίδευσης και Ερευνών**. Τα θέματα που συζητήθηκαν ήταν τα παρακάτω:

- ➔ **Ανασκόπηση έργων Ε.Π.** “Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση” της 3^{ης} Προγραμματικής Περιόδου (κλείσιμο, προβλήματα, απένταξη έργων, επιμερισμός τόκων).
- ➔ **Προγραμματισμός**, προοπτικές, προκηρύξεις νέων έργων για τη νέα προγραμματική περίοδο.

Στη συνάντηση παρευρέθη ο νέος Ειδικός Γραμματέας ΕΠΕΔΒΜ κ. **Ε. Κοντογιάννης** και συμμετείχαν με εισηγήσεις ο Προϊστάμενος ΕΥΔ ΕΠΕΔΒΜ* κ. **Β. Τσαγιάννης**, η Υπεύθυνη Μονάδας Β2 κ. **Ζ. Μητσιάκη** και η Υπεύθυνη Μονάδας Β3 κ. **Ε. Κεχρή**. ☑

*ΕΥΔ ΕΠΕΔΒΜ: Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος “Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση”

Στις 10 Φεβρουαρίου 2009 πραγματοποιήθηκε συνάντηση των Προέδρων των ΤΕΙ της χώρας με τον νέο Υπουργό Παιδείας, κ. Α. Σπηλιοτόπουλο και συζητήσαν θέματα που αφορούν τα ΤΕΙ. Ο Πρόεδρος του ΤΕΙ Αθήνας κ. Δ. Νίνος παρέδωσε την επιστολή που ακολουθεί:

- 1 -

Αιγάλεω, 10 Φεβρουαρίου 2009

Κύριε Υπουργέ,

Τα ΤΕΙ της χώρας καλύπτουν αριθμητικά ένα μεγάλο τμήμα της ανωτάτης εκπαίδευσης, τουλάχιστον ίσο αυτού των Πανεπιστημίων. Συγκεκριμένα, εκπροσωπούν περίπου 300.000 σπουδαστές και 10.000 Εκπαιδευτικό, Διοικητικό και Ειδικό Τεχνικό Προσωπικό.

Σκοπός της σημερινής μας συνάντησης είναι να σας παρουσιάσουμε μια πλήρη και κυρίως αντικειμενική εικόνα της κατάστασης που επικρατεί σήμερα στα Ιδρύματα που εκπροσωπούμε δίνοντας έμφαση στα σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζουμε. Η άμεση επίλυσή τους θα μας επιτρέψει αφενός να προσφέρουμε στους σπουδαστές μας ανώτατη τεχνολογική εκπαίδευση πολύ υψηλού επιπέδου και αφετέρου να προσεγγίσουμε τους επιμέρους στόχους μας.

A. Οικονομικά Θέματα

Αναγνωρίζουμε ότι το ιδιαίτερα αντίξοο οικονομικό περιβάλλον που έχει διαμορφωθεί λόγω της γενικότερης κρίσης που επικρατεί σε παγκόσμιο επίπεδο δεν αφήνει περιθώρια για γενναίες επιχορηγήσεις. Εντούτοις θεωρούμε ότι θα πρέπει από μέρους σας να υπάρξει μέριμνα ώστε να μην υφίσταται τόσο έντονη διαφοροποίηση μεταξύ ΤΕΙ και Πανεπιστημίων, τόσο σε επίπεδο τακτικού προϋπολογισμού όσο και σε επίπεδο Δημόσιων Επενδύσεων.

Η σχέση του τακτικού προϋπολογισμού των ΤΕΙ σε αντιπαράθεση με τα Πανεπιστήμια είναι 1 προς 5, ενώ στον τομέα των Δημόσιων Επενδύσεων η σχέση διαμορφώνεται σε 1 προς 4.

Τα ΤΕΙ έλαβαν φέτος έκτακτη οικονομική ενίσχυση ύψους 2.000.000€, η οποία είναι πολύ μικρή συγκρινόμενη με την αντίστοιχη του προηγούμενου έτους.

B. Λειτουργικά Θέματα

1 Η έγκριση νέων θέσεων ΕΤΠ αποτελεί ζήτημα άμεσης προτεραιότητας για τα ΤΕΙ, δεδομένου ότι τα μέλη ΕΤΠ αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για την εύρυθμη λειτουργία των πολυάριθμων εργαστηρίων τους.

2 Όσον αφορά τα προβλήματα που προκύπτουν από την έλλειψη ικανού αριθμού μελών Διοικητικού Προσωπικού, αυτά μπορούν άμεσα να αντιμετωπισθούν μέσω της διαδικασίας των μετατάξεων, υπό την προϋπόθεση ότι αυτή δε θα είναι χρονοβόρα.

3 Η προκήρυξη και διάθεση θέσεων ΕΠ στα ΤΕΙ της χώρας αποτελεί εξόχως σημαντικό ζήτημα, το οποίο επηρεάζει άμεσα την εύρυθμη λειτουργία τους. Σε ό,τι αφορά το ΤΕΙ Αθήνας, κατά την περίοδο 2006-2007 υπηρετούσαν στο Ίδρυμα 630 μόνιμοι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων. Σήμερα, έπειτα από τη συνταξιοδότηση περίπου 130, επιβάλλεται η επιτάχυνση της διαδικασίας πρόσληψης νέων μελών ΕΠ για την κάλυψη των θέσεων που κενώθηκαν. Οι εξαιρετικά αργοί ρυθμοί διευθέτησης αυτών των θεμάτων μας αναγκάζουν να προσλαμβάνουμε έκτακτο προσωπικό επιβαρύνοντας τον ήδη βεβαρημένο τακτικό προϋπολογισμό των Ιδρυμάτων μας.

4 Η απλούστευση των γραφειοκρατικών διαδικασιών θα συνέβαλε καθοριστικά στη μείωση του χρόνου επίλυσης των ποικίλων διοικητικών θεμάτων. Συγκεκριμένα, επιβάλλεται να θεσπιστούν διαδικασίες οι οποίες να εξασφαλίζουν ότι τα έγγραφα που αφορούν σε διορισμούς, εξελίξεις, αναπομπές κτλ θα υπογράφονται μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα. Κατά το παρελθόν, έγγραφα υψίστης σημασίας για τη λειτουργία των Ιδρυμάτων μας παρέμεναν ανυπόγραφα επί μακρό χρονικό διάστημα. Κρίνεται μάλιστα σκόπιμο, όταν πρόκειται για προϋπολογισμούς, εγκρίσεις, τροποποιήσεις, μετρητά ή έκτακτες επιχορηγήσεις, να λαμβάνεται μέριμνα, ώστε τα σχετικά έγγραφα να υπογράφονται άμεσα, ώστε να δίνεται η δυνατότητα στα Ιδρύματα να λειτουργήσουν με άνεση και ευελιξία. Οι καθυστερήσεις δημιουργούν μεγάλο ταμειακό υπόλοιπο, γεγονός που προκαλεί ένα επιπλέον πρόβλημα για τα ιδρύματά μας.

5 Επανερχόμενοι στο πρόβλημα που έχει δημιουργηθεί με το διαχωρισμό της επιχορήγησης για την πληρωμή του ωρομίσθιου εκπαιδευτικού προσωπικού από τις λειτουργικές δαπάνες, σας επισημαίνουμε ότι από το διαχωρισμό αυτό προκύπτει έλλειψη χρηματικών διαθεσίμων για τις αναφερόμενες πληρωμές. Υπάρχουν διαθέσιμα για τις λειτουργικές δαπάνες αλλά δεν μπορούμε να κάνουμε χρήση αυτών. Θα πρέπει λοιπόν είτε να επανέλθουμε στο προηγούμενο καθεστώς του ενός κώδικα, ο οποίος μας εξασφάλιζε την απαραίτητη ευελιξία στη χρήση των διαθέσιμων πόρων είτε να μας δοθεί η δυνατότητα να χρησιμοποιούμε τα τυχόν διαθέσιμα που υπάρχουν από λειτουργικές δαπάνες, τα οποία θα αναπληρώνουμε αμέσως μόλις λαμβάνουμε τη χρηματοδότηση για την πληρωμή του ωρομίσθιου εκπαιδευτικού προσωπικού. Για το δεύτερο όμως απαιτείται η έκδοση σχετικής Υπουργικής Απόφασης.

Γ. Θεσμικά θέματα

1 Η επιτυχημένη συνεργασία Τμημάτων των Ιδρυμάτων μας με Πανεπιστημιακά Τμήματα κυρίως του εξωτερικού στον τομέα της εφαρμοσμένης έρευνας, αποτελεί πλέον αναμφισβήτητο γεγονός. Σήμερα, στα ΤΕΙ λειτουργούν πολλά μεταπτυχιακά προγράμματα, πάντοτε βέβαια με τη σύμπραξη των Πανεπιστημίων που έχουν τον πρώτο λόγο σε αυτά. Σύντομα θα είναι σε θέση να αξιοποιήσουν την πολύτιμη εμπειρία που αποκόμισαν μέσα από τις συμπράξεις αυτές και να οργανώσουν αυτόνομα μεταπτυχιακά προγράμματα.

- 3 -

2 Θεωρούμε ότι η συνέχιση του θεσμού των μετεγγραφών πλήττει σοβαρότατα τη λειτουργία των ιδρυμάτων μας. Οι σπουδαστές θα πρέπει να παραμένουν στο Ίδρυμα εισαγωγής, αλλά για να γίνει αυτό θα πρέπει τους δοθούν τα απαραίτητα κίνητρα και να διαμορφωθούν οι κατάλληλες για το σκοπό αυτό συνθήκες. Δεδομένου ότι η κατάργηση των μετεγγραφών θα προκαλούσε ίσως περισσότερα προβλήματα από όσα θα επέλυε, ίσως θα πρέπει να επανεξεταστούν τα κριτήρια επιλογής των δικαιούχων μετεγγραφής.

3 Το φαινόμενο της αυθαίρετης και χωρίς σχεδιασμό δημιουργίας νέων Τμημάτων έχει ήδη πλήξει ανεπανόρθωτα πολλά περιφερειακά ΤΕΙ και έχει υπονομεύσει το κύρος των Ιδρυμάτων μας γενικότερα. Συνεπώς θα πρέπει να λάβει τέλος πριν προκαλέσει ακόμη μεγαλύτερη ζημιά.

4 Ήδη προωθούνται κάποιες τροπολογίες με τη βοήθεια του Υφυπουργού κ. Σ. Ταλιαδούρου, οι οποίες εάν περάσουν σύντομα θα δώσουν διέξοδο σε πολλά λειτουργικά μας προβλήματα. Η κατάργηση της Ειδικής Γραμματείας ΤΕΙ επέφερε σοβαρότατα λειτουργικά προβλήματα. Συνεπώς κρίνεται επιβεβλημένο να επανέλθει το συντομότερο δυνατό.

Α. Νόμος

Η ψήφιση του νέου νόμου επέφερε σημαντική πρόοδο με σημαντικότερη συνέπεια την ουσιαστική κατάταξη των ΤΕΙ στην ανωτάτη εκπαίδευση. Εντούτοις εξακολουθούν να υφίστανται σημεία τα οποία απαιτούν αναθεώρηση, ώστε ο νόμος να καταστεί εφαρμόσιμος.

Ενδεικτικά αναφέρουμε προβλήματα που έχουν εντοπιστεί στα ακόλουθα σημεία:

1 Έχει προκληθεί ιδιαίτερα μεγάλο πρόβλημα στη λειτουργία των εκλεκτορικών σωμάτων, σε σχέση με ό,τι ίσχυε στο παρελθόν, με αποτέλεσμα να προκύπτουν καθυστερήσεις στους νέους διορισμούς.

2 Ο τετραετής προγραμματισμός δεν είναι δυνατό να εφαρμοστεί, διότι η ψήφισή του προϋποθέτει πλήθος διαδικασιών κατά την υλοποίηση των οποίων υπεισέρχονται διάφοροι παράγοντες και προκύπτουν ποικίλα προβλήματα. Το βασικότερο όμως πρόβλημα εστιάζεται στην έλλειψη των οικονομικών πόρων. Συνεπώς σε τι χρειάζεται ο προγραμματισμός όταν δεν υπάρχουν τα απαραίτητα κονδύλια για την υλοποίησή του;

3 Η ύπαρξη μάνατζερ θα προκαλέσει πλήθος νέων προβλημάτων διότι το πλαίσιο μέσα στο οποίο καλούνται να λειτουργήσουν τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα είναι αυστηρά καθορισμένο και δεν επιτρέπει περιθώρια ευελιξίας ή ανάπτυξης ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Επιπλέον δεν είναι δυνατόν ο μάνατζερ να έχει περισσότερες αρμοδιότητες από έναν Πρόεδρο ΤΕΙ ή έναν Πρύτανη Πανεπιστημίου.

4 Ο νέος νόμος επεδίωξε να καθιερώσει ομοιόμορφες διαδικασίες συνδυάζοντας νόμους των Πανεπιστημίων και των ΤΕΙ, κάτι που είναι πρακτικά ανέφικτο, διότι οι νόμοι που διέπουν

- 4 -

τα πρώτα διαφέρουν από τους νόμους που διέπουν τα δεύτερα π.χ. ο ρόλος και οι λειτουργίες της Συγκλήτου διαφέρουν από το ρόλο και τις λειτουργίες της Συνέλευσης ΤΕΙ.

- 5 Οι εκλογές οργάνων διοίκησης των ιδρυμάτων μας θα πρέπει να πραγματοποιούνται μέσα από λιγότερο πολύπλοκες και χρονοβόρες διαδικασίες από αυτές που προβλέπει ο νέος νόμος.
- 6 Για να καταστεί δυνατή η εφαρμογή του νέου νόμου σε στοιχειώδες επίπεδο, θα πρέπει να προϋπάρξουν τουλάχιστον πέντε Υπουργικά Διατάγματα και οκτώ Υπουργικές Αποφάσεις.

Ε. ΕΠΕΑΕΚ

Τα τελευταία δυο χρόνια σημειώνεται πολύ μεγάλη καθυστέρηση στην προκήρυξη των προσκλήσεων των έργων ΕΠΕΑΕΚ, παρά τις συχνές και επίμονες εκκλήσεις από μέρους των Ιδρυμάτων μας. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι η αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΠΘ μας είχε ενημερώσει ότι θα υπήρχαν εξελίξεις επί του θέματος ήδη από τα τέλη του 2008. Ήδη βρισκόμαστε στα μέσα Φεβρουαρίου 2009 χωρίς να έχει υπάρξει ακόμη η παραμικρή ενημέρωση.

ΣΤ. Κέντρα Ελευθέρων Σπουδών

Η λειτουργία και η νομιμοποίηση των Κέντρων Ελευθέρων Σπουδών, η οποία αποτελεί πλέον επιταγή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα προκαλέσει τεράστια προβλήματα και ίσως υπονομεύσει τη βιωσιμότητα περιφερειακών Τμημάτων, τόσο των Πανεπιστημίων όσο και των ΤΕΙ.

Το κοινοτικό δίκαιο μας επιβάλλει να συμμορφωθούμε προς τις υποδείξεις του επιτρέποντας την εξομοίωση των πανεπιστημιακών τίτλων σπουδών με κοινά καταναλωτικά προϊόντα και η κυβερνητική πολιτική που ακολουθείται τα τελευταία χρόνια, η οποία επέτρεψε στα Κέντρα Ελευθέρων Σπουδών να μετατραπούν σε οικονομικούς κολοσσούς. Φαίνεται λοιπόν πως, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η παιδεία αντιμετωπίζεται πλέον ως ένα κοινό καταναλωτικό αγαθό. Ποιος ο λόγος λοιπόν ένας φοιτητής να ταλαιπωρείται και να δαπανά χρήματα φοιτώντας στην περιφέρεια τη στιγμή που μπορεί να μείνει στο κέντρο και να λάβει τίτλο σπουδών κάποιου γνωστού ευρωπαϊκού πανεπιστημιακού ιδρύματος;

Επιβάλλεται να επαναπροσδιοριστούν προς το αυστηρότερο τα κριτήρια χορήγησης αδειών σε Κέντρα Ελευθέρων Σπουδών και παράλληλα να αξιολογηθούν τα ήδη λειτουργούντα ώστε να διασφαλιστεί ότι συνάδουν με τα οριζόμενα του ισχύοντα νόμου.

Ο Πρόεδρος του ΤΕΙ Αθήνας

Δημήτριος Νίνος

Καθηγητής

3

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΠΜΣ* μεταπτυχιακό πρόγραμμα στο ΤΕΙ Αθήνας

Τίτλος:
“Υλικά Οδοντικής Τεχνολογίας”

Από το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007 τμήμα Οδοντικής Τεχνολογίας της ΣΕΥΠ του ΤΕΙ Αθήνας συμπράττει με το τμήμα Οδοντιατρικής του Πανεπιστημίου Αθηνών και λειτουργεί το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο “Υλικά Οδοντικής Τεχνολογίας”.

Λίγα λόγια για το τμήμα

Το τμήμα Οδοντικής Τεχνολογίας είναι το μοναδικό τμήμα Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Ελλάδα, που παρέχει ολοκληρωμένη εκπαίδευση στο γνωστικό πεδίο της Οδοντικής Τεχνολογίας, που είναι ένας συνδυασμός επιστήμης, τεχνολογίας και δεξιότητας. Σήμερα η πρόοδος της Οδοντιατρικής επιστήμης και το γεγονός ότι οι προσθετικές εργασίες από την πιο απλή μορφή ενός ενθέτου, μέχρι σύνθετες αποκαταστάσεις με εμφυτεύματα ή γναθοπροσωπικές προσθέσεις, απευθύνονται σε άνθρωπο, υπαγορεύει τη μεταλλαγή του οδοντοτεχνίτη σε επιστήμονα δεξιότεχνη.

Αντικείμενο του προγράμματος

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών έχει ως αντικείμενο την παροχή εκπαίδευσης σε μεταπτυχιακούς φοιτητές προκειμένου να αποκτήσουν βαθύτερη και πιο εξειδικευμένη γνώση στο πεδίο των υλικών συνδέοντάς τα με την εφαρμογή.

Βασικοί στόχοι του ΠΜΣ

- **Η ΚΑΛΥΨΗ** των γνώσεων και των αναγκών που υπάρχουν καθώς και η παραγωγή νέας γνώσης στο αντικείμενο των υλικών οδοντικής τεχνολογίας
- **Η ΠΡΟΑΓΩΓΗ** της έρευνας στον τομέα των υλικών οδοντικής τεχνολογίας.
- **Η ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ** συνεργασιών, τόσο με το προπτυχιακό όσο και με άλλα μεταπτυχιακά προγράμματα ώστε να δραστηριοποιηθούν στο μέγιστο βαθμό οι διαθέσιμοι πόροι του Τμήματος Οδοντικής Τεχνολογίας.
- **Η ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ** με εξειδικευμένους επιστήμονες, των οδοντοτεχνικών εργαστηρίων που ήδη λειτουργούν στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα αλλά και όσων πρόκειται να λειτουργήσουν στο μέλλον.
- **Η ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ** προσέγγιση της επιστήμης των υλικών οδοντικής τεχνολογίας και η σύνδεση της γνώσης αυτής με τις μεθόδους εφαρμογής.
- **Η ΑΝΑΔΕΙΞΗ** της σημαντικής διάστασης της βιολογικής συμπεριφοράς των υλικών οδοντικής τεχνολογίας και της ορθής επιλογής τους.
- **Η ΠΡΟΒΟΛΗ** των δυνατοτήτων του Προγράμματος ώστε να αποτελέσει πόλο έλξης για νέους πτυχιούχους από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

*ΠΜΣ: Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Μεταπτυχιακοί Τίτλοι

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών οδηγεί στην απονομή Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης με τίτλο “Υλικά Οδοντικής Τεχνολογίας”.

Κατηγορίες Υποψηφίων

Στο ΠΜΣ γίνονται δεκτοί εφόσον πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την επιτυχή παρακολούθηση των μαθημάτων, κατά προτεραιότητα ως ακολούθως οι:

α. Κάτοχοι πτυχίου Οδοντιατρικής Ελληνικών Πανεπιστημίων ή αντιστοιχών Τμημάτων αναγνωρισμένων ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

β. Κάτοχοι πτυχίου ΤΕΙ Τμήματος Οδοντικής Τεχνολογίας της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας ή ισοτίμων και αντίστοιχων Τμημάτων αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

γ. Κάτοχοι πτυχίου ΤΕΙ ή ΑΕΙ, άλλων τμημάτων, συναφούς γνωστικού αντικείμενου, της ημεδαπής ή αντίστοιχων τμημάτων αναγνωρισμένων ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

Χρονική Διάρκεια

Η χρονική διάρκεια για την απονομή του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης ορίζεται σε τέσσερα (4) διδακτικά εξάμηνα. Η μέγιστη χρονική διάρκεια μέσα στην οποία οφείλει να ολοκληρώσει επιτυχώς τις σπουδές του κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής θα καθορίζεται με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ.

Πρόγραμμα Μαθημάτων

Τα μαθήματα του ΠΜΣ είναι εξαμηνιαία.

Στα μαθήματα προβλέπονται ώρες διδασκαλίας (θεωρία, εργαστηριακές ασκήσεις).

Τα προσφερόμενα μαθήματα διακρίνονται σε Βασικά και Ειδικά μαθήματα.

Βασικά Μαθήματα

Βιοχημεία
Ανατομία κεφαλής / Φυσιολογία
Μικροβιολογία
Συγκλεισιολογία
Εισαγωγή στις Μεθόδους Ενόργανης Ανάλυσης
Μεθοδολογία Έρευνας
Επιδημιολογία - Βιοστατιστική
Οδοντική Τεχνολογία

Ειδικά Μαθήματα

Μηχανική Υλικών
Πολυμερή Υλικά
Ηλεκτρομηχανική
Συμπεριφορά Υλικών
Μεταλλογνωσία
Κεραμικά
Προσθετικά Κράματα
Ορθοδοντικά Σύρματα
Πολυμερή
Βιολογικές Ιδιότητες - Έλεγχος
Οδοντιατρικά Κεραμικά
Προδιαγραφές - Τυποποίηση Βιοϋλικών
Γενικές αρχές προεργασίας και κατασκευής δοκιμίων
Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας

Υπεύθυνοι του ΠΜΣ για το ΤΕΙ Αθήνας**Ε. Δημητροπούλου,**

καθηγήτρια του τμήματος Οδοντικής Τεχνολογίας

☎ 210 5385619

Σ. Γιαννικάκης,

αν. καθηγητής του τμήματος Οδοντικής Τεχνολογίας

☎ 210 5385617 ✉

Περισσότερες πληροφορίες για το πρόγραμμα

Γραμματεία τμήματος Οδοντιατρικής,

Θηβών 2, Γουδί, Ισόγειο νέου κτιρίου

☎ 210 7461120 και 210 7461309

προφίλ

του τμήματος Νοσηλευτικής του ΤΕΙ Αθήνας

σπουδές στα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

3

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1. Ιστορική αναδρομή

Τα Τμήματα Νοσηλευτικής στα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας μας, λειτουργούν με τον ιδρυτικό Νόμο Ν 1404/83.

Μέχρι το 1983 η τριτοβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση παρέχονταν από την αντίστοιχη Σχολή των ΚΑΤΕΕ (Κέντρα Ανώτερης και Τεχνολογικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης), καθώς επίσης από Σχολές Νοσηλευτικής σε μεγάλα Νοσοκομεία της Αθήνας όπως το Νοσοκομείο του Ευαγγελισμού, του Ε.Ε.Σ. (Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού), του Γενικού Κρατικού Νοσοκομείου Αθηνών, του Λαϊκού Νοσοκομείου και άλλων.

Από τότε η Νοσηλευτική διδάσκεται στα ΤΕΙ και μάλιστα σε δύο Τμήματα στην Αθήνα, και από ένα στην Θεσσαλονίκη, την Πάτρα, το Ηράκλειο, την Λαμία, την Λάρισα, τα Ιωάννινα και πρόσφατα στο Διδυμότειχο. Τα Τμήματα Νοσηλευτικής των Αθηνών έχουν δικό τους εκπαιδευτικό και διοικητικό προσωπικό ενώ η μόνη διαφορά μεταξύ τους έγκειται στο γεγονός ότι τουλάχιστον μέχρι πρόσφατα εισαγόταν μεγάλος αριθμός σπουδαστών, οπότε η ύπαρξη των δύο Τμημάτων θα βοηθούσε στην καλύτερη εκπαίδευση αυτών. Η φοίτηση διαρκεί 4 χρόνια δηλαδή 8 διδακτικά εξάμηνα.

2. Στόχος των τμημάτων Νοσηλευτικής

Ο στόχος των Τμημάτων Νοσηλευτικής είναι η προετοιμασία των σπουδαστών, ώστε να είναι ικανοί να εργαστούν εξ ίσου αποτελεσματικά σε όλες τις βαθμίδες φροντίδας υγείας (Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια), ως πολυδύναμοι νοσηλευτές γενικών φροντίδων. Σύμφωνα με το άρθρο 1 του ΠΔ 351/89 (ΦΕΚ 159/14-06-89) οι πτυχιούχοι του Τμήματος Νοσηλευτικής ασκούν ειδικές επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις σε όλο το φάσμα της γενικής νοσηλευτικής φροντίδας.

Τόσο η φιλοσοφική θεώρηση της Νοσηλευτικής όσο και η θεωρητική της θεμελίωση, στηρίζονται σε επιστημονικές αρχές, οι οποίες υποστηρίζουν, τεκμηριώνουν και κατευθύνουν την κλινική και κοινοτική Νοσηλευτική, σε κάθε δράση.

Η εκπαίδευση στη Νοσηλευτική, έχει στόχο την ολιστική αντιμετώπιση του ατόμου, την απόκτηση θεωρητικών γνώσεων και ειδικών δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες στην άσκηση του επαγγέλματος.

Ο Νοσηλευτής αποτελεί τον κύριο υπεύθυνο επιστήμονα στη λειτουργία και οργάνωση της Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας και Τριτοβάθμιας φροντίδας υγείας με στόχο την ανάλογη ενημέρωση των ατόμων, οικογενειών, ομάδων και κοινοτήτων σε θέματα υγείας. ○

*Η κ. Γ. Φασόη-Μπαρκά είναι καθηγήτρια εφαρμογών του τμήματος Νοσηλευτικής Β
Η κ. Μ. Κελέση - Σταυροπούλου είναι επίκουρος καθηγήτρια του τμήματος Νοσηλευτικής Β

Ο ρόλος του Νοσηλευτή
... επεκτείνεται κυρίως
στις παρεμβάσεις εκείνες
που έχουν σκοπό τη διατήρηση
και προαγωγή της υγείας

ρόλος του δηλαδή, δεν περιορίζεται μόνο στη θεραπευτική παρέμβαση με σκοπό την αποκατάσταση της υγείας του ατόμου που έχει ήδη νοσήσει, αλλά **επεκτείνεται κυρίως στις παρεμβάσεις εκείνες που έχουν σκοπό τη διατήρηση και προαγωγή της υγείας.**

3. Προγράμματα Σπουδών και η ανάγκη εκσυγχρονισμού τους ανάλογα με τις τρέχουσες κοινωνικές εξελίξεις

Στην πορεία του χρόνου, και με δεδομένες τις τρέχουσες εξελίξεις στην Ελλάδα και διεθνώς, τα προγράμματα σπουδών στην Νοσηλευτική υπόκεινται σε αλλαγές και τροποποιήσεις τέτοιες, ώστε να εφοδιάσουν τους σπουδαστές με τις απαραίτητες γνώσεις που θα τους βοηθήσουν να είναι ικανοί να εργαστούν σε όλες τις βαθμίδες παροχής υπηρεσιών υγείας, παρέχοντας φροντίδα υψηλής ποιότητας.

Παράγοντες όπως, οι δημογραφικές και κοινωνικές εξελίξεις, η υποβάθμιση του περιβάλλοντος, η αθρόα είσοδος μεταναστών στην χώρα, οι αλλαγές στο πλαίσιο ανάπτυξης των υπηρεσιών υγείας, η ραγδαία αύξηση της τεχνολογίας συμβάλλουν σε αυτήν την αναγκαιότητα.

Πιο συγκεκριμένα, οι δημογραφικές και κοινωνικές εξελίξεις αφορούν στη **γήρανση** του πληθυσμού της γης η οποία αποτελεί μια παγκόσμια πραγματικότητα. Η Ελλάδα μάλιστα, κατέχει την δεύτερη θέση μεταξύ των πιο γερασμένων χωρών του κόσμου. Οι άνθρωποι σήμερα πεθαίνουν από νοσήματα φθοράς και νοσήματα που έχουν να κάνουν με

περιβαλλοντικούς παράγοντες καθώς και με τον τρόπο ζωής του ατόμου. Ο **καρκίνος** ως νόσος παρουσιάζει μια ολοένα αυξανόμενη τάση. Τα νοσήματα του νου, όπως η νόσος **Alzheimer** αυξάνεται επίσης, λόγω της αύξησης του αριθμού των ηλικιωμένων και έχει υψηλό κόστος θεραπείας που είναι ασύμφορο για ομάδες πληθυσμού.

Επιπλέον, η είσοδος μεταναστών δημιουργεί νέες ανάγκες για παροχή υπηρεσιών φροντίδας υγείας σε ένα νέο ετερογενή πληθυσμό. Από την άλλη πλευρά, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας η υποβάθμιση του περιβάλλοντος οδηγεί σε σοβαρά προβλήματα υγείας, δεδομένου ότι, οι ανθρώπινες δραστηριότητες επιφέρουν αλλαγές με παγκόσμιες επιπτώσεις στο κλίμα.

Σε ότι αφορά το πλαίσιο ανάπτυξης των υπηρεσιών υγείας, σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες παρατηρείται η τάση μείωσης των νοσοκομειακών κλινών και η στροφή της παροχής υπηρεσιών φροντίδας υγείας στην κοινότητα. Αυτό σημαίνει ανάγκη για ανάπτυξη και βελτίωση της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και της Κοινωνικής Νοσηλευτικής. Παράλληλα η αλματώδης ανάπτυξη της Επιστήμης και της τεχνολογίας έχουν συμβάλει ώστε να αναπτύσσονται η "από απόσταση" μάθηση και η τηλεϊατρική, με αποτέλεσμα η εκπαίδευση των νοσηλευτών να προσανατολίζεται πλέον στην απόκτηση δεξιοτήτων και ικανοτήτων συνεργασίας με την πολύ επαγγελματική ομάδα φροντίδας υγείας.

Όλα τα παραπάνω, αποτελούν μια πρόκληση για τους μελλοντικούς νοσηλευτές και απαιτούν εκσυγχρονισμό των προγραμμάτων σπουδών στην Νοσηλευτική.

Με δεδομένους τους περιορισμένους οικονομικούς πόρους που διατίθενται για την υγεία, υπάρχει ανάγκη εξεύρεσης νέων, ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες υγείας όλων των ηλικιακών ομάδων του πληθυσμού. Επίσης η νοσηλευτική εκπαίδευση των επαγγελματιών υγείας θα πρέπει να οδηγηθεί προς την ίδια κατεύθυνση με τελικό στόχο την παροχή ποιοτικής φροντίδας υγείας στους πολίτες της χώρας.

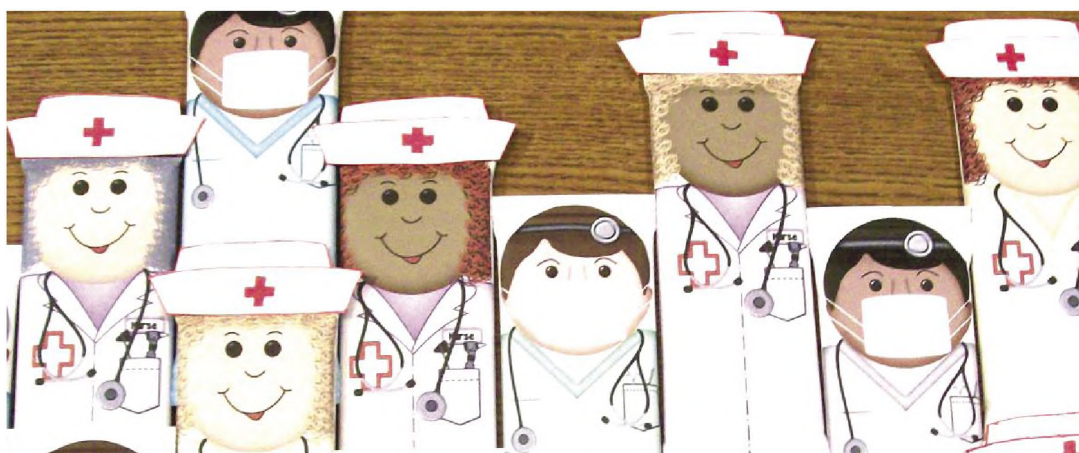
Το Τμήμα Νοσηλευτικής με την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 1995-96, έθεσε σε πλήρη εφαρμογή ένα **νέο πρόγραμμα σπουδών** διάρκειας οκτώ εξαμήνων, το οποίο καταρτίστηκε με βάση τις κατευθύνσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (Π.Ο.Υ.) και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και είναι προσανατολισμένο στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας. Το παραπάνω πρόγραμμα σπουδών που λειτουργούσε στα τμήματα Νοσηλευτικής είχε αναθεωρηθεί ολοκληρωτικά και ουσιαστικά και είχε εγκριθεί τον Σεπτέμβριο του 1995. (Π.Δ. 212/94 ΦΕΚ 135 τεύχος Α).

Με βάση το άρθρο 26 παρ. 3 του Ν. 2916/2001 έγιναν τροποποιήσεις στο ήδη υπάρχον πρόγραμμα του ακαδημαϊκού έτους 2001-02. Το πρόγραμμα εγκρίθηκε από το Ι.Τ.Ε. (2840/19-11-

2002).

Το νέο πρόγραμμα δίνει έμφαση στη διατήρηση, την προαγωγή της υγείας των ατόμων και την πρόληψη της αρρώστιας παράλληλα με τη φροντίδα του ατόμου που είναι άρρωστο. Το πρόγραμμα στοχεύει στην προετοιμασία Νοσηλευτών, οι οποίοι, με την αποφοίτησή τους, θα είναι έτοιμοι να εργαστούν εξίσου αποτελεσματικά τόσο στην Κοινότητα όσο και στο Νοσοκομείο, προσφέροντας υπηρεσίες σε Ιδρύματα και Οργανισμούς Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας και Τριτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας. Κατά τη διάρκεια των επτά πρώτων εξαμήνων, η θεωρητική εκπαίδευση συνδυάζεται με εργαστηριακή και κλινική άσκηση και πρακτική για την ανάπτυξη γνώσεων, δεξιοτήτων και εμπειριών στους εξής τομείς: Παθολογία, Χειρουργική, Παιδιατρική, Ψυχιατρική, Νευρολογία, Γηριατρική, Μαιευτική, Χειρουργεία, Μονάδες Εντατικής Θεραπείας και Κοινωνική Νοσηλευτική. Στη διάρκεια του όγδοου εξαμήνου, εκπονείται η πτυχιακή εργασία και πραγματοποιείται η πρακτική άσκηση σε νοσοκομεία της Ελλάδας ή του εξωτερικού.

Το Τμήμα Νοσηλευτικής των ΤΕΙ συμβάλλει στην επαγγελματική αποκατάσταση των φοιτητών του, διατηρώντας αμφίδρομη σχέση και συνεργασία με Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και φορείς τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού. ☑

ΠΜΣ

4. Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) του τμήματος Νοσηλευτικής

α. Τίτλος ΠΜΣ:

“Υγιεινή και Ασφάλεια Εργασίας”

Από το ακαδημαϊκό έτος 2004 - 2005 τα τμήματα Νοσηλευτικής Α΄ και Δημόσιας Υγιεινής σε σύμπραξη με το Ιατρικό τμήμα του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, οργανώνουν και λειτουργούν Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο: “Υγιεινή και Ασφάλεια Εργασίας”.

Το ΠΜΣ:

- α. απονέμει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στον τομέα “Υγιεινή και ασφάλεια εργασίας”
- β. μπορεί να οδηγήσει σε Διδακτορικό Δίπλωμα. Οι τίτλοι απονέμονται από το Ιατρικό τμήμα του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης.

β. Τίτλος ΠΜΣ:

“ΜΕΘ και Επείγουσα Νοσηλευτική”

Από το ακαδημαϊκό έτος 2006 - 2007 το τμήμα Νοσηλευτικής Α΄ σε σύμπραξη με την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, οργανώνουν και λειτουργούν Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) με αντικείμενο τις Μονάδες Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ) και την Επείγουσα Νοσηλευτική.

Το πρόγραμμα οδηγεί στην απονομή Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στις ΜΕΘ και την Επείγουσα Νοσηλευτική.

Ο τίτλος απονέμεται από την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών.

γ. Τίτλος ΠΜΣ:

“Μονάδες Εντατικής Θεραπείας - Καρδιολογική Νοσηλευτική”

Από το ακαδημαϊκό έτος 2004 - 2005 το τμήμα Νοσηλευτικής Α΄ σε σύμπραξη με την Ιατρική

Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, οργανώνει και λειτουργεί Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών με τίτλο “Μονάδες Εντατικής Θεραπείας - Καρδιολογική Νοσηλευτική”. Τη διοικητική υποστήριξη του προγράμματος έχει η Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών.

δ. Τίτλος ΠΜΣ:

“Κλινική Παιδιατρική και Νοσηλευτική Έρευνα”

Από το ακαδημαϊκό έτος 2006 - 2007 το τμήμα Νοσηλευτικής Α΄ σε σύμπραξη με την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, οργανώνει και λειτουργεί Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο “Κλινική Παιδιατρική και Νοσηλευτική Έρευνα”.

Το ΠΜΣ οδηγεί στην απονομή Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στην “Κλινική Παιδιατρική και Νοσηλευτική Έρευνα” και απονέμεται από την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών.

ε. Τίτλος ΠΜΣ:

“Εργαστηριακή και Κλινική Νοσηλευτική Καρδιολογία”

Από το ακαδημαϊκό έτος 2007 - 2008 τα τμήματα Νοσηλευτικής Β΄ και Δημόσιας Υγιεινής σε σύμπραξη με την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, οργανώνουν και λειτουργούν Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο “Εργαστηριακή και Κλινική Νοσηλευτική Καρδιολογία”.

Το ΠΜΣ οδηγεί στην απονομή Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στην “Εργαστηριακή και Κλινική Νοσηλευτική Καρδιολογία” και απονέμεται από την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών.

του Ι. Χάλαρη*

αξιολόγηση στο ΤΕΙ Αθήνας

Για την πραγμάτωση του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης, την οποία συνυπέγραψε η Ελλάδα, το Ελληνικό Κοινοβούλιο ψήφισε το Ν. 3374/2005 για τη Διασφάλιση της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ΦΕΚ 2 Αυγούστου 2005, αρ. φύλλου 189), με κύριο στόχο τη **διαρκή αξιολόγηση** του διδακτικού, ερευνητικού και κάθε άλλου έργου των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης και με σκοπό τη **διασφάλιση και βελτίωση της ποιότητας** της έρευνας και διδασκαλίας, των σπουδών και των λοιπών υπηρεσιών που παρέχονται από αυτά στο πλαίσιο της αποστολής τους.

Οι προβλεπόμενες διαδικασίες συστηματικής και τεκμηριωμένης Εσωτερικής και εν συνεχεία Εξωτερικής αξιολόγησης της ανώτατης εκπαίδευσης στην χώρα μας, σύμφωνα με γενικώς αποδεκτά κριτήρια, σταθερότυπους και πρότυπα που εφαρμόζονται σε όλες τις χώρες - μέλη της ΕΕ, αλλά και ευρύτερα διεθνώς, αναμένεται ότι θα ενδυναμώσουν την αυτονομία των ακαδημαϊκών μονάδων και ιδρυμάτων, θα ενισχύσουν το αίσθημα ευθύνης, θα απαντήσουν στο αίτημα για κοινωνική λογοδοσία και θα

συμβάλλουν γενικότερα στην καλλιέργεια και βελτίωση του "κλίματος ποιότητας" στις ακαδημαϊκές κοινότητες της χώρας.

Υπεύθυνα όργανα για τη Διασφάλιση της Ποιότητας (κατά τον Ν. 3374/2005)

ΜΟΔΙΠ

Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας, σε επίπεδο Ιδρύματος, με πάγιο χαρακτήρα.
άρθρο 2 §4 του Ν. 3374/2005

ΟΜΕΑ

Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης, σε επίπεδο Ακαδημαϊκής Μονάδας και αποκλειστικά για τη διάρκεια της Εσωτερικής Αξιολόγησης.

ΕΕΕΑ

Ειδική Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης, σε επίπεδο Εξωτερικής Αξιολόγησης.
άρθρο 8 §5 του Ν. 3374/2005

ΑΔΙΠ

Ανεξάρτητη Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση, σε εθνικό επίπεδο.
άρθρο 10 του Ν. 3374/2005

*Ο κ. Ι. Χάλαρης είναι Αντιπρόεδρος του ΤΕΙ Αθήνας, καθηγητής στο τμήμα Πληροφορικής

Μετά από γνωμάτευση της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων του Κοινοβουλίου (11 /1/ 2006) **Πρόεδρος της ΑΔΙΠ** διορίστηκε ο ομότιμος καθηγητής, κ. **Σπύρος Αμούργης**. Στις 1-9-2006 έγινε ο διορισμός και η συγκρότηση σε σώμα, των **12 μελών της Αρχής** (άρθρο 11 του Νόμου 3374/2005). Μέλος της Αρχής είναι και ο καθηγητής της ΣΕΥΠ του ΤΕΙ Αθήνας κ. **Κλεομένης Οικονόμου**.

Ο Πρόεδρος και τα μέλη της Αρχής πραγματοποίησαν μέχρι σήμερα τρεις ενημερωτικές συναντήσεις και αντάλλαξαν απόψεις με τη Διοίκηση και τις επιτροπές αξιολόγησης των Τμημάτων του ΤΕΙ.

Παράλληλα με την αριθμ. 32/3-9-08 απόφαση του Συμβουλίου ΤΕΙ Αθήνας ορίστηκε η Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας, ως εξής:

Πρόεδρος

Ιωάννης Χάλαρης

Αντιπρόεδρος ΤΕΙ-Α,

Μέλη

Δήμος Τριάντης, καθηγητής ΣΤΕΦ

Σταμάτης Κουσίσης, καθηγητής ΣΤΕΤΡΟΔ

Σταύρος Γιαννικάκης, αν. καθηγητής ΣΕΥΠ

Παναγιώτης Θεουλάκης, αν. καθηγητής ΣΓΤΚΣ

Μιχαήλ Καλλιάκος, ΕΤΠ

Μέχρι σήμερα στη ΜΟΔΙΠ κατέθεσαν Εκθέσεις Εσωτερικής Αξιολόγησης τα τμήματα Ηλεκτρονικής και Πληροφορικής, ενώ αρκετά άλλα Τμήματα βρίσκονται στο στάδιο επεξεργασίας για τη σύνταξη της Έκθεσης.

Η πρώτη εξωτερική αξιολόγηση πραγματοποιήθηκε το Νοέμβριο του 2008 στο τμήμα Πληροφορικής με αξιολογητές τους παρακάτω:

Πρόεδρος

Χ. Σχίζας, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Κύπρου

Μέλη

Θ. Χατζηλάκος, καθηγητής στο Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Γ. Σαμαράς, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Κύπρου
Δρ. Γ. Φακάς, Senior Lecturer στο Πανεπιστήμιο του Manchester, Ηνωμένο Βασίλειο

Δρ Π. Ζαφίρης, Reader στο City University του Λονδίνου, Ηνωμένο Βασίλειο

Οι αξιολογητές κατέθεσαν τη σχετική έκθεση στην ΑΔΙΠ, στο τμήμα Πληροφορικής για ενημέρωση και διατύπωση τυχόν παρατηρήσεων και στη συνέχεια αναρτήθηκε στο site της ΑΔΙΠ και διανεμήθηκε ηλεκτρονικά από τη ΜΟΔΙΠ στα μέλη του ΕΠ του Ιδρύματος μας.

Εξωτερική Αξιολόγηση του τμήματος Πληροφορικής

Κατά τη διάρκεια της εξωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος πραγματοποιήθηκαν τα παρακάτω:

α. Επισκέψεις των Αξιολογητών της ΑΔΙΠ, του Προέδρου της ΜΟΔΙΠ και της Επιτροπής Αξιολόγησης του τμήματος Πληροφορικής,

- στη Διοίκηση του Ιδρύματος
- στη Βιβλιοθήκη
- στις Αίθουσες Τηλεδιάσκεψης
- στο Κέντρο Διαχείρισης Δικτύου και
- σε χώρους του τμήματος Πληροφορικής (εργαστήρια, αίθουσες διδασκαλίας, κέντρο διαχείρισης εργαστηρίων, γραφεία καθηγητών, γραμματεία), όπου έγιναν διεξοδικές συζητήσεις με εκπαιδευτικούς και φοιτητές.

β. Οργανωμένες Συναντήσεις

- με τον Προϊστάμενο και την Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜΕΑ) του Τμήματος
- με τους καθηγητές του Τμήματος και τους Υπεύθυνους των Τομέων
- με τον Υπεύθυνο, τους καθηγητές και τους

- φοιτητές του ΠΜΣ του Τμήματος
- με το Διοικητικό Προσωπικό της Γραμματείας και το Ειδικό Τεχνικό Προσωπικό (ΕΤΠ)
  - με τους εργαστηριακούς συνεργάτες
  - με τους σπουδαστές
  - με τους αποφοίτους που παρακολούθησαν ή παρακολουθούν ΠΜΣ σε άλλα ιδρύματα.

Υ. Άξονες αξιολόγησης

- Τα θέματα που συζήτησε η επιτροπή αφορούσαν 4 άξονες:
- το πρόγραμμα σπουδών
  - το διδακτικό έργο
  - το ερευνητικό έργο και
  - τις διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές.

Συμπεράσματα

της Επιτροπής Εξωτερικής Αξιολόγησης για το τμήμα Πληροφορικής

Η συνολική εντύπωση σχετικά με την κατάσταση του τμήματος ήταν θετική.

Οι καθηγητές του Τμήματος στην πλειονότητά τους είναι υψηλού επιπέδου και η μεταξύ τους συνεργασία ικανοποιητική ενώ οι νέο-προσληφθέντες καθηγητές βελτιώνουν το ήδη καλό επίπεδο.

Η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης της ΟΜΕΑ κρίθηκε ικανοποιητική και ανταποκρινόμενοι στην πραγματική κατάσταση του Τμήματος. Επίσης, η Επιτροπή εκτίμησε ότι οι καθηγητές εννοούν πραγματικά τα σχέδια που διατυπώνουν και το παρελθόν τους δείχνει ότι κατόρθωσαν να υλοποιήσουν κάποια από αυτά, στο μέτρο που οι εξωτερικοί παράγοντες το επέτρεπαν.

Οι φοιτητές φαίνονται ικανοποιημένοι και έχουν καλές σχέσεις με τους δασκάλους τους. Υπάρχει όμως ένα μεγάλο ποσοστό που εγκαταλείπει τις σπουδές (~35%) και στο οποίο πρέπει να προστεθεί ένα επίσης μεγάλο ποσοστό

φοιτητών που παραμένουν “εγγεγραμμένοι” για περισσότερα από 4 έτη (~23%). Το Τμήμα δε γνωρίζει την ακριβή ροή των φοιτητών και δεν μπόρεσε να παράσχει απολύτως ακριβή στοιχεία σχετικά με αυτό το θέμα.

Οι σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας (ασύγχρονο e-learning) που εφαρμόζονται **συνδυάζονται επιτυχώς με τις κλασσικές μεθόδους διδασκαλίας** (εργαστηριακά μαθήματα και διαλέξεις), με αποτέλεσμα την “παραγωγή” ικανοποιημένων, επιτυχημένων και περιζήτητων αποφοίτων -αν και δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για να ποσοτικοποιηθεί αυτό το εύρημα.

Οι διασυνδέσεις με τη βιομηχανία είναι αρκετά ικανοποιητικές.

Οι ερευνητικές επιδόσεις και προσπάθειες του Τμήματος ξεπερνούν τις συνήθεις επιδόσεις

και απαιτήσεις για Τμήματα ΤΕΙ, λαμβάνοντας υπόψη τα μέσα και την υποστήριξη που έχουν.

Οι υπηρεσίες που παρέχονται από το Τμήμα είναι καλές και προσφέρουν στους φοιτητές μια καλή ευκαιρία για υψηλού επιπέδου πρακτική εμπειρία.

Κατά την άποψη της Επιτροπής Αξιολόγησης το Τμήμα Πληροφορικής μπορεί να θεωρηθεί ως παράδειγμα “βέλτιστης πρακτικής”, που θα έπρεπε να στηριχθεί και να ενισχυθεί οικονομικά πέρα από ό,τι συνήθως, παρότι το θεσμικό πλαίσιο γενικά για την έρευνα στα ΤΕΙ, και κατ’ ακολουθίαν στο τμήμα Πληροφορικής, είναι ανεπαρκές.

Το επίπεδο των τεχνικών υπηρεσιών είναι μέτριο, αν και αξιοποιούνται πλήρως οι υπάρχουσες υποδομές.

Απαιτείται επίσης βελτίωση των **διοικητικών και άλλων υπηρεσιών**. Ο αριθμός του διαθέσιμου

διοικητικού προσωπικού δεν επαρκεί, δεν τους παρέχεται εκπαίδευση, δεν υπάρχουν τυπικές διαδικασίες και σύγχρονες ηλεκτρονικές διοικητικές υποδομές, ενώ “εξωτερικά” βάρη (προσφορά μαθημάτων σε άλλα Τμήματα του ΤΕΙ Αθήνας) επιβαρύνουν τον διοικητικό φόρτο. Γενικά το Τμήμα έχει διαμορφώσει από το 2003, μία στρατηγική για την ανάπτυξή του, που υλοποιήθηκε σε σημαντικό βαθμό και οι **αλλαγές** που απαιτούνται είναι **εξωτερικές**, όπως επιπλέον χώροι, θεσμικό πλαίσιο για την έρευνα, χρηματοδότηση, επαγγελματική διοίκηση και τεχνικές υπηρεσίες.

Σύμφωνα με τα σημερινά δεδομένα, κινητήριος μοχλός της στρατηγικής του Τμήματος είναι το **Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα** που διεξάγεται σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Limoges και οι **ερευνητικές διασυνδέσεις**.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ της εξωτερικής αξιολόγησης από την ΕΕΑ, η ΜΟΔΙΠ του ΤΕΙ Αθήνας μελετά τόσο τη συνολική διαδικασία όσο και τα πορίσματα αυτής της πρώτης εξωτερικής έκθεσης και πρόκειται σύντομα να εκδώσει έναν λεπτομερή οδηγό κατάρτισης των εσωτερικών εκθέσεων.

Γενικότερα η έκθεση της Ειδικής Επιτροπής Εξωτερικής Αξιολόγησης ανταποκρίνεται στην πραγματική κατάσταση του Τμήματος. Όσον αφορά την οργάνωση και λειτουργία της Γραμματείας του Τμήματος θεωρούμε ότι βρίσκεται σε ικανοποιητικό επίπεδο και απλά χρειάζεται ενίσχυση του προσωπικού. Επίσης η Διοίκηση του Ιδρύματος έχει μεριμνήσει ήδη για την εισαγωγή υποστηρικτικών εργαλείων στήριξης όλων των Γραμματειών με Πληροφοριακό Σύστημα και δρομολόγησε την τυποποίηση διαδικασιών, συμβατή με το Πρότυπο ISO.

Το ΤΕΙ Αθήνας ανοίγει το “ δρόμο της ανανεώσιμης ενέργειας ” προς τη κεντρική Ασία

Κατά το παρελθόν από το δρόμο του μεταξιού μεταφέρθηκαν αγαθά και εμπορεύματα από και προς την κεντρική Ασία με αποτέλεσμα ο δρόμος αυτός να έχει αφήσει τα σημάδια του στους πολιτισμούς των δυο ηπείρων, της Ευρώπης και της Ασίας, ενώ ακόμη παλαιότερα, ο Μέγας Αλέξανδρος έφθασε στα βόρεια της κεντρικής Ασίας. Στις μέρες μας το ΤΕΙ Αθήνας, και συγκεκριμένα το Τμήμα Ενεργειακής Τεχνολογίας, ανέλαβε τη μεταφορά επιστημονικών γνώσεων και μεθόδων στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με την οργάνωση μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών σε πανεπιστήμια της κεντρικής Ασίας.

Οι χώρες της κεντρικής Ασίας διαθέτουν ικανοποιητικό ηλιακό και αιολικό δυναμικό ενώ παράλληλα έχουν μεγάλες ποσότητες βιομάζας. Οι κρατικοί και ιδιωτικοί φορείς στις χώρες αυτές έχουν αρχίσει να ενδιαφέρονται σοβαρά για τις τεχνολογίες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Επίσης τα δίκτυα μεταφοράς της θερμικής και ηλεκτρικής ενέργειας στις παραπάνω χώρες, είναι παλιάς τεχνολογίας με αποτέλεσμα να υπάρχει μεγάλη σπατάλη ενέργειας με ρύπανση του περιβάλλοντος. Επίσης υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός απομονωμένων και ορεινών οικισμών που δεν έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρικό δίκτυο ή που έχουν περιορισμένες ώρες διαθέσιμο ηλεκτρικό ρεύμα.

Από την άλλη στα Πανεπιστήμιά τους δεν υπάρχει η δυνατότητα εκπαίδευσης στις τεχνολογίες των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας

επειδή δεν υπάρχει το κατάλληλο εκπαιδευμένο προσωπικό και τα σύγχρονα εργαστήρια για εξάσκηση των φοιτητών.

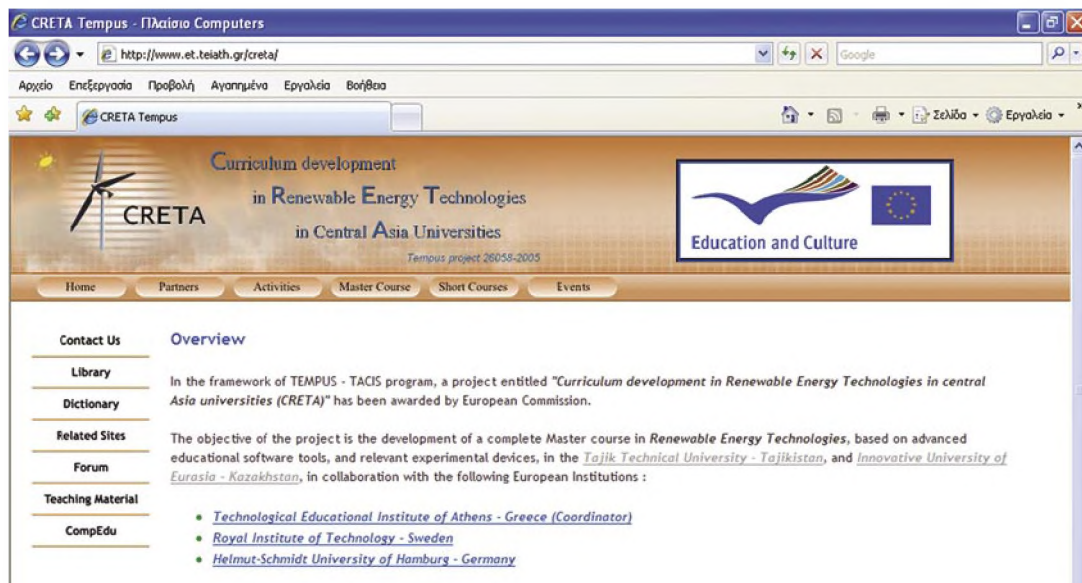
Όλα τα παραπάνω τονίζουν την αναγκαιότητα πραγματοποίησης ενός προγράμματος που θα συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη των χωρών αυτών και στην προστασία του περιβάλλοντος. Μετά τις παραπάνω διαπιστώσεις **το τμήμα Ενεργειακής Τεχνολογίας** του ΤΕΙ Αθήνας κατέθεσε πρόταση με τίτλο "Curriculum Development in Renewable Energy Technologies in Central Asia Universitis" στο ανταγωνιστικό πρόγραμμα "Tempus" της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η πρόταση αξιολογήθηκε με υψηλή βαθμολογία και εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στο πρόγραμμα συμμετέχουν:

- το Royal Institute of Technology της Σουηδίας
- το University of Hamburg της Γερμανίας
- το Innovative University of Eurasia

*Ο κ. Π. Αξαόπουλος είναι καθηγητής στο τμήμα Ενεργειακής Τεχνολογίας

<http://www.et.teiath.gr/creta/>

- της Δημοκρατίας του Καζακιστάν (**κεντρική Ασία**)
- το Tajik Technical University της Δημοκρατίας του Τατζικιστάν (**κεντρική Ασία**).
- Σκοπός του έργου** είναι να δώσει τη δυνατότητα στα δυο παραπάνω Πανεπιστήμια της κεντρικής Ασίας, να πραγματοποιήσουν ένα Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, χρησιμοποιώντας σύγχρονο εργαστηριακό εξοπλισμό και καταλλήλου επιπέδου λογισμικό. Η διάρκεια του προγράμματος είναι τριετής. Στο πρώτο έτος πραγματοποιείται προπαρασκευή εκπαιδευτών, οργάνωση εργαστηρίων και ανάπτυξη εκπαιδευτικών βοηθημάτων. Στα επόμενα δύο έτη πραγματοποιείται εκπαίδευση μεταπτυχιακών φοιτητών.

Στόχοι του Έργου:

- Εκπαίδευση μεταπτυχιακών φοιτητών
- Δημιουργία σύγχρονου εργαστηρίου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας
- Χρήση εξειδικευμένου λογισμικού καταλλήλου επιπέδου
- Ανάπτυξη εκπαιδευτικών βοηθημάτων
- Εκπαίδευση των εκπαιδευτών

- Κατάρτιση των μηχανικών του Ιδιωτικού και Δημόσιου τομέα
- Πραγματοποίηση σεμιναρίων και ημερίδων σε ενεργειακά θέματα
- Διάχυση πληροφοριών
- Αξιολόγηση και έλεγχος ποιότητας

Από το πρόγραμμα αναμένεται ότι θα αποφοιτήσει ένας ικανός αριθμός νέων με μεταπτυχιακό στις Τεχνολογίες Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και παράλληλα αρκετοί μηχανικοί του Δημόσιου και Ιδιωτικού τομέα θα έχουν καταρτισθεί στο αντικείμενο.

Επίσης ακαδημαϊκό προσωπικό των δυο πανεπιστημίων της κεντρικής Ασίας θα εκπαιδευτεί με αποτέλεσμα να λειτουργούν πλέον το μεταπτυχιακό πρόγραμμα αυτοδύναμα κάνοντας χρήση του εξοπλισμού και όλου του εκπαιδευτικού υλικού που θα έχει αναπτυχθεί στη διάρκεια του προγράμματος.

Τα οφέλη για τις εν λόγω χώρες θα είναι πολλαπλά, καθώς η ενέργεια είναι ένας τομέας που επηρεάζει την οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική πρόοδο και το περιβάλλον. ☑

(1909-1990)

2009: Έτος Γιάννη Ρίτσου

Εκατό χρόνια συμπληρώνονται φέτος από τη γέννηση του ποιητή της Ρωμιοσύνης, Πάνη Ρίτσου και το υπουργείο Πολιτισμού ανακήρυξε το 2009 “έτος Ρίτσου”, τιμώντας τον άνθρωπο που με την ποιητική του γραφή νίκησε το σκοτάδι. Αυτός που διέκρινε το σκοτάδι, πρωτοείδε τον ήλιο Πρωτομαγιά του 1909, στη Μονεμβασιά της Λακωνίας. Το χρονολόγιο της ζωής και του έργου του Γιάννη Ρίτσου είναι ατέλειωτο.

Μερικές βασικές πινελιές:

- 1924 Δημοσιεύει τα πρώτα ποιήματα στη “Διάπλαση των Παιδών” με το ψευδώνυμο “Ιδανικόν Όραμα”.
- 1927 Νοσηλεύεται με φυματίωση στο σανατόριο Σωτηρία, όπου γνωρίζεται με μαρξιστές και διανοούμενους της εποχής του. Δημοσιεύει ποιήματα στο “Φιλολογικό Παράρτημα” της “Μεγάλης Ελληνικής εγκυκλοπαίδειας”.
- 1933 Συνεργάζεται με το περιοδικό της Αριστεράς “Πρωτοπόροι” και δουλεύει στο εμπορικό θέατρο για τέσσερα χρόνια.
- 1934 Γίνεται μέλος του Κ.Κ.Ε.. εκδίδει την ποιητική συλλογή “Τρακτέρ”.
- 1936 Εκδίδεται ο “Επιτάφιος” (10.000 αντίτυπα). Αργότερα, τη 4^η Αυγούστου κατάσχει τα αναπομείναντα 250 αντίτυπα και τα καίει στους Στύλους του Ολυμπίου Διός.
- 1937 Γίνεται μέλος της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών. Εκδίδεται “Το τραγούδι της αδελφής μου» και ο Παλαμάς γράφει: “Παραμερίζουμε, ποιητή, για να περάσεις”.
- 1948 Εξορίζεται στο Κοντοπούλι της Λήμνου και στη συνέχεια στη Μακρόνησο και τον Αη Στράτη.
- 1952 Επιστρέφει στην Αθήνα και πολιτεύεται με την ΕΔΑ.
- 1954 Γάμος με την παιδίατρο Φιλίτσα Γεωργιάδου από τη Σάμο, με την οποία απέκτησε μια κόρη την Έρη.
- 1967 Εξορίζεται στη Γυάρο και τη Λέρο.
- 1968 Εξορίζεται στη Σάμο, όπου τέθηκε υπό κατ’οίκον περιορισμό στο σπίτι της γυναίκας του για λόγους υγείας.
- 1970 Άρση του περιορισμού. Επιστρέφει στην Αθήνα για εγχείρηση και εξορίζεται ξανά στη Σάμο. Ανακήρυξή του σε μέλος της Ακαδημίας Λογοτεχνίας του Μείνζ Δυτικής Γερμανίας.
- 1972 Τιμάται με το Μέγα Διεθνές Βραβείο Ποίησης της Biennale του Knokk - le - zont (Βέλγιο).
- 1977 Τιμάται με το βραβείο Λένιν.
- 1979 Τιμάται με το Διεθνές Βραβείο του Παγκοσμίου Συμβουλίου Ειρήνης.
- 1986 Προτείνεται για το βραβείο Νόμπελ.
- 1990 Νοέμβρης Πεθαίνει και ενταφιάζεται στη γενέτειρά του.

Ο Γιάννης Ρίτσος, και μόνο με τη “Σονάτα του σεληνόφωτος” και τη “Ρωμιοσύνη”, ποιητής της χαρμολύπης και του ονείρου μιας αταξικής κοινωνίας, τραγικός και τρυφερός συνάμα, στέκεται ως ένας από τους μεγάλους Έλληνες ποιητές. Και ίσως ο μεγαλύτερος, από τους σύγχρονούς του στον κόσμο, κατά δήλωση του Γάλλου ομοτέχνου του Λουίς Αραγκόν. “Είσαι - του έγραψε σε επιστολή - ο μεγαλύτερος ποιητής απ’ όλους μας τους εν ζωή ποιητές!”.

4

ΑΡΘΡΑ ΑΠΟΨΕΙΣ

- **A. Καμμάς**
Φεστιβάλ Επιδαύρου
(μια σύντομη ιστορική αναδρομή)
- **E. Παπαγεωργίου**
Η ιατρική στην αρχαία Ελλάδα
- **Π. Τομάρας**
Ολοκληρωμένες νομοθετικές παρεμβάσεις
- **Κ. Σέκερης**
Οφέλη και Προβληματισμοί από την Αξιοποίηση
των Επιτευγμάτων των Μοριακών Βιοεπιστημών
- **N. Χιωτίνης**
Homeschooling και... ύμεις άδετε

φεστιβάλ Επιδαύρου

μια σύντομη ιστορική αναδρομή

Η **Επίδαυρος** είναι μια ιστορική πόλη της Ανατολικής Αργολίδας κτισμένη στους πρόποδες τριών βουνών, του Αραχναίου, του Κορυφαίου και του Τιθίου. Πήρε το όνομά της από τον ήρωα του Τρωϊκού πολέμου Επίδαυρο, γιο του Άργου και της Ευάνδης.

Η μυθολογία θέλει την Επίδαυρο πατρίδα του Ασκληπιού, γιου του θεού Απόλλωνα και της Αρσινόης, κόρης του βασιλιά των Μεσσηνίων. Δεκαπέντε χιλιόμετρα από την πόλη της Επιδαύρου βρισκόταν το πιο φημισμένο κατά την αρχαιότητα **Ασκληπιείο** στο οποίο συνεχώς

το Α. Καμμά*

συνέρεαν, από όλες τις μεσογειακές χώρες, ασθενείς - ικέτες της ευσπλαχνίας του θεού της Ιατρικής που εναγώνια αναζητούσαν τη θεραπεία της δικής τους αρρώστιας.

Μέσα στην έκταση αυτού του Ασκληπιείου λειτουργούσε και θέατρο, φημισμένο για την περίφημη ακουστική του, προορισμένο να ψυχαγωγεί τους ασθενείς που ενοσηλεύοντο σ' αυτόν τον ιερό τόπο της Υγείας.

Το θέατρο αυτό κτίστηκε -κατά τον Πausανία- το 340 π.Χ. από τον αργείο αρχιτέκτονα Πολύκλειτο το Νεότερο και είχε δύο διαζώματα, το κάτω που

προοριζόταν για τους άρχοντες και τους ιερείς και το άνω που προοριζόταν για το λαό.

Τα διαζώματα αυτά συνιστούσαν το κοίλο μέρος του θεάτρου μπροστά από το οποίο υπήρχε η κυκλική ορχήστρα, διαμέτρου 19,5 μέτρων και το επίμηκες σκηνικό οικοδόμημα που έκλεινε τα δύο άκρα του κοίλου, εφαιπτόμενο της ορχήστρας.

Το θέατρο της Επιδαύρου λειτούργησε περίπου 800 χρόνια μέχρι το 426 μ.Χ. οπότε ο Μέγας Θεοδόσιος απαγόρευσε με διάταγμά του τη λειτουργία όλων των Ασκληπιείων.

Από τότε φυσικές καταστροφές και ανθρώπινες λεηλασίες (ιδίως επί Ενετοκρατίας και Τουρκοκρατίας) το κατέστρεψαν σχεδόν ολοκληρωτικά.

Το 1881 η Αρχαιολογική Εταιρεία ξεκίνησε τη συστηματική ανασκαφή που επανέφερε στο φως το αρχαίο θέατρο και, από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα, σειρά επεμβάσεων (όχι πάντα επιτυχών) για να ανακτήσει τη λειτουργικότητά του.

Την περίοδο του μεσοπολέμου ο διακαής πόθος της πνευματικής ελίτ της Ελλάδος για την αναβίωση του αρχαίου δράματος αρχίζει, σταδιακά, να υλοποιείται.

Το 1927 το ζεύγος Σικελιανού οργανώνει τις Δελφικές εορτές, το 1932 ιδρύεται το Εθνικό θέατρο και το 1936 καθιερώνεται, από την τότε κυβέρνηση, η παρουσίαση αρχαίων δραμάτων σε υπαίθρια θέατρα, για να φθάσουμε, το 1938, στην ιστορική **παράσταση της “Ηλέκτρας” του Σοφοκλή από το Δημήτρη Ροντήρη** με πρωταγωνίστριες δύο ιερά τέρατα της σκηνής την **Κατίνα Παξινού (Ηλέκτρα)** και την **Ελένη Παπαδάκη (Κλυταιμνήστρα)**.

*Ο Α. Καμμάς είναι ιατρός, Αντιπρόεδρος του ΤΕΙ-Α

Όπως ήταν φυσικό, ο Β΄ Παγκόσμιος πόλεμος και η Γερμανική κατοχή ανέστειλαν κάθε πνευματική δραστηριότητα στον τόπο μας.

Θα φθάσουμε στο 1955 για να σημάνει η ώρα της επίσημης έναρξης των παραστάσεων αρχαίου δράματος στα πλαίσια του νέου θεσμού, του Φεστιβάλ Επιδαύρου.

Στις 19 Ιουνίου της χρονιάς αυτής ανεβαίνει η **“Εκάβη” του Ευριπίδη** σε μετάφραση Απ. Μελαχρινού και σκηνοθεσία Αλέξη Μινωτή με την Κατίνα Παξινού (Εκάβη), τον Αλέξη Μινωτή (Ταλθύβιο), την Άννα Συνοδινού (Πολυξένη), τον Αλέκο Αλεξανδράκη (Πολύδωρο) και το Θάνο Κωτσόπουλο (Πολυμήστορα).

Ακολούθησε ένας ιστορικός **“Οιδίπους Τύραννος” του Σοφοκλή** με τον Αλέξη Μινωτή σκηνοθέτη και πρωταγωνιστή, σε μετάφραση του Φώτου Πολίτη, με την Κ. Παξινού στο ρόλο της Ιοκάστης.

Τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας του Φεστιβάλ Επιδαύρου επικυριαρχεί το καλλιτεχνικό ζευγάρι **Μινωτής - Παξινού** με αποτέλεσμα σειρά σπουδαίων παραστάσεων αλλά, όπως ήταν φυσικό, και αρνητικά και πικρόχολα σχόλια από ανθρώπους του θεάτρου και των γραμμάτων.

Αυτό όμως που απέμεινε από αυτή την περίοδο ήταν ένας σημαντικός αριθμός ανεπανάληπτων παραστάσεων, αποτέλεσμα συνδυασμού της απόλυτα επιστημονικής προσέγγισης και της τελειομανίας του Μινωτή με το εκρηκτικό υποκριτικό ταλέντο της μεγάλης τραγωδού συζύγου του και την παρουσία κορυφαίων και με διεθνή καταξίωση ειδικών, όπως του Κλεόβουλου Κλώνη για τη σκηνογραφία, του Αντώνη Φωκά για τις ενδυμασίες, της Μαρίας Χορς για τις χορογραφίες, του Μενάλαου Παλλάντιου για τις μουσικές επενδύσεις και πολλών άλλων, υψηλού διαμετρήματος, ανθρώπων του θεάτρου.

Το 1956 “γεννήθηκε” στην Επιδαύρο μία νέα τραγωδός.

Είναι η Άννα Συνοδινού στην οποία ο Εθνικό θέατρο εμπιστεύθηκε το ρόλο της Αντιγόνης, στο

ομώνυμο έργο του Σοφοκλή. Κρέων ο Θάνος Κωτσόπουλος και Ισμήνη η Αντιγόνη Βαλάκου.

Η σκηνοθεσία ήταν του Α. Μινωτή, η σκηνογραφία του Κλ. Κλώνη και τα κοστούμια του εμπνευσμένου ενδυματολόγου Αντώνη Φωκά που, ακριβώς στην παράσταση αυτή, επέβαλε το κλασσικό ένδυμα της Αντιγόνης το οποίο, από τότε, κοσμεί όλα τα σχετικά με το αρχαίο δράμα βιβλία.

Οι 25.000 θεατές (αριθμός πρωτοφανής για το θέατρο αυτό) της Επιδαύρου, εκείνο το βράδυ, καθιέρωσαν με το χειροκρότημά τους την Άννα Συνοδινού σαν τη φυσική και άξια διάδοχο μιας Κοτοπούλη, μιας Παξινού και μιας Παπαδάκη.

Το 1957 δύο νέες παραστάσεις μονοπώλησαν το ενδιαφέρον θεατρόφιλων και κριτικών.

Η “Μήδεια” του Ευριπίδη, σε σκηνοθεσία Α. Μινωτή, μουσική Μάνου Χατζηδάκη και χορογραφία της Αγάπης Ευαγγελίδη, με την Κατίνα Παξινού στον ομώνυμο ρόλο και η **“Λυσιστράτη” του Αριστοφάνη** σε σκηνοθεσία Αλέξη Σολομού με ανεπανάληπτη, έκτοτε, στον ομώνυμο ρόλο, τη Μαίρη Αρώνη.

Αξίζει να σημειωθεί ότι σ’ αυτή την τελευταία παράσταση, τη μουσική της οποίας είχε γράψει ο Μάνος Χατζηδάκης, ακούστηκε για πρώτη φορά, από το χορό το -κλασσικό πια- τραγούδι ο “Μύθος”.

Ένα χρόνο αργότερα, ένας άλλος **“Οιδίπους”**, ο **“επί Κολωνώ”**, σε μετάφραση του Ιωάννη Γρυπάρη ήλθε να προστεθεί στις αριστουργηματικές και ανεπανάληπτες παραστάσεις που χάρισε απλόχερα στο Ελληνικό κοινό το σκηνοθετικό και υποκριτικό ταλέντο του μεγάλου Αλέξη Μινωτή.

Πολλά χρόνια αργότερα, η χορογράφος της παράστασης αυτής Μαρία Χορς είπε σε συνέντευξή της ότι ο Μινωτής της ζητούσε επίμονα κινήσεις που να του αφαιρούν βάρος στην πορεία του προς τον Άδη, κάτι που τελικά επιτεύχθηκε μέσω της αναπνοής, έτσι ώστε “να φύγει από την ορχήστρα σαν σπρωγμένος από

τον αέρα”.

Σ’ αυτό το επίπεδο της τελειομανίας έφθαναν οι προσπάθειες αυτού του μεγάλου θεατράνθρωπου προκειμένου να παρουσιάσει παραστάσεις αντάξιες των ποιητών - συγγραφέων των έργων με τα οποία καταπιανόταν, τις επτά δεκαετίες της παρουσίας του στο θέατρο.

Στις 16 Αυγούστου 1975 άνοιξε μια νέα μεγάλη σελίδα για το Φεστιβάλ της Επιδαύρου.

Για πρώτη φορά, με προσωπική παρέμβαση του τότε πρωθυπουργού της χώρας, δόθηκε άδεια παραστάσεων σ’ αυτό το τέμενος του αρχαίου θεάτρου σ’ έναν θίασο εκτός των Κρατικών Θεάτρων (Εθνικό και Κ.Θ.Β.Ε.).

Και αυτός ο θίασος ήταν το “Θέατρο Τέχνης” του Κάρουλου Κουν.

Την ιστορική εκείνη ημέρα, μια ήδη καταξιωμένη στην Ελλάδα και το εξωτερικό παράσταση, οι **“Όρνιας” του Αριστοφάνη** εγκαινίαζαν το προσκύνημα του μεγάλου θεατράνθρωπου στον ιερότερο τόπο διδασκαλίας θεάτρου που γνώρισε ποτέ η ανθρωπότητα.

Δίπλα στον Κάρουλο Κουν ο Μάνος Χατζηδάκης είχε ήδη από ετών ολοκληρώσει τη μουσική του έργου, ο Γιάννης Τσαρούχης τη σκηνογραφία και η Ζουζού Νικολούδη τις χορογραφίες.

Όλο το καστ των ηθοποιών - μαθητών του Κάρουλου Κουν βρέθηκε στην ορχήστρα του θεάτρου της Επιδαύρου.

Ο Δημήτρης Χατζημάρκος (Πεισθέταιρος), ο Γιάννης Μόριζος (Ευελπίδης), ο Πύργος Αρμένης (Τροχίλος), ο Γιώργος Λαζάνης (Συκοφάντης), η Ρένη Πιττακή (Βασίλεια και Αηδόνα) και όλοι οι υπόλοιποι ηθοποιοί έδωσαν ό,τι καλύτερο διέθεταν σε μία παράσταση - σταθμό στην ιστορία του Ελληνικού θεάτρου και του καταξιωμένου πια παγκοσμίως Φεστιβάλ της Επιδαύρου.

Η “πρώτη” αυτή του Θεάτρου Τέχνης είχε, τα επόμενα χρόνια, εξίσου σημαντική συνέχεια.

Το 1976, σε δύο συνεχόμενες εβδομάδες, ανέβηκαν στην Επίδαυρο οι **“Πέρσες” του**

Αισχύλου με κουστούμια του Γ. Τσαρούχη και μουσική του Γ. Χρήστου και οι **“Αχαρνείς” του Αριστοφάνη** με σκηνογραφία του Διον. Φωτόπουλου, μουσική Χρήστου Λεοντή και ανεπανάληπτο έκτοτε Δικαιόπολη το Πύργο Λαζάνη.

Όσοι είχαν την τύχη να παρακολουθήσουν αυτή την τελευταία παράσταση είχαν και την ευκαιρία να αποθαυμάσουν τη μοναδική σκηνοθετική ευφυΐα του Κάρολου Κουν που πέτυχε να συγκεράσει, σε μία μόνο παράσταση, τη διαχρονική διάσταση της Αριστοφανικής κωμωδίας με την Ελληνική -επίσης διαχρονική- λαϊκή παράδοση, δημιουργώντας, μέσα από την όσμωση αυτή, ένα νέο και μοναδικό τρόπο για την ανάγνωση και την αντίληψη του Αριστοφανικού έργου, συνολικά.

Τέσσερα χρόνια μετά τους “Αχαρνείς”, το 1980, ο Κάρολος Κουν και το Θέατρο Τέχνης ανέβασαν στην Επίδαυρο την **τριλογία (Αγαμέμνων - Χοηφόροι - Ευμενίδες) “Ορέστεια” του**

Αισχύλου.

Κλυταιμνήστρα, και στα τρία μέρη, η **Μελίνα Μερκούρη** σε μία κοσμοσυρροή μεγαλύτερη -ίσως- και από αυτήν της παράστασης της “Αντιγόνης” με την Α. Συνοδινού, του 1956.

Όρθιοι στους γύρω λόφους, σκαρφαλωμένοι στα δένδρα, πίσω από τις τελευταίες κερκίδες και, γενικά, παντού όπου μπορούσαν να έχουν οπτική επαφή με την ορχήστρα, χιλιάδες θεατές αποθέωσαν για μια ακόμα φορά τον Κάρολο Κουν και την πρωταγωνίστριά του στη μία και μοναδική παρουσία της στην Επίδαυρο.

Μία από τις κορυφαίες φυσιογνωμίες του θεάτρου που έγραψε τη δική του σελίδα στην Επίδαυρο ήταν και ο **Μάνος Κατράκης**.

Ο κορυφαίος αυτός πρωταγωνιστής, αν και αντιμετώπιζε τους ρόλους του στο αρχαίο δράμα με μία έμφυτη, καλλιτεχνική ανασφάλεια, έδωσε στο κοινό ένα μοναδικό **“Προμηθέα Δεσμώτη” του Αισχύλου**, το 1974 και ένα θαυμάσιο **“Οιδίποδα Τύραννο” του Σοφοκλή** το 1981.

Στον “Προμηθέα”, που δόθηκε με κουστούμια του Δ. Φωτόπουλου και χορογραφίες της Μαρίας Χορς, είχε δίπλα του, στο ρόλο της Ιούς, την Α. Συνοδινού ενώ στον “Οιδίποδα” το ρόλο της Ιοκάστης απέδωσε η Ελένη Χατζηαργύρη.

Και οι δύο αυτές παραστάσεις σκηνοθετήθηκαν από τον Τάκη Μουζενίδη.

Η διεθνής λάμψη της Επιδαύρου δεν μπορούσε να αφήσει ασυγκίνητους ξένους, ανθρώπους του θεάτρου.

Ένας από αυτούς, ο **Sir Peter Hall**, επικεφαλής του Εθνικού Θεάτρου της Μ. Βρετανίας, γνωστός παγκοσμίως σαν **Σαιξπηριστής**, δάσκαλος ηθοποιών, σκηνοθέτης και οργανωτής θεάτρων και θιάσων παρουσίασε στην Επίδαυρο σειρά παραστάσεων τόσο με το θίασο του Εθνικού Θεάτρου της Μ. Βρετανίας (“Ορέστεια” το 1982, “Οιδίποδα Τύραννο” και “Οιδίποδα επί Κολωνώ” το 1996, “Βάκχες” το 2004), όσο και με τον προσωπικό του θίασο, τον “The Peter Hall company” τη “Λυσιστράτη” το 1994.

Η τεράστια επιτυχία του Peter Hall μπροστά στο Ελληνικό κοινό απέδειξε, για μια ακόμα φορά, ότι το αρχαίο θέατρο δε γνωρίζει χρονολογικά και εθνολογικά σύνορα όταν αυτοί που καταπιάνονται, με οποιαδήποτε ιδιότητα, με αυτό έχουν κατανοήσει, πρώτα και πάνω απ' όλα, τις αιώνιες πανανθρώπινες αξίες που αυτό εκφράζει.

Τα πενήντα τέσσερα χρόνια της λειτουργίας του Φεστιβάλ Επιδαύρου είχαν, δυστυχώς, και πολλές ατυχείς στιγμές.

Η κάθοδος σ' αυτόν τον ιερό χώρο διαφόρων "σταρ" του κινηματογράφου και της τηλεόρασης που επιχειρήσαν, μέσα από την εμφάνισή τους στην Επίδαυρο, να ξεφύγουν από τη μετριότητα της σουμπρέτας και του μπριλάντε και να αποκτήσουν τον τίτλο του τραγωδού, σηματοδότησε μία περίοδο του φεστιβάλ που όλοι θα θέλαμε να μην είχε, ποτέ, υπάρξει.

Αλλά που δεν στάθηκε -δεν θα μπορούσε, εξάλλου, να σταθεί ικανή- να ανακόψει την ανοδική πορεία του φεστιβάλ και να μειώσει τη διεθνή του αίγλη.

Νέες δυνάμεις, νέες αντιλήψεις και νέες εικαστικές συλλήψεις, υψηλού επιπέδου έδωσαν, τις δύο τελευταίες δεκαετίες, μία νέα πνοή στο αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου.

Ποιος μπορεί να ξεχάσει την "Ηλέκτρα" που δόθηκε το 1989 από το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Λάρισας, με σκηνοθεσία και σκηνογραφία του Κώστα Τσιάνου και την εκπληκτική Λυδία Κονιόρδου στον επώνυμο ρόλο;

Ή τον "Ιωνα" του Ευριπίδη, το 2003, όπου αυτή η σύγχρονη μεγάλη τραγωδός, εκτός από το υποκριτικό της ταλέντο στο ρόλο της Κρέουσας, ξεδίπλωσε και τις μεγάλες σκηνοθετικές της δυνατότητες;

Το Αρχαίο Θέατρο

θα ζει στο χώρο

της Επιδαύρου όσο

υπάρχουν άνθρωποι που

αισθάνονται την ανάγκη

να αναζητούν τις αιώνιες

πανανθρώπινες αξίες

που αυτό δίδαξε τους

λαούς όλου του κόσμου

και όλων των εποχών.

Γιατί αυτοί, και μόνον

αυτοί, οι μετέχοντες

της Ελληνικής

Παιδείας, δικαιούνται

τον τίτλο τιμής του

Έλληνα ανεξάρτητα της

όποιας εθνολογικής

των προέλευσης.

ιατρική

Η ιατρική στην αρχαία Ελλάδα*

του **Ε. Παπαγεωργίου**,
καθηγητή του Γενικού Τμήματος Βασικών Ιατρικών μαθημάτων

ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ ΚΑΙ ΑΣΚΛΗΠΕΙΑ

Αφορμή για το θέμα της σημερινού σημειώματος, μου έδωσε ένα βιβλίο που έπεσε τελευταία στα χέρια μου σχετικά με την ιατρική στην αρχαία Ελλάδα. Από τα διάφορα κεφάλαια προτίμησα αυτά περί του Ασκληπιού και των Ασκληπιείων και ίσως μία άλλη φορά μας δοθεί η ευκαιρία να αναφερθούμε και στον Ιπποκράτη από τον οποίο, όπως μας είναι γνωστό, αρχίζει και η κατ' εξοχήν επιστημονική περίοδος της ιατρικής.

Με αυτό θέλω να πω ότι η Ιατρική του Ασκληπιού είναι περισσότερο γέννημα των μύθων και δοξασιών του λαού, αποτέλεσμα μιας ασυνείδητης λαϊκής σοφής διαδικασίας, παρά έργο ενός φωτισμένου ατόμου, όπως έχουμε συνηθίσει να βλέπουμε στην καθαρά ιατρική περίοδο του πολιτισμού μας σε σχέση με τις διάφορες ιατρικές, φιλοσοφικές ή άλλες θεωρίες.

Η εποχή του Ασκληπιού είναι ακόμα εποχή του μύθου, ενός μύθου όμως που έχει συγκεκριμενοποιηθεί σε καθορισμένες ιατρικές τεχνικές και πράξεις, μορφές ή εξελίξεις των οποίων βρίσκουμε ακόμα και σήμερα.

Η ιατρική πριν από τον Ασκληπιό

Αρχικά στη "μητριαρχική" περίοδο της κοινωνίας το ρόλο του ιατρού στην ομάδα κατείχε η "σοφή γερόντισσα" που με μάγια, μαγανείες και ξόρκια προσπαθούσε να θεραπεύσει τους ασθενείς από τα δεινά τους.

Κατά την Προμυθολογική και Μυθολογική περίοδο τόσο η νόσος όσο και η θεραπεία της ήταν έργο θεϊκό.

Ήταν οι θεοί που οργισμένοι ή προσβεβλημένοι τιμωρούσαν κάποιον με αυτή ή την άλλη πάθηση, γι' αυτό και οι ίδιοι ήσαν οι μόνοι που θα μπορούσαν να τη θεραπεύσουν.

Μεσολαβητές στην προσπάθεια αυτή, ήσαν

οι ιερείς που ως εκπρόσωποι των θεών του Ολύμπου επί της γης, εκτελούσαν τις θυσίες των ανθρώπων προς τους θεούς και διαβίβαζαν τις παρακλήσεις τους για τη θεραπεία τους.

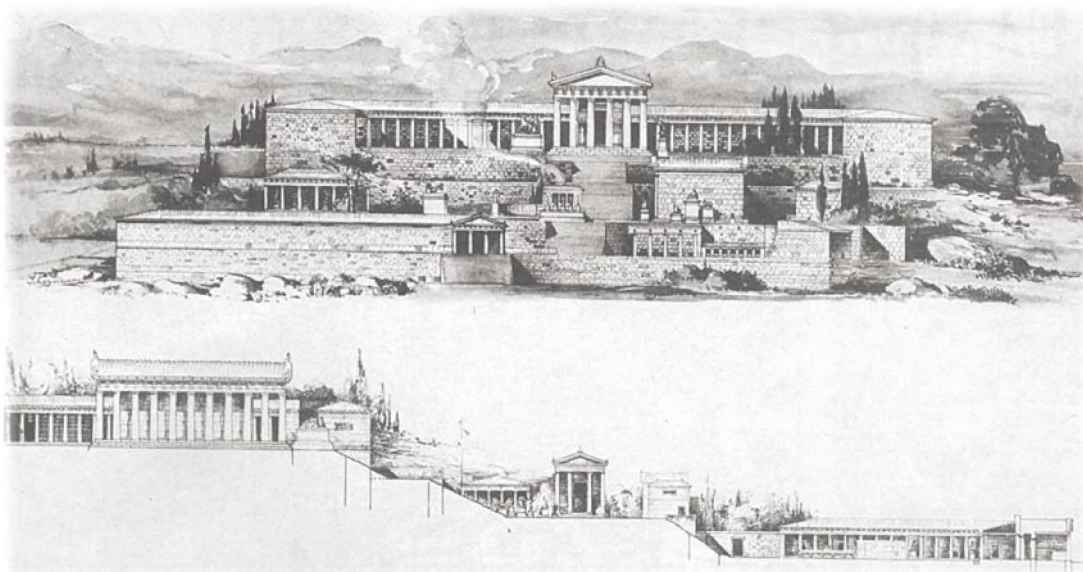
Οι ιερείς-ιατροί δηλαδή της εποχής, θέρραπτευαν όχι με τη δική τους δύναμη αλλά ετερόφωτα, θα λέγαμε, με έμπνευση και καθοδήγηση των θεών. Οι εντολές και υποδείξεις τους εκτελούντο χωρίς αντίρρηση, μια και δια του στόματός τους εξέφραζαν τις επιθυμίες τους οι ίδιοι οι θεοί.

Αλλά και οι ίδιοι οι θεοί είχαν τον ιατρό τους, που τους φρόντιζε στους τραυματισμούς τους, που δεν ήταν άλλος από τον **Απόλλωνα**.

Είναι πάρα πολλά τα παραδείγματα της ιατρικής

*Βασισμένο και με αποσπάσματα από το βιβλίο του Διον. Τουλιάτου "Η ελληνική ιατρική δια μέσου των αιώνων"

Ασκληπιείο, Κως (αναπαράσταση)

ικανότητας του Απόλλωνα. Υπενθυμίζω μόνο τη φροντίδα του τραύματος του Πλούτωνα, θεού του Αδη, που τραυματισμένος από τον Ηρακλή ζήτησε βοήθεια από τον Δία. Αυτός βέβαια, του έστειλε τον Απόλλωνα που τον εγιάτρεψε με βότανα που έβαλε πάνω στο τραύμα του (Ιλιάς Ε 401), αλλά και τον Αρη τον θεό του πολέμου γιάτρεψε ο Απόλλωνας με παυσίπονα βότανα της Αιγύπτου (Ιλ. Ε 899-905).

Βέβαια, πλην των θεραπευτικών του ικανοτήτων ο Απόλλωνας ήταν αυτός που με τα βέλη του έστειλε πολλές φορές στους ανθρώπους τις ασθένειες και τις επιδημίες. Αλλά και αυτό ταιριάζει στη θεοκρατική αντίληψη περί νόσου και θεραπείας της.

Ακόμα πέρα από τον Απόλλωνα, άλλοι δύο θεοί, ή θεές για να κυριολεκτούμε, διακρίνοντο για τις θεραπευτικές τους ιδιότητες.

Η Αθηνά, που γι' αυτό τον λόγο ονομάζονταν και **“Αθηνά Υγεία”**, λόγω της ικανότητάς της να καθαρίζει τον αέρα από τα ασθενοφόρα στοιχεία του, και **“Αθηνά Οπτιλέτης”** ως προστάτιδα των οφθαλμών (κυρίως στη Σπάρτη). Ακόμα η Αθηνά ήταν αυτή που υπέδειξε στον Περικλή,

μέσα από κάποιο όνειρο τα μέσα θεραπείας του αρχιτέκτονα Μνισκλή, όταν αυτός έπεσε και τραυματίστηκε θανάσιμα κατά την ανέγερση των προπυλαίων της Ακρόπολης.

Η δεύτερη θεά, με θεραπευτικές ικανότητες ήταν **η Άρτεμις, δίδυμη αδελφή του Απόλλωνα**, που λατρευόταν και ως προστάτιδα των γυναικών και των παιδιών όπως επίσης και της λοχείας και γι' αυτό ονομαζόταν **“λοχεία” Άρτεμις**.

Οπωσδήποτε κατά τόπους αναφέρονται και άλλοι θεοί ή ημίθεοι να κατέχουν θεραπευτικές ιδιότητες, να χρησιμοποιούν βότανα ή μυστηριώδη φίλτρα που θεράπευαν διάφορες ασθένειες και έδιναν νέα ζωή και σφρίγος.

Η μεγάλη αυτή λατρεία των Ελλήνων στους μυθολογικούς ιατρούς, θεούς και ημίθεους εκτοπίστηκε σταδιακά από άτομα που ήταν περισσότερο υπαρκτά παρά μυθολογικά και που κατείχαν κυρίως ιατρικές ικανότητες όπως ο **Αμφιάραος**, ο **Τροφώνιος**, ο **Πρωτεσίλαος**, ο **Μελάμποδας** και τέλος ο **Χείρωνας**. Αλλά και αυτούς ακόμα, αντικατέστησε ένας ιδιαίτερος θεός-άνθρωπος που δεν είχε καμία άλλη απασχόληση πλην της ασκήσεως της ιατρικής

τέχνης, που υπήρξε και ο πρώτος συστηματικός διδάσκαλος της ελληνικής ιατρικής, ο φημολογούμενος ως γιός του Απόλλωνα, **Ασκληπιός**.

Ο Ασκληπιός σύμφωνα με αναφορές του Πίνδαρου, του Πλάτωνα κ.α. κληρονόμησε το ταλέντο της ιατρικής από τον πατέρα του, ενώ διδάχτηκε από το Χείρωννα, τον Κένταυρο, στις πλαγιές του Πηλίου τη χρήση των φαρμάκων και άλλων φυσικών μέσων, τα οποία τελειοποίησε μαζί με άλλες φυσικές και ψυχολογικές μεθόδους και τις συστηματικοποίησε σε συγκεκριμένες ιατρικές τεχνικές. Ακόμα είναι ο πρώτος που χρησιμοποίησε ιατροχειρουργικές μεθόδους για τη διάνοιξη επιφανειακών αποστημάτων, ευθειάσεων καταγμάτων κλπ. (Πινδ. Πυθίου 3.45). Την τέχνη του αυτή δίδαξε στους γιούς του και τα εγγόνια του (Πλατ. Συμπ. ΙΒ 186), οι οποίοι υπήρξαν και οι ιδρυτές των πρώτων Ασκληπιείων.

Υπήρξε όμως ο Ασκληπιός θεός ή άνθρωπος;

Η αλήθεια είναι ότι άλλοτε αναφέρεται ως άνθρωπος θείας καταγωγής, άλλοτε ως ιατρός περίδοξος που κατέχει τη δύναμη να “ανασταίνει πεθαμένους και να θεραπεύει νοσούντες” (*ανιστάναι τεθνεώτας και νοσούντας ίασθαι*) όπως αναφέρει ο Ξενοφώντας, και άλλοτε κατέχων θεική κληρονομιά, ή ακόμα και ως θεός ο ίδιος, ο θεός της ιατρικής τέχνης.

Ίσως υπήρξε, τρόπος του λέγειν, και τα δύο.

Ένας προικισμένος ηγεμόνας της Θεσσαλίας, με καταγωγή την Τρίκκη (Τρίκαλα), όπως συγκλίνουν πολλές αναφορές, που όμως τις ικανότητές του θεοποίησε ο λαϊκός μύθος, πολλά χρόνια μετά τον θάνατό του.

Με το πρόσωπο του Ασκληπιού ταυτίζεται η **μορφή του όφη -του φιδιού-** χαρακτηριστικού συμβόλου για τους ιατρούς όλου του κόσμου.

Μια έμμεση θα λέγαμε αναγνώριση ότι η ιατρική τέχνη όπως και τόσα άλλα, άπλωσε τις πρώτες ρίζες της στον ελληνικό χώρο.

Ο μύθος θέλει τον Ασκληπιό να προσπαθεί να

επαναφέρει στη ζωή τον ήρωα Γλαύκο, γιό του Μίνωα. Εκείνη τη στιγμή, και ενώ σκεφτόταν το τι θα μπορούσε να βοηθήσει στην κατάσταση, ένα φίδι άρχισε να ανεβαίνει στο ραβδί του. Ο Ασκληπιός το πέταξε μακριά και το σκότωσε. Τότε ένα άλλο φίδι μεγαλύτερο πλησίασε το σκοτωμένο και τούδωσε στο στόμα ένα βότανο που είχε στο δικό του. Το σκοτωμένο φίδι ζωντάνεψε και εξαφανίστηκε μαζί με το σωτήρα του.

Ο Ασκληπιός σκέφτηκε τότε να χρησιμοποιήσει το ίδιο βότανο για τον πνιγμένο Γλαύκο, πράγμα που έπιασε και έτσι ο Γλαύκος επανήλθε στη ζωή.

Από τότε ο Ασκληπιός αποφάσισε να έχει το φίδι ως σύμβολο της τέχνης του, μια και πιστευόταν -και όχι μόνο από τους αρχαίους έλληνες- ότι τα φίδια κατέχουν όλα τα θεραπευτικά βότανα γι' αυτό και πεθαίνουν μόνο από γεροντικό μαρασμό ή βίαιο θάνατο, ποτέ από ασθένειες.

Ο Ασκληπιός μέσα από τις μυθικές και υπερβολικές σε κάθε περίπτωση, αναφορές στο όνομά του (μια και νεκρούς ακόμα ανέσταινε) είναι ο πρώτος έλληνας ιατρός που χορήγησε φάρμακα σε μορφή αφεψημάτων, εγχυμάτων ή σκόνης, προφανώς μαλακτικά για τον βήχα, ναρκωτικά, αιμοποιοητικά ή αφροδισιακά.

Ακόμη είναι ο πρώτος που αντιλήφθηκε την αξία της υποβολής και αυθυποβολής και μέσα από αυτές την κινητοποίηση των ψυχικών δυνάμεων του ασθενή για την αντιμετώπιση της νόσου.

Στα μετέπειτα δημιουργούμενα Ασκληπιεία, όπως θα αναφέρουμε παρακάτω, η θεραπεία γινόταν στα "ανακλιντήρια" με ύπνωση. Οι ασθενείς δηλαδή ξάπλωναν τη νύκτα σε ειδικό περίπτερο του ναού, που ονομαζόταν "εγκοιμητήριο" στο οποίο γινόταν προσπάθεια δημιουργίας αισθήματος αυθυποβολής και πρόκλησης κάποιου μαντικού ονείρου, βάσει του οποίου θα καθοριζόταν η μετέπειτα θεραπεία.

Ποιες ήταν όμως οι βασικές αρχές της θεραπείας;

Από τα σωζόμενα γραπτά διαφαίνεται ότι οι αρχές πάνω στις οποίες στηρίχθηκε η ιατρική τέχνη στα Ασκληπιεία είναι τρεις:

- η πίστη
- η υγιεινοθεραπεία και
- η φαρμακοθεραπεία.

Αυτές δηλαδή, που με άλλοτε άλλη μορφή επικρατούν στην ιατρική μέχρι και σήμερα.

Αρχικά η πίστη στη θεϊκή βοήθεια φαίνεται να ήταν ο κύριος θεραπευτικός παράγοντας των προσερχομένων ασθενών. Αργότερα, και με την προοδευτική εξασθένηση του θρησκευτικού συναισθήματος προστέθηκαν η υγιεινοθεραπεία και η φαρμακοθεραπεία και χρησιμοποιήθηκαν τα λουτρά, οι γυμναστικές ασκήσεις, η δίαιτα, τα καθαρτικά, οι αφαιμάξεις και μαλάξεις σε συνδυασμό με διάφορα βότανα και φυτά. Αναφέρεται ακόμα ότι ο Ασκληπιός είχε **τέσσερις κόρες, την Υγεία, την Ιασώ, την Ακεσώ και την Πανάκεια**, που τον βοηθούσαν στο έργο του.

Τα Ασκληπιεία

Από τα 300-320 Ασκληπιεία που περιγράφονται στον ελλαδικό χώρο, **το αρχαιότερο φαίνεται να είναι αυτό της Τρίκκης, στη Θεσσαλία.**

Όλα τα Ασκληπιεία ήταν κατασκευασμένα σε εξαιρετικές τοποθεσίες, μια και εκτός της "εγκοιμίσεως" αυτή η ιαματική δύναμη της καθαρής και αμόλυντης φύσης και η ενεργητική της επίδραση στον οργανισμό - πράγμα που γνωρίζουμε όλοι μας από τον ίδιο τον εαυτό μας - έπαιζε καθοριστικό ρόλο στη θεραπεία των ασθενών που προσήρχοντο σ'αυτά.

Από τα Ασκληπιεία αυτά μερικά ξεχώρισαν σε φήμη και δόξα, όπως π.χ. αυτό της **Επιδαύρου**, η λειτουργία του οποίου υπολογίζεται γύρω στον 9° αι. π.Χ., ενώ άνθισε και δοξάστηκε στο πανελλήνιο στο δεύτερο μισό της τελευταίας χιλιετίας π.Χ.

Προ του Ασκληπιείου της Επιδαύρου

ιδιαίτερα φημισμένο ήταν αυτό της νήσου Κω. Στο Ασκληπιείο αυτό διδάχθηκε την ιατρική ο μέγας **Ιπποκράτης**, ο οποίος με τη σειρά του το δόξασε μέσα από την τελειοποίηση και επιστημονικοποίηση της ιατρικής, η οποία αποτελεί δικό του βασικό δημιούργημα.

Ένα ακόμα φημισμένο Ασκληπιείο ήταν αυτό **της πόλης της Περγάμου** επιφανές πνευματικό κέντρο της αρχαίας Ελλάδας.

Στο Ασκληπιείο αυτό φαίνεται να πρωτοχρησιμοποιήθηκε **ένα αρχαίο ιατρικό εργαλείο, η στλεγγίς (η ξύστρα)** με την οποία τρίβονταν οι λουόμενοι στα νερά της ιαματικής πηγής, όσοι υπέφεραν από ατονία του νευρικού συστήματος.

Είχε βέβαια και η Αθήνα το δικό της Ασκληπιείο, που όμως ήταν **περισσότερο φημισμένο για την αρχιτεκτονική κατασκευή του και τα πολλά αγάλματα** που το διακοσμούσαν παρά για τη θεραπευτική του αξία. Βρισκόταν στον τόπο που αργότερα -ίσως όχι τυχαία- κτίσθηκε ο **μικρός ναός των Αγίων Αναργύρων (Κοσμά και Δαμιανού)** προσπατών των ιατρών, που και αυτοί οι ίδιοι διακρίθηκαν για τις θαυματουργικές τους ικανότητες.

Γενικά τα Ασκληπιεία είχαν ορισμένα βασικά κτίρια τα οποία πλουτίζονταν ανάλογα με την αίγλη του Ασκληπιείου με πολλά άλλα βοηθητικά. Πρώτο και ίσως βασικότερο όλων ήταν ο **Ναός του Ασκληπιού** μέσα στον οποίο για περισσότερα από 1500 χρόνια λατρευόταν ο Ασκληπιός σαν Θεός.

Στην Επίδαυρο ο ναός είχε -σύμφωνα με περιγραφές της εποχής- διαστάσεις 24,1/2 x 13,1/2 και εκοσμήτο με αγάλματα, αετώματα κλπ, είχε 36 δωρικούς κίονες και μεγαλοπρεπή είσοδο στολισμένη με ελεφαντόδοντο και χρυσά καρφιά. Μέσα στον ναό κυριαρχούσε το **χρυσελεφάντινο άγαλμα του Ασκληπιού**.

Δεύτερο βασικό κτίριο ήταν το “Αβατο” ή “Εγκοιμητήριο”. Ήταν μονώροφο ή διώροφο και προοριζόταν για τη διαμονή και θεραπεία

των ασθενών. Είχε, όπως αποκαλύφθηκε στις διάφορες ανασκαφές ιδιαίτερη αρχιτεκτονική σχέση με το χώρο ώστε να εξασφαλίζει την κατά το δυνατόν υγιεινή διαμονή.

Το “Αβατο” της Επιδαύρου είχε διαστάσεις 70 x 9,1/2 μέτρα, με πηγάδι βάθους 17 μέτρων στο κέντρο και καθαρό νερό σ’ όλη τη διάρκεια του έτους.

Στα περισσότερα φημισμένα Ασκληπιεία της εποχής προστέθηκε αργότερα **ένα τρίτο κτίριο το ονομαζόμενο “καταγώγιον” (ξενοδοχείο)** που προοριζόταν για τη διαμονή του πλήθους των επισκεπτών και των συγγενών τους.

Ακόμα προστέθηκαν με το χρόνο, **Προπύλαια, Λουτρά, Θέατρο, Στάδιο, Ωδείο, Βιβλιοθήκη, Παλαίστρα, Υδραγωγείο, Ιππόδρομος κ.α.** για την ψυχαγωγία των ασθενών και των επισκεπτών συγγενών τους.

Το περίφημο αρχαίο Θέατρο της Επιδαύρου με τις τότε 14.000 θέσεις του ήταν τμήμα του περιφημότερου ίσως Ασκληπιείου της αρχαίας Ελλάδας.

Σε πολλά από τα Ασκληπιεία γίνονταν εορτές η επισημότερη των οποίων ήταν τα “Μεγάλα Ασκληπιεία” κάθε τέσσερα 4 χρόνια με πανελλήνιο χαρακτήρα και στεφάνι από δάφνη για έπαθλο, ενώ περισσότερο σαν τοπική πανηγυρίς λειτουργούσε η εορτή των **“Μικρών Ασκληπιείων”** με στεφάνι ελιάς ως έπαθλο.

Θεραπευτική ιεραρχία

Τα Ασκληπιεία διαχειρίζονταν από μία αυστηρά **ιεραρχημένη ομάδα. Όλων προϊστάτο ο ονομαζόμενος μέγας ιερεύς, ή Πρωθιερεύς**, ο σημερινός διευθυντής της κλινικής δηλαδή. Ως βοηθό του είχε τον **“Πυρφόρο ή Πυροφόρο”** που τον αντικαθιστούσε όποτε αυτό ήταν αναγκαίο. Ακόμη υπήρχαν οι **“Ιερομνήμονες”** οι σημερινοί βοηθοί ιατροί, θα έλεγε κανείς, και η θεραπευτική ομάδα έκλεινε με τους **“θεράποντες” (άνδρες νοσοκόμους)** και τις **“Ιέρειες” (γυναίκες νοσοκόμες)**. Απ’ όλους αυτούς, μόνο οι ανώτεροι

εθεράπευαν, ενώ οι υπόλοιποι ανελάμβαναν τη μύση και την προπαρασκευή των ασθενών, όπως επίσης επέβλεπαν την καλή λειτουργία των λουτρών, της φυσιοθεραπείας κλπ.

Περιγραφή της θεραπείας

Ο ασθενής εισέρχεται από την Πύλη των Προπυλαίων, που στην Επίδαυρο τουλάχιστον έφεραν την επιγραφή “ο εισερχόμενος εντός του ευώδους και ιερού τούτου χώρου πρέπει να είναι ευσεβής την ψυχήν, καθαρός το σώμα και να φρονεί όσια” σαν υγιεινό παράγγελμα και απαραίτητο ηθικό εφόδιο για τη θεραπεία.

Παρελαμβάνετο από κάποιον θεραπευτή και αφού θυσίαζε στο Θεό Ασκληπιό λουζόταν στην ιερή πηγή και οδηγείτο σε ένα από τα δωμάτια. Κατόπιν, καθοριζόταν η ειδική αγωγή που θα έπρεπε να ακολουθήσει όσον αφορά τη νηστεία, μαλάξεις, υδροθεραπεία, γυμναστική κλπ. ερχόμενος πια σε επαφή μόνο με τους ιερείς του Ασκληπιείου. Αυτοί προσπαθούσαν με διάφορους τρόπους όπως θυσίες, συζητήσεις κλπ. να του αυξήσουν την πίστη στο θεό Ασκληπιό.

Όταν ο ασθενής θεωρείτο πια έτοιμος και αρκετά εξαγνισμένος, τότε μόνο οδηγείτο στην καθοριστική γι’ αυτόν φάση της θεραπείας του, στο εγκοιμητήριο. Αμέσως πριν θα έπρεπε να πιεί νερό από την πηγή της “Λήθης” για να ξεχάσει τα περασμένα και της “Μνημοσύνης” για να ενθυμείται αυτά που επρόκειτο να συμβούν. Στο εγκοιμητήριο ξαπλωμένος σε προβειές ζώων, ανάμεσα στα ιερά φίδια που περιφέρονταν ελεύθερα, σε υποβλητική και κατανυκτική ατμόσφαιρα που τη βοηθούσαν περισσότερο οι αναθυμιάσεις από τις καύσεις διάφορων φυτών και το προηγούμενο χορηγούμενο εκχύλισμα διάφορων φαρμακευτικών ουσιών ετοιμαζόταν

να δεχθεί στον ύπνο του την επίσκεψη του θεού. Αυτός θα άκουγε το ονειροπαραλήρημά του και θα έδινε σύμφωνα με τα λεγόμενά του τις εντολές θεραπείας του μέσα από το στόμα του αρχιερέα.

Η εφαρμοζόμενη δηλαδή θεραπεία ήταν εντυπωσιακή και περιελάμβανε στοιχεία φαρμακευτικής αγωγής, φυσικοθεραπείας και ψυχοθεραπείας, απαραίτητες, ιδίως για κάθε νευροψυχική πάθηση. Ακόμα, όπου ήταν αυτό αναγκαίο εκτελούνταν όπως αναφέραμε και μικρές χειρουργικές πράξεις.

Θα πει κανείς, και πόσο αποτελεσματικά ήταν όλα αυτά;

Ίσως την απάντηση μας τη δίνουν τα μέχρι τώρα ευρήματα τα σχετικά με τα Ασκληπιεία και τις θεραπευτικές τους δυνατότητες.

Ενώ υπάρχουν εκατοντάδες αναφορές σε θεραπείες που φθάνουν τα όρια του θαύματος μέχρι τώρα δεν έχει βρεθεί ούτε μία που να λέει ότι κάποιος πήγε και δεν θεραπεύτηκε ή έγινε χειρότερα, όπως καμιά φορά συμβαίνει στα σύγχρονα νοσοκομεία.

Ίσως αυτό οφείλεται στην ιατρική φιλοσοφία του Ασκληπιού που δεν περιοριζόταν στη θεραπεία μόνο της πάθησης του ασθενή, αλλά **τον αντιμετώπιζε σαν οντότητα με σώμα και ψυχή και προσπαθούσε να του καλλιεργήσει και τα δύο.** Αν βέβαια, θεωρήσουμε ότι η ιατρική του Ασκληπιού - η εφαρμοζόμενη στα Ασκληπιεία - ήταν περισσότερο δημιούργημα του μύθου, τότε θα λέγαμε ότι την αντιμετώπιση αυτή είχε και έχει ανάγκη ο άνθρωπος γενικότερα.

Μία αντιμετώπιση που στην εποχή μας τείνει να εκλείψει, μια και **οι τόσο πολύ “εξειδικευμένοι” ιατροί συνήθισαν να βλέπουν περισσότερο ή μόνο το όργανο που πάσχει και ξεχνάνε ότι αυτό το όργανο σε κάποιον ανήκει.** ☑

ολοκληρωμένες νομοθετικές παρεμβάσεις

του Π. Τομάρα*

Η κεκτημένη ταχύτητα της καθημερινότητας δεν επιτρέπει στην επικαιρότητα να ασχοληθεί με ορισμένα σοβαρά θέματα τα οποία έχουν διολισθήσει σε παράλογες λειτουργίες. Δεν είναι λίγες οι φορές που η αντιμετώπιση των καθημερινών προβλημάτων δημιουργεί ένα πλαίσιο, το οποίο δεν επιτρέπει να ιδωθούν από μια άλλη σκοπιά σοβαρά θέματα και να προσεγγιστούν απλές λύσεις οι οποίες θα διευκόλυναν τα πράγματα με αποτελεσματικό τρόπο. Τέτοιες προσεγγίσεις μπορούν ευκολότερα να προκύψουν από όσους δεν εμπλέκονται στο πλαίσιο το οποίο κάθε φορά ρυθμίζει τα θέματα αυτά. Ένας οικονομολόγος για παράδειγμα θα μπορούσε να προτείνει μια αποτελεσματικότερη λύση για το σοβαρό πρόβλημα της πολυνομίας και της ακατάπαυστης παραγωγής τροπολογιών επί τροπολογιών, το οποίο καθιστά το νομικό σύστημα πολύπλοκο, δύσχρηστο, προβληματική την εξασφάλιση της δίκαιης διαχείρισης των θεμάτων και την απονομή της δικαιοσύνης και περιορίζει το περί δικαίου αίσθημα των πολιτών.

Στα νομοθετικά πράγματα της χώρας μας είναι καθιερωμένη η τακτική της συνεχούς ψήφισης νόμων, οι οποίοι ρυθμίζουν θέματα τα οποία

έχουν ρυθμίσει προηγούμενοι νόμοι τους οποίους συμπληρώνουν με παραπομπές και συρραφές, αλλά ακόμη χειρότερα, ψηφίζονται συνεχείς και αποσπασματικές τροπολογίες, οι οποίες δεν έχουν καμία σχέση μεταξύ τους και υποτίθεται ρυθμίζουν θέματα σοβαρά και επείγοντα τα οποία δεν έχουν προβλεφθεί στους αντίστοιχους νόμους. Πολλές φορές όμως στη πραγματικότητα ρυθμίζουν μεμονωμένες πελατειακές υποχρεώσεις των εισηγητών ή αυτών που ζητάνε τη ψήφισή τους. Η παραγωγή αυτού του υλικού αποτελεί μια τεράστια πρώτη ύλη για τους ειδικούς, η οποία τους εξασφαλίζει εργασιακό αντικείμενο και έσοδα, ενώ σε ένα βαθμό καλύπτει και την υπερπροσφορά πτυχιούχων. Από την άλλη πλευρά βέβαια, οι δυστυχείς πολίτες επιβαρύνονται με παραπάνω κόστος για τη διευθέτηση των νομικών υποθέσεων τους και δεν μπορούν να αισθανθούν ότι μπορούν πάντα να βρουν το δίκιο τους. Η κατάσταση αυτή δυσχεραίνει και το έργο ορισμένων κρατικών λειτουργών, οι οποίοι θέλουν να είναι αποτελεσματικοί και να εξυπηρετούν τους πολίτες, αλλά δεν μπορούν κάτω από τη πίεση του πολύπλοκου νομικού συστήματος. Ένα τέτοιο ανοργάνωτο σύστημα δε διευκολύνει τον προγραμματισμό και κυρίως τον

*Ο κ. Π. Τομάρας είναι αναπληρωτής καθηγητής στο ΤΕΙ Αθήνας

έλεγχο, ο οποίος καθίσταται αποσπασματικός, κατασταλτικός και κατά περίπτωση, το ίδιο και η επιβολή κυρώσεων. Η κατάσταση αυτή δημιουργεί αίσθημα ανασφάλειας, ατιμωρησίας, ρουσφετολογίας, αδικίας και κυριαρχεί η εντύπωση ότι δεν εφαρμόζονται οι νόμοι, παρά μόνο κατά περίπτωση, αφού όλα μπορούν να γίνουν και για όλα σχεδόν υπάρχει και ένας άλλος νόμος παραθυράκι ή μια τροπολογία.

Η απάντηση του νομικού συστήματος σε αυτό το πρόβλημα είναι οι κατά καιρούς εξαγγελίες για κωδικοποίηση των νόμων γύρω από ένα θέμα, αλλά αυτές οι διαδικασίες είναι δύσκολες, χρονοβόρες, ακριβές και αναποτελεσματικές, αφού πολύ λίγες φορές έχουν φτάσει στο τέλος, δεν καλύπτουν όλα τα θέματα και σε όσες περιπτώσεις έχουν ολοκληρωθεί σε λίγο καιρό απαξιώνονται, αφού έχουν ήδη έλθει νέες τροπολογίες να ξαναπεριπλέξουν το τοπίο. Βασικό πρόβλημα στην αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος, όπως και πολλών άλλων προβλημάτων, είναι η συνεχής ρευστότητα των πολιτικών θεμάτων, η έλλειψη σταθερότητας και συνέχειας.

Αν δεχτούμε αυτό που λέγεται από πολλούς ότι νόμους έχουμε αλλά πρέπει να τους εφαρμόζουμε, θα μπορούσαμε να αρχίσουμε να αλλάζουμε το σκηνικό απαγορεύοντας

συνταγματικά ή με αυτοδέσμευση των κυβερνήσεων την παραγωγή τροπολογιών και συμπληρωματικών νόμων. Κάθε φορά, όταν ένας υπουργός θα εισηγείτο ένα νόμο θα είχε την ευθύνη να παρουσιάζει ένα ολοκληρωμένο κείμενο το οποίο θα ελάμβανε υπόψη του τους προηγούμενους νόμους, θα είχε το σκεπτικό του, την ανάλυση και τη τεκμηρίωσή του, αλλά τελικά θα πρότεινε ένα τελικό ολοκληρωμένο κείμενο το οποίο θα κάλυπτε πλήρως το θέμα. Δηλαδή η λεγόμενη κωδικοποίηση να γίνεται από την αρχή και να ενσωματώνεται σε ένα νέο κείμενο – νόμο, το οποίο θα καλύπτει πλήρως το θέμα χωρίς να χρειάζονται παραπομπές σε προηγούμενους σχετικούς με το θέμα νόμους.

Προφανώς υπάρχουν πολλά προβλήματα για την εφαρμογή αυτού του μέτρου και πολλά συμφέροντα και συντεχνίες θα εμποδίσουν τη συζήτησή της, θα το λοιδωρίσουν και θα το υποβαθμίσουν. Πιο υπεύθυνη και αποτελεσματική στάση όμως, είναι να δούμε πόσα προβλήματα θα λυθούν και πόσα θέματα θα διευκολυνθούν από την εφαρμογή του προτεινόμενου μέτρου. Πόσο αποτελεσματική για παράδειγμα θα ήταν στα πλαίσια του δικού μας χώρου, αν ίσχυε για τα ΤΕΙ ένας πλήρης νόμος ο οποίος θα αντικαθιστούσε πλήρως το Ν.1404/83.

Οφέλη και προβληματισμοί από την αξιοποίηση των επιτευγμάτων των **μ ο ρ ι α κ ώ ν** βιοεπιστημών

Εισαγωγή

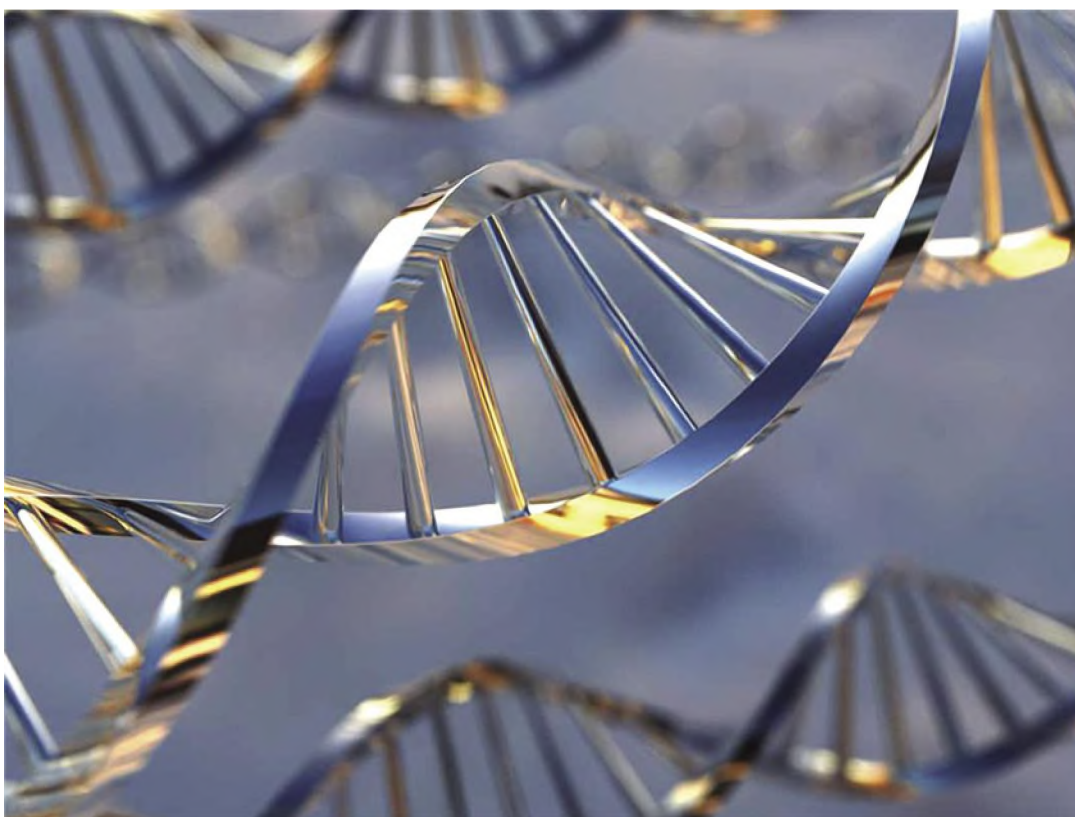
Πολλοί επιστημονικοί κλάδοι διεκδικούν την πρωτοκαθεδρία για τη συμβολή και επίδρασή τους στην πορεία της ανθρωπότητας. Αναμφιβόλως, για το τελευταίο ήμισυ του παρελθόντος αιώνας, το έπαθλο ανήκει στις Μοριακές Βιοεπιστήμες, βραβείο, που όπως φαίνεται, θα το διεκδικήσουν και στον 21^ο αιώνα.

Στην σχετική προϊστορία θεμελιακό ρόλο έπαιξαν ο μοναχός **Γρηγόριος Μέντελ** και ο φυσιολόγος **Κάρολος Δαρβίνος**, που διετύπωσαν **ο πρώτος τους νόμους της κληρονομικότητας και ο δεύτερος την εξελικτική θεωρία των ζώντων οργανισμών.**

Η μονάδα της κληρονομικότητας, αυτό που αποκαλούμε σήμερα γονίδιο, χρειάστηκε πολλές δεκαετίες για να αποκτήσει τη χημική ταυτότητα με την πολύπλοκη ονομασία δεοξυριβοζονουκλεϊνικό οξύ ή DNA. Δύο ομάδες ερευνητών, η μία του **Oswald Avery** και συνεργατών τη δεκαετία του '40 στο Ινστιτούτο Rockefeller (νυν Πανεπιστήμιο Rockefeller) και του **Alfred Hershey** στο Ινστιτούτο Carnegie,

αρχές του '50, έδειξαν ότι το DNA είναι ο φορέας των γενετικών πληροφοριών, ένα γιγάντιο μόριο αποτελούμενο, ανάλογα με τον οργανισμό από τον οποίο προέρχεται, από εκατομμύρια μέχρι δισεκατομμύρια μονάδες, τα νουκλεοτίδια, ενωμένα στην πολυνουκλεοτιδική αλυσίδα. Ένα νουκλεοτίδιο αποτελείται από μία αζωτούχο βάση, που μπορεί να είναι αδερίνη, γουανίνη, κυτοσίνη ή θυμίνη, ένα σάκχαρο, τη δεοξυριβόζη και από φωσφορικό οξύ. Η σειρά των τεσσάρων βάσεων στο μόριο του DNA καθορίζει τη φύση της πρωτεΐνης που θα συντεθεί, αφού κάθε τρία νουκλεοτίδια (τρίπλετα) αποτελούν τον κώδικα για ένα αμινοξύ (γενετικός κώδικας, στην αποκάλυψη του οποίου πρωταγωνιστικό ρόλο είχαν οι M.Nierenberg και H.Matthaei). Ένα γονίδιο είναι μία αλληλουχία τριπλετών, περιέχει επομένως τον κώδικα για μια πρωτεΐνη (το σύνολο των γονιδίων - το γονιδίωμα - αποτελεί τον γονότυπο) η δε έκφραση των γονιδίων σε πρωτεΐνες, προσδίδει στον οργανισμό τα χαρακτηριστικά του (φαινότυπος). Ένας ακρογωνιαίος λίθος στην εκρηκτική ανάπτυξη της μοριακής βιολογίας ήταν **η ανακάλυψη της τρισδιάστατης δομής του DNA, το 1953, από**

*Ο κ. Κ. Σέκερης είναι ομότιμος καθηγητής Βιοχημείας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και ομότιμος Διευθυντής Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών

τους **J. Watson και F. Crick**, που άνοιξε το δρόμο για να διαλευκανθούν οι μηχανισμοί του αναδιπλασιασμού του DNA και της εκφράσεως των γενετικών πληροφοριών.

Ακολούθησαν σημαντικές πρόοδοι στην απομόνωση μεμονωμένων γονιδίων από το σύνολο του DNA (στον άνθρωπο τα γονίδια υπολογίζονται σε ~25000), στη σύνθεση μεμονωμένων γονιδίων είτε με χημικό ή με μοριακό βιολογικό τρόπο, στην έκφρασή τους, στον τεμαχισμό και συρραφή τους με βιολογικά “ψαλίδια” (ειδικά ένζυμα) και στην εισαγωγή τους σε διάφορα κύτταρα, ζωικά, φυτικά ή μικροβίων. Επιπλέον, εκπληκτικές πρόοδοι επιτεύχθηκαν στην κυτταρική και αναπτυξιακή βιολογία, στο πεδίο των βλαστικών κυττάρων και της κλωνοποίησης οργανισμών, συμπληρώνοντας έτσι την τεράστια γκάμα δυνατοτήτων εφαρμογών

των επιτευγμάτων αυτών, εγείροντας όμως σημαντικά ηθικά διλήμματα από τις εφαρμογές αυτές.

Η πλήρης αλληλούχιση του ανθρώπινου DNA και οι συνέπειές της

Στην αρχή της τρέχουσας δεκαετίας ανακοινώθηκε πανηγυρικά από τους Bill Clinton και Tony Blair η αλληλούχιση του ανθρωπίνου DNA, δηλ. η διαπίστωση της σειράς των τριών δισεκατομμυρίων νουκλεοτιδίων που περιέχονται στο γενετικό μας υλικό. Ήταν ένας θρίαμβος της γονιδιακής τεχνολογίας, καθότι προηγουμένως είχε μεν αναλυθεί το DNA, αρκετών άλλων ειδών, όμως τα γονιδιώματα τους ήταν κατά πολύ μικρότερα του ανθρωπίνου. Σήμερα, η αλληλούχιση του DNA, από μικρόβια μέχρι

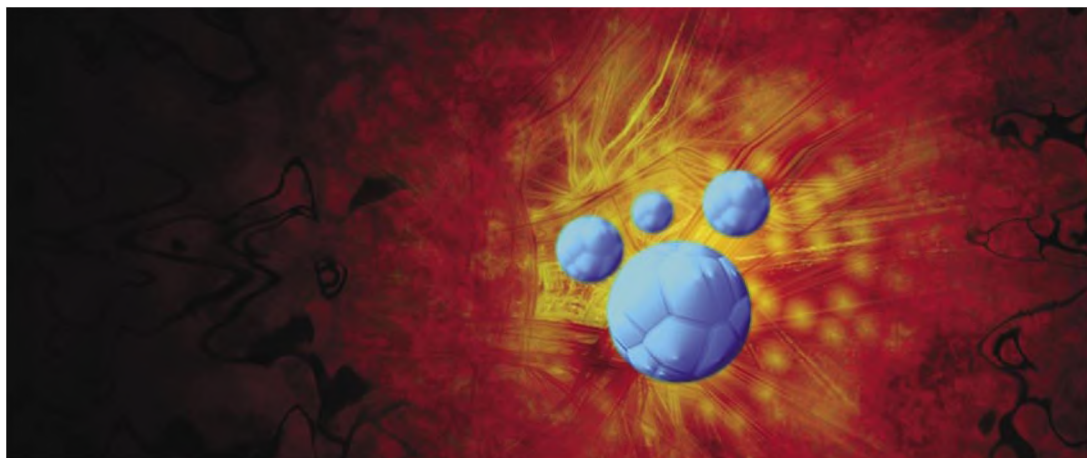
αυτού των προγόνων μας ανθρωποειδών, δεν έχει τέλος και θέμα μόνο είναι η ιεράρχηση του ενδιαφέροντος για συγκεκριμένο οργανισμό.

Ποιές είναι οι πληροφορίες που μπορούν να εξαχθούν από τη γνώση του γονιδιώματος (DNA) μας. Θεωρητικής σημασίας είναι τα συμπεράσματα ως προς την προέλευση μας και την διαπίστωση για την ορθότητα του εξελικτικού δένδρου της ζωής, που ξεκινάει από τα προκαρυωτικά βακτήρια και, προς το παρόν, τελειώνει με τη δική μας παρουσία στη γη. Σημαντικότερες, όμως, για τη ζωή μας είναι οι πληροφορίες που συσχετίζουν γενετική σύσταση με την υγεία μας ή την έλλειψη υγείας. Μιά σειρά νοσημάτων, μικροτέρας βαρύτητας έως θανατηρόφα, οφείλονται στη βλάβη (έλλειψη ή αλλαγή = μετάλλαξη) μιάς μόνης βάσεως από τις 3 δισεκατομύρια του DNA μας. Πρόκειται για τις αποκαλούμενες κληρονομικές ασθένειες. Η αλληλούχιση του DNA μπορεί να αποκαλύψει τις μεταλλάξεις αυτές. Οι αναλύσεις αυτές του DNA μπορεί να γίνουν και σε έμβρυα που παράγονται κατά την υποβοηθούμενη αναπαραγωγή, προ της εμφυτεύσεώς τους στη μήτρα, εγείροντας διλήμματα ως προς την τύχη του εμβρύου σε περίπτωση διαπιστώσεως βαρέων γονιδιακών ανωμαλιών. Επίσης, σε ορισμένες μορφές καρκίνου (κληρονομικοί καρκίνοι), όπως του μαστού και των ωοθηκών,

παρατηρούνται μεταλλάξεις, όχι σε ένα, αλλά σε περισσότερα γονίδια. Οι γυναίκες με αυτές τις μεταλλάξεις έχουν πολύ μεγαλύτερη πιθανότητα να νοσήσουν από τον καρκίνο, σε σχέση με αυτές που δεν τις φέρουν, και η αλληλούχιση του DNA μπορεί να δώσει τις πληροφορίες αυτές. Μιά σειρά προβλημάτων προκύπτει από την αποκάλυψη αυτή, τόσο για το άτομο αυτό καθαυτό, όσο και για την οικογένεια και το λοιπό περιβάλλον. Μεγάλη προσπάθεια γίνεται για να συσχετισθούν γονιδιακές μεταλλάξεις με ασθένειες, όπου η όποια γενετική συμμετοχή είναι πολυγονιδιακή και όπου η επίδραση περιβαλλοντικών παραγόντων, διατροφής κ.α. επίσης είναι σημαντική (όπως καρδιοπάθειες και διαβήτης).

Θα χρειασθούν ακόμη μεγάλης εκτάσεως και πολύχρονες μελέτες για να εξαχθούν σαφή συμπεράσματα. Ουσιαστικές είναι οι πρόοδοι στο συσχετισμό γονιδιακού προφίλ με αντίδραση σε φάρμακα ανοίγοντας το δρόμο στην εξατομικευμένη φαρμακευτική θεραπεία (φαρμακογονιδιωματική).

Σημαντικές είναι οι προσπάθειες συσχετισμού συναισθηματικών διαταραχών με γονιδιακές βλάβες, λαμβανομένου υπόψη ότι τα διάφορα μεταβολικά μονοπάτια που οδηγούν στην παραγωγή νευροδιαβιβαστών, ορμονών και άλλων σχετικών δραστικών παραγόντων

του νευρικού συστήματος, ρυθμίζονται και στο γονιδιακό επίπεδο. Το να γνωρίζουμε το γονιδίωμά μας και με αυτό τον τρόπο ορισμένα στοιχεία της πορείας της ζωής μας είναι για πολλούς επιθυμητό, για άλλους δυσβάστακτο, με όλους τους σοβαρούς προβληματισμούς που αυτό συνεπάγεται. Οδυνηρό, επίσης θα είναι να έλθουν οι πληροφορίες αυτές στα χέρια ασφαλιστικών οργανισμών, με όλες τις συνεπακόλουθες βλαπτικές για τον πολίτη επιπτώσεις. Άλλο ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής των γονιδιακών τεχνικών είναι η διαπίστωση της ταυτότητας ατόμων με ανάλυση του DNA. Η σημασία των τεχνικών αυτών για την διαπίστωση πατρότητας ή σε ιατροδικαστικές περιπτώσεις είναι ανεκτίμητη.

Εισαγωγή και έκφραση γονιδίων σε ξένα κύτταρα και οργανισμούς

Η δυνατότητα εισαγωγής απομονωμένων γονιδίων σε κύτταρα διαφόρων οργανισμών και της έκφρασής τους με παραγωγή των αντιστοιχών πρωτεϊνών υπήρξε εξαιρετικό βιολογικό επίτευγμα που αξιοποιήθηκε πολλαπλώς. Σημαντική εφαρμογή ήταν η παραγωγή πλείστων όσων ουσιών, όπως ορμονών - με κορωνίδα την παραγωγή ινσουλίνης - ενζύμων και αντιβιοτικών. Για τους σκοπούς αυτούς χρησιμοποιήθηκαν βακτήρια, ευκαρυωτικά κύτταρα, άλλα και ολόκληροι οργανισμοί. Μια τεράστια βιομηχανία έχει αναπτυχθεί χάρις στη γενετική τροποποίηση φυτών (τα λεγόμενα **μεταλλαγμένα**), με την εισαγωγή γονιδίων προστασίας των φυτών έναντι εντόμων και ζιζανίων, έναντι αντοχής σε υψηλές ή χαμηλές θερμοκρασίες και σε ξηρασία, καθώς και γονιδίων που εμπλουτίζουν τα φυτά με βιταμίνες ή άλλες θρεπτικές ουσίες. Αντίλογος στη βιοτεχνολογική αυτή επέμβαση είναι ο κίνδυνος βλαβών υγείας, της απώλειας της βιοποικιλότητας και της οικολογικής αναστατώσεως. Οι σχετικές

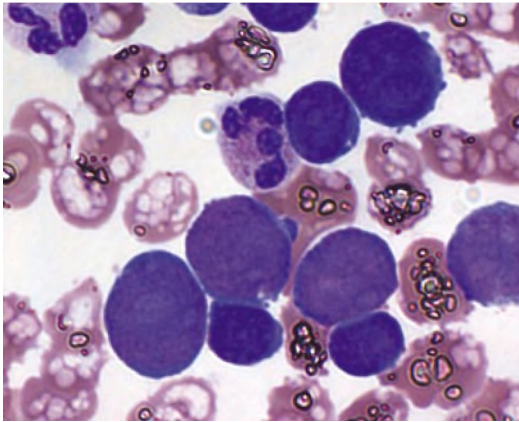
συζητήσεις είναι έντονες και συνεχιζόμενες. Δεν υπάρχουν αρκετές μελέτες που να συνηγορούν για βλαπτικές επιδράσεις στην υγεία, ενώ οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις προβληματίζουν. Ανάλογες εφαρμογές έχουν γίνει και σε ζωικούς οργανισμούς, όπως σε βοοειδή και χοίρους, με ποικίλους στόχους (όπως παραγωγή χρήσιμων ουσιών και βελτίωση κρέατος). Μιά σημαντική εφαρμογή της γενετικής τεχνολογίας είναι στη θεραπεία γενετικών νοσημάτων (γονιδιακή θεραπεία). Παρόλο ότι η τεχνολογία αυτή είναι ακόμη στα σπάργανα, εντούτοις σε μερικές περιπτώσεις έχει επιτευχθεί η υποκατάσταση ενός γονιδίου, που λόγω μεταλλάξεώς του είτε δεν είναι λειτουργικό είτε κωδικοεύει για "παθολογική" πρωτεΐνη, με ένα "υγιές" γονίδιο. Τα τεχνικά προβλήματα της γονιδιακής θεραπείας είναι ακόμη πολλά, με κύρια προβλήματα την αδυναμία στοχεύσεως του γονιδίου στο σωστό κύτταρο και της σωστής ρυθμίσεως της εκφράσεώς του.

Εφόσον η τεχνολογία αυτή γίνει ρουτίνα, ελλοχεύει ο κίνδυνος χρησιμοποίησής της όχι για θεραπευτικούς σκοπούς αλλά για "ευγονικούς", με επεμβάσεις όσον αφορά το ύψος, χρώμα μαλλιών, ακόμη και για τον ψυχισμό και συμπεριφορά, εφόσον βεβαίως διαπιστωθούν σχέσεις συγκεκριμένων γονιδίων με την ψυχική σφαίρα.

Έχει σημασία να διαφοροποιηθούν οι γονιδιακές επεμβάσεις που γίνονται σε σωματικά κύτταρα, επομένως δεν κληρονομούνται, με αυτές που γίνονται στα γενετικά κύτταρα, που μεταδίδονται στις επόμενες γενεές.

Βλαστικά κύτταρα και αναγεννητική ιατρική

Από το γονιμοποιημένο ωάριο (το ωό), σχηματίζεται ολόκληρος ο οργανισμός, επομένως το πρώτο αυτό κύτταρο είναι παντοδύναμο, μπορεί δηλαδή να διαφοροποιηθεί στα 250 περίπου είδη κυττάρων (νευρικά,

ηπατικά, μυϊκά, αίματος, κλπ) από τα οποία αποτελείται το σώμα. Αυτή η ιδιότητα του ωού διατηρείται σχεδόν αυτούσια στα κύτταρα που προκύπτουν από τις πρώτες κυτταροδιαιρέσεις (αυτά είναι τα εμβρυϊκά βλαστικά κύτταρα), που όμως χάνεται βαθμιαίως όσο προχωρούν οι κυτταροδιαιρέσεις και η περαιτέρω διαφοροποίηση των κυττάρων. Στον ενήλικα τα κύτταρα είναι πλήρως διαφοροποιημένα και δεν μπορούν να αλλάξουν τα χαρακτηριστικά τους. Όμως διαπιστώθηκε, ότι και στον ενήλικα υπάρχουν κύτταρα (βλαστικά κύτταρα ενήλικου) που μπορούν, με μειωμένη όμως ικανότητα (ολιγοδύναμα), να διαφοροποιηθούν κάτω από κατάλληλες συνθήκες σε άλλο είδος κυττάρου. Τα βλαστοκύτταρα χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο στην αναγεννητική ιατρική, για αναπλήρωση κατεστραμμένων ιστών και οργάνων. Εκτός από τις αιματολογικές παθήσεις (πχ λευχαιμίες), βλαστικά κύτταρα έχουν χρησιμοποιηθεί σε εμφράγματα του μυοκαρδίου και σε κακώσεις του νευρικού ιστού. Η χρησιμοποίηση εμβρυϊκών βλαστικών κυττάρων είχε εγείρει βιοηθικούς προβληματισμούς, καθότι αυτά προέρχονται από έμβρυα - εν δυνάμει οργανισμούς. Δύο εξελίξεις έχουν αμβλύνει τους προβληματισμούς αυτούς. Η μία είναι η προαναφερθείσα χρησιμοποίηση βλαστικών κυττάρων ενήλικου, που έχει όμως τους περιορισμούς της ολιγοδυναμίας τους,

δηλ. την αδυναμία διαφοροποίησής τους σε οποιαδήποτε κυτταρική σειρά. Η δεύτερη εξέλιξη, που αποτελεί πράγματι θρίαμβο της αναπτυξιακής βιολογίας, είναι η δυνατότητα μετατροπής σωματικών κυττάρων, εισάγοντας σε αυτά συγκεκριμένα γονίδια, σε εμβρυϊκά κύτταρα, με ικανότητα να διαφοροποιούνται σε οποιαδήποτε κυτταρική σειρά. Η μέθοδος αυτή υπόσχεται πολλά, όμως είναι ακόμη νωρίς για να αξιολογηθεί επαρκώς.

Κλωνοποίηση

Ένα θεμελιακό επίτευγμα της σύγχρονης βιολογίας είναι η κλωνοποίηση οργανισμού, δηλ. η μετατροπή ενός πλήρως διαφοροποιημένου σωματικού κυττάρου σε κύτταρο παντοδύναμο, ικανό να δημιουργήσει ένα πλήρη οργανισμό. Η κλωνοποίηση κατέρριψε το δόγμα των αναπτυξιακών βιολόγων, ότι η τελική διαφοροποίηση των κυττάρων των ανωτέρω οργανισμών είναι μη αναστρέψιμη, επομένως τα κύτταρα αυτά ποτέ δεν θα μπορούσαν να επανέλθουν σε κατάσταση, ισότιμη με αυτή, του γονιμοποιημένου ωού. Όμως αυτό έγινε με την κλωνοποίηση προβάτου (η διάσημη Dolly), ακολούθησε δε η κλωνοποίηση πολλών άλλων ειδών, όπως σκυλιού, γάτας και ποντικού.

Όπως προαναφέρθηκε, η κλωνοποίηση δίνει την δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν τα βλαστικά κύτταρα για θεραπευτικούς σκοπούς. Περαιτέρω, η μέθοδος αυτή θα είναι πολύτιμη για τη διάσωση ειδών υπό εξαφάνιση ή ήδη εξαφανισμένων, που έχουν όμως διατηρηθεί σε συνθήκες τέτοιες (π.χ. πολικές), ώστε να επιτρέπουν την απομόνωση βιωσίμων κυττάρων.

Η κλωνοποίηση ανθρώπου ακόμη δεν έχει αποτολμηθεί. Η δυνατότητα να επιτευχθεί αυτό εγείρει τεράστια διλήμματα και προβληματισμούς. Ανεξαρτήτως των βιοιατρικών προβλημάτων που μπορεί να

παρουσιασθούν, όπως στην περίπτωση της Dolly (βλάβες οργάνων, ανοσολογικές βλάβες κ.α.) η κατά βούληση, χωρίς αμφιγονική συμμετοχή, αναπαραγωγή, το όνειρο της αιώνιας ζωής, που θαυμάσια αποτυπώνεται στα αριστουργήματα της παγκόσμιας λογοτεχνίας και τέχνης, προκαλεί δέος και ερωτήματα θεολογικά, φιλοσοφικά, κοινωνικά, ως προς την φύση και υπόσταση κλωνοποιημένου οργανισμού, και σίγουρα θα αποτελέσει πεδίο ιδεολογικών συγκρούσεων. Ακόμη πιο ακραίος θα είναι ο συνδυασμός κλωνοποιήσεως, με γονιδιακή τροποποίηση, και ακόμη περισσότερο η απευθείας κλωνοποίηση από σωματικό κύτταρο, με την εισαγωγή συγκεκριμένων γονιδίων, όπως προαναφέρθηκε, καθότι στην περίπτωση αυτή η κλωνοποίηση θα μπορούσε να ολοκληρωθεί, χωρίς τη συμμετοχή του ωοπλάσματος. Αυτό, σε συνδυασμό με τις προσπάθειες δημιουργίας τεχνητής μήτρας, θα καθιστούσε περιττή τη συμμετοχή της γυναίκας στη διαδικασία της αναπαραγωγής.

Ο Βιονικός άνθρωπος - Συνθετική Βιολογία

Η θεαματική πρόοδος των νευροεπιστημών, της μικροηλεκτρονικής και πληροφορικής δημιουργούν πεδίο στενής συνεργασίας με ήδη σημαντικά αποτελέσματα για την αντιμετώπιση νευρο-μυο-εκφυλιστικών παθήσεων. Επιπλέον, γίνονται προσπάθειες στη **ρομποτική** συνδυασμού βιολογικού υλικού (νευρώνες), με οργανικά και ανόργανα στοιχεία, και σε πειραματικό ακόμη στάδιο δημιουργούνται μηχανές προγραμματισμένες από νευρωνικά δίκτυα.

Ενα νέο, δυναμικό πεδίο της Βιολογίας είναι η Συνθετική Βιολογία.

Σκοπός της Συνθετικής Βιολογίας είναι η εργαστηριακή σύνθεση γονιδίων και η συναρμολόγησή τους σε γονιδίωμα που

εισαγόμενο σε ένα κύτταρο θα του προσδίδει, εκτός από τα βασικά χαρακτηριστικά της ζωής, δηλαδή την ικανότητα της αναπαραγωγής και του μεταβολισμού και επιπλέον ικανότητες, γνωστές ή και πρωτοεμφανιζόμενες σε έμβια όντα. **Η διαφορά μεταξύ Γενετικής Μηχανικής και Συνθετικής Βιολογίας είναι ότι η πρώτη αφορά μεταφορά μεμονωμένων γονιδίων από ένα είδος σε άλλο, ενώ η δεύτερη εμπλέκει την συναρμολόγηση νέων γονιδιωμάτων από τα επιμέρους γενετικά στοιχεία, γνωστά ή και νεοσυντιθέμενα.**

Άμεσος στόχος των ερευνητών, όπως αυτών της ομάδας του C. Venter που πρωτοστατεί στις προσπάθειες αυτές, είναι η εργαστηριακή σύνθεση συγκεκριμένων γονιδίων, η συναρμολόγησή τους σε γονιδίωμα και η εισαγωγή τους σε κύτταρο, από το οποίο προηγουμένως είχε αφαιρεθεί το γενετικό υλικό. Η ελπίδα είναι ότι το “νέο” κύτταρο θα είναι λειτουργικό, και θα μπορεί να επιβιώσει. Στη συνέχεια θα προστίθενται στο γονιδίωμα νέα γονίδια, για πρωτεΐνες με γνωστές αλλά και άγνωστες ιδιότητες.

Η επέμβαση των ερευνητών στην περίπτωση αυτή αφορά μόνο το γονιδίωμα και όχι τον αποδέκτη του, δηλ. το κύτταρο από το οποίο έχει αφαιρεθεί το DNA. Η εργαστηριακή ανακατασκευή κυτταροπλάσματος - έστω και με τη σημερινή ξέφρενη ταχύτητα της επιστήμης - τοποθετείται ακόμη στο απώτερο μέλλον.

Επίλογος

Παρά τους φόβους και τις επιφυλάξεις, η βιομοριακή έρευνα προχωρεί ακάθεκτη, εκπλήσσοντας με τα συνεχή της άλματα την ανθρωπότητα. Αναμένεται ακόμη πιο ορθολογιστική αξιοποίηση των πληροφοριών που περιέχονται στο DNA, πιο ακριβείς προγνώσεις για την κατάσταση της υγείας μας, για την πρόληψη ασθενειών, για επιτυχημένη θεραπευτική αγωγή, για την

αποκατάσταση τραυμάτων και εκπτώσεως οργάνων και για τη διατροφή και καταπολέμηση της πείνας.

Σίγουρα θα προκύψουν νέες γνώσεις για τη λειτουργία του σώματός μας, τη διερεύνηση θεμελιωδών λειτουργιών του εγκεφάλου, τη σκέψη, τη μνήμη, το συναίσθημα, για την καταγωγή και εξέλιξή μας, ίσως και για την αντιμετώπιση μεταφυσικών προβληματισμών. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι κάθε επιστημονικό επίτευγμα και η αξιοποίησή του έχει και την αμφιλεγόμενη και προβληματική πλευρά, όπως επισημανθηκε στο κείμενο. Το πώς θα χειρισθούμε την υπάρχουσα και μελλοντική γνώση, είναι μία συνισταμένη διαφόρων παραγόντων και επιδράσεων, όπου φιλοσοφία, θεολογία, δικονομία, παιδεία, συναντιώνται, δημιουργώντας την απαραίτητη θωράκιση, δηλαδή μια κοινωνία αξιών και δικαίου, που εγγυάται μιά δημιουργική πορεία δράσης και αναζητήσεων προς όφελος του κοινωνικού συνόλου.

Επιλεγμένη Ελληνική Βιβλιογραφία

Βάντσου, Μ.Χ. Η ιερότητα της ζωής: οι θέσεις της Ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας σε θέματα Βιοηθικής, Θεσσαλονίκη, 2004.

Βιοηθική και Ιατρική Πράξη, στο Κοινωνία και Υγεία, σελ. 239-292, Εκδόσεις Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, 2002.

Ζηζιούλας, Ι. Το πρόσωπο και οι γενετικές παρεμβάσεις. Ινδικτός, 4, 63-72 (2001)

Κοϊός, Ν. Ηθική θέωρηση τεχνικών παρέμβασης στο ανθρώπινο γονιδίωμα, Εκδόσεις Σταμούλης, 2003.

Κουμάντος, Γ. Προβλήματα Βιοηθικής, Πόλις, Αθήνα, 2003.

Κριαρή - Κατράνη, Ι. Βιοϊατρικές εξελίξεις και Συνταγματικό Δίκαιο. Εκδόσεις Σακκούλα, Θεσσαλονίκη, 1994,

Μανιάτης, Γ. Προοπτικές και προβλήματα από τις νέες εφαρμογές της Βιοτεχνολογίας, στο Πρόοδος στις Βιολογικές Επιστήμες, Επιστήμης Κοινωνία, σελ.151-168, Εκδόσεις Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, 2001.

Σέκερης, Κ. Ε. Σύγχρονες εξελίξεις την βιολογική έρευνα, 9-12, στο Δίκαιο και Βιοηθική, Νομική Βιβλιοθήκη, 2007

Σέκερης, Κ. Ε., Ηθική και νέες βιοτεχνολογίες, 46-60, στο Ε. Πρωτόπαπα, Δεοντολογία Επαγγέλματος Αισθητικού, Εκδόσεις Πατζήση, 2001

του Ν. Μ. Χιωτίνη*

Home-schooling και... ύμεις άδετε*

Τα τελευταία χρόνια είναι διαδεδομένος στις ΗΠΑ ένας νέος τρόπος εκπαίδευσης των παιδιών, που ονομάζεται Homeschooling:

ΤΟ ΠΑΙΔΙ δεν πηγαίνει σε κάποιο δημόσιο ή ιδιωτικό σχολείο, αλλά διδάσκεται "κατ'οίκον", σε περιβάλλον οικείο και ευχάριστο, μεταξύ φίλων και γειτόνων του, με ευθύνη των γονέων του. Βεβαίως τη διδασκαλία αναλαμβάνουν ειδικοί ●●●

*Ο κ. Ν. Χιωτίνης είναι καθηγητής, Διευθυντής της Σχολής Γραφικών Τεχνών και Καλλιτεχνικών Σπουδών

*Εκ του "τών οικιών ήμων έμπιπραμένων ύμεις άδετε"

καθηγητές, με χρήση P.C., με όλες τις δυνατότητες που αυτά προσφέρουν και βεβαίως internet. Έχει αποδειχτεί πως τα παιδιά που διδάσκονται με αυτόν τον τρόπο κοινωνικοποιούνται περισσότερο από τα άλλα και μαθησιακά υπερτερούν. Το 1995, 15.000 παιδιά παρακολουθούσαν αυτόν τον τρόπο εκπαίδευσης, το 2003 1,1 εκατ. και το 2006 2,5 εκατομμύρια!

Το θέμα αυτό που πολλοί το γνωρίζαμε, δεν του δίναμε ιδιαίτερη σημασία, το βλέπαμε λίγο σαν αμερικανική ιδιαιτερότητα “μακριά από μας”. Θεωρούσαμε πως η Ευρώπη έχει τη δική της κουλτούρα και αυτό είναι θέμα που δεν την αφορά: και όμως! Τον τελευταίο καιρό ήρθε και προ των δικών της πυλών, ακόμα και στη χώρα μας. Πέραν ενός πρόσφατου διθυραμβικού και προτρεπτικού για το νέο αυτόν τρόπο εκπαίδευσης άρθρου στην εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, από το δημοσιογράφο Τάκη Μίχα**, πολλοί γονείς με παιδιά σε βρεφική ηλικία, δέχονται σήμερα σχετικά με το θέμα αυτό τηλεφωνήματα από δημοσκοπικές εταιρείες.

Εξ αρχής, βεβαίως, δηλώνω την αντίθεσή μου προς αυτόν τον - όχι πλέον νέο - τρόπο εκπαίδευσης των παιδιών μας. Τούτο, γιατί ευελπιστώ πως ο

Πολιτισμός - και συνακολούθως η Παιδεία - θα ξανακαταστεί κεντρικό ζήτημα της Πολιτικής, αυτής που έχει εκπέσει σε απλή - και ολοένα και περισσότερο αναποτελεσματική - διαχειριστική πρακτική. Το νέο Κόσμο που τώρα οικοδομείται, οφείλουμε να τον θεμελιώσουμε σε ένα νέο Πολιτισμό: η Παιδεία, δημοκρατικώς και αξιολογικώς ορισμένη και σχηματοποιημένη, πρέπει να ξαναθέσει τους μεγάλους στόχους που παραδοσιακώς την κατέτασαν στην πρωτοπορία του κοινωνικού γίγνεσθαι. Εάν όμως οι “καταστάσεις”, όχι και τόσο αθώες ή ανιδιοτελείς (δικαίως ίσως κάποιοι ισχυρίζονται το αντίθετο), εξακολουθήσουν να την υποβαθμίζουν - υποβάθμιση έως διαλύσεως της Μέσης Εκπαιδεύσεως, ανάπτυξη παραπαιδείας που υποβαθμίζει, έως καταργήσεως, την όποια κρατικά σχεδιασμένη Παιδεία, συνακόλουθη υποβάθμιση έως καταστροφή των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, κλπ - ίσως οδηγηθούμε στην αποδοχή αυτού του τελευταίου σταδίου του νεοφιλελευθερισμού και μάλιστα με ανακούφιση.

Δεν θα πρέπει πάντως να αγνοήσουμε πως η εκπληκτική πρόοδος των επιστημών, η ανάπτυξη της θεωρίας και της πρακτικής και ο τρόπος

** Καταλήγει ως εξής: “Πάντως, είναι εκπληκτικό ότι στην Ελλάδα οι “προοδευτικές δυνάμεις” (στον βαθμό που ο όρος αυτός έχει νόημα στα Βαλκάνια...) εξακολουθούν να υποστηρίζουν την παραδοσιακή μορφή οργάνωσης της παιδείας στις μαζικές κρεατομηχανές που κατ’ ευφημισμό ονομάζονται “εκπαιδευτικά ιδρύματα”. Ιδιαίτερα αν αναλογιστεί κανείς ότι ο ήρωας του χώρου Τσε Γκεβέρα ήταν προϊόν homeschooling. Για πρώτη φορά ο γιατρός Τσε πήγε σχολείο όταν ήταν 13. Μέχρι τότε την παιδεία του την είχε αναλάβει η μητέρα του στο σπίτι.

διάχυσης των πληροφοριών σε παγκόσμια κλίμακα, επιβάλλουν αναθεώρηση μεθόδων του παρελθόντος, ιδιαιτέρως σε επίπεδο “ανωιάτης” εκπαίδευσης. Τα Πανεπιστήμια τουλάχιστον, θα πρέπει να εισαγάγουν σύγχρονες μεθόδους μετάδοσης γνώσεων και πληροφοριών, με συνακόλουθη “παγκοσμιοποίησή” τους, καθόσον θα πρέπει να επικοινωνούν γι’ αυτό μεταξύ τους σε παγκόσμια κλίμακα. Συνακολούθως, θα πρέπει να αλλάξει και ο τρόπος αξιολόγησης των σπουδαστών, βεβαίως και ο ρόλος του καθηγητή. Δεν μπορούν τα Πανεπιστήμια να έχουν τη δομή και την αποστολή των Πανεπιστημίων του 18^{ου}, του 19^{ου} και του 20^{ου} αιώνα (μέχρι την δεκαετία του ’50). Ο δε καθηγητής δεν μπορεί να έχει πλέον ως στόχο τη “μετάγχιση” των γνώσεών του. Είναι εκ των πραγμάτων αδύνατον να παρακολουθήσει την εκπληκτική πρόοδο των επιστημών, την εκπληκτική εξέλιξη ιδεών και πρακτικής: ως εκ τούτου, ο ρόλος του δεν μπορεί να είναι άλλος

από αυτόν της εισαγωγής των σπουδαστών του σε κάποιες βασικές προβληματικές της επιστήμης του και κυρίως στην έρευνα, τιθέμενος επικεφαλής της ερευνητικής δραστηριότητάς τους.

Το Κράτος οφείλει να αναθεωρήσει νοοτροπίες και μεθόδους ιστορικά παρωχημένες, αν δεν θέλει να μείνει η χώρα μας στο περιθώριο της διεθνούς εξελίξεως. Τα πρόσφατα γεγονότα στο χώρο της “Παιδείας”, κις απομίμηση των (καθυστερημένων) εξεγέρσεων της δεκαετίας του ’60 στην Ευρώπη, δεν οφείλονται στους μαθητές και στους σπουδαστές: οφείλονται στο ότι όλη η χώρα κοιμάται, καθοδηγούμενη από τους πολιτικούς και λοιπούς “ταγούς” της (πολιτικούς, καθηγητές, συνδικαλιστές, κλπ), που δείχνουν να μην έχουν καταλάβει τι συμβαίνει σήμερα στο κόσμο (ή αυτό συμβαίνει ή δρουν με εγκληματική ιδιοτέλεια).

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

5

27 Μαρτίου

Παγκόσμια ημέρα θεάτρου

27 Μαρτίου

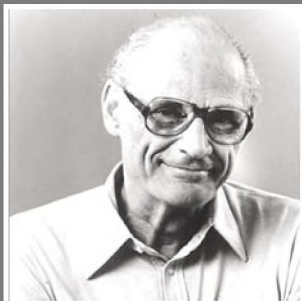
Παγκόσμια ημέρα θεάτρου

Το 1962 η Unesco και το Διεθνές Ινστιτούτο Θεάτρου καθιέρωσαν την 27^η Μαρτίου ως Παγκόσμια Ημέρα Θεάτρου.

Για την Ημέρα αυτή έχει καθιερωθεί να γράφεται κάθε χρόνο από διαφορετική προσωπικότητα του θεάτρου το Διεθνές Μήνυμα, το οποίο μεταφράζεται σ' όλες τις γλώσσες, δημοσιεύεται στον Τύπο και διαβάζεται στα θέατρα.

Το πρώτο Διεθνές Μήνυμα για την Παγκόσμια Ημέρα Θεάτρου έγραψε ο γάλλος συγγραφέας Ζαν Κοκτώ.

Ακολούθησε ο αμερικανός Άρθουρ Μίλερ και στη συνέχεια, οι Λόρενς Ολίβιε, Ζαν - Λουί Μπαρό, Άγγελος Τερζάκης, Έλεν Βάιγκελ, Μιγέλ Άνχελ Αστουρίας, Πίτερ Μπρουκ, Ντιμίτρι Σοστακόβιτς, Πάβλο Νερούδα, Μορίς Μπεζάρ, Λουκίνο Βισκόντι, Ρίτσαρντ Μπάρτον, Έλεν Στούαρτ, Ιάκωβος Καμπανέλλης κ.ά.

Arthur MILLER, 1963

... Η μεγαλύτερη ειρωνεία είναι ότι επειδή αισθανόμαστε παγιδευμένοι μέσα σε απροκάλυπτα καταστροφικές δυνάμεις, δεν μπορούμε να βρούμε αυτό που πάντοτε αναζητούσαμε από τους τραγικούς ήρωές μας, ένα σημείο συμφιλίωσης, μια στιγμή παραδοχής εάν όχι παραίτησης, μια στιγμή όπου αντιλαμβανόμαστε ότι η αιτία δεν ήταν γραμμένη στα άστρα, αλλά βρισκόταν μέσα μας...

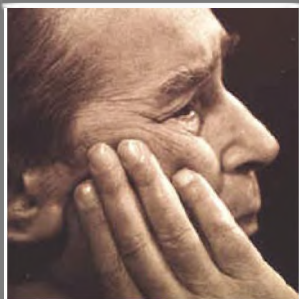
Γι' αυτό το λόγο πρέπει να έχουμε το θέατρο: γιατί πάνω απ' όλα τοποθετεί τον άνθρωπο στο κέντρο του κόσμου ...

Pablo NERUDA, 1971

... Τα τείχη γκρεμίστηκαν και στα επτά νησιά των επτά θαλασσών που σχηματίζουν τον κόσμο όλοι θέλουν να χτίσουν, όλοι θέλουν να μάθουν και να αναγνωρίσουν, όλοι εμείς θέλουμε, στο θέατρο να δούμε τους εαυτούς μας όπως ήταν και όπως θα είναι... Και τολμώ να σκεφτώ ότι συμφωνούμε σε αυτό που όλοι θέλουμε: ένα θέατρο που θα είναι απλό χωρίς να είναι απλοϊκό, κριτικό χωρίς να είναι απάνθρωπο, θα προχωράει όπως ένα ποτάμι των Άνδεων καθορίζοντας μόνο του τα όριά του ...

Ιάκωβος ΚΑΜΠΑΝΕΛΛΗΣ, 2001

... Νομίζω πως το Θέατρο δε θα πάψει ποτέ να υπάρχει. Νομίζω, όσο κι αν αυτό μπορεί να ακούγεται σαν παράδοξο, πως αυτή η πανάρχαιη Τέχνη είναι και Τέχνη του μέλλοντος. Όχι επειδή θα το θέλουν αυτό οι δημιουργούντες το Θέατρο, συγγραφείς, ηθοποιοί, σκηνοθέτες και λοιποί συντελεστές κάθε θεατρικής παράστασης, αλλά επειδή θα το θέλει και στο μέλλον το κοινό, οι θεατές, εσείς ...

Eugène IONESCO, 1976

... Η αλήθεια βρίσκεται μέσα στη φαντασία. Το θέατρο της φαντασίας είναι το θέατρο της πραγματικής αλήθειας και είναι γνήσια τεκμηριωμένο... Η φαντασία δεν ψεύδεται. Αποκαλύπτει την ψυχολογία μας, τις επιμονές και τις περαστικές ανησυχίες μας, τις έννοιες του ανθρώπου σε κάθε εποχή και σήμερα, τα βάθη της ανθρώπινης ψυχής ...

EPEYNA

Έρευνα για την εξάρτηση των φοιτητών του ΤΕΙ Αθήνας από το INTERNET

ένα νέο, ανησυχητικό φαινόμενο ψυχικής διαταραχής

Στη παρούσα εργασία εξετάζεται η χρήση και κατάχρηση της τεχνολογικής εφεύρεσης του INTERNET από Έλληνες φοιτητές της Ανώτατης Εκπαίδευσης, και ειδικότερα από φοιτητές του ΤΕΙ Αθήνας.

Για την έρευνα επιλέχθηκε με τυχαία διαστρωματική δειγματοληψία, δείγμα από 646 φοιτητές (300 άνδρες και 346 γυναίκες, ηλικίας 18 μέχρι 27 χρόνων), των Σχολών Διοίκησης και Οικονομίας, Τεχνολογικών Εφαρμογών και Γραφικών Τεχνών και Καλλιτεχνικών Σπουδών. Η μέση ηλικία ήταν 20,54 χρόνια, με τυπικό σφάλμα 2,29 χρόνια.

Το ερωτηματολόγιο περιείχε, μεταξύ άλλων, οκτώ ερωτήσεις που περιελάμβαναν τα οκτώ, γνωστά, διαγνωστικά κριτήρια για τη εξάρτηση από το INTERNET της Αμερικανίδας ψυχολόγου Κ.Σ. YOUNG (πίνακας 1).

Τα αποτελέσματα της Στατιστικής ανάλυσης των απαντήσεων με το Στατιστικό Πακέτο Λογισμικού για τις Κοινωνικές Επιστήμες (SPSS) και με τη μέθοδο της παρατήρησης και της εικασίας, χρησιμοποιώντας όλο το θεωρητικό υπόβαθρο της Ψυχιατρικής Επιστήμης, είναι τα εξής:

- α. Το ποσοστό των φοιτητών οι οποίοι είναι εξαρτημένοι από το INTERNET, σύμφωνα με τη κλίμακα YOUNG είναι 7.85
- β. Το μεγαλύτερο ποσοστό των εξαρτημένων είναι άνδρες.
- γ. Υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών όσο αφορά στο βαθμό εξάρτησης από το INTERNET και τις συνέπειες που έχει η εξάρτηση στις κοινωνικές τους σχέσεις και τη ψυχολογική τους διάθεση.
- δ. Η ηλικία των φοιτητών με τη μεγαλύτερη εξάρτηση είναι τα 18 ως 20 χρόνια.

* Ο κ. Χ. Φράγκος είναι καθηγητής του τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ-Α
Ο κ. Κ. Φράγκος είναι τελειόφοιτος της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
Η κ. Κ. Βάλβη είναι τελειόφοιτη του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Αθήνας

Προφίλ του εξαρτημένου χρήστη:

Τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των εξαρτημένων χρηστών του INTERNET είναι τα εξής:

Χαμηλή αυτοπεποίθηση, ψυχαναγκαστική διαταραχή, ψυχολογική αναστολή, αδυναμία σύναψης κοινωνικών σχέσεων, αίσθηση απόρριψης από τους άλλους, επιδίωξη της απόλαυσης ως σκοπού της ζωής, διάθεση εντυπωσιασμού των άλλων, αίσθηση εγκατάλειψης και σε ακραίες περιπτώσεις, αυτοκαταστροφικές τάσεις.

Οι σχέσεις με τους γονείς και φίλους δεν είναι πάντοτε οι καλλίτερες. Ο συντελεστής συσχέτισης της εξάρτησης κατά Young και της διάθεσης εντυπωσιασμού κατά LIN and TSAI, είναι στατιστικά σημαντικός στο επίπεδο σημαντικότητας 0.05 ($p=00001$).

Το ποσοστό των εξαρτημένων χρηστών του INTERNET που πίνουν μεταξύ 4 έως 6 ποτήρια αλκοολούχων ποτών και καπνίζουν περισσότερα από 7 τσιγάρα ημερησίως ή παίρνουν ναρκωτικές ουσίες πάνω από 2 φορές την ημέρα, είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο ποσοστό των μη εξαρτημένων χρηστών.

1. Εισαγωγή

Η προβληματική χρήση του Internet (Problematic Internet use) χαρακτηρίζεται από την ανικανότητα ενός ατόμου να ελέγξει την εξάρτησή του από το Διαδίκτυο, γεγονός που οδηγεί σε συναισθήματα απόγνωσης και λειτουργικής ανεπάρκειας, όσο αφορά τις καθημερινές δραστηριότητές του.

Η Kimberly Young, είναι η πρώτη που πρότεινε ότι η χρήση του Διαδικτύου μπορεί να είναι εθιστική και ότι αυτή η κατάσταση σχετίζεται με ακαδημαϊκά, συναισθηματικά, οικονομικά, επαγγελματικά και φυσικά προβλήματα του χρήστη. Παράλληλα, πρότεινε ένα ερωτηματολόγιο με οκτώ κριτήρια (Young's Internet Addiction Scale) στο οποίο, αν οι απαντήσεις ήταν "ναι" σε πέντε ή περισσότερα από τα οκτώ κριτήρια, οι ερωτώμενοι χαρακτηρίζονταν ως εθισμένοι στο Internet (ή αλλιώς εξαρτημένοι).

Πίνακας 1**Τα διαγνωστικά κριτήρια της Young για την εξάρτηση από το Διαδίκτυο**

1	Αισθάνεσαι απορροφημένος στο INTERNET (σκέψου μια προηγούμενη ή μια μελλοντική περίοδο σύνδεσης στο INTERNET) ;
2	Αισθάνεσαι την ανάγκη να χρησιμοποιείς το INTERNET για διαρκώς αυξανόμενα χρονικά διαστήματα για να επιτύχεις την ικανοποίησή σου ;
3	Έκανες, επανειλημμένα, προσπάθειες, που δεν ήταν επιτυχημένες, για να ελέγξεις ή να περιορίσεις ή να σταματήσεις ολοκληρωτικά τη χρήση του INTERNET ;
4	Αισθάνεσαι ανήσυχος, βαρύθυμος, μελαγχολικός και ευέξαπτος όταν προσπαθείς να περιορίσεις ή να σταματήσεις ολοκληρωτικά το INTERNET ;
5	Όταν είσαι συνδεδεμένος με το INTERNET, παραμένεις συνδεδεμένος για περισσότερο χρόνο από όσο σκόπευες αρχικά ;
6	Έχεις χάσει ή κινδύνευες να χάσεις μια σημαντική σχέση, μια σημαντική εργασία, μια εκπαιδευτική ευκαιρία ή μια ευκαιρία καριέρας, επειδή είσαι χρήστης του INTERNET ;
7	Είπες ποτέ ψέματα σε μέλη της οικογενείας σου, στο γιατρό σου ή στον ψυχολόγο σου, για να κρύψεις την έκταση της χρήσης, από σένα, των εφαρμογών του INTERNET ;
8	Χρησιμοποιείς το INTERNET, σαν ένα τρόπο απόδρασης από τα προβλήματα ή ανακούφισης της πολύ κακής σου διάθεσης: (π.χ αισθήματα έλλειψης βοήθειας, ενοχής, ανυπομονησίας, μελαγχολίας) ;

Την τελευταία δεκαετία (1998-2008), έχουν δημοσιευθεί αρκετά άρθρα τα οποία συγκρίνουν υπερβολικούς χρήστες του Διαδικτύου (excessive Internet users) με μη-υπερβολικούς χρήστες και εξετάζουν τις ψυχολογικές ιδιότητες της υπερβολικής χρήσης του και τη σχέση της εκτός μέτρου χρήσης του Διαδικτύου με άλλες συμπεριφορές (π.χ. ψυχιατρικά προβλήματα, κατάθλιψη, έλλειψη αυτοεκτίμησης, κ.λπ.).

Οι φοιτητές θεωρούνται η ομάδα με το μεγαλύτερο κίνδυνο για προβληματική χρήση του Διαδικτύου και έχουν διεξαχθεί αρκετές έρευνες σε ομάδες φοιτητών αναζητώντας συνοδά ψυχολογικά και σωματικά προβλήματα.

Η εξάρτηση των φοιτητών ΑΕΙ από το Διαδίκτυο έχει βρεθεί ότι κυμαίνεται από 6 έως 13% του δείγματος και οι ώρες χρήσης ήταν 19 με 22 ώρες την εβδομάδα. Περισσότερο εξαρτημένοι από το Διαδίκτυο έχουν αναφερθεί να είναι τα αγόρια και αυτό επηρέασε αρνητικά τις ακαδημαϊκές τους

επιδόσεις, ενώ η συμπεριφορά τους συνδέθηκε επίσης με ψυχοκοινωνικές διαταραχές.

Στην Ελλάδα, η εξάρτηση από το Διαδίκτυο δεν έχει μελετηθεί σε βάθος και η έρευνα του εθισμού (ή της εξάρτησης) στο Internet είναι σε πολύ πρώιμο στάδιο.

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να εξετάσει ομάδες φοιτητών ΑΕΙ και ΤΕΙ, όπως το ΤΕΙ Αθήνας, αναφορικά με την ηλικία, το φύλο, και διάφορα δημογραφικά στοιχεία, (οικογενειακή κατάσταση, εργασία) και τη σχέση τους με τη εξάρτηση ή μη από το Διαδίκτυο. Θα διερευνήσουμε επίσης τις εφαρμογές του Κυβερνοχώρου που χρησιμοποιούνται κυρίως από άτομα που εξαρτώνται από το Internet σε σύγκριση με μη εξαρτημένα άτομα και θα εξετάσουμε πιθανές συσχετίσεις της προβληματικής χρήσης του Διαδικτύου με άλλες διαταραχές (π.χ. χρήση ναρκωτικών).

2. Μέθοδος Δειγματοληψίας

Η μελέτη βασίζεται σε δείγμα 646 φοιτητών του ΤΕΙ Αθήνας, 300 ανδρών (46,4%) και 346 (53,54%) γυναικών. Το δείγμα επιλέχθηκε τυχαία από φοιτητές των Σχολών Διοίκησης και Οικονομίας, Τεχνολογικών Εφαρμογών και Γραφικών Τεχνών και Καλλιτεχνικών Σπουδών: Οι εν λόγω φοιτητές συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο ανώνυμα και η μέση ηλικία ήταν 20,54 έτη, με τυπική απόκλιση 2,29 έτη.

Πρώτον, διεξήχθη μια πιλοτική μελέτη με 50 φοιτητές για τη μέτρηση του συντελεστή της εσωτερικής αξιοπιστίας CRONBACH απέναντι στα προβλήματα της ζωής.

Βρήκαμε το CRONBACH (α) να είναι 0.75, το

οποίο ήταν μεγαλύτερο από την ελάχιστη τιμή, η οποία απαιτείται. Ο συντελεστής αλφα (α) είναι ο μέσος συντελεστής συσχέτισης μεταξύ των μεταβλητών (ερωτήσεων) λαμβανομένων ανά δύο. Συνεπώς, αν δύο ερωτήσεις είναι ισοδύναμες, ο συντελεστής (α) μετρά την συνέπεια των απαντήσεων (scores) μεταξύ των δύο αυτών ερωτήσεων. Στην εργασία χρησιμοποιούμε το Στατιστικό Πακέτο για τις Κοινωνικές Επιστήμες (SPSS), έκδοση 15.0 (Statistical Package for Social Sciences, version 15.0).

Τα αποτελέσματα περιέχονται στο πίνακα 2.

Πίνακας 2

Σχέση, με τη βοήθεια (χ^2) ελέγχων, των εξαρτημένων ατόμων από το Διαδίκτυο με το φύλο, την ακαδημαϊκή επίδοση και τις ώρες ανά ημέρα κατά τις οποίες γίνεται χρήση του Διαδικτύου.

Δημογραφικά Στοιχεία	Εξαρτημένοι από το Διαδίκτυο N (%)	Μη-εξαρτημένοι από το Διαδίκτυο N (%)	Συνολικό N (%)	χ^2	df	p
Φύλο						
Άρρεν	32 (62.7)	269 (45.1)	301 (46.5)	5.857	1	p < 0.01
Θήλυ	19 (37.3)	327 (55)	346 (53.5)			
Μέσος Βαθμός μαθήματος το τελευταίο εξάμηνο (ΜΕΣΒΑΘΜ)						
ΜΕΣΒΑΘΜ < 5	6 (17.6)	23 (5.1)	29 (6)	28.34	3	p < 0.001
5 ≤ ΜΕΣΒΑΘΜ < 6.5	12 (35.3)	186 (41.5)	198 (41.1)			
6.5 ≤ ΜΕΣΒΑΘΜ < 8	11 (32.4)	230 (51.5)	241 (50)			
8 ≤ ΜΕΣΒΑΘΜ < 10	5 (14.7)	9 (2.0)	14 (2.9)			
Ώρες καθημερινής χρήσης του Διαδικτύου (h)t						
h < 0.5	8 (15.7)	141 (25.1)	149 (24.3)	36.123	11	p < 0.001
0.5 ≤ h < 1	13 (25.5)	153 (27.3)	166 (27.1)			
1 ≤ h < 2	7 (13.7)	92 (16.4)	99 (16.2)			
2 ≤ h < 3	4 (7.8)	59 (10.5)	63 (10.3)			
3 ≤ h < 4	5 (9.8)	38 (6.8)	43 (7.0)			
4 ≤ h < 5	2 (3.0)	31 (5.5)	33 (5.4)			
5 ≤ h < 6	2 (3.9)	14 (2.5)	16 (2.6)			
6 ≤ h < 7	1 (2.0)	12 (2.1)	13 (2.1)			
7 ≤ h < 8	0 (0)	6 (1.1)	6 (1.1)			
8 ≤ h < 9	1 (2.0)	4 (0.7)	5 (0.8)			
9 ≤ h < 10	2 (3.9)	1 (0.2)	3 (0.5)			
h > 10	6 (11)	10 (1.6)	16 (2.6)			

ΜΕΣΒΑΘΜ: Μέση Βαθμολογία στο τελευταίο εξάμηνο σπουδών
h: ώρες χρήσης του internet

ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΙΝΑΚΑ 2 ΣΥΜΠΕΡΑΙΝΟΥΜΕ

ότι υπάρχουν περισσότεροι άνδρες (32) από γυναίκες (19) που είναι εξαρτημένοι από το Internet. Υπάρχει σημαντική συσχέτιση μεταξύ της εξάρτησης από το Internet και του φύλου ($p < 0.01$), της μέσης βαθμολογίας στο τελευταίο εξάμηνο ($p < 0.001$), και της καθημερινής χρήσης του Internet ($p < 0.001$). Επιπλέον, μπορούμε να δούμε ότι υπάρχουν περισσότεροι φοιτητές που εξαρτώνται από το Internet (18) στην περιοχή βαθμολογίας [5, 6.5] απ' ό,τι στην περιοχή βαθμολογίας [6.5, 10] (16 μαθητές) (άριστα: 10, προβιβασμός: με βαθμολογία μεγαλύτερη ή ίση με 5, αποτυχία με βαθμολογία χαμηλότερη από 5). Αντίθετα, υπάρχουν λιγότεροι φοιτητές που δεν εξαρτώνται από το Internet στο εύρος βαθμών [5, 6.5] (227 μαθητές), σε σύγκριση με το εύρος βαθμολογίας [6.5, 10] (253 φοιτητές). Αυτό σημαίνει ότι η εξάρτηση από το Διαδίκτυο έχει αρνητική επίπτωση στις ακαδημαϊκές επιδόσεις του σπουδαστή, ενώ το αντίθετο συμβαίνει στην περίπτωση του μη-εξαρτημένου από το Internet φοιτητή. Έξι (6) εξαρτημένοι από το Διαδίκτυο φοιτητές, ή το 11%, ασχολούνται με τη χρήση του Διαδικτύου πάνω από 10 ώρες την ημέρα, ενώ 10 μη-εξαρτημένοι από το Internet φοιτητές, ή 1,6%, ασχολούνται με τη χρήση του Διαδικτύου πάνω από 10 ώρες την ημέρα.

3. Παράγοντες που συμβάλλουν στην εξάρτηση από το Internet και στις συνέπειές της

Πραγματοποιήσαμε διερευνητική παραγοντική ανάλυση (EXPLORATORY FACTOR ANALYSIS) με βάση τις εξής ομάδες μεταβλητών (ερωτήσεων):

α. ερωτήσεις που αναφέρονται στις συνέπειες από την υπερβολική χρήση του Internet

β. ερωτήσεις που αναφέρονται στα διαγνωστικά κριτήρια της Young για την εξάρτηση από το Internet

γ. ερωτήσεις που αναφέρονται στην κλίμακα των LIN και TSAI για την επιδίωξη εντυπωσιασμού, και

δ. ερωτήσεις που αναφέρονται στα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας των χρηστών του Internet.

Συνολικά οι ερωτήσεις ήταν 32.

Χρησιμοποιήσαμε το πακέτο λογισμικού SPSS V.16 και την μέθοδο περιστροφής VARIMAX.

Τα αποτελέσματα ήταν τα εξής:

Οι εννέα παράγοντες που συμβάλλουν στην εξάρτηση από το Internet και στις συνέπειές της, συνεισέφεραν 54,5% στην εξήγηση της συνολικής διασποράς και είναι οι εξής:

Οι παράγοντες αυτοί ήταν οι εξής:

F1	Παράγοντας που περιλαμβάνει τα προβλήματα και τις συνέπειες στην περιρρέουσα ατμόσφαιρα του χρήστη από την κατάχρηση του Internet, ήταν: οικογένεια, σχολείο, ψυχική υγεία, φίλοι	(8 ερωτήσεις, 16,85% συνολικής διασποράς).
F2	Παράγοντας που περιλαμβάνει τα συμπτώματα της ιδεοψυχαναγκαστικής διαταραχής και της απομόνωσης	(5 ερωτήσεις, 10% συνολικής διασποράς).

F3	Παράγοντας μελαγχολίας και μετάπτωσης σε ιδιόμορφη διάθεση απόρριψης από το περιβάλλον	(4 ερωτήσεις, 5,48% συνολικής διασποράς).
F4	Παράγοντας ψευδαίσθησης ότι ο χρήστης είναι το κέντρο της προσοχής όλων	(4 ερωτήσεις, 4,2% συνολικής διασποράς).
F5	Παράγοντας ανοχής και ανασφάλειας	(3 ερωτήσεις, 4% συνολικής διασποράς).
F6	Παράγοντας χαμηλής αυτοεκτίμησης	(3 ερωτήσεις, 3,7% συνολικής διασποράς).
F7	Παράγοντας ανασφάλειας για το εργασιακό μέλλον	(2 ερωτήσεις, 3,4% συνολικής διασποράς).
F8	Παράγοντας περιπέτειας	(2 ερωτήσεις, 3,3% συνολικής διασποράς).
F9	Παράγοντας νέων εμπειριών	(1 ερώτηση, 3,1% συνολικής διασποράς).

4. Συμπεράσματα

Στη μελέτη αυτή, εξετάζεται στατιστικά ο βαθμός εθισμού στον κυβερνοχώρο των Ελλήνων φοιτητών στο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Αθήνας. Το ποσοστό των φοιτητών που είναι εθισμένοι στο Internet σύμφωνα με τα κριτήρια της K. Young είναι 7,86%, ή 51 φοιτητές σε ένα τυχαίο δείγμα 646 φοιτητών. Πραγματοποιήσαμε στατιστικούς ελέγχους (t) και βρήκαμε ότι οι εξαρτημένοι φοιτητές απάντησαν ότι είχαν κατώτερη μέση βαθμολογία στα μαθήματά τους σε σχέση με τους μη εξαρτημένους. Βρήκαμε, επίσης, ότι οι εξαρτημένοι φοιτητές είχαν πιο διαταραγμένες σχέσεις με τους γονείς, καθηγητές και φίλους, αλλά και πιο "αναχωρητικό" και "απομονωμένο" χαρακτήρα από τους μη εξαρτημένους.

Σε προσωπικές συνεντεύξεις, τις οποίες είχαν με τον πρώτο συγγραφέα, εντοπίστηκαν πολλοί προβληματικοί χρήστες και **οι παράγοντες που συμβάλλουν στον εθισμό τους είναι οι ακόλουθοι:**

- α.** Η μοναξιά.
- β.** Οι προβληματικές σχέσεις με τους γονείς τους.

Πολλοί εξαρτημένοι χρήστες καταγγέλλουν ότι οι γονείς δεν κατανοούν τα προβλήματά τους και έτσι βρίσκουν καταφύγιο στο INTERNET για να συναντήσουν νέους φίλους.

γ. Η συστολή και η χαμηλή αυτοεκτίμηση, η οποία εμποδίζει τους χρήστες να συζητήσουν τα προβλήματά τους με "πραγματικά" πρόσωπα και ως εκ τούτου βρίσκουν "καταφύγιο" στο απρόσωπο INTERNET.

δ. Η τάση να δρέψουν τους καρπούς της τεχνολογίας με την πιο εκτεταμένη χρήση του INTERNET. Συναντήσαμε ένα φοιτητή που ήθελε να "κατεβάσει" όλα τα βίντεο στο YouTube. Είχε μιά ακατάπαυστη μορφή "πείνας" για ταινίες στο YouTube.

ε. Η δωρεάν πρόσβαση στο Internet, στα Πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ.

στ. Η ανία από τη διδασκαλία ακαδημαϊκών μαθημάτων.

ζ. Η επιθυμία να δημιουργήσουν νέες και πιο συναρπαστικές σχέσεις με το αντίθετο φύλο, μέσω του internet.

η. Η σωματική ασθένεια η οποία εμποδίζει το άτομο να έχει κοινωνικές σχέσεις (όπως είναι οι παραπληγικοί).

**Μέτρα που θα “ανακουφίσουν”
τους εξαρτημένους χρήστες
από την επικίνδυνη εξάρτησή τους.**

α. Η ενθάρρυνση των φοιτητών να έχουν μια πιο ενεργητική κοινωνική ζωή (αθλητισμός, εκδρομές, κοινωνικές εκδηλώσεις).

β. Η “συχνή επικοινωνία και κατανόηση” των εξαρτημένων από τους γονείς τους. Αυτό σημαίνει ότι οι γονείς πρέπει να γίνουν φίλοι με τα παιδιά τους, να ακούνε και να συζητούν τις ανάγκες τους, για να κερδίσουν και πάλι τις καρδιές τους. Επίσης οι γονείς πρέπει να εξοικειωθούν με τις εφαρμογές των Η/Υ και με τις ασφαλιστικές δικλείδες (φίλτρο) που υπάρχουν ως φραγμός για τη σωστή χρήση μερικών ιστοσελίδων.

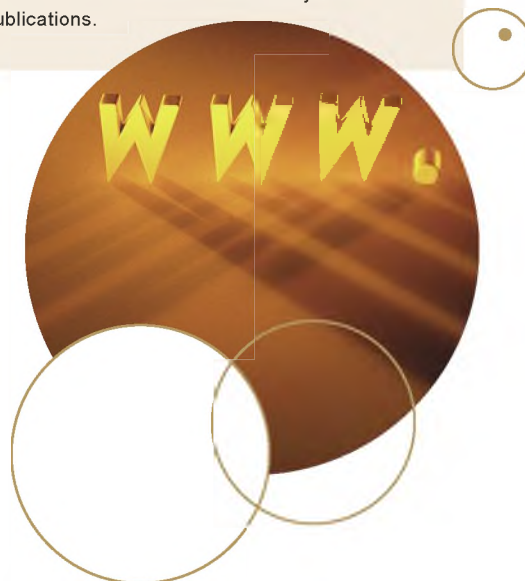
γ. Η δημιουργία, εντός των Πανεπιστημίων και ΤΕΙ, ειδικευμένων κλινικών για το ψυχιατρικό φαινόμενο της εξάρτησης από το INTERNET.

Τέλος, θα πρέπει να αναγνωρίσουμε την τεράστια σημασία του Διαδικτύου ως Λεωφόρου Πληροφοριών που προάγει την τεχνολογική πρόοδο και δημιουργεί πολλές δυνατότητες για έρευνα και ανάπτυξη. Πρέπει να αντιμετωπίσουμε αυτή τη σημαντική ανακάλυψη του ανθρώπου με προσοχή και αυτοσυγκράτηση, να θυμηθούμε ότι η υπερβολική και παράνομη χρήση ενός εργαλείου έχει αντίθετες από τις επιδιωκόμενες συνέπειες.

Η μελλοντική έρευνα θα επικεντρωθεί στην υπερβολική χρήση του Διαδικτύου στους τόπους εργασίας από τους εργαζόμενους που οδηγεί σε απώλεια παραγωγικότητας και στη σχέση της εξάρτησης στο INTERNET με άλλες εξαρτήσεις όπως ο αλκοολισμός, το υπερβολικό κάπνισμα, η χρήση ουσιών και συμπεριφορές όπως η αυτοκαταστροφική συμπεριφορά. ☑

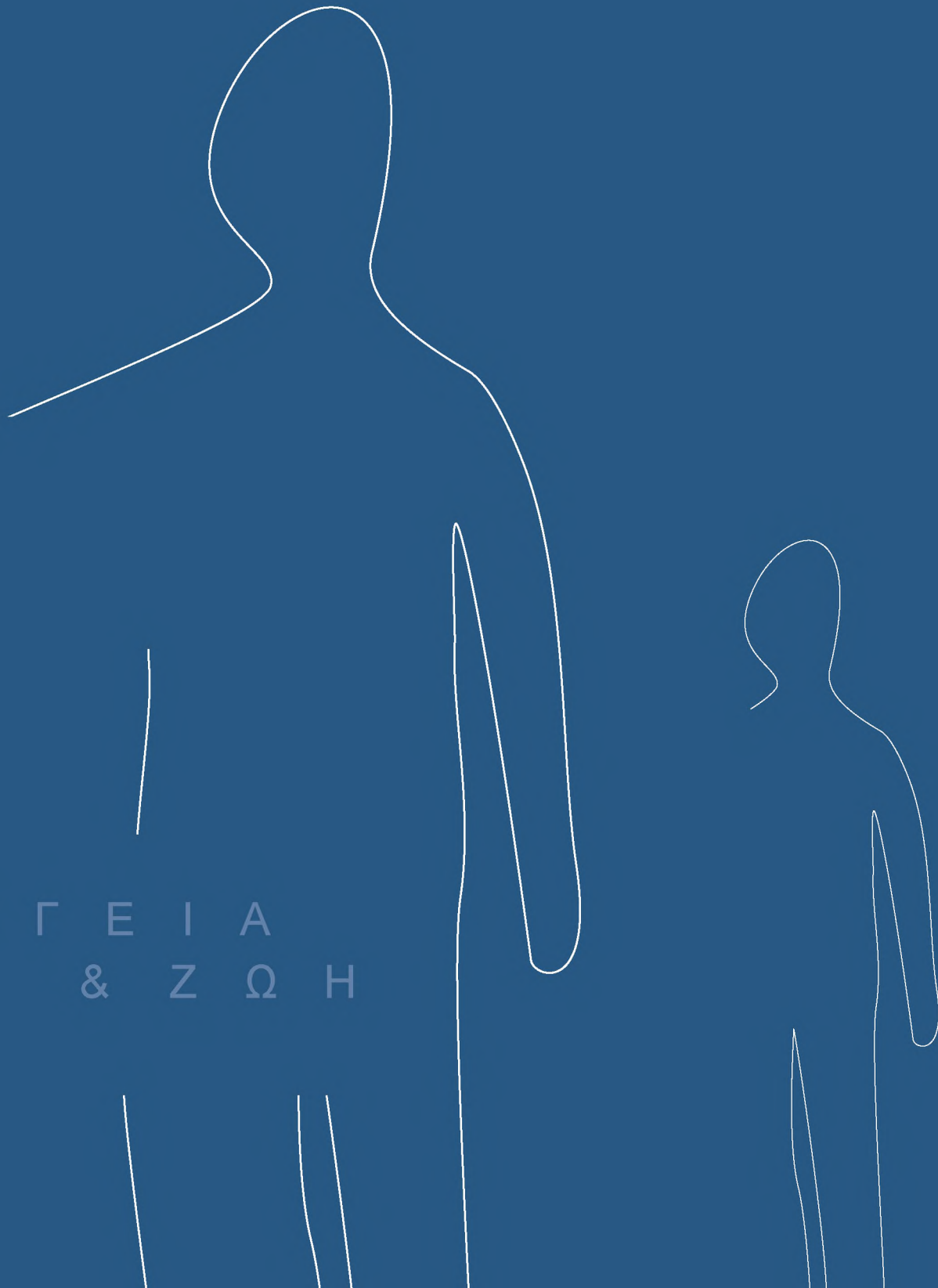
Βιβλιογραφία

1. Young KS. (1996). Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. Paper presented at the 104th annual meeting of the American Psychological Association, August 15, Toronto, Canada.
2. Young KS. Internet Addiction: A New Clinical Phenomenon and Its Consequences (2004). American Behavioral Scientist ; 48:402-15.
3. Widyanto L, Griffiths M. (2006). 'Internet Addiction': A Critical Review. International Journal of Mental Health and Addiction 2006; 4:31-51.
4. Oczan NK, Buzlu S. Internet Use and its Relation with the Psychosocial Situation for a sample of University Students.(2008). CyberPsychology & Behavior ; 10:767-772.
5. Frangos,C.C.and Frangos,C.C.(Junior) (2009). Internet Dependence in College Students from Greece. Proceedings of the 17th Congress of Psychiatry, Lisbon, Portugal, 24-28 Jan. 2009,European Psychiatry J.(in press)
6. Shapira NA, Goldsmith TG, Keck PE, Jr., Khosla UM, McElroy SL. Psychiatric features of individuals with problematic internet use. Journal of Affective Disorders 2000; 57:267-72.
7. Douglas AC, Mills JE, Niang M, Stepchenkova S, Byun S, Ruffini C, Lee SK, Loutfi J, Lee J-K, Atallah M, Blanton M. Internet addiction: Meta-synthesis of qualitative research for the decade 1996–2006. Computers in Human Behavior 2008; doi:10.1016/j.chb.2008.05.009
8. Young KS. Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. CyberPsychology & Behavior 1998; 1:237-44.
9. Tsai C-C, Lin SSJ. Internet addiction of adolescents in Taiwan: An interview study. CyberPsychology & Behavior 2001; 4:649-52.
10. Tabachnick BG, Fidell LS. (2000). Using Multivariate Statistics. 4th Edition. London: Allyn and Bacon Publications.
11. Osterlind SJ, Tabachnick BG. (2001). SPSS for Windows Workbook. London: Allyn and Bacon Publications.

7

ΥΓΕΙΑ
& ΖΩΗ

Υ Γ Ε Ι Α
& Ζ Ω Η

Καρκίνος του παχέος εντέρου

τι ιδρώνει να ξέρω ...

του Π. Πετρίδη*

Παχύ έντερο

Το παχύ έντερο είναι το τελευταίο τμήμα του πεπτικού συστήματος και αποτελεί τη συνέχεια του λεπτού εντέρου. Αποτελείται από 6 τμήματα που καλούνται τυφλό, ανιόν κόλον, εγκάρσιο κόλον, κατιόν κόλον, σιγμοειδές και ορθό που καταλήγει στον πρωκτό. Στο παχύ έντερο γίνεται η τελευταία επεξεργασία της τροφής που έχουμε λάβει. Η τροφή μετά από την επεξεργασία της στο στομάχι και το λεπτό έντερο περνά στο παχύ έντερο όπου γίνεται απορρόφηση του νερού και όσων θρεπτικών ουσιών έχουν απομείνει σε αυτή και τελικά μετατρέπεται ό,τι απομένει σε κόπρανα για να αποβληθούν από τον οργανισμό.

Καρκίνος του παχέος εντέρου

Όπως σε όλα τα όργανα του σώματος όγκοι αναπτύσσονται και στο παχύ έντερο. Οι περισσότεροι από αυτούς είναι καλοήθεις όγκοι όπως είναι οι πολύποδες. Μερικές φορές όμως οι πολύποδες μπορούν να πάθουν εξαλλαγή και να εξελιχθούν σε κακοήθη όγκο που είναι ο καρκίνος. Αυτοί είναι οι περισσότεροι καρκίνοι που βρίσκουμε στο παχύ έντερο. Βεβαίως, κακοήθεις όγκοι μπορούν να αναπτυχθούν σε ολόκληρο το παχύ έντερο χωρίς να προϋπάρχουν σε αυτό πολύποδες.

Συχνότητα εμφάνισης του καρκίνου του παχέος εντέρου

Ο καρκίνος του παχέος εντέρου είναι αρκετά συχνός. Αποτελεί περίπου το 10% των κρουσμάτων καρκίνου στον κόσμο. Η συχνότητα εμφάνισης είναι περίπου ίδια σε άνδρες και γυναίκες με μικρή υπεροχή στους άνδρες. Υπολογίζεται ότι 1 στους 16 άνδρες και 1 στις 20 γυναίκες θα εμφανίσουν καρκίνο στο παχύ έντερο στη διάρκεια της ζωής τους.

Σημαντικό ρόλο διαδραματίζει η έγκαιρη ανακάλυψη του καρκίνου. Η πενταετής επιβίωση των διαγνωσμένων ατόμων με καρκίνο του παχέως εντέρου είναι περίπου 50%. Το ποσοστό αυτό αυξάνει σημαντικά εάν η διάγνωση είναι έγκαιρη και αρχίσει νωρίς η θεραπεία.

Παράγοντες κινδύνου εμφάνισης καρκίνου στο παχύ έντερο

- Ηλικία (ο κίνδυνος αυξάνεται πάνω από τα 50)
- Οικογενειακό ιστορικό καρκίνου του παχέος εντέρου
- Προηγούμενη περίπτωση καρκίνου του παχέος εντέρου
- Ιστορικό ύπαρξης πολύποδα στο έντερο
- Κακή διατροφή (υψηλής περιεκτικότητας

*Ο κ. Π. Πετρίδης είναι ιατρός, Εργαστηριακός Συνεργάτης στη ΣΕΥΠ

- σε ζωικό λίπος, χαμηλής σε φυτικές ίνες)
- Παχυσαρκία
- Έλλειψη σωματικής άσκησης
- Κάπνισμα

Ομάδες υψηλού κινδύνου να εμφανίσουν καρκίνο στο παχύ έντερο

- Άτομα ηλικίας άνω των 50 ετών.
Έχει διαπιστωθεί ότι ποσοστό 92% των περιστατικών καρκίνου παχέος εντέρου διαγιγνώσκονται σε άτομα ηλικίας άνω των 50 ετών.
- Άτομα με πολύποδες στο παχύ έντερο.
- Άτομα που πάσχουν από τη νόσο του Crohn ή από ελκώδη κολίτιδα.
- Άτομα με οικογενειακό ιστορικό καρκίνου παχέος εντέρου - ορθού. Υπολογίζεται ότι 20% των περιστατικών καρκίνου παχέος εντέρου έχουν οικογενή εμφάνιση (συγγενείς α' βαθμού).

Πρώιμα συμπτώματα καρκίνου στο παχύ έντερο

Μερικά από τα συμπτώματα του καρκίνου του παχέος εντέρου περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Αίμα μέσα ή επάνω στα κόπρανα (έντονο ή σκούρο κόκκινο)
- Μεταβολή στη φυσιολογική λειτουργία του εντέρου (όπως διάρροια ή δυσκοιλιότητα) χωρίς εμφανή λόγο, που διαρκεί περισσότερο από 6 εβδομάδες
- Κόπρανα που είναι πάρα πολύ λεπτά
- Συχνά αέρια μαζί με πόνο
- Αίσθηση ότι δεν έχει αδειάσει εντελώς το έντερο μετά από μια κένωση.
- Απώλεια βάρους χωρίς εμφανή αιτιολογία
- Επίμονος και συνεχής πόνος στην κοιλιά
- Αναιμία (χαμηλός αιματοκρίτης) χωρίς άλλη εξήγηση

Μερικές φορές ο καρκίνος μπορεί να προκαλέσει

απόφραξη στο έντερο. Τα συμπτώματα αυτής της επιπλοκής είναι αδυναμία κένωσης, έντονος πόνος και αίσθημα μετεωρισμού (φούσκωμα) στην κοιλιά.

Προληπτικός έλεγχος για καρκίνο παχέος εντέρου

Οι βασικές διαγνωστικές εξετάσεις είναι εύκολες, γρήγορες και ανώδυνες:

- Αναλυτικό ιστορικό δικό σας και της οικογένειάς σας
- Κλινική εξέταση από το γιατρό σας (δακτυλική εξέταση για διαπίστωση πιθανών ανωμαλιών στο εσωτερικό του εντέρου)
- Εξέταση κοπράνων για ύπαρξη αίματος σε αυτά (FOB Test / Δοκιμασία Mayer)
- Εξέταση αίματος για καρκινικό δείκτη CEA (Carcinoembryonic Antigen)

Συστηματικότερος έλεγχος γίνεται με

- Ακτινολογικός έλεγχος του παχέος εντέρου με βαριούχο υποκλυσμό
- Ορθοσιγμοειδοσκόπηση
- Κολonosκόπηση

Πόσο συχνά

Ξεκινώντας από την ηλικία των 50 ετών όλοι (άνδρες και γυναίκες) πρέπει να υποβάλλονται σε:

- Κάθε χρόνο ιατρική εξέταση που να περιλαμβάνει καλή λήψη ιστορικού, κλινική εξέταση και εργαστηριακό έλεγχο για αίμα στα κόπρανα
- Κάθε πέντε χρόνια όρθοσιγμοειδοσκόπηση
- Κάθε πέντε με δέκα χρόνια ακτινολογική εξέταση με βαριούχο υποκλυσμό
- Κάθε δέκα χρόνια κολonosκόπηση

Εάν υπάρχουν επιβαρυντικοί παράγοντες, όπως πολύποδες ή καρκίνος παχέος εντέρου στο ατομικό ή οικογενειακό ιστορικό, πρέπει ο έλεγχος να αρχίζει σε μικρότερη ηλικία από τα

50 χρόνια και να είναι συχνότερος.

Τελικό λόγο βέβαια για το πότε θα ξεκινήσει, ποια θα είναι η συχνότητα και τι θα περιλαμβάνει ο έλεγχος, έχει ο γιατρός σας.

Κάντε εξετάσεις ακόμη και χωρίς συμπτώματα εάν ανήκετε σε ομάδα υψηλού κινδύνου.

Θεραπευτική αντιμετώπιση καρκίνου παχέος εντέρου

Η επιλογή της θεραπευτικής μεθόδου γίνεται ανάλογα με τη μορφή και το στάδιο του καρκίνου καθώς και από άλλους εξατομικευμένους ανά περίπτωση παράγοντες.

Βασική θεραπευτική μέθοδος αντιμετώπισης του καρκίνου του παχέος εντέρου είναι η χειρουργική εξαίρεση του όγκου ή και τμήματος του εντέρου.

Σε συνδυασμό με τη χειρουργική επέμβαση μπορεί να γίνουν τα ακόλουθα:

Χημειοθεραπεία με σκοπό την αντιμετώπιση επανεμφάνισης του καρκίνου ή την αντιμετώπιση μεταστάσεων. Χορηγείται είτε ενδοφλέβια είτε από το στόμα.

Ακτινοθεραπεία με σκοπό την καταστροφή των πιθανών εναπομεινάντων καρκινικών κυττάρων από τη χειρουργική επέμβαση. Μπορεί να γίνει και προεγχειρητικά για τη μείωση του όγκου του καρκίνου. Συνήθως γίνεται σε καρκίνους του ορθού.

Νεότεροι μέθοδοι οι οποίες είναι ακόμη υπό διερεύνηση όπως είναι τα **εμβόλια**.

Πρόληψη

Ο καρκίνος μπορεί είτε να προληφθεί είτε να μειωθούν οι πιθανότητες εμφάνισης του εάν ακολουθηθούν συγκεκριμένες αλλαγές στον τρόπο διαβίωσης μας.

Αυτές αφορούν τα ακόλουθα:

- Διατροφή
- Άσκηση
- Καλό σωματικό βάρος
- Κάπνισμα

Τι μπορώ να κάνω για να ιδρολάβω την ανάπτυξη καρκίνου στο παχύ έντερο

Σχέση διατροφής και καρκίνου παχέος εντέρου

Υπολογίζεται ότι περίπου το 30% των καρκίνων στο παχύ έντερο έχουν άμεση σχέση με τη διατροφή.

Διατροφή με λιπαρές τροφές, κόκκινο κρέας, τροφές με συντηρητικά και τηγανισμένες τροφές οδηγούν στην ανάπτυξη καρκίνου στο παχύ έντερο.

Βασικοί διατροφικοί κανόνες για καλή υγεία στο παχύ έντερο

- Τρώτε τουλάχιστον 5 μερίδες λαχανικών και φρούτων κάθε μέρα.
- Αντικαταστήστε τα κεκορεσμένα λιπαρά με ελαιόλαδο.

Είναι πιο υγιεινά και πιο εύγευστα!

- Αποφύγετε το κόκκινο κρέας.
Επιλέξτε κοτόπουλο ή ψάρι!
- Προτιμάτε δημητριακά ολικής άλεσης και καστανό ρύζι από τα επεξεργασμένα προϊόντα.
- *Μειώστε το αλάτι!* Ξεκινήστε σταδιακά περιορίζοντας την ποσότητα που χρησιμοποιείτε.
- Καταναλώνετε πολλά υγρά! *Κυρίως νερό!*

Σωματικό βάρος και σωματική δραστηριότητα

Έχει αποδειχθεί ότι το υπερβολικό σωματικό βάρος (παχυσαρκία) και η έλλειψη σωματικής δραστηριότητας και άσκησης είναι ισχυροί επιβαρυντικοί παράγοντες για τον καρκίνο του παχέος εντέρου.

Διατηρώντας λοιπόν το σωματικό μας βάρος στα σωστά επίπεδα και ακολουθώντας πρόγραμμα αυξημένης σωματικής δραστηριότητας όπως είναι η άσκηση και ο αθλητισμός ελαχιστοποιούμε

την πιθανότητα εμφάνισης καρκίνου του παχέος εντέρου.

Κάπνισμα

Όπως είναι γνωστό το κάπνισμα είναι επιβαρυντικός παράγοντας για πάρα πολλά νοσήματα του καρδιαγγειακού και του αναπνευστικού. Είναι επίσης γνωστό ότι είναι παράγοντας κινδύνου για την ανάπτυξη διαφόρων τύπου καρκίνων. Ιδιαίτερα για τον καρκίνο του παχέος εντέρου έχει αποδειχθεί ότι οι καπνιστές εμφανίζουν δυο με τέσσερις φορές συχνότερα καρκίνο παχέος εντέρου σε σχέση με τους μη καπνιστές.

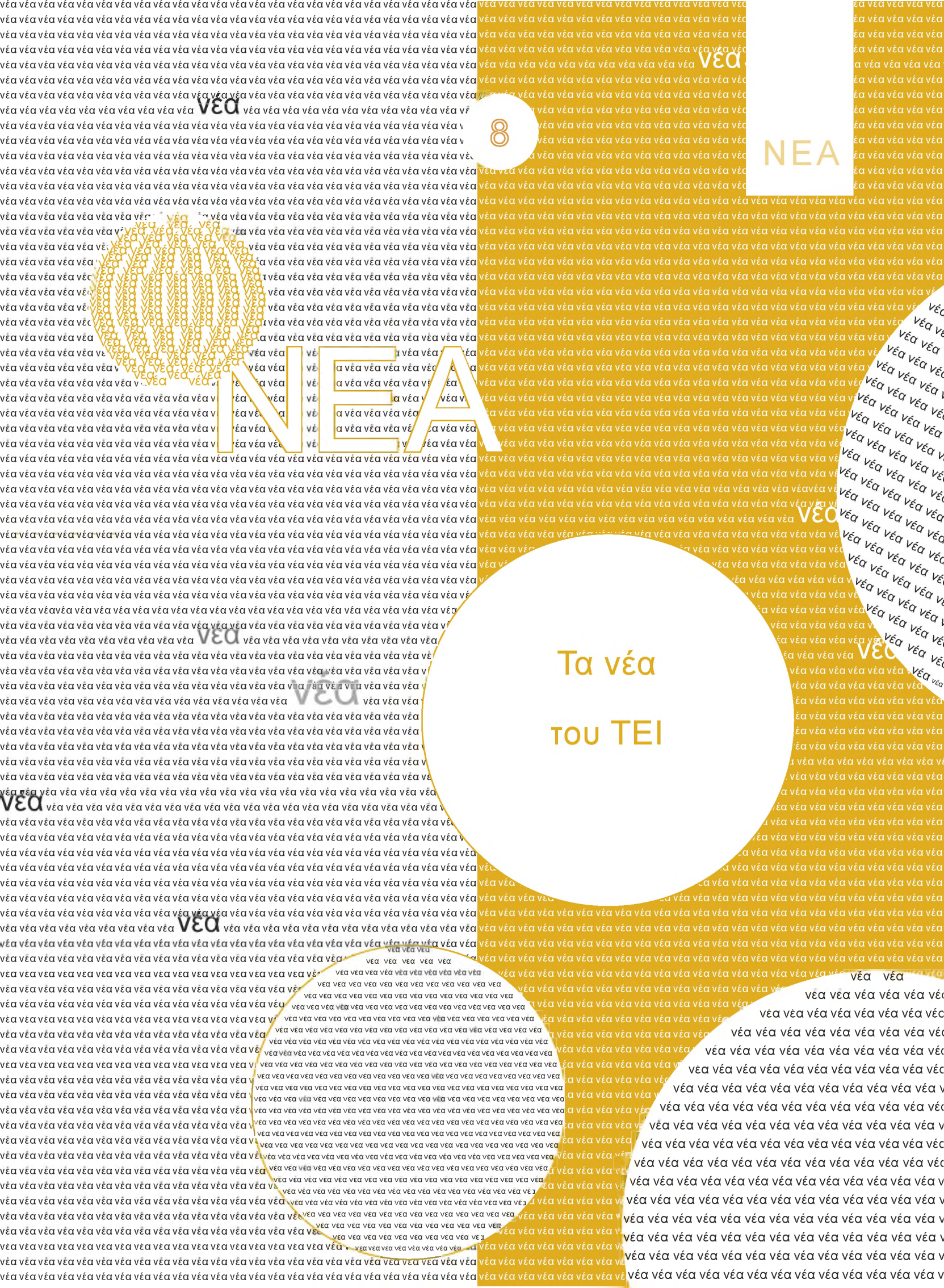
Πίνακας 1. Ο δεκάλογος της καλής διατροφής

1	Τρώτε 5 μερίδες φρούτων και λαχανικών ημερησίως
2	Προτιμάτε τα τοπικά, εποχιακά, και φρέσκα ή κατεψυγμένα λαχανικά
3	Τρώτε άφθονο φυτικό υπόλειμμα. Ελέγξτε την πρόσληψη επεξεργασμένων υδατανθράκων, καθώς και των τροφών με χαμηλή περιεκτικότητα σε φυτικό υπόλειμμα
4	Μετριάστε την πρόσληψη ζωικού λίπους (π.χ. λιπαρό γάλα και κρέας) υιοθετώντας γάλα με μικρή περιεκτικότητα σε λίπος και αφαιρώντας το ορατό λίπος από το κρέας και το δέρμα από το κοτόπουλο
5	Υγιής μαγειρική σημαίνει χαμηλές ποσότητες λίπους. Αν πρέπει να προσθέσετε λίπος προτιμάτε την προσθήκη ελαιολάδου
6	Να θυμάστε ότι το ψάρι και τα όσπρια αποτελούν κατάλληλες εναλλακτικές τροφές αντί του κρέατος. Το ιχθυέλαιο μπορεί να προφυλάξει από την ανάπτυξη ΚΠΕ
7	Αποφεύγετε την μεγάλη ενεργειακή πρόσληψη
8	Υιοθετήστε καθημερινή φυσική άσκηση
9	Πίνετε τουλάχιστον ένα λίτρο νερού ημερησίως και όχι περισσότερο από δύο ποτήρια κρασιού ημερησίως
10	Να απολαμβάνετε την τροφή σας. Μη καπνίζετε

(Giacosa A. Nutritional Decalogue 2003)

NEA

Τα νέα του ΤΕΙ

νέα

νέα

νέα

νέα

νέα

Προσωπικό

ΕΠ, ΔΠ και ΕΤΠ

που αποχώρησε ή μετατάχθηκε από την ή στην Υπηρεσία

Όνομα	Σχολή	Τμήμα	ημερομηνία παραίτησης
Μέλη Ε.Π. που αποχώρησαν από την υπηρεσία			
Α. Δρισώνα	ΣΔΟ	Διοίκησης Επιχειρήσεων	19-12-2008
Σ. Φραγκόπουλος	ΣΤΕΦ	Ηλεκτρονικής	31-12-2008
Μέλη Ε.Π. που παραιτήθηκαν			
Α. Ράλλη	ΣΕΥΠ	Προσχολικής Αγωγής	7-1-2009
Μέλη Ε.Π. που διορίστηκαν			
Δ. Χούχουλα	ΣΤΕΤΡΟΔ	Τεχνολογίας Τροφίμων	22-1-2009
Μέλη Δ.Π. και Ε.Τ.Π. που συνταξιοδοτήθηκαν από την υπηρεσία			
Ε. Μπανταλάκη - Παπαδούλα	ΣΤΕΤΡΟΔ	ΔΠ	4-3-2009
Ε. Δημητροπούλου	ΣΔΟ	ΕΤΠ	19-12-2008
Μέλη Δ.Π. που μετατάχθηκε από την υπηρεσία			
Δ. Κυριαζή	ΔΠ		Φεβρουάριος 2009
Αποθανώντες			
Ε. Τσαμανής	ΣΕΥΠ	Μαιευτικής	5-12-2008
Π. Γιόκαρης		Φυσικοθεραπείας	22-12-2008

Συγκρότηση νέου Υπηρεσιακού Συμβουλίου ΔΠ, ΕΤΠ και ΤΕ

Συγκροτήθηκε το νέο πενταμελές Υπηρεσιακό Συμβούλιο του Διοικητικού Προσωπικού (ΔΠ), του Ειδικού Τεχνικού Προσωπικού (ΕΤΠ) και του προσωπικού του προσωρινού κλάδου Τεχνικών Εργαστηρίων (ΤΕ) του ΤΕΙ Αθήνας, το οποίο αποτελείται από τους παρακάτω:

Πρόεδρος: Μ. Ξενογιάννη
με αναπληρώτρια την Π. Ζαπώνη.

I. Τακτικά Μέλη

Π. Ζαπώνη (Α. Κούνουπας, αναπληρωτής)
Ν. Λιάπης (Γ. Μπαλάσκας, αναπληρωτής)
(Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών).

II. Αιρετοί Εκπρόσωποι

Για θέματα Μόνιμου Διοικητικού Προσωπικού:

Ν. Μαγγανιά (Σ. Ντέρης, αναπληρωτής)

Π. Σπηλιώπουλος

Για θέματα Μόνιμου Ειδικού Τεχνικού Προσωπικού (ΕΤΠ) και του Προσωπικού του προσωρινού κλάδου Τεχνικών Εργαστηρίων (ΤΕ):

Ε. Ρούβαλη

Για θέματα Διοικητικού Προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου:

Ε. Δολιανίτη

Α. Κρεμμύδα

... διαγωνισμοί που ολοκληρώθηκαν

Ανοικτός διαγωνισμός για την προμήθεια βάσεων δεδομένων για τις ανάγκες του Τμήματος Εκδόσεων και Βιβλιοθήκης

Προϋπολογισμός: 210.000,00 €

Ημερομηνία διενέργειας: 9-9-2008

Διεθνής ανοικτός διαγωνισμός για την προμήθεια εξοπλισμού Η/Υ για τις εκπαιδευτικές και διοικητικές ανάγκες του ΤΕΙ Αθήνας

Προϋπολογισμός: 400.000,00 €

Ημερομηνία διενέργειας: 11-9-2008

Ανοικτός διαγωνισμός για την προμήθεια λογισμικού ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου για τις ανάγκες του ΤΕΙ Αθήνας

Προϋπολογισμός: 60.000,00 €

Ημερομηνία διενέργειας: 16-9-2008

Διεθνής ανοικτός διαγωνισμός για την μίσθωση τριών (3) φωτοτυπικών μηχανημάτων μεγάλης παραγωγικής ικανότητας(βαρέως τύπου) για τις ανάγκες του τμήματος Εκδόσεων και Βιβλιοθήκης του ΤΕΙ Αθήνας

Ημερομηνία διενέργειας: 21-10-2008

... διαγωνισμοί σε εξέλιξη

Διεθνής ανοικτός διαγωνισμός για την προμήθεια εξοπλισμού για τις ανάγκες των τμημάτων της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών του ΤΕΙ Αθήνας

Προϋπολογισμός: 674.100,00 €

Ημερομηνία διενέργειας: 9-2-2009

Διεθνής ανοικτός διαγωνισμός για την προμήθεια εξοπλισμού για τις ανάγκες των τμημάτων της Σχολής Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής

Προϋπολογισμός: 273.334,00 €

Ημερομηνία διενέργειας: 11-2-2009

Διεθνής ανοικτός διαγωνισμός για την προμήθεια εξοπλισμού για τις ανάγκες των τμημάτων της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας του ΤΕΙ-Α

Προϋπολογισμός: 497.964,00 €

Ημερομηνία διενέργειας: 12-2-2009

Διεθνής ανοικτός διαγωνισμός για την προμήθεια εξοπλισμού για τις ανάγκες των τμημάτων της Σχολής Γραφικών Τεχνών και Καλλιτεχνικών Σπουδών του ΤΕΙ-Α

Προϋπολογισμός: 417.000,00 €

Ημερομηνία διενέργειας: 9-3-2009.

Κατανομή κονδυλίων στις Σχολές για τη προμήθεια αναλωσίμων υλικών

Το Συμβούλιο του ΤΕΙ αποφάσισε την κατανομή κονδυλίων, ύψους 500.000,00 € στις Σχολές για την προμήθεια αναλωσίμων υλικών μέχρι το τέλος του εαρινού εξαμήνου του ακαδημαϊκού έτους 2008 - 2009 ως εξής:

A/A	Σχολές	Ποσό
1	Σχολή Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας	150.000,00 €
2	Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών	150.000,00 €
3	Σχολή Γραφικών Τεχνών και Καλλιτεχνικών Σπουδών	100.000,00 €
4	Σχολή Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής	60.000,00 €
5	Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας	40.000,00 €
Σύνολο		500.000,00 €

Έργα στο ΤΕΙ Αθήνας

- 1 2 Αναδιαμόρφωση του χώρου του ιατρείου του ΤΕΙ-Α.
- 3 5 Αναδιαμόρφωση της ανατολικής και δυτικής πύλης του ΤΕΙ.
- 4 Ολοκλήρωση της αναδιαμόρφωσης του αιθρίου της διοίκησης του ΤΕΙ.
- 5 7 Αναδιαμόρφωση των αιθρίων των Σχολών του ΤΕΙ.
- 8 Τοποθέτηση επιτοιχείων φωτιστικών στον περιβάλλοντα χώρο του ΤΕΙ.
- 9 Μόνωση των εξωτερικών αεραγωγών του κλιματισμού στο εστιατόριο, στο κυλικείο και στο αίθριο της διοίκησης του ΤΕΙ.
- Διαμόρφωση στο δώμα του κτιρίου της διοίκησης του ΤΕΙ.
- Μόνωση σωληνώσεων δικτύου θέρμανσης στο δώμα του κτιρίου της διοίκησης του ΤΕΙ.

1

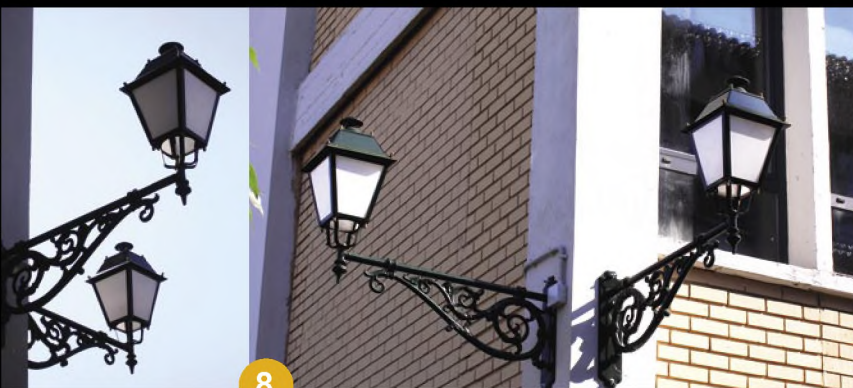
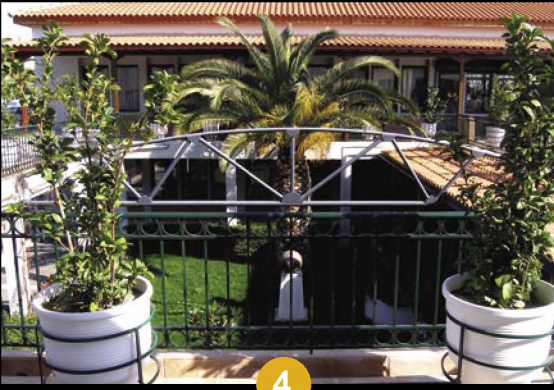

2

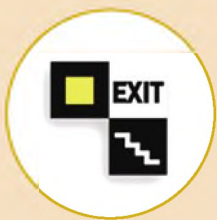

3

προμελέτη σήμανσης στο ΤΕΙ Αθήνας

Ολοκληρώθηκε η **προμελέτη σήμανσης** του κτιριακού συγκροτήματος του ΤΕΙ Αθήνας.

Στόχοι της μελέτης είναι:

Η ΘΕΣΠΙΣΗ ενός συστήματος σήμανσης το οποίο δίνει σαφείς οδηγίες προσανατολισμού και κίνησης των χρηστών και βοηθά στην ανάγνωση του χώρου.

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ενός νεανικού μορφολογικού λεξιλογίου για το σύστημα σήμανσης που να απευθύνεται τόσο στους νεαρούς χρήστες που αποτελούν και την πλειονότητα των σπουδαστών του ΤΕΙ, όσο και στο ευρύ κοινό που επισκέπτεται το συγκρότημα.

Η ΤΟΝΩΣΗ του ενδιαφέροντος για το χώρο καθεαυτού μέσω αρχιτεκτονικής και εικαστικής παρέμβασης.

Το ηλεκτρονικό περιοδικό Επιστήμης και Τεχνολογίας (e-JST)

Το ηλεκτρονικό περιοδικό Επιστήμης και Τεχνολογίας (e-JST) διανύει με επιτυχία τον τέταρτο χρόνο λειτουργίας του. Έχει ως επίκεντρο της δραστηριότητάς του το ΤΕΙ Αθήνας, στηρίζεται σε μια εκδοτική πρωτοβουλία μελών του και φιλοξενείται στον server του ιδρύματος (<http://e-jst.teiath.gr>). Η απήχηση του e-JST διευρύνεται τον τελευταίο καιρό σημαντικά, στο βαθμό που οι επιστημονικές εργασίες που γίνονται δεκτές από όλον τον κόσμο για δημοσίευση έχουν αυξηθεί, ενώ και οι σελίδες του παρουσιάζουν σημαντική διεθνή προβολή, όπως προκύπτει από ίδιες μετρήσεις επισκεψιμότητας και αντίστοιχες καταγραφές στο Google.

Είναι γνωστό ότι τα ηλεκτρονικά περιοδικά αναπτύχθηκαν με τη διευκόλυνση της τεχνολογίας του διαδικτύου ως εναλλακτικά εκδοτικά μέσα επιστημονικών εργασιών, τα οποία παρουσιάζουν τα εξής χαρακτηριστικά: δραστηριοποιούνται κυρίως στον εκπαιδευτικό και επιστημονικό χώρο, τηρώντας την ακαδημαϊκή δεοντολογία, είναι σε ψηφιακή μορφή και έχουν θεσπίσει την ελεύθερη πρόσβαση ως αρχή, μέσω διαδικτύου, εφαρμόζουν καθιερωμένες μεθόδους ελέγχου ποιότητας, τα πνευματικά δικαιώματα των εργασιών που δημοσιεύονται παραμένουν στους συγγραφείς των άρθρων και δεν λειτουργούν κερδοσκοπικά.

Η έκδοση του περιοδικού e-JST, συνεχής και αδιάκοπη τα τρία τελευταία χρόνια, είναι μια καθαρά αυθόρμητη και ανιδιοτελής πρωτοβουλία

εκπαιδευτικών του ΤΕΙ Αθήνας, με κίνητρο και πρόθεση να συμβάλει στην ανύψωση της ακαδημαϊκότητας και στην προώθηση της έρευνας στον χώρο μας. Το e-Περιοδικό (e-JST) δημιουργήθηκε ως ένα εναλλακτικό επιστημονικό περιοδικό, ως ένα άλλο βήμα για προβολή και παρουσίαση της επιστημονικής δουλειάς ερευνητών που δραστηριοποιούνται στα διάφορα γνωστικά αντικείμενα και επιστημονικά ενδιαφέροντα των επιμέρους Σχολών και Τμημάτων των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Σκοπός του περιοδικού είναι να διευκολύνει τη διακίνηση επιστημονικών ιδεών και απόψεων, να ενισχύσει κάθε ερευνητική προσπάθεια, να ενθαρρύνει και να τονώσει το συγγραφικό ενδιαφέρον των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Η λειτουργία του βασίζεται σε εθελοντική εργασία, η οποία στηρίζεται επίσης σε εκείνους τους συναδέλφους που αποστέλλουν και εμπιστεύονται τις εργασίες τους για δημοσίευση, ενώ τοποθετείται ως φιλοσοφία και αντίληψη στο κίνημα των ηλεκτρονικών περιοδικών ανοικτής, στη γνώση και στην πληροφόρηση, πρόσβασης (open access), συμμετέχει στη διεύθυνση DOAJ (Directory of Open Access Journals¹) και ασπάζεται τις αρχές της πρωτοβουλίας της Βουδαπέστης² και τη “διακήρυξη του Βερολίνου”³ για ανοικτή πρόσβαση στη γνώση. Έχοντας απόλυτη συναίσθηση των ορίων και των δυνατοτήτων του περιοδικού, δεν κρύβει κανείς την ικανοποίηση και την χαρά του για την απήχρησή του, στο βαθμό που φαίνεται πλέον η πρωτοβουλία αυτή να απολαμβάνει ολοένα και περισσότερο εκτίμησης και αναγνώρισης. Με την ολοκλήρωση και της τρίτης εκδοτικής περιόδου η συντακτική επιτροπή του περιοδικού βρίσκεται επίσης στην ευχάριστη θέση να ανακοινώσει το γεγονός, ότι ο διεθνής εκδοτικός οργανισμός EBSCO Publishing, Inc⁴, συμπεριέλαβε το περιοδικό e-JST στις βάσεις δεδομένων του, γεγονός που αναμένεται να οδηγήσει σε επαύξηση της δυνατότητας για ευρύτερη αναγνώριση του περιοδικού και προβολή των επιστημονικών άρθρων που φιλοξενεί, παγκοσμίως.

¹ <http://www.doaj.org/>

² <http://www.soros.org/openaccess/read.shtml>

³ <http://oa.mpg.de/openaccess-berlin/berlindeclaration.html>

⁴ <http://www.ebscohost.com/>

Υπεύθυνοι έκδοσης

Ιωάννης Σιανούδης, καθηγητής του Γενικού Τμήματος Φυσικής Χημείας & Τεχνολογίας Υλικών
Ηλίας Νεραντζής, καθηγητής του τμήματος Οινολογίας & Τεχνολογίας ποτών

ΨΗΦΙΣΜΑ του Συμβουλίου του ΤΕΙ για τα θύματα της Γάζας

Η Ακαδημαϊκή κοινότητα του ΤΕΙ Αθήνας διερμηνεύουσα τα αισθήματα όλων των εργαζομένων σ’ αυτό, εκφράζει την αγανάκτηση και τον αποτροπιασμό της για το πρόσφατο και όχι μόνο, έγκλημα γενοκτονίας του Παλαιστινιακού λαού από τον Ισραηλινό στρατό.

Οι Έλληνες, θύματα και αυτοί κατά καιρούς γενοκτονιών, έχουν ιδιαίτερη ευαισθησία σ’ αυτού του είδους τις “πολεμικές” επιχειρήσεις κατά αμάχων, άοπλων και αθώων.

Καμία πολιτική ή εθνολογική διαφορά δεν μπορεί να δικαιολογήσει των εικόνα των νεκρών και τραυματισμένων μικρών παιδιών, τη στέρηση τροφής, νερού και φαρμάκων από έναν ολόκληρο λαό, τον τρόπο και τη φρίκη των βομβαρδισμών και το - χειρότερο- την ουσιαστική αδιαφορία των “μεγάλων” του πλανήτη μας γι’ αυτό το διαρκές έγκλημα.

Δυστυχώς για ολόκληρη την ανθρωπότητα “δικαιοσύνη δεν έμαθαν, οι νοικοκύρτες επί της γης” και όλοι διαισθανόμεθα ότι ούτε μελλοντικά προτίθενται «να μάθουν».

Η κοινωνική δικαιοσύνη, η ελευθερία και η ανθρώπινη αξιοπρέπεια, ακόμα και τώρα, στον 21^ο αιώνα δεν παραχωρούνται αλλά κατακτώνται με συνεχείς αγώνες.

Αυτό το μήνυμα στέλνει στην ανθρωπότητα η αιμάσσουσα Παλαιστίνη και αυτό το μήνυμα είμεθα υποχρεωμένοι, απέναντι του εαυτού μας και των παιδιών μας, να αποδεχθούμε και να συνειδητοποιήσουμε σε όλη του την ένταση.

Τα μέλη του Συμβουλίου του ΤΕΙ Αθήνας

Βράβευση σε παλαιό
μας καθηγητή από την
Ακαδημία Αθηνών

Η Ακαδημία Αθηνών απένειμε βραβείο στον ζωγράφο - χαράκτη **Τάκη Κατσουλίδη** για το σύνολο της καλλιτεχνικής του δημιουργίας. Ο Τάκης Κατσουλίδης ήταν μέχρι το 2001, σπότε και συνταξιοδοτήθηκε, καθηγητής της Σχολής Γραφικών Τεχνών και Καλλιτεχνικών Σπουδών του ΤΕΙ Αθήνας.

Στην έκθεση του Γενικού Γραμματέως της Ακαδημίας Αθηνών κ. **Ν. Μатσανιώτη**, που αναγνώσθηκε κατά την πανηγυρική συνεδρία της 30^{ης} Δεκεμβρίου 2008, αναφέρεται μεταξύ άλλων: “χαρακτηριστικό στοιχείο των προσπαθειών του είναι ο τρόπος με τον οποίο εμπλουτίζει τη ζωγραφική του με ζωγραφικές αξίες και τη ζωγραφική του με αξίες της χαρακτικής (...) Τόσο στη χαρακτική σε όλες τις τεχνικές της, όσο και στη ζωγραφική, ο προικισμένος αυτός καλλιτέχνης διακρίνεται για την κατοχή των παραδοσιακών τύπων αλλά και των σύγχρονων αναζητήσεων”. ☑

Βραβεύθηκε ο καθηγητής
του ΤΕΙ Αθήνας,
Περικλής Ν. Λύτρας

Στη διάρκεια των εργασιών του 10^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Αθλητικής Ψυχολογίας με θέμα “Άσκηση και αθλητισμός στα παιδιά και στους εφήβους: ψυχολογική προσέγγιση”, που έγινε 12 - 14 Δεκεμβρίου 2008, βραβεύθηκε ο καθηγητής του ΤΕΙ Αθήνας, Περικλής Ν. Λύτρας.

Στον καθηγητή Π. Λύτρα απενεμήθη τιμητική πλακέτα για την υπερεικοσαετή προσφορά του στο έργο της Ελληνικής Εταιρεία Αθλητικής Ψυχολογίας (Ε.Α.Ψ.), της οποίας χρημάτισε επί σειράν ετών Αντιπρόεδρος, Γενικός Γραμματέας και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της.

Το συνέδριο και η απονομή διοργανώθηκαν από την Ε.Α.Ψ. και το Εργαστήριο Κινητικής Συμπεριφοράς και Αθλητικής Ψυχολογίας του ΤΕΦΑΑ Αθηνών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και την απονομή έκανε ο Πρόεδρος της Εταιρείας, κ. Βασίλης Κάκκος. ☑

Τιμητική διάκριση σε εκπαιδευτικό του Ιδρύματός μας

Πρόσφατα σε ειδική τελετή, παρουσία όλης της Πρυτανικής Συγκλήτου και του εκπαιδευτικού προσωπικού του Innovative University of Eurasia, ο καθηγητής του Τμήματος Ενεργειακής Τεχνολογίας του ΤΕΙ Αθηνών Πέτρος Αξαόπουλος αναγορεύτηκε σε επίτιμο καθηγητή του παραπάνω πανεπιστημίου. ☑

νέα απο τα Τμήματα

Τμήμα Δημοσίων και Διεθνών Σχέσεων

προγράμματα κινητικότητας

LLP/Erasmus και Leonardo da Vinci

έγιναν ...

1. Πρόγραμμα ΛΕΟ-ΘΕΣΣΕΙΣ*2007-6 (Πρακτική άσκηση νέων πτυχιούχων σε επιχειρήσεις της Ε.Ε.)

Το πρώτο δεκαπενθήμερο του Ιανουαρίου ανακοινώθηκε νέα πρόσκληση ενδιαφέροντος για συμμετοχή νέων πτυχιούχων σε όλα τα συνεργαζόμενα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, συγκεντρώθηκαν και αξιολογήθηκαν οι αιτήσεις των υποψηφίων από τα Τμήματα και μέχρι τέλος του Φεβρουαρίου μετακινήθηκαν επτά (7) νέοι πτυχιούχοι οι οποίοι θα έχουν ολοκληρώσει τις τοποθετήσεις τους μέχρι τις 31 Μαΐου 2009, ημερομηνία λήξης του Σχεδίου ΛΕΟ-ΘΕΣΣΕΙΣ*2007.

2. Πρόγραμμα ERA-PLACES*2008

Κατά το χρονικό διάστημα Ιανουάριο - Μάρτιο μετακινήθηκαν δέκα (10) φοιτητές, ενώ έχουν προγραμματιστεί για τον μήνα Απρίλιο άλλες δέκα (10) τοποθετήσεις. Με αυτές τις τοποθετήσεις καλύπτεται ο αρχικός στόχος των 30 εγκεκριμένων τοποθετήσεων και το ΤΕΙ-Α προχωρά στην κάλυψη 15 επιπλέον τοποθετήσεων μέχρι τον Ιούλιο του 2009, μετά την έγκριση από το ΙΚΥ αιτήματος για συμπληρωματική χρηματοδότηση 30.000 €.

3. L.L.P/Erasmus

Από την αρχή του Ιανουαρίου του 2009 και μέχρι τα τέλη Μαρτίου μετακινήθηκαν, στα πλαίσια του προγράμματος L.L.P/Erasmus, 54 φοιτητές, 14 καθηγητές και 10 άτομα Δ.Π από το ΤΕΙ Αθήνας προς διάφορα Ιδρύματα της ΕΕ. Κατά το ίδιο διάστημα το Ιδρυμά μας υποδέχθηκε 29 ξένους φοιτητές και 5 ξένους καθηγητές.

Επίσης στα πλαίσια του προγράμματος LLP επισκέφτηκαν το ΤΕΙ-Α 7 μαθητές Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης από το "Lycee de la Bande du Breil Rennes" της Γαλλίας.

Στις 12 Μαρτίου 2009 έγινε προς την Εθνική Μονάδα Συντονισμού (ΙΚΥ) η υποβολή νέας αίτησης:

- α. Κινητικότητας Φοιτητών με σκοπό τις σπουδές,
- β. Κινητικότητας Διδακτικού Προσωπικού με σκοπό την διδασκαλία,
- γ. Επιμόρφωσης Προσωπικού και
- δ. Οργάνωσης Κινητικότητας.

θα γίνουν ...

1. Νέο Πρόγραμμα ΛΕΟ-ΘΕΣΣΕΙΣ*2009

Στις 6 Φεβρουαρίου 2009 υποβλήθηκε στο ΙΚΥ, η Ιδρυματική Αίτηση δραστηριοτήτων

κινητικότητας του Τομεακού Προγράμματος LLP/LEONARDO DA VINCI. Η Αίτηση αφορά χρηματοδότηση 30 ατόμων (νέων πτυχιούχων) που βρίσκονται στην αγορά εργασίας και πρόκειται να μετακινηθούν από τον Ιούνιο του 2009 έως το Μάιο του 2011, εφόσον η αίτηση εγκριθεί από την Εθνική Μονάδα (ΙΚΥ). Οι υπότροφοι θα προέρχονται από 13 Ελληνικά Ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθήνας, Πολυτεχνείο Κρήτης, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο και τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Δυτικής Μακεδονίας, Ηπείρου, Καλαμάτας, Κρήτης, Λαμίας, Λάρισας, Μεσολογγίου, Πειραιά, Σερρών και Χαλκίδας) και πρόκειται να πραγματοποιήσουν 3μηνες και 6μηνες τοποθετήσεις σε επιχειρήσεις 17 χωρών της Ε.Ε. (Αυστρία, Βέλγιο, Γερμανία, Γαλλία, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Μάλτα, Μ. Βρετανία, Νορβηγία, Ουγγαρία, Ρουμανία, Σλοβενία, Σουηδία, Πορτογαλία, Τουρκία και Φινλανδία). Με την έγκριση του Σχεδίου από την Εθνική Μονάδα Συντονισμού (ΙΚΥ), περί τα μέσα Μαΐου, θα ανακοινωθεί πρόσκληση ενδιαφέροντος για συμμετοχή των αποφοίτων του ΤΕΙ-Α και των συνεργαζόμενων με το Ίδρυμά μας Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, ώστε να ξεκινήσουν οι πρώτες τοποθετήσεις το αμέσως προσεχές διάστημα.

2. Νέο Πρόγραμμα ERA-PLACES*2009

Στις 13 Μαρτίου 2009, ο Όμιλος του ΤΕΙ Αθήνας και κάτοχος του Πιστοποιητικού Ομίλου για τοποθέτηση φοιτητών Erasmus για πρακτική άσκηση, υπέβαλε στο ΙΚΥ, την Αίτηση χρηματοδότησης 2009. Η Αίτηση αφορά 6μηνη και 3μηνη πρακτική άσκηση 45 φοιτητών, οι οποίοι θα προέρχονται από 14 Ελληνικά Ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τα οποία ανήκουν στο Όμιλο του ΤΕΙ-Α (Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθήνας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Πολυτεχνείο Κρήτης, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο και τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα:

Δυτικής Μακεδονίας, Ηπείρου, Καλαμάτας, Κρήτης, Λαμίας, Λάρισας, Μεσολογγίου, Πειραιά, Σερρών και Χαλκίδας). Το Πρόγραμμα αναμένεται να ξεκινήσει στις αρχές Ιουνίου και να ολοκληρωθεί στις 30 Σεπτεμβρίου 2010.

Με την έγκριση του Σχεδίου από την Εθνική Μονάδα Συντονισμού (ΙΚΥ), περί τα μέσα Μαΐου, θα ανακοινωθεί πρόσκληση ενδιαφέροντος για συμμετοχή των φοιτητών του ΤΕΙ-Α και των συνεργαζόμενων με το Ίδρυμά μας Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, ώστε να ξεκινήσουν οι πρώτες τοποθετήσεις με την υπογραφή της Ιδρυματικής Σύμβασης με το ΙΚΥ. ☑

Κατά το διάστημα Ιανουάριος - Μάρτιος 2009 το τμήμα Δημοσίων και Διεθνών Σχέσεων του ΤΕΙ:

- **ΥΠΟΔΕΧΘΗΚΕ** εκπαιδευτικούς και μαθητές από το Ειδικό Λύκειο Κωφών και Βαρήκων Αγ. Παρασκευής, το 2^ο Γυμνάσιο Ελληνικού και το 8^ο Γυμνάσιο Περιστερίου. Κατά τη διάρκεια των επισκέψεων οι μαθητές ενημερώθηκαν για τις δυνατότητες εκπαίδευσης που παρέχει το Ίδρυμα και ξεναγήθηκαν σε εργαστήρια διάφορων Τμημάτων και σε κοινόχρηστους χώρους του ΤΕΙ.
- **ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΕ** σε ημερίδα που διοργάνωσε το Εσπερινό Γυμνάσιο Ν. Ιωνίας στις 18 Μαρτίου 2009, στα πλαίσια του προγράμματος της επαγγελματικής σταδιοδρομίας. Εκπρόσωπος του Τμήματος συμμετείχε με ομιλία με θέμα **“Σπουδές και επαγγέλματα”**.
- **ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΕ** στην 11^η Διεθνή Εκπαιδευτική Έκθεση στις 6, 7 και 8 Μαρτίου 2009 που πραγματοποιήθηκε στη Helexpo. ☑

νέα

της Επιτροπής Εκπαίδευσης & Ερευνών

εγκρίσεις νέων προγραμμάτων

Τίτλος έργου:

Καθιέρωση δημογραφικής πολιτικής και εντοπισμός των τομέων παρέμβασης με έμφαση στις πολιτικές για την οικογένεια

Φορέας χρηματοδότησης:

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων - Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας της Κυπριακής Δημοκρατίας

Προϋπολογισμός: 68.090,00 €

Διάρκεια Έργου: 22-1-2009 έως 22-5-2009

Σύντομη περιγραφή

Στόχοι της μελέτης:

✓ Η αποτύπωση και ανάλυση της υφιστάμενης δημογραφικής κατάστασης και η καταγραφή και αξιολόγηση του υφιστάμενου πλαισίου πολιτικής στην Κύπρο.

✓ Η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης στην Ευρώπη και διεθνώς με στόχο την καταγραφή καλών πρακτικών στον τομέα της δημογραφικής πολιτικής και

της πολιτικής για την οικογένεια.

✓ Η ανάλυση κόστους - οφέλους των μέτρων δημογραφικής πολιτικής (υφιστάμενων και προτεινόμενων).

✓ Η ανάπτυξη του στρατηγικού σχεδίου δράσης της ευρύτερης δημόσιας υπηρεσίας και προτάσεις για τον καθορισμό των μέτρων και δράσεων που θα προτείνονται να υλοποιηθούν από τα Υπουργεία / Τμήματα.

**Επιστημονικός
Υπεύθυνος:**
Σ. Σούλης,
καθηγητής

τμήμα Διοίκησης Μονάδων
Υγείας και Πρόνοιας

Τίτλος έργου:

Υλοποίηση Marketing Plan για την κάρτα νέων του Ινστιτούτου Νεολαίας

Προϋπολογισμός: 14.800,00 €

Διάρκεια Έργου: 1-2-2009 έως 31-8-2009

Σύντομη περιγραφή

Σκοπός του έργου είναι να υποστηρίξει και να συντονίζει το Τμήμα Εμπορίας και Διαφήμισης (Marketing) τις ενέργειες για την επιτυχή υλοποίηση των δράσεων οι οποίες προτείνονται στη μελέτη και συγκεκριμένα:

Υλοποίηση ποιοτικής έρευνας με σκοπό τον προσδιορισμό διαφημιστικών slogan,

την αξιολόγηση της παρουσίας της κάρτας και την άντληση ιδεών για νέες συνεργασίες.

Στρατηγικές συμφωνίες

με επιχειρήσεις και οργανισμούς, ποιοτικός

και ποσοτικός εμπλουτισμός του εκπαιδευτικού καταλόγου.

Υποστήριξη της ανάπτυξης σχέσεων με Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και συντονισμός και υποστήριξη προωθητικών ενεργειών με σκοπό τη διάδοση της κάρτας και την αύξηση του αριθμού των μελών της.

**Επιστημονικός
Υπεύθυνος:**
Π. Τομάρας,
αν. καθηγητής

τμήμα Εμπορίας και
Διαφήμισης

Τίτλος έργου:

Next Generation Millimeter Wave Backhaul Radio

Φορέας χρηματοδότησης:

Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας

Προϋπολογισμός: 185.000,00 €

Διάρκεια Έργου: 30 μήνες

Σύντομη περιγραφή:

Το ερευνητικό έργο NexGenMiliWave, στο πλαίσιο του Corallia, θα αναπτύξει και θα επιδείξει τη λειτουργία ενός πειραματικού μικροκυματικού radio modem, βασισμένου σε κατάλληλες μικροκυματικές νανοηλεκτρονικές διατάξεις σε μιλιμετρικές συχνότητες, των 60GHz, που θα χρησιμοποιηθεί για επικοινωνία υψηλής ασφάλειας και δορυφορικές επικοινωνίες. Γενικά, οι προαναφερθείσες ζώνες συχνοτήτων δεν έχουν αξιοποιηθεί ευρέως ακόμη για εμπορικές

ασύρματες εφαρμογές.

Αυτή η κατάσταση όμως τώρα τελευταία αλλάζει, καθώς η μπάντα αυτή

επιτρέπει ασύρματες επικοινωνίες διπλής κατεύθυνσης σε

ταχύτητες που παλαιότερα μπορούσαν να επιτευχθούν μόνο με οπτικές ίνες. Επιπλέον των πολύ υψηλών ταχυτήτων που μπορούν να επιτευχθούν, η διάδοση της ενέργειας στις συγκεκριμένες συχνότητες έχει μοναδικά χαρακτηριστικά που προσφέρουν πλεονεκτήματα όπως αντοχή στις παρεμβολές, υψηλή ασφάλεια και υψηλή επαναχρησιμοποίηση συχνότητας. Στο ερευνητικό έργο συμμετέχουν 12 εταιρείες μεταξύ των οποίων το ΕΜΠ, το ΑΠΘ, το Πανεπιστήμιο Πάτρας, ο ΟΤΕ και εταιρίες υψηλής τεχνολογίας, του χώρου της μικροηλεκτρονικής.

Επιστημονικός

Υπεύθυνος:

Κ. Βουδούρης,
επ. καθηγητής

τμήμα Ηλεκτρονικής

Τίτλος έργου:

Χρησιμοποίηση φυσικών προϊόντων φυτικής προέλευσης με αντιμικροβιακές ιδιότητες με σκοπό την παραγωγή προϊόντων ψυγείου με αυξημένη διάρκεια ζωής και άλλων προϊόντων με βιολογικές ιδιότητες

Επιστημονικός

Υπεύθυνος:

Β. Σπηλιώτης,
καθηγητής

τμήμα Τεχνολογίας
Τροφίμων

σμάτων, με σκοπό τη δημιουργία και παραγωγή νέων βιολογικών τροφίμων και σε τελικό στάδιο την βιολογική και ποιοτική αξιολόγηση της λειτουργικότητας των νέων αυτών τροφίμων. Επίσης στόχος του έργου είναι η δημιουργία τροφίμων «ενισχυμένης λειτουργίας» ή/και «μείωσης του κινδύνου ασθένειας», όπως ορίζουν οι οδηγίες της Ε.Ε. «258/97 Novel Foods, 46/2002 Food Supplements, 13/2000 Labeling», δηλαδή η δημιουργία τροφίμων που θα ενισχύουν συγκεκριμένες φυσιολογικές και βιολογικές δραστηριότητες, πέρα από τον καθιερωμένο ρόλο τους στην αύξηση και την θρέψη του ατόμου, καθώς και τρόφιμα που να μπορούν να βοηθήσουν στην μείωση του κινδύνου μιας συγκεκριμένης ασθένειας.

Φορέας χρηματοδότησης: Γιώτης ΑΕ

Προϋπολογισμός: 15.600,00 €

Διάρκεια Έργου: 1-1-2009 έως 31-12-2009

Σύντομη περιγραφή

Το έργο στοχεύει στη βιβλιογραφική και βιολογική μελέτη ήδη υπάρχοντων φυτικών εκχυλι-

ΘΑΛΗΣ

Εγκρίσεις Ερευνητικών Προγραμμάτων

Μετά από πρόσκληση της Επιτροπής Εκπαίδευσης και Ερευνών για την υποβολή προτάσεων ερευνητικών προγραμμάτων από το ΕΠ των Τμημάτων των Σχολών, υπεβλήθησαν 93 προτάσεις εκ των οποίων, μετά από αξιολόγηση, εγκρίθηκαν οι 31. Το Συμβούλιο του ΤΕΙ ενέκρινε την υλοποίηση των επιλεγμένων ερευνητικών προγραμμάτων και αποφάσισε να χρηματοδοτηθούν μέχρι του ποσού των 3.000,00 € από τον Τακτικό προϋπολογισμό του Ιδρύματος και από τον Κωδικό των αναλωσίμων υλικών του Τμήματος.

Τα εγκριθέντα ερευνητικά προγράμματα που θα υλοποιηθούν στα πλαίσια του προγράμματος “ΘΑΛΗΣ” είναι τα παρακάτω:

ΣΤΕΦ Σχολή	Τμήμα	Επιστημονικός Υπεύθυνος	Τίτλος Έργου
	Ναυπηγικής	Κ. Μπελιμπασάκης	Αναλυτική & πειραματική διερεύνηση υδροδυναμικών φαινομένων αλληλεπίδρασης κυματισμών με πλωτά & βυθισμένα σώματα, με εφαρμογές στην αντίσταση πλοίου και στη διάδοση υδάτινων κυματισμών ☐
	Πολιτικών Έργων Υποδομής Τοπογραφίας	Τ. Κόκκινος	Επίλυση προβλημάτων αμιγούς διφασικής ροής σταγόνων σε τριχοειδείς αγωγούς με ανάπτυξη αριθμητικής μεθόδου άνευ διακριτοποίησης ☐
	Πληροφορικής	Γ. Πάντζιου	Τεχνικές συγχώνευσης δεδομένων με εφαρμογές σε παρακολούθηση περιβαλλοντικών παραμέτρων και εντοπισμού αντικειμένων σε περιβάλλοντα ασυρμάτων δικτύων αισθητήρων ☐
	Τεχνολογίας Ιατρικών Οργάνων	Ε. Βεντούρας	Μελέτη ατράκτων ύπνου προερχόμενων από ηλεκτροεγκεφαλογραφικά σήματα μέσω ανάλυσης ανεξάρτητων συνιστωσών ☐
	Ηλεκτρονικής	Κ. Βουδούρης	Σχεδιασμός και κατασκευή ευφυούς κεραιοσυστήματος με σκοπό τη μείωση των επιπέδων ακτινοβολίας από τα κινητά τηλέφωνα ☐

ΣΔΟ	Φυσικής - Χημείας & Τεχνολογίας Υλικών	Χ. Φουντζουλά	Σύνθεση, χαρακτηρισμός και καταλυτική αξιολόγηση καταλυτών για την φωτοκαταλυτική οξείδωση βιομηχανικά χρησιμοποιούμενων χρωστικών ▣
	Ενεργειακής Τεχνολογίας	Μ. Σαμαράκου	Σύστημα αυτοματοποιημένης παρακολούθησης και καταγραφής της εξάσκησης σπουδαστών σε εργαστηριακές ασκήσεις και υποβοήθησης της αξιολόγησης τους με χρήση ασαφούς λογικής ▣
	Γενικό Τμήμα Μαθηματικών	Χ. Κίτσος	Μαθηματική προσέγγιση περιβαλλοντικών θεμάτων της Δυτικής Αττικής ▣
	Εμπορίας & Διαφήμισης	Π. Τομάρας	Διερεύνηση των σύγχρονων εφαρμογών μάρκετινγκ και έρευνας μάρκετινγκ από τις ελληνικές επιχειρήσεις ▣
	Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης	Δ. Κυριάκη - Μάνεση	Δημιουργία ψηφιακής βιβλιοθήκης από απόσταση ▣
ΣΕΥΠ	Τουριστικών Επιχειρήσεων	Π. Λύτρας	Διερεύνηση δεδομένων ελληνικής τουριστικής διαφήμισης στην αλλοδαπή (2005-2008) ▣
	Οδοντικής Τεχνολογίας	Σ. Γιαννικάκης	Η παθητική εφαρμογή στην προσθετική των οδοντικών εμφυτευμάτων ▣
	Ραδιολογίας/ Ακτινολογίας	Γ. Οικονόμου	Ανάπτυξη μεθόδου για τη μέτρηση της συνάρτησης μεταφοράς διαμόρφωσης σε τομογραφικά συστήματα πυρηνικής ιατρικής και ακτινοδιαγνωστικής ▣
	Οπτικής & Οπτομετρίας	Ε. Πατέρας	Μέτρηση εξειδικευμένων ιδιοτήτων οφθαλμικών φακών και γυαλιών ηλίου ▣
	Γενικό τμήμα Βασικών Ιατρικών	Ε. Παπαγεωργίου	Οι σπουδαστές του TEI Α. Υπό το πρίσμα των αναγκών των σπουδαστών για εργασία και επαγγελματική αποκατάσταση ▣
	Δημόσιας Υγιεινής	Αικ. Νεστορίδου	Συνθήκες παραμονής των ασθενών στο νοσοκομείο σε σχέση με το μικροκλίμα και το θόρυβο ▣
	Μαιευτικής	Αικ. Λυκερίδου	Προσυμπτωματικός έλεγχος γυναικών ηλικίας 18-25 ετών για HPV λοίμωξη ▣
	Νοσηλευτικής Β'	Ε. Βλάχου	Ψυχοκοινωνικές ανάγκες των ηλικιωμένων στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας ▣
	Κοινωνικής	Α. Τσαλκάνης	Το σύνδρομο επαγγελματικής κόπωσης των κοινωνικών λειτουργών που εργάζονται στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Πρόνοιας ▣
	Προσχολικής Αγωγής	Τ. Σιδηροπούλου	Μη τυπικές μορφές αξιολόγησης σε ακαδημαϊκό και εργασιακό χώρο ▣
	Ιατρικών	Α. Μαυρίδου	Μελέτη της βιοποικιλότητας στελεχών E.coli από νερό κολυμβητικών δεξαμενών ▣

ΣΓΤΚΣ	Φυσικοθεραπείας	Π. Πουλμέντης	Γυναικείο παπούτσι και φορτίσεις στον άκρο πόδα, ανάλογα με το είδος της υπόδησης ▣
	Επισκεπτών-τριών Υγείας	Δ. Χανιώτης	Μεταβολικό σύνδρομο και διακύμανση του καρδιακού ρυθμού ως προγνωστικό μοντέλο ανίχνευσης του καρδιαγγειακού κινδύνου και προγράμματος παρέμβασης διατροφικής αγωγής ▣
	Αισθητικής και Κοσμητολογίας	Α. Βαρβαρέσου	1. Ενσωμάτωση ολιγοπεπτιδίων σε καλλυντικά προϊόντα - ποσοτική αξιολόγηση των λειτουργικών παραμέτρων του δέρματος με βιοφυσικές μεθόδους μετά από τη χρήση τέτοιων προϊόντων. 2. Προσδιορισμός ολιγοπεπτιδίου σε καλλυντικό προϊόν με υγρή χρωματογραφία και ανιχνευτή UV/VIS ▣
	Νοσηλευτικής Α΄	Μ. Γουρνή	Ανάπτυξη νοσηλευτικών εργαλείων - εργαλείο νοσηλευτικής εκτίμησης ▣
	ΣΑΕΤ	Π. Θεουλάκης	Αναβάθμιση προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών σε γνωστικές περιοχές με έντονα διεπιστημονικά χαρακτηριστικά: Τμήμα ΣΑΕΤ - Διερεύνηση της υλοποίησης σχετικών μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών ▣
	Τεχνολογίας Γραφικών Τεχνών	Α. Πολίτης	Συγκριτική αξιολόγηση των συστημάτων ποιοτικού ελέγχου χρώματος σε βιομηχανικές εκτυπώσεις ▣
ΣΓΕΤΡΟΔ	Φωτογραφίας & Οπτικοακουστικών Τεχνών	Γ. Βλασσάς	Η Ελλάδα του πενήντα μέσα από το φωτογραφικό φακό ▣
	Οινολογίας & Τεχνολογίας Ποτών	Η. Νεραντζής	Παρακολούθηση και καταγραφή της αλκοολικής ζύμωσης για την παραγωγή οίνου σε πραγματικό χρόνο με τη μέτρηση του δυναμικού οξειδοαναγωγής ▣
	Τεχνολογίας Τροφίμων	Σ. Παπαδάκης	Ενθυλάκωση διατροφοδραστικών ουσιών σε β-κυκλοδεξτρίνη και τροποποιημένο άμυλο ▣

νέο

πρόσκληση υποβολής προτάσεων ENTR/CIP/09/E/N02S001

1 Προγράμμα “Καλλιέργεια επιχειρηματικού πνεύματος στους νέους ανθρώπους και επιχειρηματική εκπαίδευση”

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή / Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεων και Βιομηχανίας εξέδωσε πρόσκληση υποβολής προτάσεων με κωδικό ENTR/CIP/09/E/N02S001 και τίτλο “Καλλιέργεια επιχειρηματικού πνεύματος στους νέους ανθρώπους και επιχειρηματική εκπαίδευση”.

Στόχος της πρόσκλησης είναι η εφαρμογή της πρωτοβουλίας Small Business Act (Αρχή 1) και της αντζέντας του Όσλο για την επιχειρηματική εκπαίδευση στην Ευρώπη. Σχέδια με ξεκάθαρη ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία θα συγχρηματοδοτηθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε τομείς όπως:

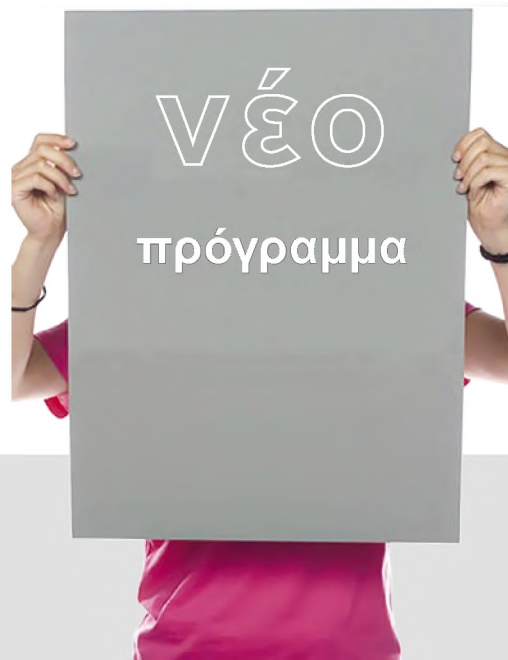
- Δημιουργία διευρωπαϊκού εργαστηριακού προγράμματος για παιδαγωγούς επιχειρηματικότητας
- Δημιουργία κοινής διαδικτυακής πλατφόρμας για παιδαγωγούς επιχειρηματικότητας
- Δημιουργία ευρωπαϊκού δικτύου παιδαγωγών επιχειρηματικότητας
- Ενίσχυση επιχειρηματικότητας των γυναικών αποφοίτων Πανεπιστημίου
- Ενίσχυση του επιχειρηματικού πνεύματος των νέων ανθρώπων εκτός του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος
- Ανάπτυξη καινοτομικού και βασισμένου στην πρακτική εκπαιδευτικού υλικού.

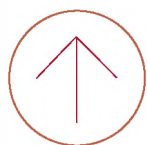
Οι προτάσεις που θα αξιολογηθούν θα πρέπει να προέρχονται από κοινοπραξίες ενδιαφερομένων από διαφορετικές χώρες.

Η καταληκτική ημερομηνία για την υποβολή προτάσεων είναι η 20^η Απριλίου 2009.

Περισσότερες πληροφορίες μπορούν να αναζητηθούν στον διαδικτυακό τόπο:

<http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/itemlongdetail.cfm?item id=2103>

ΑΤΖΕΝΤΑ

Σύντομα νέα του ΤΕΙ-Α

- ➔ Την Τετάρτη 21 Ιανουαρίου 2009 έγιναν τα **εγκαίνια της νέας αίθουσας δεξιώσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας**.
- ➔ Η **Κοινωνική Υπηρεσία** διοργάνωσε στις 11-2-2009 δίωρη εισήγηση για το διοικητικό και εκπαιδευτικό προσωπικό του ΤΕΙ, με θέμα "Οι φιλίες των παιδιών: Πόσο σημαντικές είναι και τι επιρροή ασκούν".
- ➔ Με την με αριθμ. 3/21-1-2009 απόφαση του Συμβουλίου του ΤΕΙ Αθήνας ορίστηκε **υπεύθυνος οργάνωσης, λειτουργίας και συντονισμού του Ιατρείου** του ΤΕΙ Αθήνας ο Καθηγητής **Ευάγγελος Παπαγεωργίου**, Προϊστάμενος του Τμήματος Βασικών Ιατρικών Μαθημάτων σε συνεργασία με τη Διευθύντρια Συντονισμού Σπουδών και Σπουδαστικής Μέριμνας κ. **Περιστέρα Ζαπώνη** και την Προϊσταμένη του Τμήματος Περιθαλψης και Κοινωνικής Μέριμνας κ. **Κλεοπάτρα Ρούσσου**.
- ➔ Η κ. **Σ. Αλμπάνη**, ΔΠ Αορίστου Χρόνου Ειδικότητας ΤΕ Βιβλιοθηκονόμων και η κ. **Γ. Κανελλοπούλου**, ΔΠ Αορίστου Χρόνου Ειδικότητας ΤΕ Βιβλιοθηκονόμων, ορίστηκαν υπεύθυνες για τη **δημιουργία "Θησαυρού" της Βιβλιοθήκης** του ΤΕΙ Αθήνας.
- ➔ Η κ. **Δ. Κυριάκη - Μάνεση**, αν. καθηγήτρια του Τμήματος Βιβλιοθηκονομίας & Συστημάτων Πληροφόρησης, ορίστηκε **εκπρόσωπος** του ΤΕΙ Αθήνας στη Γενική Συνέλευση του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (**ΣΕΑΒ**) με αναπληρώτρια την επίκουρο καθηγήτρια του ίδιου τμήματος κ. **Σ. Τσάφου**.
- ➔ Με σκοπό την **οικονομική ενίσχυση των θυμάτων στη Γάζα** το ΤΕΙ Αθήνας με τη συμβολή των μελών του συγκέντρωσε χρήματα με τα οποία θα ενισχυθεί ένα νοσοκομείο της Γάζας (Bet Hanoun ή Al Shifa). Η Επιτροπή, η οποία συγκροτήθηκε τόσο για τη συγκέντρωση των χρημάτων όσο και για την ασφαλή αξιοποίησή τους σε συγκεκριμένους αποδέκτες στη Γάζα, αποτελείται από τους **Ι. Χάλαρη, Η. Νομπιλιάκη και Ε. Πισσία**.
- ➔ Ο **Τομέας Πρόληψης του ΚΕΘΕΑ** σε συνεργασία με την Κοινωνική Υπηρεσία του ΤΕΙ Αθήνας διοργάνωσε δύο οκτάωρα βιωματικά σεμινάρια σπουδαστών για την κατανόηση του φαινομένου της τοξικοεξάρτησης και την πρόληψή του. Τα σεμινάρια διεξήχθησαν στον χώρο του ΤΕΙ-Α, το πρώτο στις 16 και 17-3-2009 και το δεύτερο στις 18 και 19-3-2009.

⇒ Στις 12-3-2009 το τμήμα **Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, Διακόσμησης και Σχεδιασμού Αντικειμένων**

πραγματοποίησε εκδήλωση προς τιμήν των συναδέλφων τους καθηγητών, που συνταξιοδοτήθηκαν, κ. Μ. Γεωργαντοπούλου, κ. Β. Ηλιόπουλου, κ. Ε. Καραβιτάκη, κ. Ε. Χατζαντώνη και κ. Β. Σερέφογλου. ☑

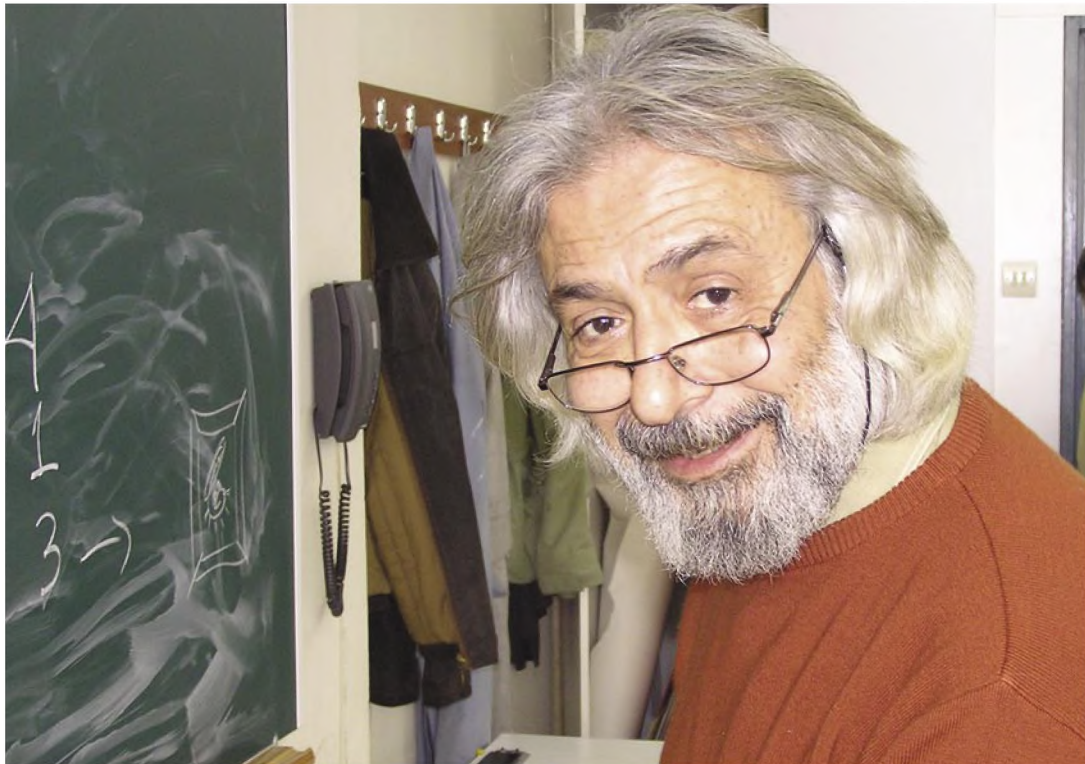
⇒ Στις 30-3-2009 πραγματοποιήθηκε **εθελοντική αιμοδοσία** στον προαύλιο χώρο της Κεντρικής Πύλης του ΤΕΙ Αθήνας από το κινητό συνεργείο αιμοδοσίας του Λαϊκού Νοσοκομείου. ☑

⇒ Στις 5 Μαρτίου 2009 πραγματοποιήθηκε η **2^η Συνδιάσκεψη Προϊσταμένων των Τμημάτων Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΤΤΕ)** των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της χώρας στις εγκαταστάσεις του τμήματος Τουριστικών Επιχειρήσεων του Αλεξάνδρειου ΤΕΙ Θεσσαλονίκης.

Παρέστησαν οι κ.κ. **Π. Λύτρας** από το ΤΕΙ Αθήνας, **Ι. Καραμανίδης** από το ΤΕΙ Θεσσαλονίκης, **Μ. Σωτηριάδης** από το ΤΕΙ Κρήτης, **Ε. Βελισσαρίου** από το ΤΕΙ Λάρισας, **Α. Παναγόπουλος** από το ΤΕΙ Πάτρας, **Θ. Γκόγκας** από το ΤΕΙ Ηπείρου και **Π. Μοίρα** από το ΤΕΙ Πειραιά (παράρτημα Σπεισιών).

Σκοπός της Συνδιάσκεψης ήταν η διαπίστωση τυχόν προόδου στα σημεία που προτάθηκαν στην προηγούμενη Συνδιάσκεψη της Αθήνας, να συζητηθούν οι προβληματισμοί που προέκυψαν από την ημερίδα που προηγήθηκε την ίδια μέρα και διοργανώθηκε από το ΤΤΕ/ΤΕΙΘ και τέλος να ληφθούν αποφάσεις για δράσεις που θα πρέπει να αναληφθούν στο άμεσο μέλλον. ☑

Γιώργος Αγγελόπουλος (1944-2008)

Την 11^η Απρίλη 2009 συμπληρώνεται ένας χρόνος από τότε που “έφυγε” από κοντά μας, ο αγαπητός μας συνάδελφος Γιώργος Αγγελόπουλος. Στη μνήμη του οι συνάδελφοί του τμήματος ΕΑΔΣΑ (πρώην Διακοσμητικής) του ΤΕΙ Αθήνας του αφιερώνουν το παρόν μνημόνιο.

Ο Πώργος Αγγελόπουλος γεννήθηκε την 16^η Απριλίου 1944 στον Πύργο της Ηλείας. Τα παιδικά του χρόνια τα έζησε στην Κρέσταινα και τα εφηβικά του στον Πύργο, μέσα σε δύσκολους καιρούς, οι οποίοι σμίλεψαν τον χαρακτήρα και το ήθος του ως ανθρώπου, ενώ παράλληλα χάραξαν την μετέπειτα καλλιτεχνική και εκπαιδευτική πορεία του στο χώρο των εφαρμοσμένων τεχνών. Οι γυμνασιακές του σπουδές έγιναν στον Πύργο της Ηλείας, αλλά ολοκληρώθηκαν με την αποφοίτησή του από το 8^ο Γυμνάσιο της Αθήνας.

Μετά το γυμνάσιο διεύρυνε τις ακαδημαϊκές σπουδές του στις Σχολές Αρχιτεκτόνων της Νάπολης και της Βενετίας, αποφοιτώντας από τη δεύτερη το 1973.

Επίσης σπούδασε, χωρίς ωστόσο να ολοκληρώσει, τις εφαρμοσμένες τέχνες της σκηνογραφίας και της ενδυματολογίας, σε ιδιωτική σχολή της Αθήνας.

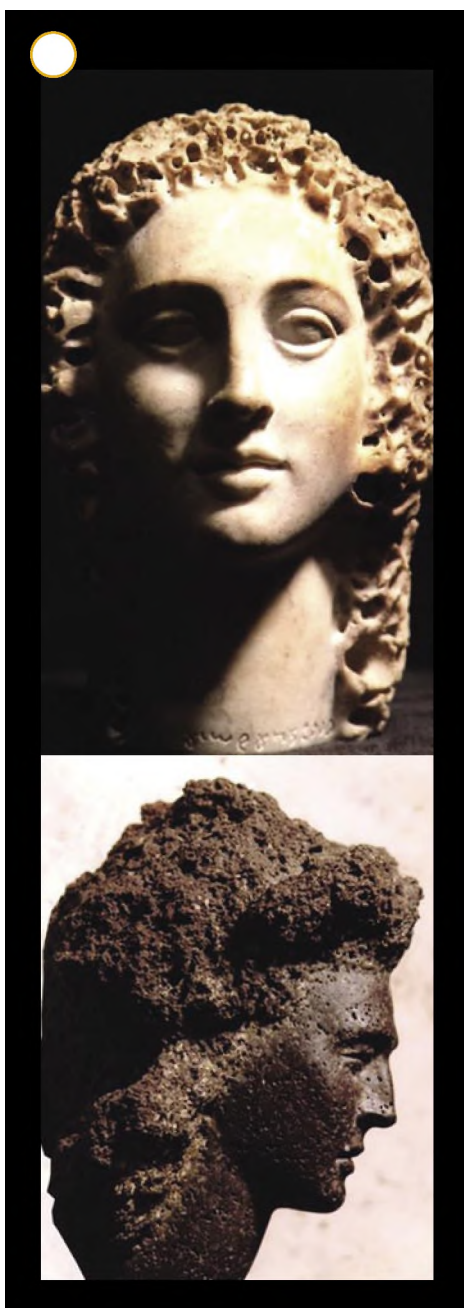
Μετά την ολοκλήρωση των ακαδημαϊκών σπουδών του ασχολήθηκε επαγγελματικά με την αρχιτεκτονική σε συνεργασία με τον Ηρακλή Σκανάτοβιτς (1974-1980). Επίσης συνεργάστηκε σε πολλές αξιόλογες μελέτες με τους αρχιτέκτονες Γ. Λεονάρδο, Α. Παπαλεξόπουλο, Αγγ. Συνοδινού, Petermuller and partners, κ.α. Το 1979 έλαβε τον Α΄ έπαινο στον αρχιτεκτονικό διαγωνισμό για το νέο κτίριο του ΤΕΕ σε συνεργασία με τον Γ. Λεονάρδο.

Το κύριο καλλιτεχνικό ενδιαφέρον του Πύργου Αγγελόπουλου υπήρξε η κατασκευή

λεπτομερειακών προπλασμάτων και συνθέσεων μικρογλυπτικής. Στο πλαίσιο αυτής της δραστηριότητάς του συνέβαλε από κοινού με τον Π. Δημητριάδη στην κατασκευή φυσικού προπλάσματος της αρχαίας Ακρόπολης το οποίο εκτίθεται μόνιμα στο Βρετανικό Μουσείο του Λονδίνου, καθώς επίσης και των 4 μακετών της Ακρόπολης (από την προϊστορία μέχρι την αρχαιότητα) για το θεσμό της “Αθήνας Πολιτιστικής Πρωτεύουσας Ευρώπης” (1989).

Παράλληλα πραγματοποίησε πολλές κατασκευές αρχιτεκτονικών μακετών για μεγάλα και σημαντικά έργα, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται:

- ✓ Η Γαλλική Σχολή της Αγ. Παρασκευής (Δεκαβάλλας - Μανουηλίδης, 1976)
- ✓ Το Ξενοδοχείο Astir Palace στο Καβούρι (Δεκαβάλλας, 1977)
- ✓ Η διαμόρφωση της πλατείας Μητροπόλεως (Α. Τομπάζης, 1980)

- ✓ Το συγκρότημα Σχολικών κτιρίων στην Καλαμάτα (Δ. Διαμαντόπουλος, 1981)
- ✓ Glass pavillion, μαρίνα και τεχνητό νησί στη Σαουδική Αραβία (ΣΕΤΕ ΕΛΛΑΣ, 1978 - 1981)
- ✓ Το Αεροδρόμιο Τρίπολης Λιβύης (Petermuller and partners, 1982)
- ✓ Το Διεθνές Ιπποκράτειο Ίδρυμα στην Κω (Κ. Δοξιάδης, 1986).

✓ Η δεξιοτεχνία του στα έργα μικρής κλίμακας και μεγέθους αποτέλεσε το κύριο εικαστικό του αντικείμενο, δημιουργώντας περίτεχνα ειδώλια και μικρογλυπτά, τα οποία εκτέθηκαν σε γκαλερί και χώρους πολιτιστικών οργανισμών από το 1996 έως και το 2002 με τους ακόλουθους κύκλους θεμάτων:

“Παιχνίδια της άμμου” (35 γλυπτά από άμμο, διαστάσεων 30 έως και 80 cm) (1990-1992),

“Θραύσματα” (αποσπάσματα ανθρώπινων μορφών σε ορείχαλκο) (1990),

“Θαλασσόπειρες” (γλυπτά σε πέτρα, αμμόλιθο, ξύλο, μάρμαρο και ηφαιστιογενή υλικά) (1985-2002).

Το 1984 ξεκίνησε την ακαδημαϊκή του σταδιοδρομία διδάσκοντας Πλαστική Μακέτα στους σπουδαστές του τμήματος Διακοσμητικής του ΤΕΙ Αθήνας.

Το 1989 διορίστηκε μόνιμος εκπαιδευτικός και ανέλαβε την υπευθυνότητα του εργαστηρίου της Πλαστικής Μακέτας του τμήματος.

Σε όλο το διάστημα της θητείας του ανέπτυξε μια εξαιρετική δημιουργικότητα και καλλιέργησε με πρωτοποριακό τρόπο τη διδακτική πρακτική του,

η οποία αποτελεί μία πολύτιμη παρακαταθήκη για τους σπουδαστές και τους συναδέλφους του τμήματος.

Εκτός από την αξιόλογη εκπαιδευτική του συνεισφορά, με την οποία όλα τα προπλάσματα που δημιουργήθηκαν στο εργαστήριο απέκτησαν αισθητική τελειότητα και τεχνική αρτιότητα, ο Πύργος Αγγελόπουλος συνέβαλε στη γενικότερη διαμόρφωση της μόρφωσης στο τμήμα.

Οι μακέτες που κατασκευάστηκαν στο εργαστήριό του από τους σπουδαστές και τις σπουδάστριές του, μαζί με τους συνεργάτες του, τεκμηρίωσαν την κατασκευαστική και υλικοτεχνική γνώση που αποδίδουν μια πραγματική αισθητική αξία σε κάθε είδους αρχιτεκτονικό έργο και αντικείμενο.

Ως υπεύθυνος του Α΄ Τομέα μαθημάτων επί σειρά ετών προσέφερε πολύτιμες υπηρεσίες προκειμένου να αναβαθμιστεί το εκπαιδευτικό πρόγραμμα των μαθημάτων του τμήματος Διακοσμητικής και να εκσυγχρονιστεί με όλα τα απαραίτητα τεχνικά μέσα το Εργαστήριο της Πλαστικής Μακέτας.

Κατά τη διάρκεια της θητείας του ανέπτυξε πρωτοβουλίες για την πολύπλευρη ενημέρωση και επιμόρφωση των σπουδαστών μέσω εκπαιδευτικών εκδρομών, επισκέψεων και συλλογικών εκδηλώσεων.

Η λαμπρή του σταδιοδρομία ως καλλιτέχνη και καθηγητή έληξε πρόωρα. Την 11^η Απρίλη 2008 ο Πύργος Αγγελόπουλος “έφυγε” για τη “γειτονιά των αγγέλων” κτυπημένος από τον καρκίνο. ☑

ο ΤΥΠΟΣ έγραψε ...

Κατά το τρίμηνο Ιανουάριος, Φεβρουάριος, Μάρτιος 2009 διάφορα θέματα της Παιδείας απασχόλησαν τον Τύπο. Μερικά από αυτά ήταν:

● ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΤΕΙ

Η Εφημερίδα Καθημερινή (11-2-2009), με τίτλο *“Καθεστώς... χαλαρότητας σε ΑΕΙ-ΤΕΙ. Τα πρώτα πέντε Τμήματα ολοκλήρωσαν και παρουσίασαν την αξιολόγησή τους”* φιλοξενεί δημοσίευμα σχετικά με την ολοκλήρωση της αξιολόγησης από την ΑΔΙΠ των πρώτων πέντε Τμημάτων, μεταξύ των οποίων και το τμήμα Πληροφορικής του ΤΕΙ Αθήνας.

Η εφημερίδα Ριζοσπάστης (17-2-2009) για το ίδιο θέμα και με τίτλο *“Αξιολογούν την προσαρμογή στους κανόνες της αγοράς”* αναφέρεται στο τμήμα Πληροφορικής του ΤΕΙ Αθήνας και στην έκθεση αξιολόγησης της ανεξάρτητης αρχής *“οι ακαδημαϊκές δραστηριότητες δεν πραγματοποιούνται πάντα όπως σχεδιάστηκαν και η προβλεπόμενη ύλη δεν καλύπτεται πλήρως εξαιτίας των απεργιών των φοιτητών ή των καθηγητών.”*

Η εφημερίδα Ελεύθερος Τύπος (17-2-2009), με τίτλο *“Διαμάντια... και χάος”* για το ίδιο θέμα

αναφέρει *“Η Επιτροπή Αξιολόγησης δηλώνει πεπεισμένη ότι ένα από τα κύρια εμπόδια για την περαιτέρω ανάπτυξη του Τμήματος είναι πρωταρχικά ο φόρτος διδασκαλίας. Συνεπώς, συνιστά τη μείωσή του. Οι καθηγητές χαρακτηρίζονται υψηλού επιπέδου στην πλειονότητά τους, ενδιαφέρονται και μεριμνούν για το Τμήμα τους. (...) Οι φοιτητές φαίνονται ικανοποιημένοι και έχουν καλές σχέσεις με τους δασκάλους τους”.*

Η εφημερίδα Έθνος (17-2-2009), με τίτλο *“Μπορούν καλύτερα τα ΑΕΙ - ΤΕΙ”* για την αξιολόγηση των τριών Τμημάτων των ΤΕΙ Θεσσαλονίκης, Αθήνας και Κρήτης αναφέρει *“Η συνολική εντύπωση της Επιτροπής σχετικά με την κατάσταση στο Τμήμα Πληροφορικής του ΤΕΙ Αθήνας είναι θετική. Οι καθηγητές είναι υψηλού επιπέδου στην πλειονότητά τους, οι ερευνητικές επιδόσεις και προσπάθειες ξεπερνούν τις συνήθεις επιδόσεις και απαιτήσεις, λαμβάνοντας υπόψη τα μέσα και την υποστήριξη που έχουν.”*

ΥΠΟΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΤΕΙ

Η Εφημερίδα Καθημερινή (11-2-2009), με τίτλο “*Η υποχρηματοδότηση πλήττει σοβαρά τα ΤΕΙ*” αναφέρει “Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα ΤΕΙ παρουσίασαν χτες οι Πρόεδροι των ΤΕΙ, Αθήνας, **Δ. Νίνος**, Πειραιά **Λ. Βρυζίδης** και Θεσσαλονίκης **Π. Καρακολτσίδης**, σε σύσκεψη με τον ειδικό Γραμματέα Ανώτατης εκπαίδευσης και υπηρεσιακούς παράγοντες του ΥΠΕΠΘ.

Ο **Δ. Νίνος** ανέφερε στην «**Κ**» ότι θα πρέπει να υπάρξει άμβλυση της διαφοράς χρηματοδότησης ανάμεσα στα πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ. Σύμφωνα με τον ίδιο, τώρα, τόσο στον κρατικό προϋπολογισμό όσο και στις δημόσιες επενδύσεις η αναλογία των κονδυλίων είναι περίπου ένα προς 4,5 υπέρ των πανεπιστημίων.

Η Εφημερίδα το Βήμα (20-2-2009), με τίτλο “*Λειτουργικά προβλήματα σε ΤΕΙ και Πανεπιστήμια λόγω ανέχειας*” αναφέρει “Στον αέρα βρίσκεται η εφαρμογή των τετραετών προγραμματισμών στα τρία μεγαλύτερα ΤΕΙ της χώρας, του Πειραιά,

της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, καθώς οι πρόεδροί τους δεν συμφωνούν με το ύψος της κρατικής χρηματοδότησης και αρνούνται να υπογράψουν τους κανονισμούς αν το υπουργείο δεν αυξήσει τα κονδύλια”.

Η Εφημερίδα τα Νέα (20-2-2009), με τίτλο “*Τρίτο λουκέτο σε ΑΕΙ λόγω έλλειψης κονδυλίων*” αναφέρει ότι “οι διοικήσεις των τριών μεγαλύτερων ΤΕΙ της χώρας (Αθήνας, Πειραιά, Θεσσαλονίκης) κατήγγειλαν χτες ότι το υπουργείο Παιδείας αδυνατεί να εφαρμόσει τον νέο θεσμό του τετραετούς αναπτυξιακού προγραμματισμού που το ίδιο θέσπισε.

Στελέχη του υπουργείου μάς κατέστησαν σαφές ότι όχι μόνο δεν μπορούν να μας εξασφαλίσουν τα απαραίτητα χρήματα με προοπτική τετραετίας, αλλά και εκείνα που μας αναλογούν για φέτος θα είναι μειωμένα” ανέφερε ο πρόεδρος του ΤΕΙ Πειραιά **Λ. Βρυζίδης**, ενώ ο πρόεδρος του ΤΕΙ της Αθήνας **Δ. Νίνος** ζήτησε διπλασιασμό των δημοσίων επενδύσεων αμέσως”.

ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΕΔΡΩΝ ΤΩΝ ΤΕΙ

Η Εφημερίδα Απογευματινή (16-3-2009), με τίτλο “*Η ενιαία έκφραση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης*”, “*Τι ζητούν οι Πρόεδροι των ΤΕΙ;*” μεταξύ των άλλων αναφέρει ο Υπουργός Παιδείας **Α. Σπλιωτόπουλος** τόνισε ότι “Η προοπτική της ενιαίας έκφρασης της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης αποτελεί στόχο της πολιτικής ηγεσίας του ΥΠΕΠΘ και δεν μπορεί να επιβληθεί κεντρικά αλλά μπορεί να γίνει μέσα από το διάλογο. Εάν και εφόσον από τον διάλογο αυτόν προκύψουν συμπεράσματα, εμείς θα τα αγκαλιάσουμε και, βεβαίως, θα δρομολογήσουμε

τις απαιτούμενες λύσεις”.

Ο πρύτανης του ΕΜΠ **Κ. Μουτζούρης** τόνισε ότι το θέμα θα εξετασθεί από μεικτή επιτροπή πρυτάνεων Πανεπιστημίων και προέδρων ΤΕΙ, μαζί με το μοντέλο “ακαδημαϊκής ολοκλήρωσης των ΤΕΙ”.

Αντίθετος στην προοπτική της “συσσωμάτωσης” είναι ο πρόεδρος του ΤΕΙ Αθήνας **Δημήτρης Νίνος**, ο οποίος προϊσταται ενός ιδιαίτερου ισχυρού Ιδρύματος με 30.000 σπουδαστές σε 37 Τμήματα, πολλά από τα οποία έχουν υψηλότερες βάσεις από πανεπιστημιακά.

ο ΤΥΠΟΣ έγραψε ...

“Ο Κόσμος του Επενδυτή”, Σάββατο 3 Ιανουαρίου 2009

*“Σε καδετί που θα ειδικιώξει κανείς,
τα αυτοτελέγραφα θα είναι ανάλογα με την εκπαίδευσή του”, Πλάτων*

Πρόσφατα αντιμετωπίσαμε το απόλυτο χάος, σήμερα οφείλουμε να μαζέψουμε τα κομμάτια μας, να κάνουμε την αυτοκριτική μας, να αναλάβουμε τις ευθύνες που μας αναλογούν και να προχωρήσουμε χωρίς συμβιβασμούς και υποχωρήσεις.

Το ξαφνικό τέλος της σύντομης ζωής του Αλέξη Γρηγορόπουλου σήμανε και το τέλος της επίπλαστης ανεμελιάς και της παθητικότητάς μας. Επαναστάτησε η συνείδησή μας που δεν αρκείται πια στα στενά όρια του εγώ ή του εμείς. Ξύπνησαν οι τύψεις μας γιατί δεν αισθανόμαστε περηφάνια για όσα επιτρέψαμε να συμβούν, για την κληρονομιά που αφήνουμε πίσω μας.

Χιλιάδες τα γιατί και τα πώς που στοιχειώνουν τις σκέψεις μας από εκείνη τη μοιραία στιγμή. Ήταν άραγε το γεγονός αυτό που πυροδότησε τις ανεξέλεγκτες αντιδράσεις που ακολούθησαν; Πρόκειται για ένα σημείο των καιρών που διανύουμε ή μήπως αυτή η οργή σιγόκαιγε από καιρό και το μόνο που χρειαζόταν ήταν μια διέξοδος για να εκδηλωθεί; Ίσως ο αντίκτυπος της παγκόσμιας πλέον οικονομικής ύφεσης να έχει αρχίσει να επηρεάζει δραματικά όλους τους τομείς της εθνικής μας οικονομίας γενικότερα και της ανθρώπινης δραστηριότητας ειδικότερα.

Σε κάθε περίπτωση είναι μεγάλο το μερίδιο της ευθύνης που μας αναλογεί. Επιτρέψαμε στους εκάστοτε κρατούντες να διαπραγματευθούν την ιστορία και τους αγώνες μας, να εξαγοράσουν την πολιτιστική μας κληρονομιά και να υποθηκεύσουν τις ζωές, το μέλλον μας και το μέλλον των παιδιών μας. Δεν ξεσηκώθηκαν οι μαθητές, οι φοιτητές και η γενιά των 700 ευρώ. Ξεσηκώθηκε η γενιά των προδομένων ονείρων.

Στη μεταπολεμική Ελλάδα του 50, στην Ελλάδα της μετανάστευσης του 60 ακόμη και στη δεκαετία του 70, η μόρφωση ήταν το κλειδί που θα άνοιγε την πόρτα ενός καλύτερου αύριο συνήθως μέσω της επαγγελματικής αποκατάστασης. Σήμερα στην Ελλάδα του 2008, όπου οι πτυχιούχοι ανέρχονται

του Δ. Νίνου

σε δεκάδες χιλιάδες, ουδείς είναι σε θέση να εγγυηθεί όχι εάν θα απασχοληθούν στο γνωστικό τους αντικείμενο, αλλά, εάν θα απασχοληθούν σε οποιοδήποτε επαγγελματικό πεδίο.

Το Νοέμβριο του 1973 οι φοιτητές εξεγέρθηκαν ενάντια στο δικτατορικό καθεστώς διεκδικώντας τα αυτονόητα, “Ψωμί-Παιδεία-Ελευθερία”.

Το Δεκέμβριο του 2008 οι φοιτητές ξαναβγαίνουν στους δρόμους ζητώντας μια αξιοπρεπή θέση στην αγορά εργασίας. Τη δικαιούνται άλλωστε. Υποβλήθηκαν σε εξετάσεις επί εξετάσεων, απέκτησαν πτυχία επί πτυχίων. Ζητούν σχολεία όπου διδάσκοντες και διδασκόμενοι θα αντλούν χαρά μέσα από τη διαδικασία της μύησης στη γνώση. Ζητούν ελευθερία να διαχειριστούν οι ίδιοι το μέλλον τους, που οι επικρατούσες συνθήκες προδιαγράφουν δυσσώηνο.

“Σε καθετί που θα επιδιώξει κανείς, τα αποτελέσματα θα είναι ανάλογα με την εκπαίδευσή του”. Η ρήση αυτή του Πλάτωνα, επίκαιρη σήμερα όσο ποτέ, τοποθετεί τα πράγματα στη σωστή τους διάσταση και διαλύει τις ψευδαισθήσεις που σκόπιμα καλλιεργούν οι εκάστοτε κρατούντες, όταν διατείνονται ότι η παιδεία αποτελεί την πρώτη τους προτεραιότητα.

Η παιδεία οφείλει να είναι η πρώτη προτεραιότητα κι όσο όλοι εμείς αρκούμαστε σε ανακοινώσεις φιλόδοξων σχεδίων και μεταρρυθμιστικών πρωτοβουλιών, θα βρίσκουμε πάντοτε μπροστά μας ανήσυχους νέους να διαδηλώνουν και να διαμαρτύρονται.

Πρόσφατα αντιμετωπίσαμε το απόλυτο χάος, σήμερα οφείλουμε να μαζέψουμε τα κομμάτια μας, να κάνουμε την αυτοκριτική μας, να αναλάβουμε τις ευθύνες που μας αναλογούν και να προχωρήσουμε χωρίς συμβιβασμούς και υποχωρήσεις κοιτάζοντας υπερήφανα μπροστά.

Δε θα επιτρέψουμε σε κ α ν έ ν α κουκουλοφόρο ή μη να παίξει πολιτικά ή άλλα παιχνίδια με το πιο πολύτιμο αγαθό που μπορεί ο άνθρωπος να προσφέρει στον άνθρωπο. Την παιδεία.

ΤΕΕ ΤΕΙ

σε διαφορετικούς δρόμους ...

Πρόσκληση του πρώτου για διάλογο

σχετικά με τα επαγγελματικά δικαιώματα δεν έγινε αποδεκτή

Στο κενό έπεσε η πρόταση του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΤΕΕ) να πραγματοποιηθεί σύσκεψη εργασίας “προκειμένου να συζητηθούν τα σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζει αυτή την περίοδο η τριτοβάθμια τεχνική εκπαίδευση, καθώς και τα ζητήματα των επαγγελματικών δικαιωμάτων που απασχολούν τους αποφοίτους ΑΕΙ και ΤΕΙ”, όπως ανέφερε η ανακοίνωση του ΤΕΕ.

Στη σύσκεψη, η οποία είχε προγραμματισθεί για χθες το πρωί, επρόκειτο να λάβουν μέρος ο πρόεδρος του ΕΜΠ κ. **Κωνσταντίνος Μουτζούρης**, ο πρόεδρος του ΤΕΙ Αθήνας κ. **Δημήτρης Νίνος**, ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Εκπαιδευτικών ΤΕΙ κ. **Ιωάννης Τσάκνης** και ο πρόεδρος του ΤΕΕ κ. **Ιωάννης Αλαβάνος**. Όμως, από τη Δευτέρα οι εκπρόσωποι των ΤΕΙ δε δέχθηκαν την πρόσκληση θεωρώντας ότι το ΤΕΕ είχε προσδώσει στη συνάντηση επίσημο χαρακτήρα, και άρα εκείνοι δεν μπορούσαν να εκπροσωπήσουν όλο τον κλάδο. Από την άλλη, αντιδράσεις για το πάνελ της συνάντησης υπήρξαν και από τα πανεπιστήμια. Όλα αυτά καταδεικνύουν την αδυναμία να υπάρξει στον χώρο της εκπαίδευσης ουσιαστικός διάλογος για κρίσιμα ζητήματα, όπως αυτό της αναβάθμισης των ΤΕΙ, την ίδια στιγμή που αναμένεται η αναγνώριση επαγγελματικών δικαιωμάτων σε αποφοίτους κολεγίων.

Ειδικότερα, όπως ανέφερε στην “Κ” ο κ. **Τσάκνης** “η συνάντηση επρόκειτο να είναι άτυπη, τουλάχιστον από τη δική μας πλευρά. Θεωρήσαμε ότι είχε στόχο να λυθεί η παρεξήγηση που είχε προκύψει ύστερα από πρόσφατες δηλώσεις

του κ. Αλαβάνου που ζήτησε το κλείσιμο των ΤΕΙ. Όμως, από τη Δευτέρα το ΤΕΕ προσέδωσε στη συνάντηση επίσημο χαρακτήρα”. Από την πλευρά του, ο κ. Νίνος τόνισε στην “Κ” ότι “δεν εκπροσωπώ τα ΤΕΙ”. Υπενθυμίζεται ότι πρόσφατες δηλώσεις του κ. Αλαβάνου για το καθεστώς των ΤΕΙ είχαν θεωρηθεί από τον κ. Νίνο και τον κ. Τσάκνη ως απαξιωτικές για τα Τεχνολογικά Ιδρύματα. Μάλιστα, ο προεδρεύων της Συνόδου ΤΕΙ και πρόεδρος του ΤΕΙ Λάρισας κ. **Ιωάννης Κόκκορας** μιλώντας στην “Κ” ανέφερε ότι “τώρα που το θέμα των επαγγελματικών δικαιωμάτων έφτασε στο αμήν, το ΤΕΕ κάνει προτάσεις ενεργώντας καθαρά συντεχνιακά. Αυτά είναι προφάσεις εν αμαρτίαις”. Ο ίδιος υπενθύμισε την πρόταση της τελευταίας Συνόδου Προέδρων, τα ΤΕΙ σε πρώτη φάση να μετονομαστούν σε πανεπιστήμια, και μετά να συσταθεί επιτροπή -υπό την αιγίδα του υπουργείου Παιδείας και με σύμφωνη γνώμη των κομμάτων- η οποία θα εξετάσει ουσιαστικά και σε βάθος χρόνου το θέμα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. “Στο πλαίσιο αυτό, είναι ανοιχτό το ενδεχόμενο συγχώνευσης τμημάτων όχι μόνο ΤΕΙ, αλλά και πανεπιστημίων”, δήλωσε στην “Κ”.

Όμως, αντιδράσεις για τη χθεσινή συνάντηση υπήρξαν και από την πλευρά των Πολυτεχνείων. Πληροφορίες της “Κ” αναφέρουν ότι μέλη πολυτεχνείων και πολυτεχνικών σχολών αντέδρασαν στην εκπροσώπησή τους από τον κ. **Μουτζούρη**. Πάντως, ο πρόεδρος του ΕΜΠ μιλώντας χθες στην “Κ” άφησε να εννοηθεί ότι υπάρχει πρόθεση να γίνει διάλογος και ότι θα επιδιωχθεί να επαναληφθεί η συνάντηση. ☑

ΔΕΛΤΙΑ ΤΥΠΟΥ

Δελτίο τύπου του ΤΕΙ Αθήνας (18-3-2009)

Τα μέλη του Συμβουλίου του ΤΕΙ Αθήνας, κατά τη διάρκεια της συνεδρίασής τους σήμερα ημέρα Τετάρτη 18 Μαρτίου 2009, εξέφρασαν την έντονη δυσαρέσκειά τους για τη διαιώνιση του καθεστώτος μη αναγνώρισης, από πλευράς της Πολιτείας, των επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων ΤΕΙ και ως ένδειξη διαμαρτυρίας ομόφωνα αποφάσισαν να αναστείλουν την εκπαιδευτική διαδικασία την Παρασκευή 20 Μαρτίου 2009. Οι λοιπές διοικητικές υπηρεσίες του Ιδρύματος θα λειτουργήσουν κανονικά.

Το Συμβούλιο του ΤΕΙ Αθήνας

Δελτίο τύπου της ΟΣΕΠ-ΤΕΙ* (23-1-2009)

Το ΚΔΣ της ΟΣΕΠ-ΤΕΙ συνεδρίασε στις 23-1-2009 και πήρε τις παρακάτω αποφάσεις:

- 1 Να αποδοθεί στα ΤΕΙ ο τίτλος “πανεπιστήμια” που δικαιωματικά τους ανήκει, διατηρώντας την αυτοδιοίκηση, την αυτοτέλεια και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, εξασφαλίζοντας παράλληλα τα δικαιώματα του Ε.Π. και των σπουδαστών. Αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα την ανάδειξη των επιστημονικών πεδίων και την άρση της άρνησης οργανωμένων συντεχνιακών συμφερόντων για την μη χορήγηση επαγγελματικών δικαιωμάτων στους αποφοίτους ΤΕΙ. Στοχεύουμε σε μια ενιαία, ανώτατη δημόσια και δωρεάν παιδεία.
- 2 Η κατάργηση του Συντάγματος με δικαστικές αποφάσεις είναι πραξικόπημα και η πολιτεία οφείλει να πάρει μέτρα για την έφεση της απόφασης που δικαιώνει Κέντρο Ελευθέρων Σπουδών. Επίσης, η πολιτεία οφείλει να μην κυρώσει την οδηγία 36/2005, γιατί θα επιταχύνει τη σύγχυση.

* ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΕΙ

3 Το ΥΠΕΠΘ να διορθώσει άμεσα την υπ' αριθμ. 2/17823/13-8-2008 κοινή υπουργική απόφαση, ώστε να γίνει εξομοίωση της εφάπαξ αποζημίωσης των μελών Ε.Π. και ΔΕΠ που συμμετέχουν σε εκλεκτορικά σώματα σαν εξωτερικοί εκλέκτορες. Εάν εντός διμήνου δεν έχει λυθεί το πρόβλημα, το ΚΔΣ θα ζητήσει από τα μέλη Ε.Π. να μην συμμετέχουν σε εκλεκτορικά σώματα.

4 Εξομοίωση των αποδοχών του ΕΠ των ΤΕΙ με το ΔΕΠ των πανεπιστημίων και αύξηση των αποδοχών στα ΑΕΙ.

5 Να ολοκληρωθεί η έκδοση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των πτυχιούχων ΤΕΙ στις ειδικότητες που εκκρεμούν.

6 Το ΚΔΣ της ΟΣΕΠ-ΤΕΙ αποφάσισε να συμμετάσχει στο διάλογο για το σύστημα πρόσβασης στα ΑΕΙ.

7 Ζητάμε άμεση συνάντηση με τον νέο Υπουργό Παιδείας για να τον ενημερώσουμε για τα φλέγοντα προβλήματα των ΤΕΙ.

8 Το ΚΔΣ εξέδωσε το παρακάτω ψήφισμα για το λαό της Παλαιστίνης:

Οι εκπαιδευτικοί των ΤΕΙ ενώνουν τη φωνή τους με τα εκατομμύρια των ανθρώπων που φωνάζουν "ΟΧΙ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ". Πάνω από χίλιοι νεκροί είναι τα πιο φανερά θύματα της πρώτης οργανωμένης γενοκτονίας της δεύτερης χιλιετίας. Ταυτόχρονα καταπίπτουν τόσο οι έννοιες της διεθνούς νομιμότητας και της ανθρωπιστικής αλληλεγγύης, όσο και τα ιδεολογήματα του προληπτικού πλήγματος. Καταγγέλλουμε

- τους φυσικούς αυτουργούς της σφαγής, την Ισραηλινή Κυβέρνηση και τον στρατό.
- την υπερδύναμη που υποστηρίζει με κάθε μέσο την επιχείρηση εκκαθάρισης μια γεωγραφικής περιοχής από ανεπιθύμητους πληθυσμούς.
- τις κυβερνήσεις που απέχουν συνειδητά από οποιοδήποτε αντίδραση στην βαρβαρότητα.

Η μεθόδευση της επίθεσης, η φίμωση της ενημέρωσης, η αξιοποίηση της διεθνούς διαπλοκής ρόλων και συμφερόντων από το κράτος του Ισραήλ και τον αδελφό-πάτρωνα (ΗΠΑ), παραπέμπουν σε ολοκληρωτικό φασισμό, που ο ίδιος ο λαός του Ισραήλ έχει υποστεί.

Τασσόμαστε αλληλέγγυοι στον δοκιμαζόμενο λαό της Παλαιστίνης. Υποστηρίζουμε κάθε δράση συμπαράστασης, ανθρωπιστικής βοήθειας, διαμαρτυρίας προς τις κυβερνήσεις για να εναντιωθούν - επί τέλους - ενάντια στην αναβίωση του φασισμού. Η "νέα τάξη πραγμάτων", αφού επέλεξε να διαμελίζει και να καταστρέφει κράτη (Γιουγκοσλαβία, Ιράκ, Αφγανιστάν) κατά το δοκούν, προχωρά στη δημιουργία κέντρου ελέγχου στην περιοχή της μέσης ανατολής. Ένα διεθνές σύστημα σχέσεων αυτού του χαρακτήρα απειλεί την ίδια την πατρίδα μας μέσα από κράτη που φανερά προορίζονται για αυτό το ρόλο.

Ο Γεν. Γραμματέας

Γιώργος Ανδρεάδης

Ο Πρόεδρος

Γιάννης Τσούκαλης

Δελτίο τύπου της ΟΣΕΠ-ΤΕΙ (18-2-2009)

... για τη συνάντηση με τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Συνασπισμού κ. Αλαβάνο

Την Τετάρτη 18/2/09 έγινε συνάντηση αντιπροσωπείας του ΚΔΣ της ΟΣΕΠ-ΤΕΙ με τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Συνασπισμού κ. Αλαβάνο, στα γραφεία του Συνασπισμού στη Βουλή. Η συνάντηση έγινε σε καλό κλίμα και η ΟΣΕΠ-ΤΕΙ έκανε μια πλήρη ενημέρωση τόσο για το ρόλο των ΤΕΙ στην Ανώτατη Εκπαίδευση, όσο και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα Τεχνολογικά Ιδρύματα και το Εκπαιδευτικό Προσωπικό. Επισημάναμε το πρόβλημα των επαγγελματικών δικαιωμάτων των πτυχιούχων των Σχολών Τεχνολογικών Εφαρμογών, το οποίο δεν λύνεται εξαιτίας της λυσσαλέας και στείρας αντίδρασης του ΤΕΕ. Επίσης, δηλώσαμε την αντίθεσή μας στην πρόταση των Πολυτεχνικών Σχολών (πρόταση Μουτζούρη) να απορροφήσουν οι Πολυτεχνικές Σχολές τους φοιτητές των ΤΕΙ και να κλείσουν τα αντίστοιχα Τμήματα των ΤΕΙ.

Ο κ. Αλαβάνος μας απάντησε, ότι θα συμπαρασταθεί σε όλα τα προβλήματά μας και ξεκαθάρισε ότι θεωρεί τα ΤΕΙ Ιδρύματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης, δεν συζητά πωσωγυρίσματα και δεν υπάρχει λόγος να ξανακριθεί το Εκπαιδευτικό Προσωπικό. Ο Συνασπισμός θα αναλάβει πρωτοβουλία διαλόγου με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (συνδικαλιστικούς και ακαδημαϊκούς), ώστε να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα τόσο των επαγγελματικών δικαιωμάτων, όσο και των Τμημάτων που δεν έχουν εισακτέους. Ο κ. Αλαβάνος δεσμεύτηκε, ότι θα επακολουθήσει σύντομα και άλλη συνάντηση.

Ο Γεν. Γραμματέας, **Γιώργος Ανδρεάδης**

Ο Πρόεδρος, **Γιάννης Τσάκνης**

Δελτίο τύπου της ΟΣΕΠ-ΤΕΙ (22-2-2009)

... για την επίθεση στον καθηγητή Γ. Πανούση

Καταδικάζουμε την αήθη και ανανδρη επίθεση που δέχτηκε ο συνάδελφός μας Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών Γιάννης Πανούσης, από ομάδα γνωστών "αγνώστων" κατά τη διάρκεια ομιλίας του στο Πολιτιστικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Αθηνών "Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ".

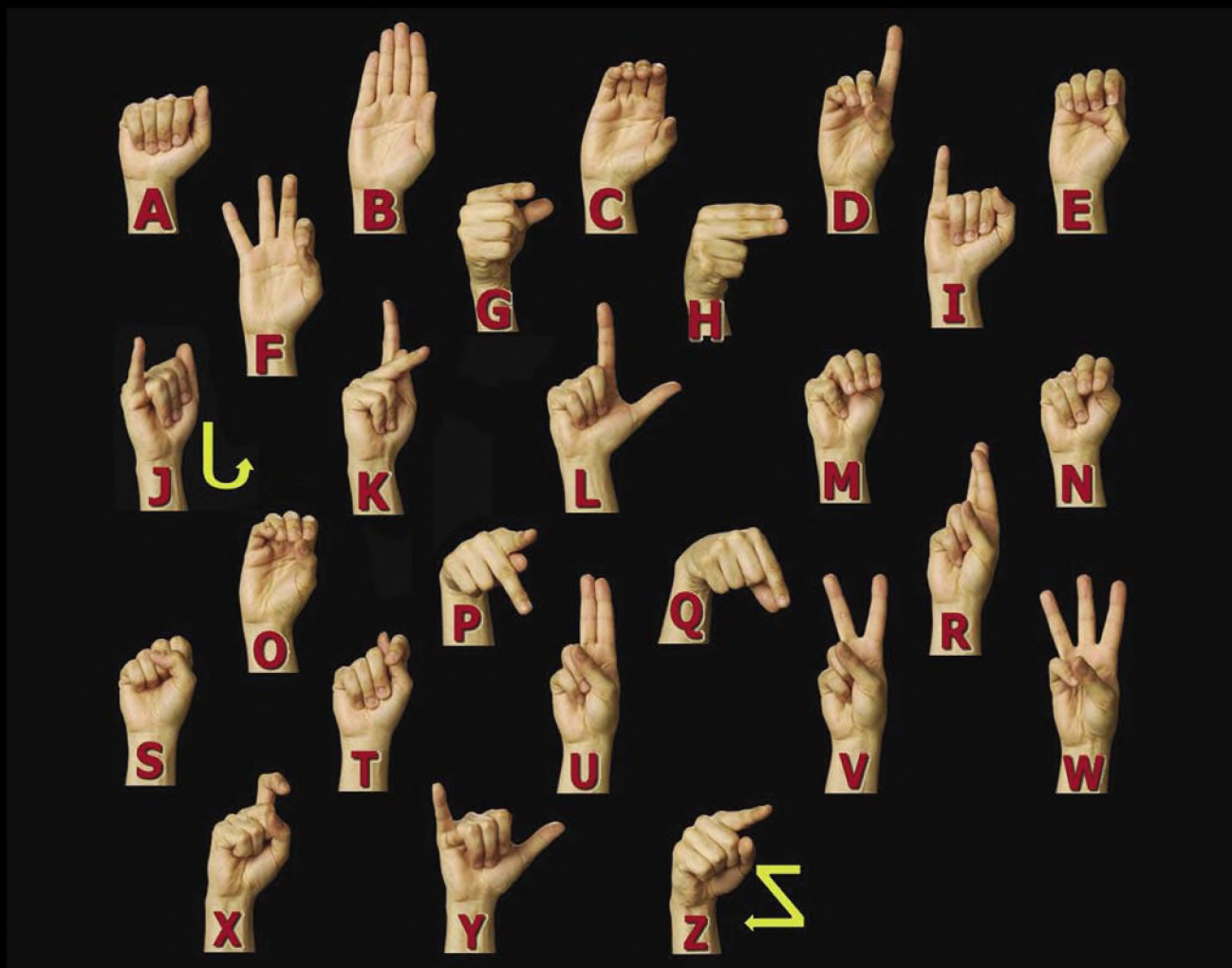
Αυτές οι ενέργειες στοχεύουν στη φίμωση της ελεύθερης έκφρασης και συνολικά της δημοκρατίας στα ΑΕΙ. Η ΟΣΕΠ-ΤΕΙ, εκφράζει τη συμπαράστασή της στο συνάδελφο Γιάννη Πανούση και καλεί όλους τους φορείς της ακαδημαϊκής κοινότητας να είναι σε επαγρύπνηση, ώστε να μην επαναληφθούν αυτά τα άθλια φαινόμενα.

Ο Γεν. Γραμματέας, **Γιώργος Ανδρεάδης**

Ο Πρόεδρος, **Γιάννης Τσάκνης**

9 ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ

Το ΤΕΙ Αθήνας κοντά στους κωφούς και βαρήκοους σπουδαστές

Πρόγραμμα Συμβουλευτικής Παρέμβασης και Υποστήριξης

ΑΠΟ ΤΟ 1998 και για δέκα συνεχή ακαδημαϊκά έτη η Κοινωνική Υπηρεσία του ΤΕΙ εφαρμόζει το πρόγραμμα “Συμβουλευτικής Παρέμβασης και Υποστήριξης στους Κωφούς και Βαρήκοους σπουδαστές” με στόχο τη βελτίωση της πρόσβασης των παραπάνω σπουδαστών στην εκπαιδευτική διαδικασία με τη δημιουργία προβάλλοντος στήριξης, ενημέρωσης και επικοινωνίας. Από τους 68 φοιτητές που φοίτησαν στο ΤΕΙ, οι 56 συμμετείχαν στο πρόγραμμα.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2007-08 στο ΤΕΙ φοιτούσαν 26 Κωφοί - Βαρήκοοι σπουδαστές, εκ των οποίων οι 23 συμμετείχαν στο πρόγραμμα και βρίσκονταν σε συνεχή επικοινωνία με την Κοινωνική Υπηρεσία.

Η κατανομή των φοιτητών στα τμήματα το χειμερινό εξάμηνο έχει ως εξής:

Τμήμα	X	E
Φωτογραφίας & Οπτικοακουστικών Τεχνών	2	2
Γραφιστικής	6	3
Εσωτερικής Διακόσμησης, Αρχιτεκτονικής και Σχεδιασμού Αντικειμένων	1	1

Τεχνολογίας Γραφικών Τεχνών	2	2
Πληροφορικής	6	5
Συντήρησης Αρχ. & Έργων Τέχνης	2	1
Δ.Μ.Υ.Π	1	-
Εργοθεραπείας	1	1
Βιβλιοθηκονομίας & Συστημάτων Πληροφόρησης	1	1
Τεχνολογίας Τροφίμων	1	-
ΣΥΝΟΛΟ	23	16

Η προσπάθεια ένταξης των Κωφών και Βαρήκων σπουδαστών στην εκπαιδευτική διαδικασία **υποστηρίζεται με τους εξής τρόπους:**

ΜΕ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ από 3 έως 11 σπουδαστές σε κάθε συνάντηση. Οι συναντήσεις πραγματοποιούνται κατά την περίοδο των μαθημάτων στον χώρο της Κοινωνικής Υπηρεσίας, με τους Κοινωνικούς Λειτουργούς **Φωτεινή Σαρινοπούλου** και **Απόστολο Καραβία**.

Τα αποτελέσματα είναι πολύ ενθαρρυντικά όταν οι σπουδαστές παρακολουθούν τα μαθήματά τους με την παρουσία διερμηνέα.

Το σημαντικό είναι ότι επιτυγχάνουν να περνούν

τα μαθήματα τους με αρκετά καλή βαθμολογία έως και άριστα.

ΜΕ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ειδικού φροντιστηριακού τμήματος διδασκαλίας Αγγλικής γλώσσας από την κ. **Ξένια Νικολακοπούλου**, απόφοιτη της Αγγλικής Φιλολογίας με επάρκεια γνώσης της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας (Ε.Ν.Γ.).

Στα πλαίσια του μαθήματος γίνεται προσπάθεια εκμάθησης της Αγγλικής γλώσσας αλλά και της ορολογίας που χρειάζεται κάθε σπουδαστής στον τομέα των σπουδών του σε συνεργασία πάντα με τις καθηγήτριες που διδάσκουν στα αντίστοιχα τμήματα.

ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΛΗΨΗ εργαστηριακού συνεργάτη, που εκτελεί χρέη διερμηνέα Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας, καλύπτοντας με την παρουσία του μέρος των αναγκών διερμηνείας των σπουδαστών.

ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ κάλυψης των επιπλέον αναγκών σε διερμηνεία, από:

α. ασκούμενους διερμηνείς, των σχολών εκμάθησης Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας, στα πλαίσια της πρακτικής τους άσκησης.

β. διερμηνείς των Σωματείων Κωφών των οποίων μέλη είναι οι σπουδαστές μας, μετά απο συνεργασία με την Ομοσπονδία Κωφών Ελλάδας.

ταμείο αρωγής απόρων φοιτητών ΤΕΙ Αθήνας

Αριθμός Λογαριασμού: **105 / 480667-02**, Εθνική Τράπεζα Ελλάδος.

● Ρύθμιση θεμάτων πρακτικής άσκησης

Το Συμβούλιο του ΤΕΙ Αθήνας, κατά την αρ. 08/18-2-2009 συνεδρίασή του, ομόφωνα αποφάσισε τα εξής:

Κατά το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2008-2009, οι σπουδαστές των Τμημάτων των Σχολών του ΤΕΙ Αθήνας έχουν τη δυνατότητα να ξεκινούν την πρακτική τους άσκηση οφείλοντας έως δύο μαθήματα ειδικότητας.

● Εγκυρότητα των πιστοποιητικών του ΤΕΙ Αθήνας

Με την εφαρμογή του νέου μηχανογραφικού συστήματος αυτοματοποίησης της λειτουργίας των Γραμματειών όλων των Τμημάτων του ΤΕΙ Αθήνας στα πλαίσια των υπηρεσιών ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης των σπουδαστών, η βεβαίωση σπουδών όσο και το πιστοποιητικό σπουδαστικής κατάστασης (για τη στρατολογία), εκδίδονται αυτόματα από το μηχανογραφικό σύστημα χωρίς την παρέμβαση των Γραμματειών.

Τα δύο αυτά πιστοποιητικά φέρουν ενσωματωμένη ηλεκτρονικά τη σφραγίδα του τμήματος καθώς και την υπογραφή του Προϊσταμένου της Γραμματείας. Επιπρόσθετα, για λόγους ασφαλείας εκτός από την ημερομηνία έκδοσης και τον ηλεκτρονικό αριθμό πρωτοκόλλου φέρουν και κωδικό αριθμό αίτησης. Με τα στοιχεία αυτά, η κάθε Υπηρεσία έχει δυνατότητα να προχωρήσει σε αυτεπάγγελο έλεγχο σε συνεννόηση με τη Γραμματεία του αντίστοιχου Τμήματος.

● Πρόγραμμα Σπουδών Ακαδημαϊκού Έτους 2008-2009

Το Συμβούλιο του ΤΕΙ Αθήνας, προκειμένου να συμπληρωθούν οι απαιτούμενες εβδομάδες μαθημάτων για το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2008-2009, κατά την αρ. 1/08-01-2009 συνεδρίασή του ομόφωνα αποφάσισε τα ακόλουθα:

Παρατείνει κατά δύο (2) εβδομάδες τη διδασκαλία μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου του ακαδημαϊκού έτους 2008-2009, συνεπώς το Πρόγραμμα Σπουδών ακαδημαϊκού έτους 2008-2009 τροποποιείται ως ακολούθως:

Πρόγραμμα Σπουδών Ακαδημαϊκού Έτους 2008-2009	Έναρξη	Λήξη
Μαθήματα χειμερινού εξαμήνου	29-9-2008	29-1-2009
Εξετάσεις Α΄ Περιόδου χειμερινού εξαμήνου	2-2-2009	13-2-2009
Εξετάσεις Β΄ Περιόδου χειμερινού εξαμήνου	16-2-2009	27-2-2009
Ανανεώσεις εγγραφών εαρινού εξαμήνου	2-3-2009	15-3-2009
Μαθήματα εαρινού εξαμήνου	3-3-2009	19-6-2009
Εξετάσεις Περιόδου Ιουνίου 2009	22-6-2009	3-7-2009
Εξετάσεις Περιόδου Σεπτεμβρίου 2009	1-9-2009	11-9-2009

Θεατρική Ομάδα ΤΕΙ Αθηνάς

Το Τρίτο Κουδούνι

Θεατρική παράσταση με τίτλο “Ευτυχισμένος ο παλιός χρόνος”

Στις 10 και 17 Μαρτίου 2009 η Θεατρική ομάδα του ΤΕΙ-Α, υπό τις σκηνοθετικές οδηγίες του συναδέλφου του τμήματος Δημοσίων και Διεθνών Σχέσεων κ. Π. Σπηλιόπουλου, παρουσίασε το έργο “Ευτυχισμένος ο παλιός ο χρόνος” που είναι βασισμένο στο ομότιπλο βιβλίο του καθηγητή και Προϊσταμένου του τμήματος Ραδιολογίας - Ακτινολογίας, κ. Γ. Τσακίρη. Η προσέλευση κοινού τόσο από την κοινότητα του Ιδρύματος όσο και από φίλους και επίσημους προσκεκλημένους ήταν μεγάλη και στις δυο παραστάσεις που έγιναν στο Συνεδριακό Κέντρο του Ιδρύματος. Το κοινό εκφράστηκε για όλους τους συντελεστές της παράστασης, αλλά και για τους υποστηρικτές της, με συγκίνηση και πολύ καλά λόγια.

Θερμό χειροκρότημα εισέπραξαν όλα τα μέλη της Θεατρικής ομάδας, φοιτητές του ΤΕΙ-Α, ο σκηνοθέτης και συνάδελφος κ. Π. Σπηλιόπουλος και ο συγγραφέας του έργου κ. Γ. Τσακίρης, ενώ από όλους τους συντελεστές της παράστασης τονίστηκε η συνδρομή της Διοίκησης του ΤΕΙ-Α και του Πρόεδρου κ. Δ. Νίνου, ο οποίος συνέβαλε με όλα τα μέσα για την επιτυχία της.

Ο Πρόεδρος δέχτηκε στο γραφείο του στις 12 Μαρτίου τα μέλη της Θεατρικής ομάδας συνοδευόμενα από τον σκηνοθέτη και συνάδελφο Π. Σπηλιόπουλο. Τους συνεχάρη για την εξαιρετική παράσταση, τους ευχαρίστησε για τις ωραίες στιγμές που χάρισαν στο κοινό εκείνο το βράδυ και τους διαβεβαίωσε ότι η συνδρομή και η αρωγή του στις προσπάθειές τους θεωρείται δεδομένη.

10

 ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

 Η Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ
 ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΡΕΒΕΡΕΝΔΙΤΗΣ
 ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ Β'

Αριθμ. Πρωτ./Χ/ΒΕ. 0013/2008

Έν Αθήναις τη 23η Δεκεμβρίου 2008

Αξιότιμον
 κ. Δημήτριον Νίνον
 Πρόεδρον Γ.Ε.Ι. Αθήνας
 Αγ. Σπυρίδωνος
 122 10 ΑΙΓΑΛΕΩ

Αξιότιμε κ. Νίνο,

Έλαβα άσμένως τό ώραίο ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ 2009 καί θερμά σās ευχαριστώ.

Ό καινούργιος χρόνος νάναι ευλόγημένος, χαρούμενος, ειρηνικός γιά όλους καί πιό πολύ γιά τά παιδιά μας πού καί έσεις έχετε στά χέρια σας.

Εύχομαι ό Δομήτωρ Κύριος νά σās εύλογει καί νά σās χαρίζει τά κράτιστα καί βέλτιστα δωρούμενος "πάσαν δόσιν αγαθήν καί πάν δώρημα τέλειον".

ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ.

Μετ' εύχών διαπύρων

 Αθήνα, Ιανουάριος 2009

Ως Επιστημονικά Υπεύθυνος της Κοινωνικής Συμβουλευτικής Υπηρεσίας του ΤΕΙ-Α αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω την ωρομίσθια συνεργάτη της Υπηρεσίας **Λήδα Αναγνωστάκη**, Ψυχολόγο, (ανάθεση 5 ωρών την εβδομάδα), η οποία πέρα από κάθε υποχρέωση συνόδευσε με το ασθενοφόρο σπουδάστρια με προβλήματα υγείας στο νοσοκομείο και παρέμεινε μαζί της μέχρι αργά το απόγευμα και μέχρι να προσέλθουν οι γονείς της. Η πράξη αυτή εκτιμήθηκε ιδιαίτερα από τους ιατρούς του νοσοκομείου και τιμά όχι μόνο την ίδια αλλά και την κοινωνική παρέμβαση του Ιδρύματος.

Η δημοσίευση των ευχαριστιών μου προς αυτή, γίνεται γιατί προσωπικά θεωρώ ότι συμπεριφορές σαν της κας Αναγνωστάκη θα πρέπει να αποτελούν παράδειγμα προς μίμηση για όλους μας.

Ο Επιστημονικά Υπεύθυνος της Κοινωνικής Υπηρεσίας
Dr. Med. Παπαγεωργίου Ευάγγελος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ

 Αθήνα, 19 Ιανουαρίου 2009

Προς
Κύριο ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΝΙΝΟ
Πρόεδρο ΤΕΙ ΑΘΗΝΑΣ

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε,

Με την ευκαιρία της αποχώρησής μου από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, επιτρέψτε μου να σας ευχαριστήσω θερμά για την εξαιρετική συνεργασία που είχαμε κατά τη διάρκεια της θητείας μου με εσάς και με το Ίδρυμά σας.

Θεωρώ ότι κατά τη διάρκεια της θητείας μου, η κοινότητα των Καθηγητών στα ΤΕΙ της χώρας:

- είδε με ικανοποίηση τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων να διασφαλίζονται, με την προώθηση των αναγκαίων Προεδρικών Διαταγμάτων, πράγμα που εκτιμώ ότι έδωσε επαγγελματική διέξοδο σε δεκάδες χιλιάδες Έλληνες αποφοίτους των ΤΕΙ.
- χαρέτησε το αυτόνομο μεταπτυχιακό πρόγραμμα για τους σπουδαστές των ΤΕΙ, όπως αυτό θεσπίστηκε στο σχετικό νόμο για τα Μεταπτυχιακά. Είναι πεποίθησή μου ότι εφαρμογή του νόμου αυτού θα αναβαθμίσει σε μικρό χρονικό διάστημα τόσο τις τεχνολογικές σπουδές που προσφέρονται από τα ΤΕΙ στην Ελλάδα όσο και, ασφαλώς, την ποιότητα της παρεχόμενης εργασίας στις ελληνικές επιχειρήσεις.
- Τέλος δε, διαπίστωσε την ειλικρινή μας πρόθεση να εναρμονισθούν τα Πανεπιστήμια με τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, σε εφαρμογή του σχετικού υπό ψήφιση νόμου.

Για τη συμβολή τόσο τη δική σας προσωπικά όσο και του Ιδρύματός του οποίου ηγήσθε στην προώθηση των θεμάτων της ανώτατης τεχνολογικής εκπαίδευσης, παρακαλώ δεχθείτε τις ειλικρινείς ευχαριστίες τόσο τις δικές μου όσο και των συνεργατών μου. Διατηρώ ακέραιη την πεποίθησή ότι η εξαιρετική αυτή συνεργασία θα συνεχιστεί το ίδιο απρόσκοπτα και με το νέο Υπουργό, για το καλό της ελληνικής Παιδείας.

Με εκτίμηση,

Ευριπίδης Στυλιανίδης

Ελληνικός
Ερυθρός Σταυρός

 Αθήνα, 12 Δεκεμβρίου 2008

Αγαπητή κυρία Βαρδάκη,

Για ακόμη μια χρονιά ολοκληρώθηκε με επιτυχία ο Έρανος 2008. Η Διοίκηση του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού θα ήθελε να σας εκφράσει τις θερμές της ευχαριστίες, για την συμμετοχή των σπουδαστριών-σπουδαστών σας στον Έρανο.

Πιστεύουμε πως και στο μέλλον θα σας έχουμε κοντά μας για κάθε ανθρωπιστική και κοινωνική ανάγκη του Ε.Ε.Σ.

Με εκτίμηση,

Η Γεν. Γραμματέας

Θιμωφία
ΕΛΛΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

✍️ Αθήνα, 16 Φεβρουαρίου 2009

Προς: ΤΕΙ Αθήνας, Τμήμα Επισκεπτών - Επισκεπτριών Υγείας

Υπόψη: Κας Τσελίκα-Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Θέμα: “Ευχαριστήρια επιστολή και αποστολή φωτογραφικού υλικού”

Θα θέλαμε να σας ευχαριστήσουμε θερμά για την ανταπόκρισή σας στο αίτημά μας με σκοπό την πραγματοποίηση μίας ενημερωτικής ομιλίας στο Κέντρο μας με θέμα “Πρόληψη και Αντιμετώπιση των Σεξουαλικά Μεταδιδόμενων Νοσημάτων”. Συγκεκριμένα η φοιτήτρια κα Ζαφείρη Ανθή συνεργάστηκε πολύ καλά με το θεραπευτικό προσωπικό και τους εξυπηρετούμενους της Δομής μας, οι οποίοι καλύφθηκαν σε μεγάλο βαθμό από τις πληροφορίες, που τους μεταδόθηκαν. Η ομιλία πραγματοποιήθηκε στις 11 Δεκεμβρίου του 2008 σε ένα κλίμα ζεστό και πολύ ανθρώπινο. Κάποια μέλη μάλιστα χρειάστηκαν και ζήτησαν από την κα Ζαφείρη επιπλέον ενημέρωση στο θέμα σε ατομικό επίπεδο.

Μαζί με την ευχαριστήρια επιστολή σας επισυνάπτουμε το φωτογραφικό υλικό από την ομιλία. Τα πρόσωπα των εξυπηρετούμενων είναι αλλοιωμένα λόγω της τήρησης του προσωπικού απορρήτου και για αυτό ζητάμε το συγκεκριμένο υλικό να χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για το αρχείο της Σχολής.

Είμαστε στη διάθεση σας για την οποιαδήποτε μελλοντική συνεργασία αναγνωρίζοντας τη σημαντική συνεισφορά και εργασία του Τμήματός σας για τη προστασία και προαγωγή της υγείας.

Με εκτίμηση,

ΞΕΝΙΟΣ ΖΕΥΣ
 «ΣΤΙΚΗ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
 ΦΟΡΕΑΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
 ΚΕΝΤΡΟ ΗΜΕΡΑΣ Ν. ΑΤΤΙΚΗΣ
 ΛΙΑ ΗΛΙΟΥ 77 - ΔΕΙΡΟΣΤΡΑΤΟΥΣ 95-97
 ΑΘΗΝΑ Τ.Κ. 117 43
 ΑΦΜ: 999683564 - ΔΟΥ: ΙΗ' ΑΘΗΝΩΝ

Αθανασιάδου Μαρία

Επιστημονική Υπεύθυνη Κέντρου Ημέρας «Ανέλιξη»

✍️ Αθήνα, Ιανουάριος 2009

Αγαπητέ κύριε Πρόεδρε,
 Θερμά σας ευχαριστούμε
 για τις πληροφορίες και
 την αρωστική του τόπου
 ενδιαφέροντος εοικετομο-
 νικά μου άριστα 9190-
 τριχτιμμένου περιοδικού
 "Τεχνολογικά Χρονικά"

που διαβάγη στην ματα-
 ξίωση του ιδρύματός μας
 ανάμεσα σε αξιόλογα
 αιμαδιμοσάκια ιδρύμα-
 τα. Δεν θα παραλείψω μικρή
 αναφορά στο νεότερο και
 τόσο κρίσιμο πνευματικό.
 Αρνόμα, το έχετε δώσει όρα
 ε' αυτό το ίδρυμα! Απαριότητα
 τι άγιο θα μοσρούβατι τα
 δώσετε;

Αντιλαμβάνετε ότι σας και
 το ευχούμαι, Εργία και
 Διημιουργικό Προγραμματισμό.

Μανώλης και Μαρία
 Λαονώτρου

✠ Θεοφιλέτατοι Πατριάρχες, Μητροπολίτες, Επίσκοποι, Κληρικοί, Λαϊκοί

Ελλογιμώτατοι κ. Πρόεδροι και εκλεκτά Μέλη του Συμβουλίου του Τ.Ε.Ι. Αθηνών, τέκνα της ημών Μετριότητας, χάρις και έλεος εφ' υμάς παρά του Επιφανέντος Θεού.

Διά του παρόντος Πατριαρχικού Γράμματος εκφράζουμε ολόθυμες ευχαριστίες για τις ευγενείς έορτιες ευχές σας, οι οποίες εκφράζουν την αγάπη και τον σεβασμό σας προς τον Θρόνο του Αγίου Αποστόλου και Ευαγγελιστού Μάρκου.

Η επίδεικνυόμενη αυτή αγάπη μάς δίνει την δύναμη να συνεχίσουμε την προσπάθεια του ευαγγελισμού των εθνών και της μέριμνας για τους αφρικανούς αδελφούς, ώστε με τη δύναμη του Θεού, να συμβάλουμε στην ελάττωση του πόνου και της δυστυχίας, που μαστίζουν χιλιάδες συνανθρώπους μας, κυρίως δέ μικρά παιδιά.

Αντεπευχόμενοι υγεία, δύναμη και κάθε αγαθό παρά Κυρίου για τό νέο έτος, διατελούμεν μετά πολλών πατρικών ευχών και Πατριαρχικών εύλογιών.

Διάπυρος προς Θεόν εσχέτης

✠ Δεσφαιμός Πρωτοδωκευ Β'.

Εν τη Μεγάλη Πόλει της Αλεξανδρείας
 τη 14η Ιανουαρίου 2009

Ημερολόγιο Εκδηλώσεων

Ημερολόγιο Εκδηλώσεων

30 Ιανουαρίου 2009

Εκδήλωση για τους κωφούς και βαρήκοους φοιτητές

Στις 30 Ιανουαρίου 2009, με πρωτοβουλία του Προέδρου του ΤΕΙ Αθήνας κ. Δ. Νίνου, παρατέθηκε δείπνο στην Αίθουσα Κωστής Παλαμάς του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών προς τιμήν των κωφών και βαρήκων σπουδαστών του Ιδρύματος. Στην εκδήλωση επίσης συμμετείχαν οι εκπαιδευτικοί και το διοικητικό προσωπικό της Κοινωνικής Υπηρεσίας.

Η ατμόσφαιρα ήταν ιδιαίτερα ζεστή και φιλική και ολοκληρώθηκε με την κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας. Ο Πρόεδρος είχε την ευκαιρία να επικοινωνήσει με τους σπουδαστές και να ανταλλάξει χρήσιμες απόψεις για τον τρόπο διαχείρισης των ιδιαίτερων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν, διαβεβαιώνοντάς τους για μια ακόμη φορά ότι καταβάλλονται όλες οι δυνατές προσπάθειες, ώστε και αυτοί να απολαμβάνουν τη διαδικασία της μάθησης χωρίς καθημερινά απρόοπτα και δυσκολίες.

Συμμετοχή του τμήματος Τεχνολογίας Ιατρικών Οργάνων στο Φεστιβάλ Επιστήμης και Τεχνολογίας 2008 27-11 έως 3-12-2008 Ζάππειο Μέγαρο

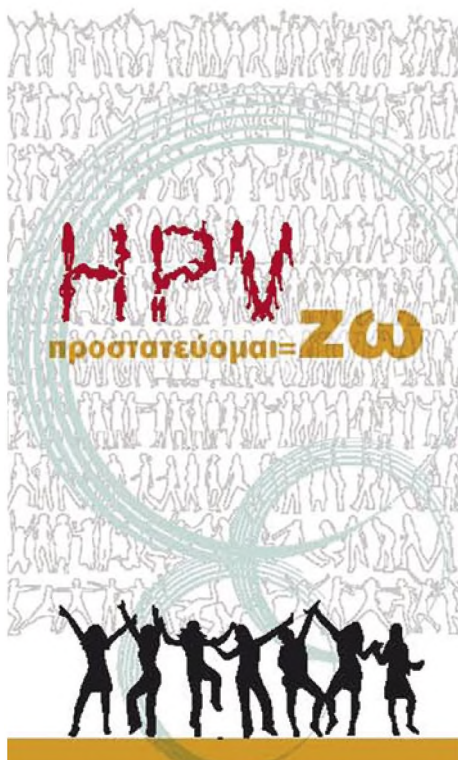
ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ συμμετείχε με περίπτερο στο "Φεστιβάλ Επιστήμης και Τεχνολογίας 2008" που διοργάνωσε η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ). Καθηγητές και μεταπτυχιακοί φοιτητές παρουσίασαν μέρος της ερευνητικής δραστηριότητας του Τμήματος και παρείχαν πληροφόρηση σχετικά με τη Βιοϊατρική Τεχνολογία. Έμφαση δόθηκε σε πρότυπα απεικονιστικά συστήματα SPECT και PET, καθώς και σε εφαρμογές λογισμικού Ιατρικής Πληροφορικής και Βιοπληροφορικής. Επιπλέον, σε συνεργασία με το δήμο Τρικκαίων παρουσιάστηκε πρόγραμμα εφαρμογών Τηλεϊατρικής που χρηματοδοτήθηκε από τη ΓΓΕΤ με το ποσό των 20.700,00 ευρώ. Το περίπτερο επισκέφτηκε πλήθος πολιτών, μαθητών, εκπροσώπων εταιριών, μελών της επιστημονικής κοινότητας καθώς και αντιπροσωπεία του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Ημερίδα με θέμα
 “Πρόληψη από τον ιό HPV”
 28 Ιανουαρίου 2009
 Συνεδριακό Κέντρο του ΤΕΙ-Α

ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗΣ του ΤΕΙ-Α διοργάνωσε, σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Οικογενειακού Προγραμματισμού, ημερίδα με θέμα “Πρόληψη από τον ιό HPV”.

Στην ημερίδα, στην οποία παρέστησαν ο Πρόεδρος του ΤΕΙ κ. **Δ. Νίνος** και η Διευθύντρια της ΣΕΥΠ κ. **Ε. Πρωτόπαππα**, ενώ απηύθυνε χαιρετισμό ο Αντιπρόεδρος του ΤΕΙ-Α κ. **Α. Καμμάς**, συμμετείχαν με ομιλίες οι:

Γ. Ιατράκης, ιατρός, μαιευτήρας-γυναικολόγος, καθηγητής τμ. Μαιευτικής ΤΕΙ-Α, με θέμα “Η φυσική ιστορία του HPV”.

Ν. Σαλάκος, ιατρός, μαιευτήρας-γυναικολόγος, λέκτορας Ιατρικής Σχολής Παν. Αθηνών, με θέμα “Νοσήματα από HPV και Πρόληψη”.

Θ. Χ. Τσαχαλίνα, Διευθύντρια Μονάδας Χειρουργικής Γυναικολογικής Ογκολογίας του Νοσ. Ερρίκος Ντυνάν, με θέμα “Εμβολιασμός - Το τέλος ενός καρκίνου;”

Κ. Λυκερίδου, μαία, αν. καθηγήτρια τμ. Μαιευτικής ΤΕΙ-Α, με θέμα “Ο ρόλος των επαγγελματιών Υγείας στην πρόληψη των Σεξουαλικά Μεταδομένων Νοσημάτων”.

Ε. Αναστασιάδου, μαία, καθηγήτρια εφαρμογών τμ. Μαιευτικής ΤΕΙ-Α, με θέμα “Γνώσεις των φοιτητών σχετικά με την HPV λοίμωξη”. ☑

Ημερίδα Εικαστικού και Πειραματικού
Βίντεο με τίτλο “Μύθος”
16 Ιανουαρίου 2009

ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ διοργάνωσε ημερίδα Εικαστικού και Πειραματικού Βίντεο με τίτλο “Μύθος” σε συνεργασία με την Ακαδημία Καλών Τεχνών του Τορίνο.

Ο “Μύθος” είναι ένα project που εξερευνά τις επιρροές της ελληνικής μυθολογίας στη σύγχρονη δημιουργικότητα. Ξεκίνησε από την Ακαδημία Καλών Τεχνών του Τορίνο και η πρώτη έκθεση έγινε στο Τορίνο το 2006. Το project συνεχίστηκε με τη συνεργασία του ΤΕΙ-Α και τα έργα που δημιούργησαν σπουδαστές και εκπαιδευτικοί των δυο Ιδρυμάτων παρουσιάστηκαν στην Ημερίδα, που συντόνισε ο κ. **Χ. Πρέσσας**, αν. καθηγητής, Προϊστάμενος του τμήματος Φωτογραφίας και Οπτικοακουστικών Τεχνών, με επιμελητές τους κ.κ. **Salvo Bitonti**, καθηγητή Σκηνοθεσίας και Θεάτρου της Ακαδημίας Καλών Τεχνών του Τορίνο και **Μυρτώ Βουνάτσου**, εργαστηριακού συνεργάτη του τμήματος Φωτογραφίας και Οπτικοακουστικών Τεχνών του ΤΕΙ-Α.

5^ο Πανελλήνιο Συνέδριο και
Workshops για τον Συνεδριακό
και Επαγγελματικό Τουρισμό
6 και 7 Μαρτίου 2009
Θεσσαλονίκη

ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ στη Θεσσαλονίκη το 5^ο Πανελλήνιο Συνέδριο & Workshops για τον Συνεδριακό και Επαγγελματικό Τουρισμό με θέμα “**Στρατηγικές περιφερειακής ανάπτυξης του Συνεδριακού Τουρισμού σε περίοδο ύφεσης**”, υπό την αιγίδα του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης - Ε.Ο.Τ. και του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος. Στην Επιστημονική Επιτροπή του παραπάνω συνεδρίου συμμετείχε ο καθηγητής του τμήματος Τουριστικών Επιχειρήσεων ΤΕΙ-Α, **Π. Λύτρας** (επισκέπτης καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών).

Ημερίδα
τμήματος Νοσηλευτικής Α΄
19-3-2009

ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ Α΄ διοργάνωσε στις 19-03-09 στο Συνεδριακό Κέντρο του ΤΕΙ Αθήνας ημερίδα με θέμα “**Ποιότητα Νοσηλευτικής Εκπαίδευσης / Ποιότητα Νοσηλευτικής Φροντίδας**”.

Ημερίδα με θέμα
“Τουρισμός και Οικονομική Κρίση”
Πέμπτη, 19-3-2009
Ξενοδοχείο Athens Ledra Marriot

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ και οικονομική κρίση

ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ πραγματοποίησε ημερίδα με θέμα “**Τουρισμός και Οικονομική Κρίση**”. Στις δύο συνεδρίες της ημερίδας, των οποίων ήταν συντονιστής ο καθηγητής **Περικλής Ν. Λύτρας**, προϊστάμενος του Τμήματος, έγιναν οι παρακάτω ομιλίες:

“*Η κρίση του ελληνικού μοντέλου τουριστικής ανάπτυξης*”, **Σ. Βαρβαρέσος**, αν. καθηγητής του τμ. Τουριστικών Επιχειρήσεων.

“*Οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης στον ξενοδοχειακό κλάδο*”, **Λ. Ντούβας**, διευθυντής της Ένωσης Ξενοδόχων Αθηνών-Αττικής και συνεργάτης του ΤΕΙ Αθήνας

“*Νέοι τρόποι αντιμετώπισης της κρίσης στην τουριστική αγορά*”, **Γ. Καραμπάτος**, πρόεδρος του Αραβοελληνικού Επιμελητηρίου Εμπορίου και Ανάπτυξης και του Επιμελητηρίου Μεσσηνίας.

“*Διεθνής Χρηματοπιστωτική κρίση και Παγκόσμια διακυβέρνηση*”, **Χ. Τσαρδανίδης**, διευθυντής του Ινστιτούτου Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων (Ι.Δ.Ο.Σ.)

“*Επιπτώσεις της διεθνούς κρίσης στον τουρισμό*”, **Ν. Σκουλάς**, πρώην υπουργός Τουρισμού και νυν πρόεδρος του Minoan International College.

“*Διεθνείς Αερομεταφορές και οικονομική κρίση*”, **Κ. Ιατρού**, γενικός γραμματέας Ελληνικής Αεροπορικής Ένωσης.

Συνάντηση Ευρωπαϊκού Προγράμματος
CP-IP 213631-2 NANOTHER
4 και 5 Μαρτίου 2009

 2007 - 2013 CP-IP 213631-2 NANOTHER

 nanother

Στις 4 και 5 Μαρτίου 2009, πραγματοποιήθηκε στο ξενοδοχείο Τιτάνια, η δεύτερη συνάντηση του Ευρωπαϊκού Προγράμματος του 7^{ου} Προγράμματος Πλαίσιο “**Integration of novel NANOparticle based technology for THERapeutics and diagnosis of different types of cancer - NANOTHER**”. Στο πρόγραμμα συμμετέχει το ΤΕΙ Αθήνας με επιστημονικό υπεύθυνο τον επίκουρο καθηγητή του τμήματος Τεχνολογίας Ιατρικών Οργάνων κ. **Γεώργιο Λούντο**. Στη συνάντηση παρευρέθησαν 28 επιστήμονες από 10 Ευρωπαϊκές χώρες.

11^η Διεθνής Έκθεση “ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ”
6 έως 8 Μαρτίου 2009
Helexpo Palace, Μαρούσι

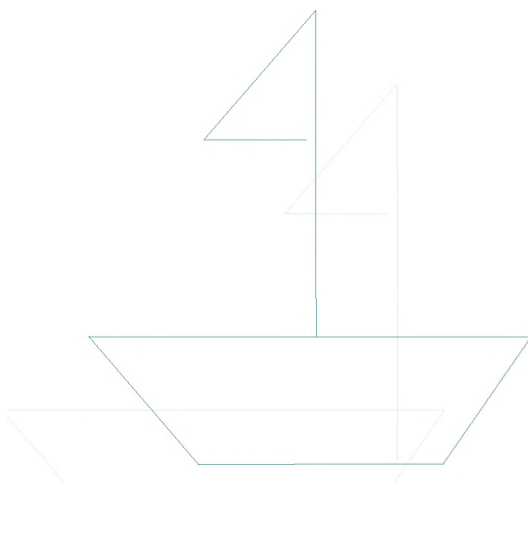
ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ του ΤΕΙ Αθήνας συμμετείχε στην 11^η Διεθνή Έκθεση “ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ 2009”. Οι επισκέπτες στον χώρο του περιπτέρου του ΤΕΙ Αθήνας ενημερώθηκαν από τους εκπροσώπους του για τις προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές του Ιδρύματος, καθώς και τις παρεχόμενες υπηρεσίες του Γραφείου Διασύνδεσης, όπως προσφερόμενες θέσεις εργασίας, συμβουλευτική καριέρας, επιχειρηματικότητα και εκδηλώσεις.

Τμήμα Ναυπηγικής ΤΕΙ Αθήνας
Παρουσίαση της Σχολής Marine
Science & Technology,
Newcastle University (U.K.)
16 Μαρτίου 2009

ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΝΑΥΠΗΓΙΚΗΣ πραγματοποίησε ενημερωτική ομιλία των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων της Σχολής Marine Science & Technology του Πανεπιστημίου Newcastle, που επικεντρώθηκε στα μεταπτυχιακά προγράμματα που προσφέρει η ανωτέρω Σχολή, και στις δυνατότητες εγγραφής σε αυτά αποφοίτων του Τμήματος Ναυπηγικής του ΤΕΙ Αθήνας με πολύ ευνοϊκούς όρους. Η παρουσίαση έγινε από τον Dr Alan Murphy (Lecturer του Newcastle University).

Στα πλαίσια της συνάντησης συζητήθηκαν θέματα ακαδημαϊκής και ερευνητικής συνεργασίας μεταξύ του Τμήματος Ναυπηγικής και της Σχολής Marine Science & Technology του Πανεπιστημίου Newcastle. Εξετάστηκε ακόμη η δυνατότητα να συμμετέχουν μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού από το πανεπιστήμιο Newcastle ως εξωτερικοί αξιολογητές, στα πλαίσια της διαδικασίας αξιολόγησης του Τμήματος Ναυπηγικής του ΤΕΙ Αθήνας που πρόκειται να ακολουθήσει στο άμεσο μέλλον.

Έκθεση με θέμα “Ορεινά Περάσματα”,
εκθεσιακός χώρος “Πολύεδρο”,
Πάτρα, 28 Νοεμβρίου
έως 13 Δεκεμβρίου 2008

Με επιτυχία πραγματοποιήθηκε η έκθεση ζωγραφικής του Γιώργου Τσιούρη με θέμα “Ορεινά Περάσματα” στον εκθεσιακό χώρο “Πολύεδρο” στην Πάτρα από 28 Νοεμβρίου έως 13 Δεκεμβρίου 2008. Την έκθεση προλόγισε ο ζωγράφος - συγγραφέας Νίκος Χουλιάρης. ☑

Το οπτικό ιεδίο στη ζωγραφική του Γιωργου Τσιουρη

Αν υπάρχει κάτι που με έκανε - απ' την αρχή κιόλας - να είμαι θετικά προκατειλημμένος απέναντι στον Γιώργο Τσιούρη, είναι το οπτικό πεδίο, απ' όπου κοιτάει τα πράγματα, μες στη ζωγραφική του.

Αυτό φανερώνει και τον άνθρωπο. Έναν άνθρωπο που έχει μάθει στ' ανοιχτά. Θέλω να πω, που έχει ζήσει κάποτε την καθαρότητα του ανοιχτού ορίζοντα και τις μεταλλαγές του. Που ξέρει τα σημάδια του ουρανού, τις απολήξεις των βουνών και τα ορεινά περάσματα.

Αυτό το βίωμα είναι στοιχείο καθοριστικό, γιατί πιστεύω πως δεν γίνεται να ζήσει κάποιος αυτή τη «μυστικοπαθή» σαφήνεια, χωρίς να του αφήσει ίχνη θετικά.

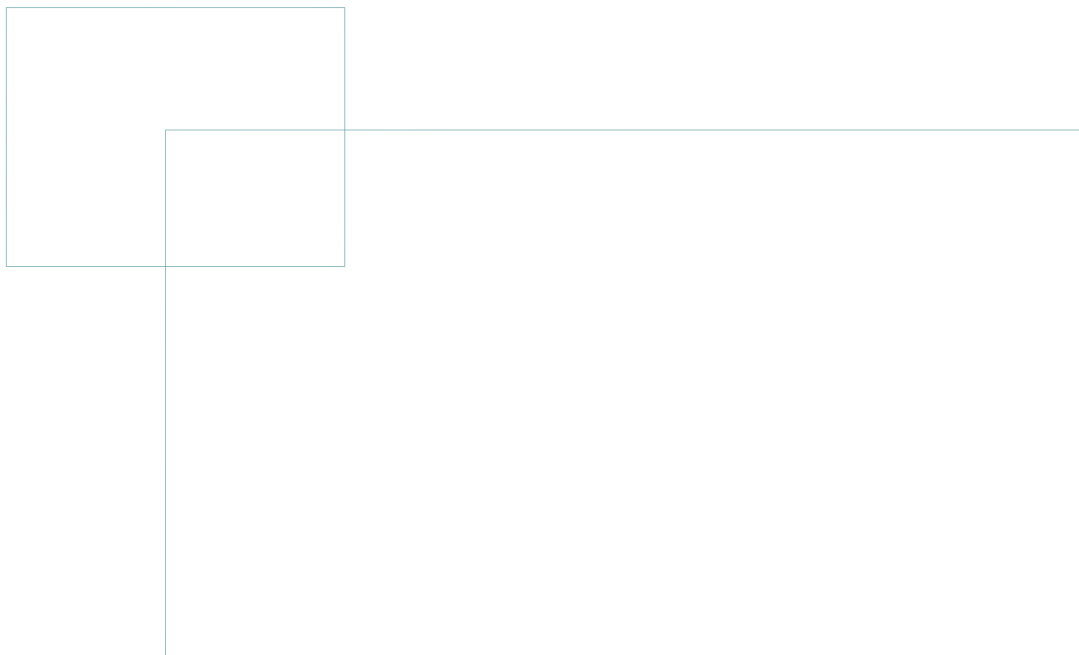
Νομίζω πως αυτό συμβαίνει και στην περίπτωση του Γιώργου Τσιούρη. (...)

Νίκος Χουλιάρης

Ημερίδα παρουσίασης των αποτελεσμάτων του έργου “Ενεργειακή Αποδοτικότητα στην Ευρωπαϊκή Βιομηχανία Γραφικών Τεχνών - EEEI”
Electra Palace Hotel
9-3-2009

Πραγματοποιήθηκε η Εθνική Ημερίδα παρουσίασης των αποτελεσμάτων του έργου “Ενεργειακή Αποδοτικότητα στην Ευρωπαϊκή Βιομηχανία Γραφικών Τεχνών - EEEI” και του εργαλείου E-Bag. Η ημερίδα διοργανώθηκε από την “ENERGO GROUP A.E.” και το ΤΕΙ Αθήνας και αποτέλεσε την τελική εκδήλωση για την Ελλάδα για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων του έργου “EEEI” και του εργαλείου E-Bag στο πλαίσιο του ομώνυμου διεθνούς ερευνητικού έργου για την αποτελεσματική διαχείριση ενέργειας, την μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και την μείωση της χρήσης των ενεργειακών πηγών για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις του κλάδου των Γραφικών Τεχνών. Στην ημερίδα, μίλησε ο **Α. Πολίτης**, επίκουρος καθηγητής του τμήματος Τεχνολογίας Γραφικών Τεχνών του ΤΕΙ Αθήνας παρουσιάζοντας το θέμα: “**Το έργο eeei και η διαχείριση ενέργειας στις γραφικές τέχνες**”.

Την ημερίδα παρακολούθησαν εκπρόσωποι και ιδιοκτήτες επιχειρήσεων Γραφικών Τεχνών, εκπαιδευτικοί, σπουδάστριες και σπουδαστές του Τμήματος Τεχνολογίας Γραφικών Τεχνών.

προγραμματισμένες εκδηλώσεις

θα γίνει ...

2^ο διεθνές συνέδριο 25, 26 και 27 Μαΐου 2009 στο ΤΕΙ Αθήνας

ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ του ΤΕΙ Αθήνας διοργανώνει το 2^ο Διεθνές Συνέδριο στα “Ποσοτικά και ποιοτικά μεθοδολογικά πρότυπα στην οικονομία και διοίκηση”, το οποίο θα λάβει χώρα στο ΤΕΙ Αθήνας την 25, 26, και 27 Μαΐου 2009. Ομιλητές του Συνεδρίου θα είναι Έλληνες και ξένοι επιστήμονες από τις Ηνωμένες Πολιτείες, Νότια Αφρική, Αυστραλία, Ρουμανία, Μαλαισία, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και Αυστρία.

Η διεύθυνση της ιστοσελίδας του Συνεδρίου είναι:

http://www.teiath.gr/sdo/de/page_nea_el_R/home.htm

Επιστημονικός Υπεύθυνος διοργάνωσης Συνεδρίου: **Χρήστος Κ. Φράγκος**, καθηγητής.

21^ο Εθνικό Συνέδριο Ε.Ε.Ε.Ε. με θέμα “Λήψη αποφάσεων στα συστήματα Υγείας” 28 έως 30 Μαΐου 2009

ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ του ΤΕΙ Αθήνας θα είναι συνδιοργανωτής του 21^{ου} Εθνικού Συνεδρίου Ε.Ε.Ε.Ε. με θέμα “**Λήψη αποφάσεων στα συστήματα Υγείας**”, που θα γίνει στην Αθήνα από 28 έως 30 Μαΐου 2009. **Σκοπός του Συνεδρίου** είναι να καταγράψει μέσω σχετικών εργασιών, τις επιστημονικές προσεγγίσεις των προβλημάτων απόφασης που ανακύπτουν στα συστήματα υγείας και να αναδείξει τη μεθοδολογία της Επιχειρησιακής Έρευνας ως ένα αποτελεσματικό εργαλείο διαχείρισης - διοίκησης των μονάδων υγείας.

Εργασίες που δεν εντάσσονται στο χώρο της υγείας αλλά σχετίζονται με την επιστήμη της Επιχειρησιακής Έρευνας είναι επίσης ευπρόσδεκτες στο Συνέδριο.

Η υποβολή των εργασιών και η δήλωση συμμετοχής στο Συνέδριο γίνεται ηλεκτρονικά από το Web Site του Συνεδρίου: **[http:// 21eeee.teiath.gr](http://21eeee.teiath.gr)**

Εκδήλωση του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης

ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ θα πραγματοποιήσει στις 30-3-2009 στην Αίθουσα Εκδηλώσεων του ΤΕΙ Αθήνας εκδήλωση με θέμα: “**Διάθεση ψηφιακού πολιτιστικού αποθέματος μέσω της Ευρωπαϊκής Ψηφιακής Πύλης Europeana: το πρόγραμμα EuropeanaLocal και η συμμετοχή της Ελλάδας μέσω της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Βέροιας**”.

Τα “Τεχνολογικά Χρονικά”
εύχονται
στους αναγνώστες τους

Καλό Πάεχα!

Δημοσίευση άρθρων

Γίνονται δεκτά άρθρα που πραγματεύονται **επίκαιρα ζητήματα στο χώρο της εκπαίδευσης ή και θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος**. Τα κείμενα πρέπει να αποστέλλονται με e-mail, σε μορφή Word, ενώ οι φωτογραφίες που τα συνοδεύουν πρέπει να είναι σε ηλεκτρονική μορφή σε υψηλή ανάλυση. Η βιβλιογραφία, αν υπάρχει, παρατίθεται μόνο με τη μορφή υποσημειώσεων. Τα άρθρα, τα οποία μπορεί να είναι πρωτότυπα ή αναδημοσιεύσεις, δεν επιτρέπεται κατά κανόνα να υπερβαίνουν τις 2.000 λέξεις.

Για να δημοσιευτεί ένα κείμενο, πρέπει να εγκριθεί από την Συντακτική Επιτροπή. Η μερική ή ολική αναπαραγωγή κειμένων του περιοδικού επιτρέπεται μόνο με την άδεια του Εκδότη.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν με την κα Ι. Αναστασάκου, τηλ.: 210 5385174,
Fax: 210 5385852, e-mail: eee@teiath.gr

Αγ. Σπυρίδωνος, 122 10 Αιγάλεω
Τηλ.: 210 538 5100, fax: 210 591 1590
e-mail: info@teiath.gr, webmaster@teiath.gr

ISSN 1791-7247

www.teiath.gr